

Factsheet Modellen	
Kernboodschap	<p>Algemeen</p> <p>De afgelopen periode van de intelligente lockdown hebben we gebruikt om te zorgen dat er bij het versoepelen van de maatregelen weer overal klassieke bron- en contactopsporing kan worden uitgevoerd, door het</p> <ul style="list-style-type: none"> - omlaag brengen van de aantallen besmette mensen - opbouwen van de capaciteit voor bron- en contactopsporing bij GGD-en <p>Op termijn kan dit ook ondersteund worden met digitale middelen zoals een app die, zoals de Raad voor Volksgezondheid ook adviseert, ook verantwoordelijkheid bij burgers zelf legt. Bron- en contactonderzoek wordt in samenhang met grootschalig testen belangrijk in de overgangsfase om de situatie goed te monitoren en opflakkingen van het virus snel de kop in te drukken.</p>
Achtergrond	<p>De GGD voert contactonderzoek rond een bevestigde patiënt uit met als doel het inlichten van contacten en hen extra te wijzen op het belang van een goede hygiëne, thuis blijven en laten testen bij klachten.</p> <pre> graph TD A[1 Isolatie patiënt] --> B[2 Onderzoek met wie patiënt contact heeft gehad] B --> C[3 Controleren van contacten op mogelijke ziekteverschijnselen, verzoek om 2 keer per dag hun temperatuur op te nemen en hun gezondheid twee weken goed in de gaten te houden] C --> D[4 Indien er ziekteverschijnselen zijn worden deze patiënten ook geïsoleerd en wordt onderzocht met wie zij contact hebben gehad] D --> A </pre> <p>1 Stap 1 – zo ja, isoleren van deze patiënt</p> <p>2 Stap 2 – Etc.</p>
Overig (zoals heikele punten en pers)	<p>De indruk is ontstaan dat door de energie die naar de app is gegaan te weinig tijd en aandacht is besteed aan het opschalen van de klassieke bron en contactopsporing. Dat is niet aan de orde. De apps zijn hulpmiddelen en dienen ter ondersteuning van het werk van de GGD Bron en contactonderzoek is een belangrijke hoofdtak van de GGD en dit doen ze bij alle gevallen van besmettelijke infectieziekten.</p> <p>Daarnaast is de indruk ontstaan dat de GGD het nut van bron- en contactopsporing niet helemaal ziet. Dat zij wachten op een opdracht van het kabinet. Dat is niet juist, het gaat om afspraken met het kabinet b.v. over financiering van de enorme extra inzet maar de GGD is eigenstandig verantwoordelijk voor bron- en contactopsporing op basis van de LCI richtlijn.</p> <p>De uitspraken van enkele vertegenwoordigers van de GGD over 'ik weet niet hoe nuttig de inzet van heel veel mensen is' zijn eerder te verklaren uit een 'bemoei je er eens niet allemaal mee' statement, tegenover de voorbeelden uit Duitsland van kamerleden waaruit zou blijken dat het daar allemaal beter geregeld zou zijn en dat we hulp in zouden moeten roepen van de WHO. Van enige echte twijfel over het nut van bron- en contactopsporing is bij de GGD dan ook geen sprake.</p>

1093281

Factsheet digitale ondersteuning

Onderwerp: digitale ondersteuning	
Kernboodschap	<ul style="list-style-type: none"> - Doel is door het bron- en contactonderzoek van de GGD digitaal te ondersteunen mogelijk meer mensen sneller bereikt kunnen worden. - Dit laat overtuigen dat het reguliere bron- en contactonderzoek zo veel als mogelijk wordt uitgevoerd. - De inhoud is leidend. Daarom heb ik de GGD verzocht een Taskforce digitale ondersteuning bestrijding COVID-19 in te richten. Zij formuleert epidemiologische behoeften en eisen aan digitale ondersteuning. De Taskforce heeft inmiddels een eerste programma van eisen opgesteld, namelijk voor ondersteuning van contactonderzoek. - Ik richt een programma Realisatie digitale ondersteuning op. Dit wordt ondersteund door de Dienst ICT Uitvoering (DICTU) van EZK, de Belastingdienst en de Sociale Verzekeringsbank. - Ik laat mij adviseren door een begeleidingscommissie en een gedragswetenschappelijke tasforce die samengesteld door het RIVM. Zo beoog ik het veilige en effectieve gebruik van eventuele digitale ondersteuningsmiddelen te waarborgen. <p>Contactonderzoek</p> <ul style="list-style-type: none"> - er wordt gewerkt aan een proof of concept voor digitale ondersteuning van contactonderzoek op basis van de eisen van de GGD. - een open source toepassing op basis van het recente framework van Google en Apple - eind mei informeert u de Kamer over het resultaat - Dit zijn de eerste twee maar niet de enige ondersteuningsmiddelen. <p>"Thuis rapporten"</p> <p>Uit de marktconsultatie en appathon kwamen drie categorieën voorstellen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ondersteuning RIVM en GGD in het kader van vroegtijdige detectie. De Taskforce digitale ondersteuning bestrijding COVID-19 heeft u gevraagd een programma van eisen op te stellen. U besluit daarop over eventuele realisatie; 2. Diagnostisch instrument en voor opvolging van klachten in de eerste en tweede lijn. Er bleken al veel verschillende oplossingen in de zorg in gebruik. U adviseert instellingen voor medisch specialistische zorg en huisartsen die nog geen begeleiding aanbieden, dit wel te realiseren. 3. En tot slot meer algemene toepassingen voor mensen zelf zoals Thuisarts.nl. Hierbij adviseert u het gebruik van toepassingen die gebaseerd zijn op de RIVM-richtlijnen.

<p>Argumentatie</p>	<p>Alle benodigde en gevraagde expertise is betrokken in de taskforces en de begeleidingscommissie.</p> <ul style="list-style-type: none"> Digitale oplossingen kunnen bijdragen aan traceren als onderdeel van contactonderzoek Digitale oplossingen kunnen bijdragen aan thuisrapporteren en begeleiding van een mogelijk besmette patient <p>Randvoorwaarden:</p> <ul style="list-style-type: none"> Voortbouwen op bestaande, volwassen "code base" is verstandig Lessen moeten getrokken worden uit "code base" die andere landen gebruiken Originele/huidige ontwikkelaars van deze "code bases" moeten in direct contact staan met bouwteam Inbouwen van de Google en Apple COVID-19 notificatieservice is verstandig Belangrijkste rol van de applicatie is het ondersteunen van de GGD, waardoor wijze van gebruik anders kan uitvallen dan aanvankelijk was voorgesteld Brede adoptie die voortkomt uit een maatschappelijk bewustzijn en individueel verantwoordelijkheidsgevoel is noodzakelijk <div style="text-align: center;"> <p>I1</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>I2</p> </div>
<p>Politieke afspraken (regeerakkoord,</p>	<p>De conclusie van de marktconsultatie en appathon was dat de beproefde voorstellen op het gebied van traceren niet aan alle gestelde eisen voldeden. U heeft vier stappen aangekondigd, die gelijktijdig worden gezet:</p>

convenant, coalitieafspraken e.d.)	<p>(1) precisering van de epidemiologische eisen van digitale ondersteuning;</p> <p>(2) de juiste mensen samenbrengen om te komen tot goede, open source software;</p> <p>(3) zorgdragen voor waarborgen ten aanzien van Informatieveiligheid, privacy, grondrechten en nationale veiligheid en</p> <p>(4) nader uitwerken wat er gedragskundig nodig is.</p>
Feiten&cijfers	<ul style="list-style-type: none"> • "Veel Nederlanders zouden een app installeren" • https://www.eur.nl/nieuws/nederlanders-niet-bang-voor-corona-app-vooral-jongeren-zien-geen-probleem • Flitspeiling: https://marketresponse.nl/nieuws/bijna-helpt-nederlanders-voor-corona-app-overheid/ <p>Beiden uitvragen geven aan dat rond 60% een app een goed idee vinden 25% is voorstander van verplichting Circa 60 % zou het zelf gebruiken</p> <p>https://eenvandaag.avrotros.nl/panels/opiniepanel/alle-uitslagen/item/privacy-opgeven-voor-corona-app-is-prima-maar-iever-niet-verplicht/ (22.000 respondenten)</p> <div style="background-color: #cccccc; padding: 2px; display: flex; justify-content: space-between;"> (10)(2e) / (10)(2e) </div>
Overig (zoals heikete punten en pers)	<ul style="list-style-type: none"> - Zowel het nadenken over de beste vormen van digitale ondersteuning als de daaropvolgende realisatie vindt in alle openheid plaats (transparantie en samenwerking) - Uiteraard wordt de Kamer zo goed mogelijk bij dit proces betrokken. - Snelheid en zorgvuldigheid zullen hand in hand moeten gaan. De middelen moeten voldoen aan alle gestelde waarborgen op het gebied van informatieveiligheid, privacy, grondrechten, nationale veiligheid en toegankelijkheid. - Het gebruik door burgers van eventuele digitale middelen ter ondersteuning van de bestrijding van het coronavirus moeten te allen tijde vrijwillig zijn (motie Ouwehand) - De anonimiteit van gebruikers is geborgd in de wijze waarop een voorgestelde app technisch werkt. - Er zijn geen gegevens van de gebruiker nodig om zijn/haar contacten te informeren over een positief testresultaat.

1093312

Spreeklijn digitale ondersteuning brief 6 mei 2020

- Zoals u weet ben ik de mogelijkheden aan het onderzoeken van de introductie van digitale middelen die een bijdrage kunnen leveren aan het bestrijden van deze pandemie.
- De aanleiding daarvoor is gelegen in het OMT advies van 6 april jl.
- Maar laat ik heel helder zijn: de digitale ondersteuning is voor mij geen doel op zich.
- De verwachting is dat digitale toepassingen van toegevoegde waarde kunnen zijn in de volgende fase van de bestrijding van de pandemie.
- Met digitale ondersteuning van het bron- en contactonderzoek van de GGD – die dan in aanvulling op het reguliere bron- en contactonderzoek zou kunnen plaatsvinden – kunnen bijvoorbeeld mogelijk meer mensen sneller bereikt worden. Je hebt dan immers niet meer de tijd nodig tussen de positieve testuitslag en de dag dat iemand kan worden uitgenodigd door de GGD. En als het goed is, is het ook completer, omdat contacten digitaal worden gesignaleerd.

- Ik vind het uiteraard belangrijk dat dit proces rondom de mogelijke introductie van digitale middelen goed verloopt.
  - Snelheid en zorgvuldigheid zullen hand in hand moeten gaan;
  - De middelen moeten voldoen aan alle gestelde waarborgen op het gebied van informatieveiligheid, privacy, grondrechten, nationale veiligheid en toegankelijkheid; en
  - Het gebruik door burgers van eventuele digitale middelen ter ondersteuning van de bestrijding van het coronavirus moeten te allen tijde vrijwillig zijn (motie Ouwehand). Zo is de toepassing van een traceerapp altijd anoniem.

Dit zijn voor mij harde eisen, hier doe ik geen concessies aan.

- Bij het onderzoeken van de introductie van digitale ondersteuning onderscheid ik twee sporen:
  1. Het doordenken van de mogelijke digitale ondersteuning; en
  2. Het slim realiseren
- Binnen mijn ministerie richt ik een programma Realisatie digitale ondersteuning in. Dat richt zich op digitale middelen voor drie verschillende doeleinden:
  - 1) ter ondersteuning van preventie en detectie,
  - 2) ter ondersteuning van bron- en contactonderzoek na besmetting, en
  - 3) voor diagnostiek en begeleiding op afstand van patiënten.
- Het programma wordt ondersteund door de Dienst ICT Uitvoering (DICTU) van het ministerie van EZK. DICTU heeft veel ervaring met het ontwikkelen en beheren van digitale toepassingen zoals de DigiD-app.
- De inhoud is leidend, daarom heb ik de GGD verzocht een Taskforce digitale ondersteuning bestrijding COVID-19 in te richten.
- Het programma wordt inhoudelijk gevoed en aangestuurd door die Taskforce. Zij formuleert epidemiologische behoeften en eisen aan digitale ondersteuning.
- Ook gedragswetenschappelijke aspecten worden betrokken. Daarom heeft het RIVM op mijn verzoek een Gedragswetenschappelijke Taskforce samengesteld.

1093312

- In het traject laat ik mij gevraagd en ongevraagd adviseren door een begeleidingscommissie en betrek ik vele experts bij het traject (AP, NCSC etc.)
- Ik verwacht u in de tweede helft van mei te kunnen informeren over de eerste resultaten.

06-05-2020 16:15

COVID-19: maatregelen en exitstrategieën in div. omliggende Europese landen (o.b.v. beschikbare informatie en o.v. van aanvullende informatie)

	<ul style="list-style-type: none"> • <i>In de meeste omliggende landen worden exitstrategieën ten uitvoer gebracht.</i> • <i>Naast volksgezondheid is economie een belangrijke drijfveer van elke strategie.</i> • <i>In veel plannen spelen mondkapjes, testen én contactonderzoek een belangrijke rol.</i> • <i>De app als een middel voor een exit lijkt inmiddels naar de achtergrond te zijn gedrongen.</i> • <i>Veel landen hanteren een 'harmonicamodel': afbouwen indien mogelijk, herinvoeren indien nodig.</i> • <i>Sommige landen hebben op grond van ontwikkelingen exitmaatregelen eerder ingevoerd dan gepland.</i> • • <i>Andere landen hebben alleen de eerder genomen beperkende maatregelen versoepeld.</i> • <i>Een enkel land overweegt nog op welke wijze en wanneer te gaan afschalen.</i> • <i>Net zoals bij de beperkende maatregelen komen exitstrategieën op nationale basis tot stand.</i>
BELGIË	<p>Maatregelen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Thuisblijven verplicht; huisbezoek verboden (m.u.v. zorg) • Onnodige verplaatsingen verboden (m.u.v. relevant werk, inkopen, zorg e.d.) • Op straat max. 2 personen (m.u.v. huishouden) • 1,5m afstand • Non-foodzaken gesloten (m.u.v. apotheken e.d.) • Contactberoepen verboden (m.u.v. gezondheidswerkers) • Horeca gesloten (m.u.v. afhalen/bezorgen) • Indoor/outdoor recreatie gesloten (incl. vakantieparken en campings) • Onderwijs gesloten (NB kinderopvang open) • Landsgrenzen gesloten (m.u.v. goederen, inwoners, repatrianten, grensarbeid e.d.) • Afschaling per 15 april <ul style="list-style-type: none"> - 16 april: bouwmarkten en tuincentra open - 16 april: verpleeg-/verzorgingshuizen bezoek voorwaardelijk toegestaan <p>Exit (per 4 mei)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Advisering: breed samengestelde ad-hoc-adviesgroep (Groep van Experts belast met de Exitstrategie) • Afwijgingen: volksgezondheid (verspreiding virus; ziekenhuisopnames; ic-capaciteit) en maximaliseren economische activiteit • Kenmerken: progressief (toenemend afbouwend); evoluerend (aanpassend aan situatie); niet definitief (zo nodig stap terug) • Exit in fasen (4 mei → 11 mei → 18 mei → 8 juni; besluit start nieuwe fase in week eraan voorafgaand) <ul style="list-style-type: none"> - 4 mei: niet-essentiële ondernemingen (bouw, maakindustrie, wegtransport e.d.) open - 4 mei: stoffenwinkels e.d. open (t.b.v. thuisproductie mondkapjes) open - 4 mei: sport buiten en contactloos toegestaan (NB gebruik kleedkamers, doucheruimten e.d. verboden) - 11 mei: huisbezoekverbod versoepeld - 11 mei: non-foodzaken open (NB beperkte / gefaseerde toegang tot winkels) - 18 mei: basis- en voortgezet onderwijs hervatten gedeeltelijk lessen - 18 mei: thuisblijfplicht, huisbezoek- en samscholingsverbod evt. versoepeld

06-05-2020 16:15

	<ul style="list-style-type: none"> - 18 mei: kappers en musea evt. open - 18 mei: ploegsporten in clubverband in buitenlucht voorwaardelijk toegestaan - 8 juni: kleine openluchtevenementen toegestaan - 8 juni: restaurants evt. open (cafés, bars e.d. evt. open geruime tijd nadat restaurants evt. zijn geopend) - Evenementen (groot) verboden tot 1 september - Sportwedstrijden (bv. voetbal) verboden tot 1 augustus • Mondkapje <ul style="list-style-type: none"> - Per 4 mei verplicht (v.a. 12 jaar) in OV en als 1,5m afstand niet kan (zoals bij contactberoepen) - Aangeraden in winkels - Overweging: mondkapje per se helpt niet; kan evt. helpen als deel van breder palet preventiemaatregelen (cfm. WHO) - Mag sjaal, bandana of zelfgemaakt zijn; medische maskers alleen voor zorgverleners (cfm. WHO) ook gezien tekort • Onderwijs <ul style="list-style-type: none"> - Groepen van max. 10 leerlingen - Maximum 3 leerjaren basis- en voorgezet onderwijs naar school - Eindexamenklassen, eerste leerjaren en praktijkopleidingen hebben prioriteit - Scholen verantwoordelijk voor opvang leerlingen van alle werkende ouders (niet alleen vitale beroepen) - Kleuterscholen dicht tot zeker 1 juni • Testen <ul style="list-style-type: none"> - 45.000 per dag is het doel; nu ca. 25.000 per dag uitgevoerd - Test voor alle zorgmedewerkers en iedereen met symptomen of contact met zieke (bij huisartsen en triagecentra); na afname geldt 24u thuisquarantaine • Contactonderzoek <ul style="list-style-type: none"> - Vergroting inspanningen; doel 2.000 fte; snel geschikt personeel werven blijkt lastig - In combinatie met testen (test & trace) • App <ul style="list-style-type: none"> - Tracerapp is niet van de baan - Invoering is gewestelijke bevoegdheid; wel 1 federaal juridisch kader; vrijwillig gebruik • Overige maatregelen verlengd (NB grensmaatregelen verlengd tot 8 juni)
DENEMARKEN	<p>Maatregelen (tot 10 mei)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Thuisblijven aangeraden; huisbezoek in principe onbeperkt (wel ontmoedigd) • Onnodige verplaatsingen ontraden (m.u.v. relevant werk, inkopen, zorg e.d.) • Op straat max. 10 personen • 2m afstand • Non-foodzaken gesloten (m.u.v. apotheken e.d.) • Horeca gesloten (m.u.v. afhalen/bezorgen) • Indoor/outdoor recreatie gesloten (m.u.v. campings en vakantiecentra) • Evenementen verboden tot 1 september • Kinderopvang en onderwijs gesloten • Verpleeg-/verzorgingshuizen: bezoek verboden • Landsgrenzen gesloten (m.u.v. goederen, inwoners, repatrianten, grensarbeid e.d.) <p>Exit</p>

06-05-2020 16:15

	<ul style="list-style-type: none"> • Advisering: [vnl.] Danish Health Authority • Afwegingen: volksgezondheid en economie • Kenmerken: in stappen; eerder soort afschaling o.b.v. opportuniteit/situatie dan een plan o.b.v. een tijdsplan • Exit in stappen <ul style="list-style-type: none"> - 15 april: kinderopvang en basisscholen open - 20 april: contactberoepen hervat op 20 april • Mondkapje <ul style="list-style-type: none"> - Niet verplicht noch geadviseerd - Overweging: geen meerwaarde bij algemeen gebruik door gezonde personen in de openbare ruimte (cfm. WHO) • Evaluatie en meer besluiten begin mei (afhankelijk van politiek overleg tussen minderheidsregering en parlement) • Testen belangrijk bij verdere afschaling/exit (doel 40.000 testen per dag) • Overige maatregelen (incl. grensmaatregelen) verlengd tot 11 mei
DUITSLAND (Nieuwe besluiten 6 mei o.v. opgenomen)	<p>Maatregelen (tot 11 mei)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Thuisblijven aangeraden; huisbezoek verboden (m.u.v. zorg) • Onnodige verplaatsingen ontraden (m.u.v. relevant werk, inkopen, zorg e.d.) • Op straat max. 2 personen (m.u.v. huishouden) • 1,5m afstand • Contactberoepen verboden (m.u.v. gezondheidswerkers + kappers) • Horeca gesloten (m.u.v. afhalen/bezorgen) • Indoor/outdoor recreatie gesloten • Kinderopvang en onderwijs (= onderbouw basisonderwijs; onderbouw voortgezet onderwijs) gesloten • Verpleeg-/verzorgingshuizen: bezoek beperkt of [vaak] verboden (NB gemeenten of deelstaten bepalen) • Landsgrenzen deels gesloten (Denemarken, Frankrijk, Luxemburg, Oostenrijk en Zwitserland; m.u.v. goederen, inwoners, repatrianten, grensarbeid e.d.; open met Nederland, maar controles op noodzaak grensoverschrijding) <p>Exit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Advisering: [vnl.] Leopoldina (= KNAW) en Robert Koch Instituut (= RIVM) • Afwegingen: volksgezondheid, economie en maatschappij • Kenmerken: in stappen; elke nieuwe stap of reeks van stappen vnl. bepaald door volksgezondheidsituatie • Exit in stappen <ul style="list-style-type: none"> - 20 april: non-foodzaken (< 800m²) open - 28 april: 1e plan herstart onderwijs (hygiëne; klassengrootten; pauzeconcepten; enz.; nog niet openbaar) - 30 april: speeltuinen, musea, galleries en dierentuinen open; erediensten hervat - 4 mei: non-foodzaken (< 2.500m²; ex. warenhuizen) en kappers open - 4 mei: basisonderwijs (bovenbouw), beroepsonderwijs en voortgezet onderwijs (voorlaatste + laatste jaar) hervat - 6 mei: 2e plan herstart onderwijs (kinderopvang; onderbouw basisonderwijs; onderbouw voortgezet onderwijs; sportclubs) • Verdere besluiten op 6 mei door Bondsregering en deelstaten met als <i>mogelijke</i> uitkomst: <ul style="list-style-type: none"> - deelstaten verder verantwoordelijk voor tempo/mate afschaling; kunnen eigen plannen/regels maken - evt. alle winkels open ongeacht omvang - evt. Bundesligawedstrijden v.a. half mei zonder publiek - evt. buitensport (kinderen; niet-professionele competities) herstarten

06-05-2020 16:15

	<ul style="list-style-type: none"> - evt. opening - evt. bezoek aan Seniors in care homes should be allowed to receive visitors provided there is no active COVID-19 case in the facility. - Evenementen verboden tot 1 september (deelstaten bepalen) • Mondkapje <ul style="list-style-type: none"> - Per 4 mei verplicht in OV, in winkels en waar 1,5m afstand niet kan (zoals contactberoepen en "in öffentlichen Personennahverkehr") - Overweging: mondkapje per se helpt niet; kan evt. helpen als deel van breder palet preventiemaatregelen (cfm. WHO) - Hag sjaal, bandana of zelfgemaakt zijn; medische maskers alleen voor zorgverleners (cfm. WHO) ook gezien tekort • Testen, apps en contactonderzoek belangrijk bij verdere afschaling/exit • Zomervakantie: niet rekenen op [buitenlandse] zomervakantie zoals gebruikelijk of verwacht (BZ-minister) • Overige maatregelen verlengd tot 11 mei (NB grensmaatregelen verlengd tot 15 mei)
FRANKRIJK	<p>Maatregelen (tot 11 mei)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Thuisblijven verplicht; huisbezoek verboden (m.u.v. zorg) • Onnodige verplaatsingen verboden (m.u.v. relevant werk, inkopen, zorg e.d.) • Op straat max. 1 persoon • 1m afstand • Non-foodzaken gesloten (m.u.v. apotheken e.d.) • Contactberoepen verboden (m.u.v. gezondheidswerkers) • Horeca gesloten (m.u.v. afhalen/bezorgen) • Indoor/outdoor recreatie gesloten • Kinderopvang en onderwijs gesloten • Verpleeg-/verzorgingshuizen: bezoek verboden • Landsgrenzen gesloten (m.u.v. goederen, inwoners, repatrianten, grensarbeid e.d.) <p>Exit (per 11 mei)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Advisering: brede wetenschappelijke ad-hoc-adviescommissie (Conseil scientifique Covid-19) • Afwegingen: volksgezondheid en economie (behoud productieve basis; Franse MP: "We moeten leren leven met dit virus") • Kernmerken geografische differentiatie (verschillen per departement mogelijk; besluit hierover 7 mei) • Exit in fasen (11 mei → 18 mei → eind mei) <ul style="list-style-type: none"> - 11 mei: thuisblijfplicht, huisbezoek- en samscholingsverbod versoepeld (max. 10 personen samen) - 11 mei: verplaatsingen tot max. 100km van woonhuis toegestaan - 11 mei: start 700.000 per week (= doel) - 11 mei: verplichte isolatie (thuis of op staatskosten in hotel) van positief geteste virusdragers - 11 mei: non-foodzaken en markten open (lokaal evt. beperkingen voor zaken > 40.000 m²) - 11 mei: kinderopvang open (max. 10 kinderen per groep; maskers verplicht voor personeel) - 11 mei: basisonderwijs hervat (o.d.v. vrijwilligheid; max. 15 leerlingen per klas; maskers verplicht voor personeel) - 11 mei: verpleeg-/verzorgingshuizen bezoek voorwaardelijk toegestaan - 11 mei: kleine musea en kleine musea open - 18 mei: voortgezet onderwijs hervat (max. 15 leerlingen per klas; maskers voor iedereen verplicht) - Eind mei: restaurants en cafés evt. open - Evenementen verboden tot 1 september

06-05-2020 16:15

	<ul style="list-style-type: none"> • Mondkapje <ul style="list-style-type: none"> - Per 11 mei verplicht in OV, taxi, voortgezet onderwijs en als 1m afstand niet kan; winkels kunnen mondkapje eisen - Kan helpen bij voorkomen of beperken besmettingen (cfm. div. wetenschappers) - Kan helpen als deel van breder palet preventiemaatregelen (cfm. WHO) - Medische maskers voorbehouden aan zorgverleners (cfm. WHO) ook gezien tekort - Overheid betaalt mee aan mondkapjes en faciliteert distributie ervan • Testen: doel 700.000 testen per week per 11 mei • Isolatie: verplicht voor positief geteste personen (thuis of op staatskosten in hotel) • App: traceerapp 'Stop Covid' aangekondigd (vrijwillig gebruik; centrale gegevensopslag) • Overige maatregelen (incl. grensmaatregelen) verlengd; noodtoestand verlengd tot 23 juli
ITALIË	<p>Maatregelen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Thuisblijven grotendeels verplicht; huisbezoek beperkt (m.u.v. zorg) • Onnodige verplaatsingen verboden (m.u.v. relevant werk, inkopen, zorg e.d.) • Op straat max. 1 persoon • 1m afstand • Non-foodzaken gesloten (m.u.v. apotheken e.d.) • Contactberoepen verboden (m.u.v. gezondheidswerkers) • Horeca gesloten (m.u.v. afhalen) • Indoor/outdoor recreatie gesloten • Evenementen verboden • Kinderopvang en onderwijs gesloten • Landsgrenzen gesloten (m.u.v. goederen, inwoners, repatrianten, grensarbeid e.d.) • Afschaling per 14 april: <ul style="list-style-type: none"> - kleine non-foodzaken deels open <p>Exit (per 4 mei)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afwegingen: volksgezondheid (zorgcapaciteit; ic-capaciteit; voorkomen 2^e golf) en economie • Exit in stappen <ul style="list-style-type: none"> - 4 mei: thuisblijfplicht en huisbezoekverbod versoepeld - 4 mei: niet-essentiële ondernemingen (bouw, maakindustrie e.d.) herstarten - 4 mei: horeca open (voor afhaalmaaltijden) - 18 mei: non-foodwinkels, musea en tentoonstellingen open; teamsporttrainingen hervat - 1 juni: contactberoepen hervat - 1 juni: koffiebars en restaurants open • Mondkapje <ul style="list-style-type: none"> - Per 4 mei verplicht in OV, winkels en als 1m afstand niet kan - Overweging: mondkapje per se helpt niet; kan evt. helpen als deel van breder palet preventiemaatregelen (cfm. WHO) - Mag sjaal, bandana of zelfgemaakt zijn; medische maskers alleen voor zorgverleners (cfm. WHO) ook gezien tekort - Vaste prijs van EUR 0,50 per mondkapje bepaald door overheid • Testen belangrijk element bij afschaling/exit • App: traceerapp 'Immuni' ± half/eind mei operationeel (vrijwillig; anoniem; min. 60% bevolking moet gaan gebruiken) • Zomervakantie: sommige lokale autoriteiten zinspelen op invoering COVID-19-paspoort voor toeristen

06-05-2020 16:15

LUXEMBURG	<ul style="list-style-type: none"> • Overige maatregelen (incl. grensmaatregelen) verlengd Maatregelen • Thuisblijven verplicht, huisbezoek verboden (m.u.v. zorg) • Onnodige verplaatsingen ontraden (m.u.v. relevant werk, inkopen, zorg e.d.) • Op straat max. 1 persoon (m.u.v. huishouden) • 2m afstand • Non-foodzaken gesloten (m.u.v. apotheken e.d.) • Contactberoepen verboden (m.u.v. gezondheidswerkers) • Horeca gesloten (m.u.v. afhaken) • Indoor recreatie gesloten • Kinderopvang en onderwijs (= niet-eindexamenklassen beroeps- en voortgezet onderwijs) gesloten • Landsgrenzen open Exit (per 20 april) • Advisering: brede ad-hoc-adviescommissie • Afwegingen: volksgezondheid (m.n. zorgcapaciteit), economie en sociaalpsychologische aspecten • Kenmerken: leren leven met virus; versnellen indien mogelijk; herinvoeren maatregelen indien nodig • Exitplan in fasen (20 april → 11 mei → 25 mei) <ul style="list-style-type: none"> - 20 april: bouw, bouwmarkten, tuincentra, milieustraten, pedagogische/psychologische hulpverlening open - 29 april verpleeg-/verzorgingshuizen bezoek voorwaardelijk toegestaan (alle bewoners en werknemers worden getest) - 4 mei: beroeps- en voortgezet onderwijs (eindexamenklassen) open - 11 mei: versoepeling huisbezoekverbod - 11 mei: non-foodzaken, contactberoepen en cultuurinstellingen open - 11 mei: beroeps- en voortgezet onderwijs (overige klassen) open - 11 mei: sport buiten en contactloos toegestaan (NB gebruik kleedkamers, doucheruimten e.d. verboden) - 11 mei: openluchtevenementen (max. 20 personen) toegestaan - 25 mei: basisonderwijs en kinderopvang open - 25 mei: eindexamens beroeps- en voortgezet onderwijs - 1 juni: horeca evt. voorwaardelijk open - Evenementen (groot)verboden tot 1 augustus • Mondkapje <ul style="list-style-type: none"> - Per 20 april verplicht (v.a. 16 jaar) in OV, winkels en als 2m afstand niet kan (bv. bij contactberoepen) - Overweging: mondkapje per se helpt niet; kan evt. helpen als deel van breder palet preventiemaatregelen (cfm. WHO) - Mag sjaal, bandana of zelfgemaakt zijn; medische maskers alleen voor zorgverleners (cfm. WHO) ook gezien tekort - Overheid verstrekt iedere inwoner en grenswerker (16+) 50 mondkapjes • Onderwijs (voorzorgsmaatregelen) <ul style="list-style-type: none"> - Klassen splitsen in 2 groepen; elke groep om de week naar school; leerkracht behandelt 2 weken dezelfde stof - Afstand houden; pauzes afwisselen; inkrimpen lesuren; geen sport en spel; kantines sluiten - Mondkapje aangeraden op school, verplicht in schoolbus - Overheid verstrekt desinfectiemiddelen voor scholen en mondkapjes voor leerlingen en docenten - Als 1 deel van de klas niet op school zit: naschoolse opvang of thuis huiswerk maken • Testen
-----------	---

06-05-2020 16:15

	<ul style="list-style-type: none"> - Veel testen essentieel onderdeel exit (en daarmee al dan niet versnelde afbouw beperkende maatregelen) - Systematisch hele bevolking (626.000) testen ($\pm$ 50.000 uitgevoerd) - Eerst op besmetting, later hopelijk op immuniteit - Apps: MP is tegen invoering, vooral i.v.m. privacy • Overige maatregelen verlengd
OOSTENRIJK	<p>Maatregelen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Onnodige verplaatsingen verboden (m.u.v. relevant werk, inkopen, zorg e.d.) • 1m afstand • Horeca gesloten (m.u.v. afhalen/bezorgen) • Indoor/outdoor recreatie gesloten • Kinderopvang en onderwijs gesloten • Sluiting landsgrenzen (m.u.v. goederen, inwoners, repatrianten, grensarbeid e.d.) <p>Exit (per 14 april)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afwegingen: volksgezondheid en economie • Kenmerken: elke nieuwe stap of reeks stappen bepaald door situatie/opportunititeit i.p.v. door tijdsplan • Exit in stappen <ul style="list-style-type: none"> - 14 april: non-foodzaken (< 400m²), bouwmarkten en tuincentra open - 1 mei: non-foodzaken (> 400m²), winkelcentra en kappers open - 1 mei: thuisblijf-, huisbezoek- en samscholingsverboden versoepeld (max. 10 personen thuis of op straat samen) - 11 mei: basisonderwijs evt. open - 15 mei: restaurants, cafés, gebedshuizen en div. cultuurinstellingen open - 29 mei: hotels, pensions, B&B's e.d. alsook div. toerismebedrijven open - 8 juni: beroeps-, voortgezet en hoger onderwijs evt. open - Evenementen verboden tot 1 juli - OV: 1m-afstandregel afgeschaft, want onuitvoerbaar • Mondkapje <ul style="list-style-type: none"> - Per 14 april verplicht in OV, winkels en waar 1m afstand niet kan (bv. bij contactberoepen) - Overweging: mondkapje per se helpt niet; kan evt. helpen als deel van breder palet preventiemaatregelen (cfm. WHO) - Mag sjaal, bandana of zelfgemaakt zijn; medische maskers alleen voor zorgverleners (cfm. WHO) ook gezien tekort • Testen en apps belangrijk bij verdere afschaling/exit • Zomervakantie <ul style="list-style-type: none"> - Oostenrijk overweegt selectief toelaten nationaliteiten (corona-arme landen) en bilaterale afspraken daarover - Sneltesten (PCR) per 4 mei op luchthaven Wenen om verplichte quarantaine bij inreizen te voorkomen • Overige maatregelen (incl. grensmaatregelen) verlengd
SPANJE	<p>Maatregelen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Thuisblijven grotendeels verplicht; huisbezoek verboden (m.u.v. zorg) • Onnodige verplaatsingen verboden (m.u.v. relevant werk, inkopen, zorg e.d.) • Op straat max. 1 persoon • 1m afstand • Non-foodzaken deels gesloten (m.u.v. apotheken e.d.) • Contactberoepen grotendeels verboden (m.u.v. gezondheidswerkers en kappers)

06-05-2020 16:15

	<ul style="list-style-type: none"> • Horeca gesloten (m.u.v. bezorgen/afhalen) • Indoor/outdoor recreatie gesloten • Evenementen verboden • Kinderopvang en onderwijs gesloten • Verpleeg-/verzorgingshuizen: bezoek verboden • Landsgrenzen gesloten (m.u.v. goederen, inwoners, repatrianten, grensarbeid e.d.) • Afschaling per 13 april <ul style="list-style-type: none"> – Niet-essentiële ondernemingen (fabrieken, bouw, enz.) deels open op 13 april – Kinderen tot 14 jaar voorwaardelijk naar buiten op 27 april – Thuisblijven: geleidelijke versoepeling op 2 mei <p>Exit (per 4 mei)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afwegingen: volksgezondheid (besmettingen; zorgcapaciteit) en economie • Kenmerken: geografische differentiatie (verschillen exitmaatregelen per provincie binnen autonome regio's mogelijk) • Exitplan in fasen (4 mei – 11 mei – eind mei – eind juni; v.a. 11 mei zit tussen elke fase tenminste 2 weken) <ul style="list-style-type: none"> – 4 mei: thuisblijfplicht versoepeld – 4 mei: non-foodzaken (< 400m²), restaurants (alleen afhalen) en kappers open (op afspraak; 1 klant per zaak) – 4 mei: individuele topsporttraining in open lucht mogelijk – 11 mei: grotere non-foodzaken (≠ winkelcentra), hotels (ex. gemeenschappelijke ruimten) en horecaterrassen open – 11 mei: verplaatsingen en huisbezoek binnen eigen provincie toegestaan – Eind mei: bioscopen, theaters e.d. (353% capaciteit) open – Eind mei: kleine indoor- (< 50 pers.) en outdoor-evenementen (< 400 personen) toegestaan – Eind juni: bioscopen, theaters e.d. mogen meer bezoekers toelaten (50% capaciteit) • Mondkapjes <ul style="list-style-type: none"> – Per 4 mei verplicht in OV en in auto indien naast elkaar gezeten – Overweging: Mondkapje per se helpt niet; kan evt. helpen als deel van breder palet preventiemaatregelen (cfm. WHO) – Mag sjaal, bandana of zelfgemaakt zijn; medische maskers alleen voor zorgverleners (cfm. WHO) ook gezien tekort • Onderwijs herstart evt. begin september • Testen: belangrijk bij in afschaling/exit (testcapaciteit nu 700.000 per week) • Overige maatregelen (incl. grensmaatregelen) verlengd
VK (nieuwe besluiten 6 mei nog niet opgenomen)	<p>Maatregelen (tot 7 mei)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Thuisblijven verplicht; huisbezoek verboden (m.u.v. zorg) • Onnodige verplaatsingen ontraden (m.u.v. relevant werk, inkopen, zorg e.d.) • Op straat max. 2 personen (m.u.v. huishouden) • 2m afstand • Non-foodzaken gesloten (m.u.v. apotheken e.d.) • Contactberoepen verboden (m.u.v. gezondheidswerkers) • Horeca gesloten (m.u.v. afhalen/bezorgen) • Indoor/outdoor recreatie gesloten (incl. speeltuinen) • Evenementen verboden • Kinderopvang en onderwijs gesloten • Verpleeg-/verzorgingshuizen: bezoek doorgaans verboden (maatregelen door instellingen zelf; kunnen verschillen)

06-05-2020 16:15

	<ul style="list-style-type: none"> • Mondkapje niet verplicht noch geadviseerd <ul style="list-style-type: none"> - Overweging: geen meerwaarde bij algemeen gebruik door gezonde personen in de openbare ruimte (cfm. WHO) - Wel aangeraden voor personen met symptomen COVID-19 • Evt. mondkapjesplicht o.b.v. road map deze week • Landsgrenzen open (NB voorwaarden aan transitverkeer uit Frankrijk en België) <p>Exit</p> <ul style="list-style-type: none"> • Advisering: bestaand wetenschappelijk adviesorgaan (Scientific Advisory Group for Emergencies) • Afwegingen: afvlakken besmettingen; daling sterfgevallen; zorgcapaciteit; testcapaciteit; PPE-capaciteit; voorkomen 2e golf • Deze week presentatie exitstrategie (road map) <ul style="list-style-type: none"> - Stapsgewijze afschaling evt. niet eerder dan tegen of rond 1 juni (m.u.v. enkele kleine versoepelingen) <ul style="list-style-type: none"> - Evt. gedifferentieerde aanpak (verschillen tussen leeftijdsgroepen of tussen regio's) - Evt. invoering (gedeeltelijke) mondkapjesplicht • Onderwijs: bovenbouw basisonderwijs herstart op 1 juni • Testen: doel 100.000 per dag • App: try-outs beginnen volgende week; ± half mei klaar; 50% Britten moet meedoen om app te laten slagen
ZWEDEN	<p>Maatregelen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Thuisblijven (vrijblijvend advies) • Onnodige verplaatsingen ontraden (vrijblijvend advies) • armlengte afstand (vrijblijvend advies) • Horeca: max. aantal personen samen; uitsluitend aan tafel zitten; armlengte afstand houden; hygiënemaatregelen • Evenementen max. 50 personen (= publieksevenement zoals concerten; geldt niet privéfeesten, sportscholen e.d.) • Voortgezet en hoger onderwijs gesloten en alleen op afstand/online • Landsgrenzen open (NB alle buurlanden hebben grenzen gesloten) • Advisering: Public Health Agency; National Board of Health and Welfare; Civil Contingencies Agency • Mondkapje niet verplicht noch geadviseerd <ul style="list-style-type: none"> - Overweging: geen meerwaarde bij algemeen gebruik door gezonde personen in de openbare ruimte (cfm. WHO) • App: ontwikkeling door Civil Contingencies Agency on hold; nu experiment met app van Universiteit Lund (vrijwillig; anoniem)
ZWITSERLAND	<p>Maatregelen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Thuisblijven aangeraden • Onnodige verplaatsingen ontraden (m.u.v. relevant werk, inkopen, zorg e.d.) • Op straat max. 5 personen (m.u.v. huishouden) • 2m afstand • Non-foodzaken gesloten (m.u.v. apotheken e.d.) • Horeca gesloten (m.u.v. afhalen/bezorgen) • Indoor/outdoor recreatie gesloten • Kinderopvang en onderwijs gesloten • Verpleeg-/verzorgingshuizen: bezoek toegestaan • Landsgrenzen gesloten (m.u.v. goederen, inwoners, repatrianten, grensarbeid e.d.) <p>Exit (per 27 april)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Advisering: wetenschappelijke ad-hoc-taskforce (Swiss National COVID-19 Science Task Force) • Afwegingen: volksgezondheid en economie

06-05-2020 16:15

• Kenmerken: aanpassen aan situatie (versnellen indien mogelijk; herinvoering indien nodig)   • Exitplan in fasen (27 april → 11 mei → 8 juni (besluit 27 mei))   - 27 april: bouwmarkten, tuincentra en contactberoepen open   - 11 mei: contactonderzoek elk nieuw besmettingsgeval   - 11 mei: grensmaatregelen geleidelijk aan versoepeld (grensarbeid; familiehereniging; betreft EU-/EFTA-burgers)   - 11 mei: basis- en middenschool open (NB kantons besluten)   - 11 mei: non-foodzaken, markten, restaurants, musea en bibliotheken open   - 8 juni: beroeps-, voortgezet en hoger onderwijs open   - 8 juni: samscholingsverbod versoepeld   - Evenementen (groot): verboden tot 1 september (27 mei besluit evenementen <1.000 personen)   • Mondkapje niet verplicht noch geadviseerd   - Overweging: geen meerwaarde bij algemeen gebruik door gezonde personen in de openbare ruimte (cfm. WHO)   • Testen en contactonderzoek (test & trace) belangrijk bij verdere afschaling/exit   • Zomervakantie: druk vanuit hotel- en toerismebranche voor meer en snellere versoepelingsmaatregelen   • Overige maatregelen verlengd

Dit overzicht van de NCTV i.s.m. BZ geeft een algemeen beeld van maatregelen en exitstrategieën in enkele omliggende Europese landen.

1178541

**Bijdrage bedrijfsleven
voor beheersing COVID-
19 en Intelligente
Opening-Up*)**

Een win-win-strategie voor volksgezondheid en economie

*) Zie idem position paper

VNO-NCW

MKB
Nederland

Waar staan we?

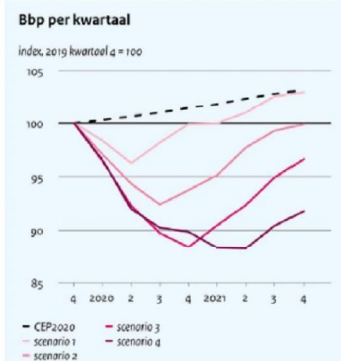
De fase van lockdown is tot 20 mei verlengd. Daarmee is tweede en (mogelijk) derde scenario van het CPB met forse krimp in 2020 reëel.

Krimp in lockdown fase ca. 20 % (t.o.v zelfde periode vorig jaar).
1,5-2 miljoen verborgen werklozen in NOW !

Gelukkig is de virusverspreiding beter in bedwang ! Druk op zorg neemt af, besmettingsrisico is lager. Tegelijk lockdown vraagt via economie enorme maatschappelijke offers, met gezondheidsgevolgen.

Nodig is win-win-strategie :

- Intelligente Re-start: Anderhalve meterfase met **gerichte** risicobeheersing
- Noodpakket 2.0 voor economie-steun met ondernemingsprikkels in de anderhalve metereconomie
- Perspectiefpakket voor structuurversterking economie en samenleving

**INTELLIGENTE RE-START BINNEN STRAKKE
KADERS: TWEDE LOCKDOWN ABSOLUUT
VOORKOMEN !**

Verantwoordelijkheid
d van ons allen.

**Bedrijfsleven
wil
verantwoorde
heropening**

- Kans op nieuwe lockdown (bijv. dit najaar) minimaliseren, want zou nieuwe ramp zijn:
    - Grote druk op zorgsysteem
    - Nieuwe economische schade en grote economische onzekerheid
    - Geen onbeperkt beslag op overheidsfinanciën
  - Daarom slim heropenen met data-gedreven COVID-monitoring (ook per regio en sector)
-

Gedeelde verantwoordelijkheid

Overheid
verantwoordelijk
voor de "basis" :
slimme beheersing
verspreiding virus
met (meer) testen,
traceren en in
(zelf)isolatie
plaatsen

Bedrijfsleven
voor
verantwoord
ondernemen
en werk
binnen
COVID-
kaders:

- Social distancing reguleren
- Extra hygiëne voor werkkollega's

Bedrijfsleven wil
verantwoordelijkheid
nemen!!

- 50 protocollen: 1,5 meter-economie reguleren en handhaven
- Zorg dragen voor geen overbelasting OV met "semi-thuis werken" kantoorpersoneel als nieuwe Corona-normaal
- Veilig werken :
  - Verplichte inzet persoonlijke beschermingsmiddelen voor contactberoepen én voor hogere bezettingsgraad indien 1,5 meter lastig is
  - Gerichte COVID-screening (o.m. temperatuurmeting bij toegang bedrijf) en doorverwijzing naar testen en extra hygiënemaatregelen
- Hulp bij introductie goed werkende tracking & tracing app én zorgen voor hoge deelname onder werkenden en klanten

***Maar onduidelijkheden belemmeren
intelligente re-start !***

1178541

Wat wil bedrijfsleven concreet doen ?

- Ondernemen en veilig werken op basis van protocollen in hele economie en gefaseerde heropening gesloten sectoren à la Spanje
- Zorgen voor voldoende persoonlijke beschermingsmiddelen buiten de zorg (productie in NL, import) in goede afstemming (zonder gevolgen voor zorg)
- Voorkomen besmetting door screening op de werkvloer, triage op afstand (OLVG-app samen met arbo diensten) en gerichte doorverwijzing naar COVID-testen
- Ontlasten GGD-infrastructuur door gebruik te maken van private laboratoria
- Gebruik tracing app voor werkenden en klanten aantrekkelijk maken
- Elke vorm van ondernemende creativiteit inzetten om voortzetting lockdown-krimp en economische en maatschappelijke ontwrichting te stoppen !

En overheid verder helpen in versterking van de Basis

1178541

Hulp bij versterking Basis

- Opschalen landelijke testcapaciteit (70.000 per dag)
- Ontlasten GGD met private laboratoria
- Inzet Arbo-diensten voor Zorg op afstand van medewerkers met klachten
- Uitrol Tracking en Tracing App (ook organisatie- en gebruikskant)
- Uitrol en benutting OLVG-app voor zelfmedicatie en -isolatie

Dringend nodig is duidelijkheid

Fundamentele vraag:

- Wil de overheid de kracht van de ondernemende creativiteit mede benutten?
Inzetten op win-win voor volksgezondheid en economie/samenleving?

Praktische vragen :

- Met welke specificaties voor gebruik buiten de zorg kan het bedrijfsleven mondkapjes c.a. (PBM's) importeren/produceren ? Hoe kan goede afstemming met LCH worden georganiseerd ?
- Kunnen bedrijven – door verplicht beschikbaar stellen van mondkapjes c.a. (PBM's) en extra hygiëne-maatregelen – waar nodig op minder dan 1,5 meter afstand werken of klanten bedienen?
- Zijn financiële garanties mogelijk zodat groothandels/retail proactief grote hoeveelheden PBM's inkopen?
- Kan temperatuurmetering bij ingang bedrijven en winkels worden ingezet als early warning signal?
- Kunnen bedrijven (evt. als pilot) al gaan werken met nu bestaande apps zoals de Australische App voor tracking & tracing en de OLVG-app voor zorg op afstand?
- Etc.

Vervolg

-
- Zie Uitgewerkte voorstellen (Position Paper)
  - Overleg met vakbeweging om verantwoord economie uit maatschappelijke ontwrichting van Lockdown krimp te halen
  - Overleg met Kabinet om voor bedrijfsleven en partners ruimte te krijgen voor eigen invulling op ondernemings-, branche en nationaal niveau voor heropening onder COVID-richtlijnen
  - Snel perspectief !!

VNO-NCW en MKB-Nederland
Gezamenlijke aanpak optimaliseren COVID-crisisstrategie
1 mei 2020

Het is misschien wel de grootste opgave uit de na-oorlogse geschiedenis. Nederland van het slot halen en COVID-19 eronder houden. Samen, schouder aan schouder, willen we die uitdaging aan gaan. Van een mondkapje dat van de Auping band rolt, tot aan de 747's die een luchtbrug van China naar Schiphol vormen. De afgelopen weken zijn er parels van samenwerking in het bedrijfsleven gevormd om de zorg te ondersteunen. We kunnen dat nu opschalen naar wat er nodig is om als land weer van het slot te gaan, terwijl we het virus in bedwang houden. Wij staan er klaar voor. Samen geven we perspectief aan Nederland: een perspectief op weer veilig kunnen gaan bewegen!

Waarom een herstart?

De fase van lockdown is tot 20 mei verlengd. De huidige lockdown legt circa 1/5de van de Nederlandse economie plat. Circa 1,5 à 2,0 miljoen verborgen werklozen in de NOW-regeling zitten nu thuis, tot 90 procent op kosten van de overheid. Uit de Voorjaarsnota van het kabinet blijkt dat deze situatie niet verschrikkelijk lang valt vol te houden. Daarom is een intelligente re-start noodzakelijk. Dat móet echter op een verantwoorde manier: na een versoepeling van maatregelen moet de kans op een nieuwe lockdown in Nederland klein worden gehouden: zo'n nieuwe lockdown zou niet alleen grote druk op ons zorgsysteem veroorzaken (met dito gezondheidsschade), maar leidt ook tot nieuwe economische schade en grote economische onzekerheden.

Intelligente herstart = op een verantwoorde manier

Dat kan op een verantwoorde manier door alle COVID-riskoverkleiners in te zetten. Heel veel Aziatische en Europese landen gaan Nederland geleidelijk voor. In essentie gaat het om drie dimensies:

- Verantwoord en veilig open en aan de slag
- (Meer) testen, traceren en quarantaine
- Gerichte inzet van persoonlijke beschermende middelen

Ten eerste gaat het om social distancing op de werkvloer mogelijk te maken: zie de 50 handreikingen die door sectoren zijn gemaakt. Afstand houden op de werkvloer draagt direct bij aan veilig werken en het voorkomen van nieuwe besmettingen. Een intelligente heropening kan, zoals in bijvoorbeeld Spanje nu voorzien is, in verschillende fases verlopen zodat de risico's overzichtelijk zijn.

Ten tweede gaat het om gerichte risicobeheersing: door op grotere schaal te testen, traceren en zelfisolatie te organiseren. Onderdeel kan ook zijn om kwetsbare risicogroepen extra te beschermen. Omgekeerd kan het virus beheersen kwetsbare risicogroepen (zoals in verpleeghuizen) beschermen.

Ten derde gaat het om een gerichte inzet van persoonlijke beschermingsmiddelen (met plexiglas, beschermende kleding etc.) en extra hygiëne op het werk. De effectiviteit verschilt afhankelijk van kwaliteit en gebruik. Een bredere gebruik maakt de 1,5 meter minder relevant. Dat betekent dat, bijvoorbeeld, de bezettingsgraad van het openbaar vervoer fors omhoog kan gaan. Het dragen van mondkapjes breder dan de zorg heeft verschillende gedragseffecten. Het dragen ervan kan een disciplinerende werking hebben en zo bijdragen aan voorkomen van besmettingen. Echter, het kan ook riskant gedrag uitlokken (moral hazard). Ten slotte zijn instructies voor veilig gebruik belangrijk omdat er anders schijnveiligheid wordt georganiseerd.

Complementair (zie OMT-advies) aan deze COVID-riskoverkleiners is een inzet op early warnings / surveillance, ondersteund met COVID-data, om het huidige landelijk beleid te verfijnen naar gerichte

maatregelen: dat kan regionaal of lokaal, maar ook per (sub)sector. Ook dat draagt bij aan het maatschappelijke draagvlak voor ingrijpende maatregelen.

Figuur 1 Drie harde voorwaarden om uit de zorgcrisis te komen.... en drie voorwaarden om veilig en verantwoord aan de slag te gaan

Samen de win-win-situatie realiseren én maatschappelijk draagvlak versterken

Deze integrale aanpak realiseert een win-win-situatie voor Nederland: het maakt het én mogelijk om het virus beter te beheersen én om de economie sneller te heropenen. De bredere inzet van COVID-risicoverkleiners is "no-regret"-beleid: de kosten ervan zijn zeer beperkt ten opzichte van de 0,5 miljard euro schade die Nederland nu *per dag* oploopt.¹

Waar tot dusverre de nadruk sterk op de kabinetsbesluitvorming ligt, wil het bedrijfsleven – samen met anderen - een grote bijdrage leveren aan het realiseren van deze win-win-situatie. In deze notitie werken we voorstellen uit om deze win-win-situatie te realiseren. Daarmee verbreden we de huidige aanpak naar een gezamenlijke Nederlandse aanpak: samen bereiken we meer én vergroten we het maatschappelijk draagvlak.

We willen als bedrijfsleven de verantwoordelijkheid nemen voor een verantwoorde heropening van economie en samenleving binnen de COVID-kaders. Een tweede Corona-golf en het weer moeten terugvallen in een lockdown situatie willen we tot het uiterste vermijden. Wij zien goed dat de overheid verantwoordelijkheid draagt voor de "basis": de virusbestrijding, het beschermen van kwetsbaren en beheersing van de druk op de zorg. Een aanpak met meer testen, traceren en in quarantaine plaatsen van besmetten moet een veel meer gerichte risicobeheersing opleveren.

Het bedrijfsleven kan op basis van de onder zelfregulering gemaakte protocollen en maximaal gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen en hygiëne-maatregelen in de gehele economie zorg dragen voor een verantwoorde heropening. Daar hoort ook bij het betrekken van solidariteit met nog deels thuiswerken voor kantoorpersoneel om het OV niet over te belasten. Het gebruik van mondkapjes en andere persoonlijke bescherming voor toegang tot bedrijven waar afstand houden niet kan, vinden wij ook noodzakelijk. Hetzelfde geldt voor screening (zoals temperatuurmeting) binnen de privacy-kaders om medewerkers (en klanten) te beschermen, en een actieve bijdrage aan uitrol en benutting van apps.

Onderstaand overzicht bevat een uitwerking. We zijn er klaar voor!

¹ De OECD rekent met 2% bbp-verlies per maand lockdown. Voor Nederland is dat circa 0,5 miljard per dag.

Aanbod Bedrijfsleven voor intelligente heropening onder COVID-voorwaarden

We doen een beroep op alle partijen om in deze COVID-crisis gezamenlijk de verantwoordelijkheid te nemen voor (tijdelijke) maatregelen die nodig zijn om samen deze crisis te managen. Graag gaan we in gesprek deze aan te vullen en samen spoedig uit te werken en uit te voeren.

1. 1,5 meter realiseren in ondernemingen	Wie
Waarom? afstand houden = besmetting voorkomen	
a. Voor circa 50 sectoren zijn handreikingen gemaakt	Sectoren onder regie van VNO-NCW & MKB-NL
b. Kantoorprotocol en semi-thuiswerken in samenhang met OV	VNO-NCW en MKB-NL
2. Opschalen testen en complementaire middelen	
Waarom: virus tijdig opsporen en nieuwe besmettingen voorkomen	
a. Opschalen van de landelijke testcapaciteit tbv alle sectoren (tot 70.000 testen/dag) In de wintermaanden	Nationaal Gezant iom HollandBio
b. Triage op afstand faciliteren voor alle werkenden met klachten in alle sectoren	Bedrijven iom Arbodiensten (OVAL) en Luscii ²
c. Screening (van lichaamstemperaturen) makkelijker mogelijk maken als onderdeel van een breder COVID-werkgeversbeleid.	Bedrijven; AP dient cf. GDPR te werken, geen nationale interpretatie
d. Gerichte doorverwijzing werkenden naar COVID-testen (via arbodiensten en ook via OLVG-app)	Bedrijven
e. Ontlasten van GGD-infrastructuur c.q. beter benutten private lab-capaciteit	Bedrijven via Arbodiensten
3. Quarantaine versterken	
Waarom: besmettingen van directe omgeving voorkomen	
a. Controle medische helpdesk op zelf-isolatie (OLVG-app)	Bedrijven iom Luscii
b. Ter overweging: vrijwillige zelfisolatie in leegstaande hotels	Kabinet
4. Tracing versterken	
Waarom: mogelijke besmettingen van directe omgeving achterhalen	
a. Sneller opschalen GGD-sporenonderzoek en versterken GGD-organisatie	Kabinet / GGD GHOR
b. Hulp bedrijfsleven voor goed werkende app en tracing opnemen in handreikingen 50 sectoren (i.c.m. hoge deelname)	Kabinet ism VNO-NCW/MKB-NL

² Luscii ontwikkelt apps ter ondersteuning van patiënten in de thuissituatie en het contact met de zorgverleners, zoals de OLVG-app.

5. Breder inzet persoonlijke beschermingsmaatregelen (BPM)	
Waarom: voorkomen van besmettingen (en voorzorgsmatief)	
a. Groothandels en retailkanalen kopen en distribueren voldoende BPM aan de contactberoepen en OV-sector.	VNO-NCW/MKB-Nederland
b. Zo spoedig mogelijk inzicht geven in richtlijnen en specificaties t.b.v. gebruik PBM's (mondkapjes!) voor contactberoepen / 1,5 meter economie	RIVM
c. Verlenen van (financiële) garanties om meer (proactieve) inkoop PBM's mogelijk te maken	Kabinet
d. NL-productie persoonlijke beschermingsmiddelen t.b.v. 1,5 meter economie vergroten	Bedrijfsleven
e. Werkinstructies maken hoe PBM's veilig in te zetten op de werkvloer	OVAL (arbodiensten)
6. Early warning en COVID-surveillance (OMT-advies)	
Waarom: brandhaarden tijdig signaleren t.b.v. gerichte maatregelen	
a. Data-gedreven early warning systeem dat potentiële brandhaarden signaleert en besluitvormers (regionaal, sectoraal, lokaal) helpt bij gerichte maatregelen.	Kabinet
b. Idem, gericht op signalering bij professionals (bijv. huisartsen) en/of gericht op burgers zelfs (bijv. app).	

Toelichting op voorgestelde maatregelen

1. 1,5 meter realiseren in de werkgeving

Huidige en gewenste situatie

- Voor circa 50 sectoren zijn zogenaamde sectorprotocollen gemaakt, die het mogelijk maken om op een veilige manier te heropenen of open te zijn.
- Bijna alle protocollen van private gesloten sectoren – de B-protocollen - liggen nu voor bij de interdepartementale werkgroep. Er zitten er nog een paar in de pijplijn (die worden voorbereid voor aanbidding aan de werkgroep).
- Belangrijk is om tijdig beoogde data bekend te maken voor een gefaseerde heropening van de economie, zodat de betreffende sectoren / beroepsgroepen voldoende tijd hebben om de noodzakelijke maatregelen voor te bereiden.
- Op de werkvloer zelf zijn evident ook veel hygiënemaatregelen toegepast (zoals voldoende mogelijkheid je handen te wassen). Ook faciliteren werkgevers thuiswerken, wat vooral bij klachten gewenst is.

2. Opschalen testen en complementaire middelen

Huidige situatie COVID-testen:

- Huidige inzet kabinet is om belemmeringen weg te nemen om zorgmedewerkers en hoog-risico patiënten met klachten te laten testen. Het aantal afgenomen testen is gestegen van 4.000 naar 7.000 per dag.
- Ruim 40 medisch-microbiologische en enkele niet-medische laboratoria zijn in staat om 17.500 tests per dag uit te voeren. Dit kan door verruiming werktijden oplopen tot 29.000 tests per dag, afhankelijk van bevoorrading en keteninrichting.
- Daarmee is voor de aanstaande verruiming van het testbeleid voldoende capaciteit beschikbaar (leraren en medewerkers kinderopvang) en ook eventuele verdere verruiming in het kader van de volgende fase.
- Schalen we op naar heel NL met klachten, dan is een eerste inschatting dat er circa 30.000 (zomermaanden) tot 70.000 (wintermaanden) testen per dag nodig zijn. Verdere opschaling van de labcapaciteit is mogelijk door betrekken specifieke bedrijven uit de achterban van HollandBio en/of andere testmethoden (zoals gepoold testen).
- Aandachtspunten zijn (a) beschikbaarheid voldoende testmateriaal (b) inrichten van de keten (monsterstromen naar alternatieve labs bij overbelasting reguliere lab (c) efficiënt en digitaal organiseren van de keten (betrokkenheid arbodienst/bedrijfsarts, GGD, labs, werkgevers en werknemers) (d) focus GGD ligt bij publieke gezondheid c.q. potentiële overbelasting zorginfrastructuur bij hervatting reguliere diagnostiek a.g.v. herstart reguliere zorg
- Let op dat COVID-testen een collectief goed zijn: je hebt er zelf niet direct baat bij, maar doet het voor je omgeving. Dus daarom is nuttig dat testen via de huisarts sinds kort uit het OGZ-budget (via GGD) verloopt en niet laste wordt gebracht van het eigen risico. Daarover kan breder worden gecommuniceerd, zodat er geen (kosten)barrières worden gepercipieerd.

Complementaire middelen aan COVID-testen

- Triage op afstand. Met deze OLVG-app willen 160.000 mensen dagelijks een vragenlijst in. Een medische helpdesk (30 à 40 artsen) belt hoog-risicogevalen. Dat heeft verschillende doelen: gericht doorverwijzen naar COVID-testen, mensen geruststellen en controle op thuis blijven.
- In de werksituatie zijn COVID-testen onderdeel van een breder pakket van maatregelen, zoals gericht op extra hygiëne, gerichte inzet van persoonlijke beschermingsmaatregelen en screening (waaronder via triage op afstand).
- Gerichte screening (temperatuurmeting) is complementair aan COVID-testen: gaan werkenden aan het begin van hun werkdag koortsvrij aan het werk? Screening kan ook de ervaren veiligheid voor werknemers vergroten. Tegelijkertijd is screening geen wondermiddel: niet alle werkenden met COVID hebben koorts. Voor het screenen van de lichaamstemperatuur van werknemers worden zeer strikte voorwaarden gehanteerd door de Autoriteit Persoonsgegevens, verdergaand dan de Europese privacyrichtlijn, die in de praktijk deze inzet onnodig dreigen te belemmeren.

Gewenste situatie COVID-testen en complementaire middelen

- Testcapaciteit verder opvoeren tot 70.000 per dag (richting wintermaanden) zodat werkenden in alle sectoren getest kunnen worden.
- Eventueel onderscheid maken: GDD/publiek aanbod testen altijd voor de zorg, onderwijs / kinderopvang en contactberoepen om verspreiding virus tegen te gaan, privaat testen via werkgevers omwille van inzetbaarheid personeel (zonder testen blijven werknemers met koorts / verkoudheid thuis uitzielen)
- Ketten vereenvoudigen: werkenden kunnen ook via OLVG-app of via huisarts naar COVID-test (i.c. niet alleen via bedrijfsarts), nader te bepalen wie deze uitvoert.
- Ketten van alle betrokken partijen digitaliseren: daar wordt hun hard aan gewerkt.
- Arbodiensten gebruiken, naast GGD-capaciteit, ook private kanalen.
- Complementaire middelen inzetten: inzet COVID-triage op afstand voor alle werkenden met klachten
- Complementaire middelen inzetten: vergemakkelijken van de inzet van screening (van lichaamstemperatuur) als onderdeel van een breder COVID-beleid.

Perspectief later in 2020

- COVID-immuniteitstesten zijn nu nog niet goed genoeg (d.w.z. voldoende specifiek én sensitief). Als deze testen dat echter wel worden, dan kan gedacht worden aan een vrijwillige COVID-immuniteitspas. De uitwerking daarvan luistert nauw en vraagt gezamenlijk draagvlak.

3. Quarantaine en zelfisolatie versterken Gewenste situatie

- Actieve controle (medische helpdesk) op vrijwillig thuis blijven. In het geval van triage op afstand (OLVG-app) is dat al voorzien.
- Ter overweging: veel besmettingen vinden nu in de thuisituatie plaats. In sommige Aziatische landen is tijdelijk elders wonen beleid gemaakt. In de VS is voorgesteld om vrijwillige zelfisolatie in leegstaande hotels tot beleid te maken én deelnemers een dagelijkse financiële compensatie te bieden.³ Dat zou ook in Nederland denkbaar zijn, liefst in een vorm die voor de betrokken aantrekkelijk oogt (bijv. 'hotelbon').

4. Tracing versterken Huidige situatie

- VWS heeft in het Paasweekend een beauty contest uitgeschreven (met totaal 750 bedrijven die inschreven) en een app-athon met 7 apps die uiteindelijk niet bleken te voldoen aan de gestelde eisen. Het kabinet heeft vorige week aangegeven vier weken uit te trekken voor zorgvuldige besluitvorming.

Gewenste situatie

- Een track & trace app is zeer gewenste aanvulling. Idealiter wordt hierin ook nauw samengewerkt met andere Europese landen. Daarbij kan het Nederlandse bedrijfsleven op verschillende manieren bijdragen:
  - o Met bewezen technologie van technologieleveranciers. Vanuit het bedrijfsleven is er grote bereidheid om in gezamenlijkheid dit te helpen organiseren.
  - o Vraag is wie de afzender van app wordt (vergelijk Oostenrijk: Rode Kruis). Vertrouwde merken van het bedrijfsleven zouden ook afzender kunnen worden.
  - o Een hoge deelname is gewenst. Het aanbevelen in de sectorale handleidingen (i.c. alleen kunnen werken of winkelen) daaraan bijdragen. Ook kan het gebruik van de app aantrekkelijker worden gemaakt (met bijv. gerichte kortingen).
- Vanuit de Tweede Kamer is terecht aandacht gevraagd voor het opschalen van het sporenonderzoek door de GGD. Ter overweging: wij krijgen signalen de organisatiekracht van de GGD versterkt kan worden. Wie kan helpen om de GGD contact tracing versnellen en opschalen? Zie ter vergelijking de goede ervaringen van het Landelijk Coördinatiecentrum IC-bedden met de logistieke versterking vanuit het Nederlandse leger.

5. Gerichte inzet mogelijk maken van persoonlijke beschermingsmiddelen

³ <https://apps.npr.org/documents/document.html?id=c877567-Bipartisan-Public-Health-Leaders-Letter-on>

Huidige situatie

- Tot dusverre is de focus geweest om te zorgen dat de werkenden in COVID-frontlinie, namelijk de zorg (van de IC-afdelingen in ziekenhuizen tot aan de wijkverpleging, thuiszorg en verpleeghuizen) beschikken over voldoende persoonlijke beschermingsmiddelen. Daartoe is het Landelijk Consortium Hulpmiddelen (LCH) opgericht, dat met hulp van het bedrijfsleven deze middelen inkoop. Ook is in Nederland productie opgestart (o.m. bij Auping/Apro/DSM).
- Essentiële sectoren, zoals de voedingsindustrie en de chemie, kopen hun eigen beschermende materialen in.

Gewenste situatie

- Een bredere inzet van persoonlijke beschermingsmiddelen kan COVID-besmettingen voorkomen. De effectiviteit van PBM verschilt afhankelijk van kwaliteit en gebruik.
- De groothandels en retailkanalen kopen voldoende beschermende materialen in ten behoeve van de 1,5 meter economie. Deze extra inkoop gaan niet ten koste van de zorg. Gelukkig blijken er ook veel *andere* beschermende materialen dan mondkapjes nuttig te zijn voor veilig werk en is de *gemiddelde* vereiste kwaliteit van mondkapjes lager dan in de zorg (ffp2).
- Daarom wordt een pragmatisch meerstappen-plan belopen:
  - o De frontlinie van Corona (de zorg) moet evident voorzien zijn en blijven van voldoende materialen (=opdracht Landelijk Consortium Hulpmiddelen).
  - o De werkenden in de contactberoepen worden cf. de sectorale handreikingen voorzien van voldoende materialen. Eventueel valt ook het OV in deze categorie.
  - o Klanten en burgers (via de supermarkten, drogisten en online retail kanalen) voorzien van beschermende materialen. Dat kan pas als er voldoende materialen beschikbaar zijn.

Voorstellen

- De economie (te beginnen met contactberoepen en eventueel OV; en later alle sectoren en hele bevolking) breder voorzien van persoonlijke beschermingsmiddelen. Het bedrijfsleven (i.c. groothandels en retailkanalen) kopen voldoende persoonlijke beschermingsmiddelen in.
- De *rijksoverheid* kan dit faciliteren of versnellen met de volgende randvoorwaarden:
  - o Verzorgen van richtlijnen en specificaties betreft gebruik persoonlijke beschermingsmiddelen voor contactberoepen en voor de 1,5 meter samenleving (RIVM)
  - o Verlenen van (financiële) garanties om inkoop mogelijk te maken (bijv. leningen ter dekking werk- en risicokapitaal; correspondentie dat orders overheidsondersteuning genieten voor buitenlandse producenten)
  - o Waarborgen van de kwaliteit (bijv. vergunningen, keurmerk, inspecties)
  - o Verruimen mandaat voor team NL-productie persoonlijke beschermingsmiddelen t.b.v. 1,5 meter economie. Bijkomende voordelen zijn dat Nederland minder afhankelijk wordt van grootschalige invoer uit Azië en dat Nederlandse bedrijven minder afhankelijk zijn van economische steunpakketten.
- Waar nodig zijn of komen er werkstructies hoe persoonlijke beschermingsmiddelen op een veilige manier in te zetten op de werkvloer (arbodiensten).

7. Early warning en COVID-surveillance**Huidige situatie**

- Eerder heeft met Outbreak Management Team ook advies gegeven over regionale differentiatie.⁴ Het OMT stelde toen voor dit nader uit te werken, en specifieke surveillance te organiseren.

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/brieven/2020/04/06/advies-outbreak-management-team-omt-over-covid-19/Advies%20n.a.v.%20de%20OMT%20COVID-19.pdf>

⁵ Zie <https://www.covid-data.nl/> en <https://www.databronnencovid19.nl/>

- Er zijn verschillende initiatieven om COVID-data te verzamelen.⁵ Deze data wordt nog beperkt gebruikt voor het huidige beleid, dat tot dusverre vooral landelijk bepaald wordt.

Gewenste situatie

- COVID-data benutten voor een slim data-gedreven Nationaal Pandemiesysteem dat potentiële brandhaarden signaleert en besluitvormers in staat stelt om gerichte maatregelen te nemen. Een gerichte aanpak is beter uitlegbaar en kan daarom ook bijdragen aan maatschappelijk draagvlak.
- Een gerichte aanpak kan dit verband betekenen om regionale of lokale beleidsmakers gericht te signaleren en adviseren. Maar het kan ook betekenen dat bepaalde (sub)sectoren gerichte signalen en adviezen krijgen.
- In het verlengde daarvan kan zo'n early warning systeem ook worden gebruikt om lokaal professionals (bijv. 1° lijnszorg) en/of burgers (via bijv. een app) gericht te signaleren.

⁵ Zie <https://www.covid-data.nl/> en <https://www.databronnencovid19.nl/>

Onderwerp: Mythes rondom corona-app weerlegd

Doel: Informeren over veelgehoorde misverstanden & weerleggingen rondom corona-app

Doelgroepen:

Primair:

1. journalisten
2. opiniemakers
3. belangenorganisaties rondom privacy en veiligheid

Secundair:

1. Tweede Kamer
4. medewerkers bij ministerie van VWS, RIVM en GGD

Uitgangspunt: Misvattingen van testgebruikers benoemen en weerleggen met eerlijke argumenten, waarbij voordelen benadrukt en nadelen waar mogelijk ontkracht. Hierbij spreken we de eindgebruiker direct aan met 'je'.

Geraadpleegde bronnen:

- [5.1.2e](#)
- [\(10\)\(2e\)](#)
- [5.1.2e](#)
- [\(10\)\(2e\)](#)
- Werkdocument 'Hoe werkt de app' van [\(10\)\(2e\)](#)
- Github: <https://github.com/minvws/nl-covid19-notification-app-design#notification-app-design>
- Figma: [https://www.figma.com/file/EJ4aJwKnemkxysCZ6aAzFv/Covid-19-notificatie-app-\(Read-only\)?node-id=0%3A1](https://www.figma.com/file/EJ4aJwKnemkxysCZ6aAzFv/Covid-19-notificatie-app-(Read-only)?node-id=0%3A1)
- Artikel op Technology Review: <https://www.technologyreview.com/cdn.ampproject.org/c/s/www.technologyreview.com/2020/06/05/1002775/covid-apps-effective-at-less-than-60-percent-download/amp/>
- Document (PPT) van Mc Kinsey 'Bezwaren tegen de app vs oplossingen'
- Onderzoek van TU Delft: <https://www.tudelft.nl/tbm/pwe/pwe-basics/case-studies/corona-app/>

Auteur: (10)(2e)

Meelezer: (10)(2e)

Versie: concept 1.2 – suggesties (5.1.2e) (2x), (10)(2e), (5.1.2e) en (10)(2e)
verwerkt; wachtend op akkoord of eventuele wijzigingen van VWS

Corona-app: mythes weerlegd

Hoe de app werkt

1. Jouw app verzendt elk kwartier een anonieme code.
2. Komt iemand, die ook de app heeft, dicht bij jou?
  - Dan ontvangt de app van die persoon jouw anonieme code, en slaat deze op.
  - Andersom slaat jouw app ook de anonieme code op van deze persoon.
3. Blijk je na een test corona te hebben? Dan stuurt jouw app alle anonieme codes die het afgelopen 14 dagen uitgezonden heeft naar een centrale server.
Je laten testen én je codes delen gebeuren altijd geheel vrijwillig en alleen met jouw toestemming.
4. Op jouw telefoon checkt de app of er een match is met de codes van mensen die afgelopen 14 dagen voldoende dichtbij en lang genoeg bij jou in de buurt waren om ook besmet te raken. Is er een match?
  - Dan krijgen alleen deze mensen anonieme een waarschuwing melding. Ook de centrale server weet niets van contacten of ontmoetingen.
  - Andersom krijg ook jij een anonieme melding als blijkt dat jij bij iemand in de buurt geweest bent die positief getest is op corona. Je weet dus niet wie, waar of wanneer dat precies was.

Jouw gegevens (en van mensen die jij tegenkomt)

1. De app werkt op basis van locatiegegevens, dus de overheid weet waar ik ben
Nee, de app maakt geen gebruik van locatiegegevens (GPS). De app houdt niet bij waar je bent.

Wat dan wel? De app gebruikt alleen Bluetooth van je telefoon. Bovendien wordt Bluetooth alléén gebruikt om signalen uit te zenden en op te vangen van telefoons met de app die dicht bij jou zijn.

Blijkt de eigenaar van één van deze telefoons later corona te hebben? Dan ontvang je daarvan een anonieme melding.

De app heeft dus geen toegang tot andere functionaliteiten op je telefoon die met Bluetooth mogelijk zijn. De app heeft ook geen toegang tot andere gegevens op je telefoon.

2. De overheid weet wie ik allemaal ontmoet heb
Nee, er bestaat geen informatie over welke telefoons bij elkaar in de buurt zijn geweest, dus ook de overheid beschikt deze informatie niet.

Wat dan wel? De overheid heeft alleen toegang tot anonieme data. Bovendien worden deze gegevens alleen verzameld als mensen daar expliciet toestemming voor hebben gegeven. De app op jouw telefoon slaat alleen anonieme codes op van de andere telefoons in die dicht bij jou in de buurt waren. Zit daar een code tussen van iemand die positief op corona getest is? Dan krijg jij een melding dat je mogelijk in contact bent geweest met iemand die corona heeft. Het is niet bekend wie dat was. Je krijgt dus niet te weten wie dat was. De overheid weet dit ook niet, omdat deze informatie niet bestaat.

Als je een waarschuwingsmelding krijgt, kun je:

- jezelf vrijwillig laten testen door de GGD, en
- drukke plekken vermijden

Zo voorkom je verdere verspreiding van het virus.

Effectiviteit van de app

3. 60 % moet de app installeren om effectief te kunnen zijn

Nee, het virus zou gestopt kunnen worden als 60% van de bevolking de app zou gebruiken én de app het enige middel zou zijn dat we inzetten.

Wat dan wel? Dit is de eerste keer dat apps ingezet worden tegen een pandemie, dus we kennen de exacte effecten hiervan niet. Maar ook als weinig mensen de app gebruiken, zou dit al kunnen helpen om het virus minder snel te verspreiden.

Daarbij bestaan er ook andere maatregelen, zoals telefonisch contactonderzoek door de GGD, 1,5 meter afstand houden en regelmatig handen wassen.

Elke succesvolle waarschuwing voorkomt dat iemand het virus doorgeeft, redt mogelijk iemands leven. Dus: hoe meer mensen de app gebruiken, hoe effectiever deze is.

4. Bluetooth is niet nauwkeurig genoeg om afstand te meten

Dat klopt, maar... dit is niet hoe de app Bluetooth gebruikt.

Wat dan wel? Bluetooth is inderdaad niet nauwkeurig genoeg om de afstand tussen jou en iemand anders precies te meten. Maar die informatie is ook niet nodig. Met Bluetooth kan de app wel meten **dát** je enige tijd in de buurt bent geweest van iemand die later positief getest is op corona.

Het verschil tussen heel dichtbij en veraf kan Bluetooth namelijk wel goed meten. De app meet met Bluetooth of je dicht bij iemand geweest bent, en voor hoelang. Zo bepaalt de app of je zó dicht bij iemand in de buurt was, dat je besmet zou kunnen zijn.

Om te weten of je echt besmet bent, moet je je laten testen door de GGD.

De app op jouw telefoon

6. Ik krijg onzinnige meldingen, bijvoorbeeld als de buurman besmet is of er iemand langs mijn huis gelopen is

Nee, dit klopt niet.

Wat dan wel? De kans dat je een melding krijgt is eigenlijk heel klein. Je krijgt alleen een waarschuwing melding als je lang genoeg dicht bij een besmet persoon was om zelf besmet te kunnen raken.

Als je een melding krijgt, betekent dat dat je zeker in de buurt geweest van iemand die positief is getest op corona.

Het Bluetooth-signaal wordt verzwakt door muren, vloeren of door de auto waarin je zit. Bij een zwak signaal denkt de app dat je verder bij iemand uit de buurt bent. Bovendien negeert de app alle signalen die korter duren dan een paar minuten. Dus als iemand voorbij je huis loopt, krijg je geen melding. Ook van mensen die op straat langslopen, krijg je geen melding.

Toch bestaan er situaties dat je een melding krijgt, terwijl je niet echt risico op besmetting had. Ligt jouw telefoon bijvoorbeeld langere tijd vlakbij de telefoon van jouw buurman direct aan de andere kant van de muur? Dan zou je een melding kunnen krijgen.

Deze grensgevallen zijn niet helemaal uit te sluiten.

7. De app is een corona-radar en waarschuwt mij direct als ik in de buurt ben van een coronapatiënt

Nee, het is technisch onmogelijk om direct een melding te krijgen als je in de buurt van een coronapatiënt bent.

Wat dan wel? Je krijgt een melding in de app nadat je:

- lang genoeg in de buurt bent geweest van iemand, én
- deze persoon zich heeft laten testen, én
- uit deze test bleek dat diegene corona heeft, én
- als diegene deze uitslag heeft gedeeld in de app.

Je krijgt deze melding na 1 of meerdere dagen nadat je dicht bij deze persoon bent geweest.

8. De app kan gebruikt worden als toegangsbewijs of 'coronapaspoort': hiermee is te zien of iemand risico heeft gelopen of besmet is

Nee, deze informatie is niet zichtbaar in de app.

Wat dan wel? Heb je een melding gekregen dat je met iemand in contact bent geweest die corona bleek te hebben? Dan kun je zelf beslissen of:

- je voorlopig drukke plekken en kwetsbare mensen vermijdt
- je jezelf laat testen

Deze melding wordt niet bewaard in de app.

Daarnaast mag niemand je dwingen de app te laten zien om ergens toegang te krijgen. Geen uitgaansgelegenheid, werkgever of winkel – niemand heeft dat recht.

Ben je zelf positief getest op corona? Dan beslis je zelf of je laat weten om anderen te waarschuwen – dat is niet verplicht en gaat niet automatisch.

9. Door de app gaat mijn batterij veel sneller leeg

Nee, de app en Bluetooth gebruiken weinig energie.

Wat dan wel? De app maakt gebruik van Bluetooth Low Energy (Bluetooth Lage Energie). Dit is een speciale vorm van Bluetooth die heel weinig stroom gebruikt. Hoeveel procent van je batterij de app precies gebruikt, verschilt per telefoon.

Pers FAQ - CONCEPT

Onze doelstelling & gewenste framing

1. We ontwikkelen de app open, zodat we feedback van een brede groep mensen kunnen krijgen en dat mensen mee kunnen denken. Dat betekent dat we soms zichtbare fouten zullen maken. Dat is de bedoeling: daar wordt het beter van en daardoor kunnen we bijsturen.
2. De regering heeft ervoor gekozen om de wensen van Veiligtegen corona en andere belangenpartijen als uitgangspunt te nemen voor de ontwikkeling. Daar zijn we wereldwijd uniek in.
3. We ontwikkelen deze app voor en samen met de samenleving. Omdat we de gevolgen van corona willen beperken.

FAQ's Design

Q: Wie heeft dit gemaakt?

A: Deze ontwerpen zijn gemaakt door het team van ontwerpers. Dit team bestaat uit zowel mensen die al bij de overheid werkzaam waren, alsmede experts die gevraagd zijn bij dit project te assisteren. Het team heeft bij het maken van deze ontwerpen tevens gekeken naar vergelijkbare applicaties die reeds in het buitenland gepubliceerd zijn, alsmede bijvoorbeeld de ontwerpen die eerder door enkele van de externe experts zijn gemaakt, zie: <https://onzero.medium.com/openit-a6b9c3d741de>

Inmiddels zijn het ontwerp en de architectuur publiek beschikbaar gemaakt. Hieruit komt er al veel feedback die we verwerken.

Q: Hoe past dit bij de behoefte van de GGD?

A: De applicatie is een aanvulling op, geen vervanging van, het bron- en contactonderzoek van de GGD. Het traditionele contactonderzoek wordt deels beperkt doordat niet alle contacten, denk bijvoorbeeld aan medereizigers in het OV, bekend zijn bij diegenen waarvan de contacten worden onderzocht. De hoop is dat de applicatie helpt bij het waarschuwen van deze contacten wanneer deze een risico op besmetting hebben gelopen.

Q: Hoe gaat u met voorstellen van anderen om?

A: We delen de ontwerpen omdat we geloven dat de feedback vanuit de samenleving ons kan helpen een betere applicatie te ontwerpen. We hopen op veel feedback vanuit de samenleving in het algemeen, en de vele productontwerpers in Nederland in het bijzonder.

We hebben een Figma document geopend waar een ieder zelf ontwerp-aanpassingen kan suggereren, en 2 een Chat-kanaal op doemee.codefor.nl openen waar discussie plaatsvindt.

Beveiliging

Q: Krijgt beveiliging wel voldoende aandacht?

A: Vanaf het eerste moment heeft beveiliging veel aandacht. We integreren dat in het hele proces (security by design). De broncode wordt nagekeken, we laten security tests uitvoeren, er zijn uitgebreide risicoanalyses gemaakt, waarbij de risico's worden geminimaliseerd.

Waar het maar kan passen we versleuteling toe, zorgen we dat er zo min mogelijk informatie wordt verwerkt en wordt actief bewaking uitgevoerd om eventuele aanvallen te ontdekken. Er is een heel beveiligingsteam actief om misbruik moeilijk te maken.

Omdat de ontwerpen en de broncode wordt gedeeld met een actieve community van mensen controleren veel meer mensen dan alleen de beveiligingsonderzoekers de app. We zoeken juist actief om risico's zo goed mogelijk klein te houden.

Maatschappelijke afwegingen

Q: Bits of Freedom is heel kritisch. Luisteren jullie daarna?

A: Dat is ook heel goed dat ze kritisch zijn. Ook in het team zijn er zeer kritische experts gevraagd om te helpen. We willen dit goed doen. Er wordt goed geluisterd naar belangenorganisaties, zoals Bits of Freedom. Die hebben we zelfs gevraagd actief mee te kijken. Zij kozen ervoor dat niet te doen. Zij zijn ondertekenaar van veiligtegenecorona.nl. Die uitgangspunten zijn voor ons een leidraad om de app te ontwikkelen

Q: voldoen jullie aan de eisen van veiligtegenecorona.nl? Zo ja, hoe? En hoe waarborgen jullie dat?

A: We voldoen er niet alleen aan. Het is juist een uitgangspunt bij de ontwikkeling om de principes na te leven. We lopen ze eventjes langs.

1. Eén doel: het onder controle krijgen van het virus. Invulling: De app is alleen gemaakt om mensen te waarschuwen als er een kans op besmetting is en deze mensen dan advies te geven.

2. Gebaseerd op wetenschappelijk inzicht en bewezen effectief. Invulling: We werken met zoveel mogelijk wetenschappelijke inzichten. Niet alleen virologen, gedragswetenschappers, wetenschappers op het gebied van informatiebeveiliging en andere disciplines dragen actief aan het team dat de app maakt bij. Daarnaast is de app een onderdeel in een bredere strategie.

3. Bewezen betrouwbaar en vanuit expertise. Invulling: Er is een breed team van experts betrokken bij de ontwikkeling. Zij dragen actief bij en handelen vanuit hun expertise. Voor alle onderdelen worden diverse onderzoeken gedaan om een zo betrouwbaar mogelijke oplossing te krijgen.

De broncode van de app is publiek beschikbaar onder een vrije licentie. Het is daarmee mogelijk de werking te controleren, bij te dragen en na te bouwen om te verifiëren of er toch geen andere functionaliteit is toegevoegd.

4. De inzet van de applicatie is per definitie tijdelijk. Invulling: de app is louter en alleen bedoeld om Corona te bestrijden.

5. Niet tot individuen herleidbaar. Invulling: Alles is erop gericht om het niet mogelijk te achterhalen wie met wie in contact is geweest en wie er een melding heeft gehad. Dat gebeurt door met sleutels te werken die heel vaak wisselen. Die sleutels worden bij een contact uitgewisseld. Omdat deze zo veel wisselen, is niet te herleiden wie met wie in contact was ook al ontmoet je iemand vaker.

Alleen de app op de telefoon weet welke sleutels er zijn aangemaakt. Ook na een besmetting is niet te achterhalen wie er sleutels beschikbaar maakt en van wie de sleutels zijn. De app haalt regelmatig de lijsten met sleutels waar een besmetting bij hoort en zoekt dan zelf uit of hier een waarschuwing bij hoort. Er gaat dan ook geen bericht naar mensen toe.

6. Zo min mogelijk gegevens worden gebruikt. Invulling: Er worden niet meer gegevens gebruikt dan strikt noodzakelijk voor de werking. Daarnaast bewaren we de gegevens zo kort mogelijk. Is data niet meer nodig dan gooien we dat weg. Dat is na twee weken het geval. Privacy bij default is de norm.

7. Geen centraal opgeslagen persoonsgegevens.

Er worden geen persoonsgegevens centraal opgeslagen. Het enige wat tijdelijk op een server staat, zijn de sleutels om aan andere apps te geven voor het geven van een melding. Het is geen volgsysteem en er is toezicht om misbruik te voorkomen.

8. Veilig en bestand tegen misbruik. Invulling: We nemen veel maatregelen tegen misbruik en om de veiligheid te borgen. Dat begint in het ontwikkelproces, maar ook in de procedures rond het maken van de app. Daarnaast testen we de applicatie intensief en voeren we een actief risicobeheer. We brengen ieder risico zo goed mogelijk in kaart en proberen die tot een minimum te reduceren. Er zijn weinig apps denkbaar waar zo intensief kwaliteit, privacy en beveiliging zo centraal staan.

9. Gebruiksvriendelijk en toegankelijk. Invulling: Er werken gedragsdeskundigen en designers aan de gebruikersvriendelijkheid. De app wordt zo simpel mogelijk in gebruik. De toegankelijkheid is een onderdeel, waarvoor ook expertise in huis en wordt bewaakt.

10. Nooit onder dwang van overheid en derden. Invulling: nee het gebruik is vrijwillig zonder dwang. Het gebruik van de app is bedoeld om als signalering van het besmettingsrisico te dienen. Niets meer, niets minder. Er is geen ander doel en er is geen voorkeur of nadeel in behandeling van iemand met of zonder app. Er is geen verplichting. Natuurlijk hopen we wel op breed gebruik, zodat we sneller mensen kunnen waarschuwen als een risico ontstaat.

Q: Hoe lang blijft de app actief?

A: De app is bedoeld als extra instrument voor het beheersen van het aantal nieuwe COVID-19 besmettingen. De app blijft totdat er een vaccin of medicijn is, of de pandemie op een andere manier onder controle is.

Q: Hoe waarborgen jullie dat de overheid de registratie van de contacten niet gebruikt voor bijvoorbeeld politie opsporing? Of: Q: Kan de overheid app-gebruikers volgen?

Nee, dat kan niet. In de app worden geen locaties bijgehouden. Alles wat de app bijhoudt is een versleuteld contact en die blijft op het toestel bewaard. Zelfs met het toestel in handen is het niet te achterhalen met wie er contact is geweest.

Als iemand positief is getest op Corona dan moet de gebruiker toestemming geven om de versleutelde contacten delen via een server. Opnieuw is dan niet te achterhalen met wie er contact is geweest. Alle gebruikers van de app halen vanaf de server deze versleutelde informatie op. De app kijkt vervolgens of de eigen sleutel op de lijst staat. Als dat zo is dan volgt er een besmettingsmelding. Er worden geen berichten gestuurd, het is niet te achterhalen wie er een melding krijgt.

Q: Krijgt de overheid toegang tot informatie over de contacten / ontmoetingen van app-gebruikers?

A: Nee. Met wie een gebruiker in contact is geweest wordt bewaard op de telefoon zelf. Die informatie op de telefoon is zo versleuteld dat ook de gebruiker zelf niet kan achterhalen met wie er contact is geweest. Deze sleutels maken het identificeren van mensen onmogelijk.

Wanneer iemand met positief is getest op Corona kan de gebruiker toestemming geven om de sleutels te delen. Die zijn dan nog steeds anoniem. De mensen die worden gewaarschuwd downloaden die lijsten. Pas als een eigen sleutel voorkomt, komt er een alarm. Er worden ook geen berichten gestuurd naar mensen, zodat het niet mogelijk is om iemand te achterhalen. Gebruikers blijven anoniem.

Q: Worden privacyrisico's geminimaliseerd?

A: Ja we bewaren zo min mogelijk gegevens in de app en doen dat zo kort mogelijk. Er wordt geen centrale administratie bijgehouden. De gebruiker heeft de regie en beslist na besmetting of deze de contactinformatie wil delen. Na het delen is niet te achterhalen wie er een waarschuwing krijgt. De informatie gaat naar alle telefoons en alleen telefoons met de juiste sleutels kunnen achterhalen dat er een bericht moet komen. Er worden dan ook geen notificatie verstuurd. De app van de gebruiker berekent zelf wanneer een waarschuwing noodzakelijk is. Het is dan ook geen volg app.

Ieder privacyrisico dat we maar kunnen bedenken, brengen we in kaart om vervolgens dit zo goed mogelijk aan te pakken. De minister heeft niet voor niets gezegd: De privacy is gewaarborgd.

Effectiviteit & nut

Q: De app is pas effectief als 60% van de bevolking de app gebruikt. Hoe weten jullie zeker dat jullie dat gaan halen?

A: Dit onderzoek wordt vaak verkeerd geciteerd in de media. De onderzoekers zelf gaven aan dat ook bij een lager percentage de app effectief is. Overigens is dat onderzoek gebaseerd op een theoretisch model waarin verschillende aannames zijn gedaan. De daadwerkelijke effectiviteit zal moeten blijken uit een onderzoek in de praktijk, hetzij in buitenlandse studies, hetzij in een beperkte pilot binnen Nederland.

Intuïtief klopt het ook wel dat een notificatie app bij lager gebruik ook effectief is. Denkt u zich eens de situatie in dat u op een pleintje een potje basketbal met onbekenden, als dat straks weer is toegestaan. Stel dat van de 10 mensen er maar de helft (50%) de app heeft geïnstalleerd en hun

telefoon bij zich heeft. De app zal in dit scenario het contact opslaan. De kans op infectie is in dit scenario groot. Als er 1 van de betrokkenen met de app achteraf corona bleek te hebben, worden de overige 4 van de groep terecht gewaarschuwd. De app is in dit scenario al effectief, ook bij een lagere adoptiegraad.

Q: Bluetooth is onbetrouwbaar, want broekzakken, muren, binnen of buiten, speelt allemaal mee. Dat heeft de uitvinder van bluetooth zelf gezegd. Hoezo gaan jullie toch door? (suggestie Edo)

A: We testen intensief op de betrouwbaarheid. Bij het gebruik van de app weten we dat er een foutmarge in de betrouwbaarheid van de metingen kan zitten. Daar houden we ook rekening mee voor er een waarschuwing wordt gegeven en welk advies er dan volgt.

Wat nu anders is, is dat de app een onderdeel is van een veel breder beleid. In dat beleid hebben we het uitvoeren van een test op corona voor iedereen die daarom vraagt, ondersteuning vanuit de GGD om te monitoren op ziekteverschijnselen zodat mensen zich op advies melden en advies dat past bij de melding. De app geeft op basis van het moment van mogelijke besmetting, de afstand en de duur van een contact een aangepast advies.

Dankzij de app wordt het mogelijk mensen concreet te waarschuwen waar dat nu niet kan. Het zal gebeuren dat mensen een waarschuwing krijgen en niet ziek blijken. Maar die meldingen zijn nodig om dicht bovenop een volgende uitbraak te zitten en sneller en gericht te handelen.

Q: Hoeveel mensen moeten de app installeren en gebruiken om 'm nuttig te laten zijn?

A: Er is geen precedent. Dit is de eerste pandemie waarbij dit soort middelen kunnen worden ingezet.

Aangeven dat het een combi is van epidemiologisch onderzoek, effectiviteit van bluetooth, scenario's hoe de app gebruikt wordt, hoeveel mensen hem installeren, of mensen actie nemen als ze een melding krijgen, etc. Naar al deze zaken wordt gekeken.

Er zit geen ondergrens aan de effectiviteit in theorie. In theorie kan de app al bij twee gebruikers nuttig zijn, als die twee elkaar niet kennen en toevallig met elkaar een potje gebasketball hebben. Uiteraard zit er wel een praktische ondergrens aan. Die zal deels uit modelmatig onderzoek, en deels uit studies in het gebruik in het buitenland en deels uit pilots moeten blijken.

Q: Is de app nog wel nodig/nuttig nu aantal besmettingen terugloopt?

A: Nu het aantal besmettingen terugloopt en maatregelen verder worden versoepeld, wordt de kans op nieuwe, lokale uitbraken groter. Om die uitbraken snel in de kiem te smoren is snel handelen bij bevestigde gevallen noodzakelijk. Vandaar het opgeschaalde bron en

contactonderzoek en toegang tot testen voor iedereen. De app kan hier als early warning systeem ook een rol in spelen.

Open werkwijze & open source

Q: Jullie kiezen ervoor om de app open te ontwikkelen. Vanwaar deze aanpak?

A: Dankzij open source kun je niet alleen de broncode controleren op fouten, of de app geen achterdeur heeft of daadwerkelijk dezelfde software is als op je mobiel, maar je kunt ook bijdragen. Hierdoor is er inmiddels een gemeenschap van meedenken en meehelpende vrijwilligers ontstaan.

Q: Waarom is de broncode nog zo lang niet open geweest?

A: Dat valt wel mee. Voor je kunt programmeren moet er een ontwerp en een architectuur zijn. Er zijn veel discussies gevoerd om de privacy en beveiliging zo goed mogelijk te regelen. Gedurende dat traject kan alles nog veranderen. Nu we echt zijn begonnen is er ook broncode om te bekijken.

Q: Hoe ver gaan jullie in de openheid?

A: Eigenlijk delen we zoveel mogelijk. De ontwerpen, architectuur, broncode zijn beschikbaar.

Q: Wat wil de overheid met deze app bereiken?

A: Het waarschuwen en bewust maken van mensen die door hun contacten een verhoogd risico lopen het een virusbesmetting bij een lokale uitbraak door te geven.

Over de app en mobiele telefoons

Q: Hoeveel Nederlanders kunnen straks de app gebruiken?

A: Iedereen die iOS 13.5 of Android versie 6 of hoger heeft en toegang tot Google Play Services. Nieuwere Huawei toestellen zijn daardoor uitgesloten. De schatting is dat op termijn minstens 11,5 miljoen toestellen in Nederland geschikt zijn.

Q: Zijn er alternatieven voor mensen die de app niet kunnen gebruiken?

A: Nee, werkt alleen op smartphones en tablets. De dekking hoeft ook niet 100% te zijn om te werken.

De app wordt wel toegankelijk en gebruiksvriendelijk voor een breed publiek, ook voor mensen met diverse beperkingen. Dit testen we ook met deze doelgroepen.

Q: Wat doet de app?

- De app maakt gebruik van de Google/Apple Exposure Notification API. Die houdt via Bluetooth Low Energy bij welke andere app-gebruikers bij jou in de nabijheid zijn. Dat gebeurt anoniem en veilig. En zonder centrale opslag van ontmoetingen.
- De app waarschuwt de eigenaar als die in de afgelopen 14 dagen in de buurt is geweest van een app-gebruiker die in de dagen na die ontmoeting positief getest is op COVID-19 en tijdens de ontmoeting mogelijk al besmettelijk was. Dat gebeurt middels een blootstellingsnotificatie. De app geeft in dat geval een duidelijk handelingsperspectief en verwijst door naar medische instanties en de mogelijkheid een test aan te vragen bij de GGD.
- Via de app kan de eigenaar van de telefoon doorgeven dat hij of zij positief getest is op COVID-19. Dat kan alleen met een eenmalige bevestigingscode van de GGD, om misbruik te voorkomen. Bij het melden van een positieve test worden alleen niet naar een persoon herleidbare anonieme 'sleutels' gedeeld. Pas daarna worden andere app-gebruikers die in de buurt zijn geweest gewaarschuwd.

Q: Wat doet de app niet?

- De app weet niets over de identiteit van de eigenaar van de telefoon.
- De app heeft geen toegang tot locatiegegevens en slaat deze dus ook niet op. Niet met GPS, niet op een andere manier.
- De app heeft geen toegang tot contactgegevens en het adresboek van de eigenaar van de telefoon.
- De app deelt in blootstellingsnotificaties - behalve de datum van de ontmoeting - geen specifieke details over de ontmoeting die zouden kunnen leiden tot het identificeren van de positief geteste persoon.
- De app is een tijdelijk middel, en wordt uitgeschakeld zodra deze niet meer nodig is voor de bestrijding van de COVID-19 pandemie in Nederland.
- De app kan niet zomaar de Google/Apple Exposure Notificatie API gebruiken. Daarvoor is expliciete toestemming van de gebruiker nodig.
- De app wordt niet automatisch op telefoons geïnstalleerd. Gebruikers moeten er zelf voor kiezen deze te downloaden.
- De app kan niet automatisch of ongevraagd gegevens uploaden. Daarvoor is expliciete toestemming van de gebruiker nodig.

- De app kan nooit live zien of iemand besmet is met COVID-19. Dat is technisch onmogelijk. Het is dus geen COVID-radar die je in het dagelijks leven beschermt. De app helpt je om - als jij besmet raakt - die besmetting niet door te geven aan andere, kwetsbaardere mensen.
- De app onthoudt niet of de eigenaar van de telefoon positief getests is of een blootstellingsmelding heeft ontvangen. De app kan dus niet als COVID-paspoort gebruikt worden.
- De app is geen vervanging van het werk van de GGD. Het handmatige contactonderzoek blijft gewoon doorgaan. De app is daar vooral een snellere - maar minder precieze - aanvulling op.
- De app meet geen exacte afstanden. Hij weet dat je in de buurt van iemand bent geweest, en dat je daardoor mogelijk het risico loopt besmet te zijn geraakt. Maar hoe dichtbij je was, is niet te zeggen. Hoe groot het risico op besmetting was, dus ook niet.
- De ontmoetingen die via BLE zijn geregistreerd worden alleen op de telefoon van de app gebruiker bewaard, en niet op een centrale server opgeslagen.

Q&A's coronavirus-app Rijksoverheid.nl

- ❖ De bedoeling van de antwoorden bij de vragen is om deze zo helder en kort mogelijk te houden. Dit is nodig voor de leesbaarheid en duidelijkheid. Dit betekent dat niet alle aspecten van de app in elk antwoord worden opgenomen. Bijv: niet in elk antwoord wordt de anonimiteit van de app/data opnieuw genoemd, omdat de antwoorden bij vragen dan a) te lang en b) te veel hetzelfde worden. Om belangrijke aspecten die niet direct verband houden met de vraag te benadrukken, is er de mogelijkheid om onder een antwoord te verwijzen naar andere vragen/antwoorden onder het subkopje "Zie ook".
- ❖ Overal waar in de vragen en antwoorden "coronavirus-app" staat, zal deze na de bekendmaking van de naam van de app vervangen worden door die naam. Waar "de app" staat, zal die formulering hetzelfde blijven.
- ❖ Voor deze teksten wordt, in navolging van de richtlijnen voor Rijksoverheid.nl, de lezer aangesproken met "u"; de teksten in de nog te ontwikkelen website zullen in de jij-vorm geschreven zijn.

Over de coronavirus-app

- **Waarvoor is de coronavirus-app nodig?**

We krijgen het coronavirus steeds meer onder controle, maar het is er nog steeds. Daarom is het juist nu belangrijk om alert te blijven. Alleen als we nieuwe besmettingen snel ontdekken, kunnen we elkaar beschermen en ervoor zorgen dat de huidige versoepelingen mogelijk blijven. Daar helpt de coronavirus-app bij.

De app stuurt je een bericht als je enige tijd dichtbij iemand in de buurt bent geweest die besmet is met het coronavirus. Wil je weten of je ook besmet bent, dan kun je gratis en vrijwillig laten testen. Zo voorkom je dat jij het virus onbewust op anderen overdraagt.

De app ondersteunt het bron- en contactonderzoek van de GGD. De app waarschuwt mensen sneller en bereikt meer mensen die een verhoogd risico hebben op besmetting. Zo voorkomen we dat zij weer anderen besmetten.

Het gebruik van de app is vrijwillig. De app is volledig anoniem en slaat geen informatie op over u of uw locatie. U hoeft geen persoonlijke gegevens in te voeren. Ook niet als u corona heeft.

Als u de app gebruikt, helpt u mee om de mensen in uw directe omgeving te beschermen. Dat is extra belangrijk nu we weer meer mensen mogen ontmoeten.

- **Wat doet de app?**

De coronavirus-app waarschuwt u als u in de afgelopen 14 dagen meer dan 10 minuten in de buurt bent geweest van iemand die later positief is getest op het coronavirus. Ook geeft de app advies over wat u dan het beste kunt doen [link naar "Wat moet ik doen als ik een waarschuwing krijg van de app?"]. Dit verlaagt het risico dat u, zonder het te weten, mogelijk andere mensen in uw omgeving besmet.

De app herkent andere telefoons in de buurt die de app gebruiken. Via Bluetooth houdt de app bij hoe dichtbij de ander is en hoe lang dat duurt. De app onthoudt de anonieme identificatienummers van alle gebruikers voor een beperkte periode. De app ziet geen persoonsgegevens en legt niet vast waar u zich bevindt.

De app is een aanvulling op het handmatige contactonderzoek van de GGD. En het werkt sneller, wat belangrijk is om besmettingen te voorkomen nu we weer meer contact hebben met anderen.

- **Hoe werkt de app?**

Via Bluetooth houdt de app of u in de buurt bent van andere gebruikers van de app, hoe dichtbij zij (ongeveer) zijn en hoe lang het contact duurt. De app onthoudt contacten die langer duren dan 10 minuten en die voldoende dichtbij zijn. Dit gebeurt met anonieme, willekeurige identificatienummers (ID's). De app weet dus niet wie die contacten zijn.

Als een gebruiker van de app op een later moment positief getest wordt op het coronavirus, kan hij/zij er vrijwillig voor kiezen dit te melden in de app. De app van deze gebruiker stuurt een melding naar de app-gebruikers van wie de anonieme ID's in de afgelopen 14 dagen in de app zijn opgeslagen.

Hoe meer mensen de app gebruiken, hoe meer mensen waarmee de besmette persoon in contact is geweest op deze manier een waarschuwing krijgen. Dit helpt om samen het coronavirus onder controle te krijgen.

Zie ook:

- Welke technologie gebruik de coronavirus-app? [link: Welke technologie gebruik de coronavirus-app?]
- Hoe zorgt de overheid ervoor dat de app veilig is? [link: Hoe zorgt de overheid ervoor dat de app veilig is?]

- **Waarom heet de app Samen Alert?**

De naam Samen Alert beschrijft goed waarvoor de app is gemaakt. We moeten allemaal samen alert blijven, om het coronavirus onder controle te krijgen en houden.

De app helpt je alert te blijven én stuurt je een 'alert' (melding) als je in contact bent geweest met iemand die later positief is getest op het coronavirus. En hoe meer mensen samen de app gebruiken, hoe beter deze helpt mogelijke besmette mensen te waarschuwen. Dit voorkomt dat zij misschien, zonder het te weten, mensen in hun omgeving besmetten.

Alleen door samen alert te blijven, houden we het coronavirus onder controle.

- **Kan de overheid mij verplichten de app te gebruiken? Of iemand anders, zoals mijn werkgever?**

Het gebruik van de coronavirus-app is vrijwillig. Dus niemand kan u verplichten de app te gebruiken. De overheid niet, maar ook uw baas niet. Of het restaurant waar u wilt gaan eten.

U kunt er op elk moment zelf voor kiezen de app te pauzeren. De app houdt dan uw contacten tijdelijk niet bij voor de duur die u ingeeft of totdat u de app weer zelf activeert.

U kunt de app ook verwijderen van uw telefoon. Alle gegevens worden dan verwijderd.

- **Waarom zou ik de app gebruiken?**

De coronavirus-app waarschuwt u als u in de afgelopen 14 dagen in de buurt bent geweest van iemand die later positief is getest op het coronavirus. Dit betekent dat u een verhoogd risico loopt besmet te zijn. Als dat zo is, kan u mensen in uw omgeving besmetten, zonder dat u het weet. Ook als u zich (nog) niet ziek voelt.

Als u een melding krijgt van de app, betekent dit dat u een hoger risico loopt om besmet te zijn met corona. Als u een waarschuwingsmelding krijgt, kunt u zich vrijwillig laten testen door de GGD en drukke plekken vermijden. Zo voorkomt u de verdere verspreiding van het virus.

De app is dus een effectief middel om verdere besmettingen te voorkomen. Zo blijven we samen alert op de verspreiding van het coronavirus en krijgen we het onder controle.

Zie ook:

→ *Wat moet ik doen als ik een waarschuwing krijg van de app? (2)*

- **Wat zijn de eisen voor mijn telefoon om de app te gebruiken?**

De coronavirus-app is zo gemaakt, dat deze voor zo veel mogelijk mensen goed werkt. U kunt de app gebruiken op telefoons met iOS of Android als besturingssysteem.

Als u naar de Apple App Store of Google Play Store gaat om de app te bekijken, krijgt u automatisch een melding als uw telefoon niet aan de minimale eisen voldoet.

- **Kan iedereen de app gebruiken, dus ook kinderen?**

De coronavirus-app slaat geen persoonsgegevens op en weet dus niet wie u bent. Omdat de leeftijd van de gebruiker daardoor onbekend is, kan iedereen de app downloaden en gebruiken. Er geldt dus geen minimumleeftijd voor de app.

- **Hoe goed helpt de app tegen de verspreiding van corona?**

De coronavirus-app helpt de verspreiding van het coronavirus te vertragen. U ontvangt direct een melding als iemand in de app meldt dat hij/zij positief is getest op het coronavirus en u in de afgelopen 14 dagen in de buurt van deze persoon bent geweest. Net als alle andere gebruikers van de app die in de buurt van die persoon zijn geweest.

De app versnelt daarmee het contactonderzoek van de GGD. En geeft iedereen die de melding ontvangt de mogelijkheid zich vrijwillig te laten testen en drukke plekken te vermijden. Dit voorkomt dat zij, zonder het te weten, het virus verder verspreiden.

Het is de eerste keer dat een app op deze manier wordt gebruikt tegen een pandemie. De exacte effecten ervan kennen we dus nog niet. Wel is duidelijk dat elk beetje helpt en de app kan helpen levens te redden. Daarom is het goed als zo veel mogelijk mensen de app gebruiken.

Bovendien hebben we in Nederland ook andere maatregelen, zoals 1,5 meter afstand houden, regelmatig handen wassen en het dragen van mondmaskers in het openbaar vervoer. Al deze maatregelen én het gebruik van de app helpen u en ons om samen het coronavirus onder controle te krijgen.

- **Wie bepaalt tot wanneer de app in gebruik blijft?**

Het aantal slachtoffers van en bestemmingen met het coronavirus is gelukkig lager dan direct na de uitbraak in Nederland. Maar elk slachtoffer is er één te veel. Daarom willen we nieuwe besmettingen zo snel mogelijk opmerken en stoppen. Daar helpt de coronavirus-app bij.

Het ministerie van VWS en het Outbreak Management Team (OMT)

- **Is er een website voor de coronavirus-app?**

Eind juni lanceren we de website voor de coronavirus-app. Op deze website vindt u alle informatie over de app en de antwoorden op de meest gestelde vragen. En natuurlijk leest u daar hoe u de app kunt installeren en activeren.

Een grote groep (community) experts heeft vrijwillig meegeholpen met het maken van het ontwerp van de website. De meest actieve leden van deze groep zijn ook daarna betrokken bij het maken, testen en opleveren van de website.

De nieuwste, tussentijdse versie van het design van de website dat de community heeft gemaakt, kunt u hier bekijken:
<https://www.figma.com/file/Dmo5nuXcaoxMaNTXDFc9Cw/Status-dashboard-COVID-19-notificatieapp?node-id=343%3A973>

Zie ook:

1487280

→ Welke rol speelt de community van vrijwilligers bij het maken van de app?

Gebruik van de app

- **Wanneer kan ik de app downloaden en gebruiken?**

Binnenkort start een test met de coronavirus-app in de regio Twente. Het doel daarvan is uit te vinden of de app goed werkt en voldoet aan alle strenge eisen. De test vindt plaats in juni en juli van dit jaar.

Zodra de test is afgerond, zal de app voor iedereen beschikbaar zijn. Wij verwachten dat dit in juli van dit jaar is. Vanaf dat moment zal er aandacht zijn voor de lancering van de app op televisie, radio en andere media.

- **Waar kan ik de app downloaden?**

Zodra de app beschikbaar is, kunt u deze vinden in de Apple App Store (iOS-gebruikers) en de Google Play Store (Android-gebruikers). Vanaf dat moment kunt u de app ook vinden via links vanaf deze website.

- **Wanneer krijg ik een waarschuwing van de app?**

U krijgt een melding van de app als u in de afgelopen 14 dagen in de buurt bent geweest van iemand die later positief is getest op het coronavirus. Dit betekent dat u een verhoogd risico heeft besmet te zijn.

Als u een melding krijgt van de app, kunt u zich vrijwillig laten testen en drukke plekken vermijden. Hiermee beschermt u de mensen in uw directe omgeving, maar ook anderen waarmee u contact heeft, bijvoorbeeld in een supermarkt.

Zie ook:

→ *Wat moet ik doen als ik een waarschuwing krijg van de app? (2)*

- **Krijg ik straks de hele dag meldingen van de app?**

Nee, dat is niet de verwachting. De kans dat je een melding krijgt is namelijk klein. Je krijgt alleen een waarschuwing als je lang genoeg dicht bij een besmet persoon was om zelf besmet te kunnen raken.

Als je een melding krijgt, betekent dit dat je zeker in de buurt geweest van iemand die positief is getest op corona. In dat geval kunt u zich vrijwillig laten testen en drukke plekken vermijden. U voorkomt daarmee dat u, zonder het te weten, anderen besmet.

Zie ook:

→ *Wat moet ik doen als ik een waarschuwing krijg van de app? (2)*

• **Waarschuwt de app me als er iemand die besmet is met corona dichtbij is?**

Nee, u krijgt geen directe meldingen als er iemand die besmet is met het coronavirus in de buurt is. U krijgt alleen een melding als die de coronavirus-app gebruikt in de app meldt dat hij/zij positief is getest én u in de afgelopen 14 dagen bij die persoon langere tijd in de buurt bent geweest.

• **Wat moet ik doen als ik een waarschuwing krijg van de app? (2)**

Als u een melding krijgt van de coronavirus-app, betekent dit niet dat u besmet bent met het coronavirus. Wel betekent het dat u in de afgelopen twee weken enige tijd in de buurt bent geweest van iemand die besmet is. U heeft dus een verhoogd risico op besmetting.

U kunt na een waarschuwingsmelding het beste het volgende doen:

- ❖ Vrijwillig laten testen op het coronavirus door de GGD.
- ❖ Drukke plekken vermijden of in zelfquarantaine gaan.
- ❖ Contact opnemen met uw huisarts.

Door deze stappen te volgen, weet u zo snel mogelijk of u zelf besmet bent met het coronavirus. En tot dat moment voorkomt u dat u, zonder het te weten, andere mensen in uw omgeving besmet.

Technologie

- **Welke technologie gebruik de coronavirus-app?**

De coronavirus-app gebruikt Bluetooth Low Energy (Bluetooth Lage Energie) om te bepalen of er andere gebruikers van de app in uw buurt zijn. Door de sterkte van de Bluetooth-signalen van andere gebruikers kan de app bepalen of die andere gebruikers dichtbij zijn of ver weg. En hoe lang deze contacten duren.

Als u langere tijd dichtbij een andere gebruiker bent, slaat uw app het anonieme identificatienummer (ID) van de andere gebruiker op. Als de andere gebruiker later in de app aangeeft positief te zijn getest op corona, krijgt u een melding. En andersom.

Zie ook:

→ *Hoe meet de coronavirus-app mijn afstand tot andere gebruikers van de app?*

- **Hoe meet de coronavirus-app de afstand tot andere gebruikers van de app?**

Bluetooth is niet geschikt om de exacte afstand tot andere telefoons met de coronavirus-app te meten. Maar dat is ook niet nodig. Dankzij Bluetooth kan de app wel bepalen of je enige tijd dichtbij een andere gebruiker van de app bent.

Niet elke telefoon is hetzelfde. En niet elke telefoon heeft een even sterk Bluetooth-signaal. Maar de coronavirus-app leest niet alleen hoe sterk het signaal is bij ontvangen. Het ziet ook hoe sterk het signaal was toen het de telefoon van de andere gebruiker verliet. Het verschil tussen die twee waarden, bepaalt of u dichtbij die andere gebruiker bent of niet.

Voorbeeld

Uw telefoon 'ziet' twee Bluetooth-signalen. Beide signalen hebben een sterkte '5'. De coronavirus-app bepaalt dat het signaal van gebruiker A bij verzenden sterkte '6' had en dat van gebruiker B '10'. De app weet nu dat gebruiker A dichtbij is en gebruiker B verder weg.

- **Weet de app waar ik ben?**

Nee, de app kan niet bepalen waar u bent, omdat de app geen locatiegegevens gebruikt. De app gebruikt alleen Bluetooth om te bepalen of er andere gebruikers van de app dichtbij zijn.

- **Loopt de batterij van mijn telefoon snel leeg door de coronavirus-app?**

Nee, de app verbruikt weinig energie. De app gebruikt Bluetooth Low Energy (Bluetooth Lage Energie). Dit is een speciale vorm van Bluetooth die heel weinig stroom gebruikt.

Hoeveel procent van je batterij de app precies gebruikt, verschilt per telefoon.

- **Op welke telefoons werkt de coronavirus-app?**

De coronavirus-app is zo gemaakt, dat deze voor zo veel mogelijk mensen goed werkt. U kunt de app gebruiken op telefoons met iOS of Android als besturingssysteem.

Als u naar de Apple App Store of Google Play Store gaat om de app te bekijken, krijgt u automatisch een melding als uw telefoon niet aan de minimale eisen voldoet.

Deze minimale eisen zijn:

- ❖ Android-telefoons: Android versie xxx of hoger.
- ❖ Apple-telefoons: iOS versie xxx of hoger.

- **De coronavirus-app werkt niet op mijn telefoon, wat nu? (2)**

Wilt u de coronavirus-app graag wilt gebruiken, maar heeft u geen mobiele telefoon of is uw telefoon niet geschikt? Dan kunt u misschien aan familie, vrienden of bekenden vragen of u van hen een mobiele telefoon kunt lenen.

Maar ook als u niet de coronavirus-app gebruikt, kunt u helpen het coronavirus onder controle te krijgen. Dat doe u bijvoorbeeld door 1,5 meter afstand te houden, regelmatig uw handen te wassen en een mondmasker te dragen in het openbaar vervoer.

Privacy en veiligheid

- **Hoe zorgt de overheid ervoor dat de app veilig is?**

Dat doen we op meerdere manieren.

1. *Strengere eisen*

De app moet voldoen aan strenge eisen op het gebied van:

- ❖ **Privacy.** We zorgen dat de app volledig anoniem werkt en er geen persoonsgegevens worden gebruikt; wij weten dus niet wie de app gebruikt en bij wie u in de buurt bent.
- ❖ **Informatieveiligheid.** We zorgen dat de app niet gehackt kan worden en er geen data kunnen lekken.
- ❖ **Grondrechten.** We zorgen ervoor dat uw grondrechten beschermd blijven. Zo kan bijvoorbeeld niemand u dwingen de app te gebruiken. De overheid niet en ook uw werkgever niet.
- ❖ **Nationale veiligheid.** We zorgen ervoor dat alle gegevens in Nederland blijven en niet in handen van andere landen belanden.
- ❖ **Toegankelijkheid.** We zorgen dat de app door zo veel mogelijk mensen gebruikt kan worden, bijvoorbeeld ook mensen met een visuele beperking.

2. *Samenwerking met experts*

Het ontwerpen, bouwen en testen van de app doen wij als overheid niet alleen. Om zeker te weten dat de app aan alle strenge eisen voldoet, werken externe deskundigen mee aan het project. Deze deskundigen hebben veel kennis van en ervaring in het maken, testen en beheren van veilige en toegankelijke apps en andere digitale toepassingen.

Zie ook:

- *Wie heeft de app gemaakt?*
- *Wie zijn er verder betrokken bij het maken van de app?*

3. *Iedereen kan meedenken*

De coronavirus-app is 'open-source'. Dit betekent dat iedereen tijdens het ontwerpen en bouwen van de app kan meekijken en meedenken. Ook u.

- ❖ De nieuwste, tussentijdse versie van de app vindt u hier: <https://github.com/minvws/nl-covid19-notification-app-design>.

4. Testen van de app

Voordat de coronavirus-app voor iedereen beschikbaar is, voeren we enkele tests uit. De grootste test zal plaatsvinden in de maanden juni en juli. Het doel ervan is de werking van de app onder dagelijkse omstandigheden te controleren. En of de app voldoet aan alle strenge eisen op het gebied van privacy, veiligheid en toegankelijkheid.

Zie ook:

- *Klopt het dat de overheid de app test voordat deze beschikbaar komt? (2)?*

- **Kan de overheid mij volgen met de app?**

Nee, dat kan niet. De app gebruikt geen persoonsgegevens. En de gegevens die worden gebruikt om contacten op te slaan, zijn volledig anoniem. De app weet dus niet wie de app gebruikt en bij wie u in de buurt bent.

Zie ook:

- *Welke persoonlijke gegevens slaat de app op?*

- **Welke persoonlijke gegevens slaat de app op?**

De app slaat geen persoonsgegevens op. Alle gegevens die de app gebruikt, zijn volledig anoniem.

Als u zich dicht in de buurt bevindt van een andere telefoon met de app en dit contact duurt lang genoeg, dan wisselen de apps op uw beide telefoons anonieme codes uit. Deze nummers zijn anoniem en de app ziet dus niet bij wie u in de buurt bent.

Als de gebruiker van de andere telefoon daarna in de app meldt het coronavirus te hebben, dan stuurt zijn of haar app alle anonieme codes die het afgelopen 14 dagen uitgezonden heeft naar een centrale server. Uw app checkt of er een match is met de codes van anderen die afgelopen 14 dagen voldoende dichtbij en lang genoeg bij u in de buurt waren om ook besmet te raken. Is er een match? Dan krijgt u anonieme een waarschuwing melding. Ook de centrale server weet niets van contacten of ontmoetingen.

- **Welke gegevens zien partijen als Apple en Google van mij door de app? (2)**

Apple en Google leveren het besturingssysteem (iOS en Android) voor de telefoons waarop de coronavirus-app werkt. Deze bedrijven hebben het mogelijk gemaakt dat er per land één app Bluetooth mag gebruiken om contacten vast te leggen.

De coronavirus-app gebruikt deze mogelijkheid. Omdat de app alleen anonieme gegevens gebruikt en geen persoonsgegevens, kunnen ook Apple en Google niet zien of u de app gebruikt en met wie u contact heeft.

De mogelijkheid die Apple en Google hebben gemaakt, wordt wel de "corona-api" genoemd. De afkorting "api" staat voor *Application Programming Interface*. Dit houdt in dat de coronavirus-app kan 'praten' met iOS en Android om Bluetooth te gebruiken.

Apple en Google zijn streng in welke apps deze mogelijkheid mogen gebruiken: per land mag maar één app deze gebruiken en deze app moet gemaakt zijn door de overheid.

1487280

Buitenland

- **Werkt de app ook in het buitenland? (2)**

- **Werkt Nederland samen met andere landen aan de ontwikkeling van de app? (2)**

- **Volgen we in Nederland de Europese richtlijn? (2)**

Bouw van de app

- **Van wie is de app?**

De coronavirus-app wordt gemaakt in opdracht van het ministerie van VWS. Het ministerie werkt daarbij samen met het RIVM en de GGD'en.

- **Wie heeft de app gemaakt?**

De coronavirus-app wordt gemaakt door de overheid en externe deskundigen. Zij hebben veel ervaring met het maken, testen en beheren van digitale toepassingen. Deze deskundigen nemen deel aan het bouwteam:

- ❖ (10)(2e) (backend)
- ❖ 5.1.2e (open-source communitymanagement)
- ❖ 5.1.2e (ontwikkelaar Android)
- ❖ (10)(2e) (technisch architect)
- ❖ (10)(2e), (10)(2e), Emiel Janson en 5.1.2e (ontwerp)

Zie ook:

- *Welke rol speelt de community van vrijwilligers bij het maken van de app?*
- *Wie zijn er verder betrokken bij het maken van de app?*

- **Welke rol speelt de community van vrijwilligers bij het maken van de app?**

Vanaf het begin van het proces voor het maken van de app heeft een grote groep (community) van ontwerpers, programmeurs en andere experts geholpen. Zij hebben o.a. ideeën verzameld, ontwerpen gemaakt en geholpen bij het bouwen van de app. Zo weten we zeker dat de app aan alle eisen voldoet en wordt gemaakt volgens de beste en nieuwste inzichten.

De community heeft ook veel werk verricht voor de website voor de coronavirus-app. De experts hebben eerste ontwerpen gemaakt en professioneel gebruikersonderzoek gedaan onder meer dan 500 respondenten. De meest actieve leden van de community werken ook mee bij de bouw en het testen van de website.

De vrijwillige en belangeloze inzet van deze groep experts is van grote waarde voor de app en de website. Zij helpen tijd besparen bij het ontwerpen, bouwen en testen ervan en hun inzet verbetert de kwaliteit.

Zie ook:

- Is er een website voor de coronavirus-app?
- Wie heeft de app gemaakt?
- Wie zijn er verder betrokken bij het maken van de app?

- **Wie zijn er verder betrokken bij het maken van de app?**

Een begeleidingscommissie adviseert het ministerie van VWS over de digitale ondersteuning bij de bestrijding van corona. In deze begeleidingscommissie zitten zo'n 15 deelnemers met kennis van bijvoorbeeld epidemiologie, virologie, technologie, privacy en veiligheid. De voorzitter van deze begeleidingscommissie is prof. dr. [\(10\)2a](#), professor klinische epidemiologie aan de Universiteit Utrecht.

Daarnaast zijn er twee zogenaamde taskforces aangesteld die adviezen uitbrengen:

- ❖ De Taskforce digitale ondersteuning bestrijding Covid-19 telt 14 experts. Voorzitter: dr. [\(10\)2a](#) en [\(10\)2b](#), directeur publieke gezondheid GGD en GHOR Hollands Midden.
- ❖ De Taskforce gedragswetenschappen telt zeven leden. Voorzitter is prof. [302](#) [5.1.2a](#) professor gedragsverandering & technologie aan de Universiteit Maastricht.

Verder zijn bij het maken, testen en onderhouden van de coronavirus-app deze organisaties betrokken:

- ❖ RIVM
- ❖ GGD GHOR Nederland
- ❖ College voor de rechten van de mens
- ❖ Autoriteit Persoonsgegevens

Deze organisaties hebben geholpen bij het opstellen van de eisen en/of controleren of de app aan deze eisen voldoet.

- **Waarom is besloten tot het maken van een app?**

[Voorstel Bram: deze vraag weglaten, direct verwijzen naar de vraag "Waarvoor is de coronavirus-app nodig?" of hetzelfde antwoord hier opnemen. (Die laatste optie is minder aan te bevelen omdat er dan altijd op twee plaatsen updates op de teksten moet worden gedaan.)]

Testfase

- Klopt het dat de overheid de app test voordat deze beschikbaar komt? (2)
- Waarom wordt de app getest? (2)
- Waar wordt de app getest? (2)
- Hoe veel mensen doen mee aan de test? En wie zijn dat? (2)
- Maakt de overheid de resultaten van de test openbaar? (2)

EU activiteiten rondom gebruik COVID-19 apps

Helpt de Europese Commissie Aanbeveling de Nederlandse COVID-19 aanpak:

Ja, de Aanbeveling

Het is belangrijk dat Nederland aangesloten is op deze activiteiten, en wel om de volgende redenen:

- **Bij exit-strategie hoort ook grensoverschrijdend aspecten zoals openstellen van grenzen en hoe om te gaan met grensoverschrijdend verkeer van mensen. Dit aspect kan alleen in EU-verband worden opgepakt.**
- **Door input te leveren maar ook inzicht te krijgen in de effectiviteit van interventies van Lidstaten. Nederland kan leren van bewezen succesvolle interventies van andere landen.**
- De Toolbox kan Nederland helpen in haar keuze voor apps. Het is expliciet niet de bedoeling van de Europese Commissie om naar 1 Europese app te gaan, maar om de nationale inspanningen te ondersteunen.
- Door de Nederlandse definities die worden gehanteerd in deze COVID-19 crisis onder het voetlicht te brengen (bijv. wat wordt in Nederland verstaan on *social distancing* waarbij 1,5 meter regel leidend is).
- Om bij te dragen en uiteindelijk aan te sluiten op de discussie rondom het afstemmen van COVID-19 maatregelen die ingesteld zijn door lidstaten.

Context:

Op 8 april heeft de Europese Commissie een Aanbeveling gepubliceerd waarin zij oproept tot een Pan-Europese aanpak voor het gebruik van apps bij de bestrijding van COVID-19 en als onderdeel van een exit-strategie. Daarvoor roept de Europese Commissie op tot een gezamenlijke aanpak in het gebruik van digitale technologie en data waarbij vastgehouden wordt aan Europese normen en waarden zoals; integriteit van de interne markt en de bescherming van de fundamentele rechten en vrijheden, met name op het gebied van privacy en de bescherming van persoonlijke data. Dit moet leiden tot een zogenoemde Toolbox dat feitelijk een handleiding is met overeengekomen principes mbt COVID-19 apps. De volgende elementen/onderwerpen worden opgenomen in de toolbox:

1. **Specificaties** om de effectiviteit van mobiele informatie, waarschuwing en traceer applicaties te waarborgen vanuit medische en technisch oogpunt.
2. Methoden om **wildgroei van applicaties die niet in lijn zijn met EU wetgeving te voorkomen.**
3. **Toegankelijkheid** voor minder valide personen.
4. **Interoperabiliteit** en het stimuleren van gemeenschappelijke oplossingen – waaronder potentiële Pan-Europese applicaties.
5. **Governance** tussen de publieke zorgautoriteiten en de ECDC (European Center for Disease Control).
6. Hoe **informatie wordt uitgewisseld** als functioneel onderdeel van applicaties.
7. **Delen van data met relevante epidemiologische (publieke) instituten en publieke zorgonderzoeksinstituten** en met de ECDC (geaggregeerde data).

Doel van de toolbox:

Het doel van de toolbox is 2-ledig:

- 1) Een Pan-Europese aanpak voor het gebruik van mobiele apps op de volgende onderdelen:
  - a. Empoweren van burgers om *social distancing* maatregelen in acht te nemen.
  - b. voor waarschuwing, preventie, en *contact tracing*.
  - c. Methodologie voor monitoring, delen en toetsen van effectiviteit van apps.
  - d. Interoperabiliteit bij grensoverschrijdende implicaties.
  - e. Privacy en bescherming persoonlijke data
  - f. Er zal een aanvullende EC handleiding komen over privacy en bescherming persoonsgegevens. (is vandaag ontvangen en ligt bij AVG experts ter becommentariëring).
- 2) Een gezamenlijke regeling voor het gebruik van geanonimiseerde geaggregeerde data bij populatiemobiliteit.
  - a. Modeleren en voorspellen in evolutie van COVID-19.
  - b. Monitoren van effectiviteit van besluitvorming van autoriteiten Lidstaten op maatregelen zoals *social distancing* en *isolatie*.
  - c. Te informeren over exit-strategie van COVID-19 crisis.

Wie doet het werk:

De EC Aanbeveling belast het eHealth Netwerk om op 15 april 2020 met een toolbox te komen. De EC heeft een subgroep opgericht met 17 lidstaten om gezamenlijk aan deze toolbox te werken. Nederland is direct door de Europese Commissie benaderd om deel te nemen in deze eHN subgroep.

Er is afgesproken dat op 15 april het 1^e deel van de toolbox over Pan-Europese aanpak voor het gebruik van mobiele apps wordt opgeleverd.

Op dit moment is DI als lid van het eHealth Netwerk onderdeel van de eHN subgroep. Bezien moet worden of deelname moet worden uitgebreid op basis van expertise.

1526032

Beknopt beeld tracking & tracing apps in andere landen

Contact tracking en tracing in COVID-19

Algemeen beeld

- Veel initiatieven, zowel publiek als privaat
- Drie categorieën:
  - Betrouwbare informatiebron voor burgers
  - Zelftesten en symptomencheckers
  - Tracking en tracing
    - Bluetooth proximity tracing
    - GPS/telecom data

Landen met uitgerolde apps

- Tsjechië. Obv telecom locatiedata.
- Ierland. Obv bluetooth. Eigen app.
- Duitsland. Symptomen checker. Denkt nog na over tracing obv bt/pepp-pt
- Verenigd Koninkrijk
- Singapore. Een vd eersten obv bluetooth/privacy model.
- Taiwan. Obv telecomdata. Consequenties voor populatiemobiliteit
- Zuid-Korea. Obv telecomdata. Consequenties voor populatiemobiliteit
- China. Obv telecomdata, monitoring publieke ruimtes en AI. Consequenties voor populatiemobiliteit. Privacy geen issue.

1526032

Landen die overwegen tracking app in te zetten/ontwikkelen

- Italië, obv. PEPP-PT, COVID-paspoort (a la vaccinatieboekje)
- Frankrijk

Effectiviteit apps

- In eerste instantie geeft gevoel van controle en extra data om te sturen op bewegingen en populatiemobiliteit. Steunt intelligent lockdown strategie.
- Data of de apps significant bijdragen aan vermindering verspreiding en dus besmetting is er nauwelijks. Complexiteit van factoren maken dat onderzoek nodig is.
- Apps ondersteunen verantwoordelijkheid van burgers, gene invulling aan citizen empowerment.

Belangrijkste ervaringen

- App werkt alleen als het onderdeel is van een brede strategie voor beheersing van verspreiding en besmetting.
- App levert op korte termijn resultaat door beter inzicht in verspreidingspatronen en gedetailleerdere data.
- Apps leveren op middellange termijn (na enkele weken) juist schijnveiligheid: verspreiding lijkt onder controle, draagvlak voor andere maatregelen neemt af en discipline ook. Dit leidt tot nieuwe risico's voor verspreiding. Singapore 2^e golf ondanks maatregelen.
- Privacy vraagstuk is cultureel en niet universeel toepasbaar: veel verschillen in maatschappelijke acceptatie van data delen. Dus ook veel soorten oplossingen.

1534576

To: (10/2e) (10/2e) (10/2e) (10/2e) @minvws.nl
From: (10/2e) (10/2e) (10/2e)
Sent: Tue 6/23/2020 7:16:26 PM
Subject: RE: Concept persbericht SamenAlert-app

Kont

Met vriendelijke groet,

(10/2e) (10/2e) (10/2e)

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Postbus 20350 | 2500 EJ | Den Haag
Managementassistente: (10/2e) (10/2e) @minvws.nl (10/2e)

(10/2e)
(10/2e) @minvws.nl

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: (10/2e) (10/2e) (10/2e) (10/2e) @minvws.nl>
Datum: dinsdag 23 jun. 2020 9:12 PM
Aan: (10/2e) (10/2e) (10/2e) (10/2e) @minvws.nl>
Onderwerp: RE: Concept persbericht SamenAlert-app

Ik zie dat ik niet in cc van mail van (10/2e) ben meegenomen dus beschik ook niet over de bijlagen bij die mail

Met vriendelijke groet,

(10/2e) (10/2e)

(10/2e)

Van: (10/2e) (10/2e) (10/2e) (10/2e) @minvws.nl>
Datum: dinsdag 23 jun. 2020 9:04 PM
Aan: (10/2e) (10/2e) (10/2e) @minvws.nl>, Jonge, H.M. de (Hugo) <(10/2e) @minvws.nl>
Kopie: (10/2e) (10/2e) (10/2e) @minvws.nl>, (10/2e) @minvws.nl>, (10/2e) @minvws.nl>
<(10/2e) @minvws.nl>, (10/2e) (10/2e) (10/2e) @minvws.nl>, (10/2e) @minvws.nl>, (10/2e) @minvws.nl>
<(10/2e) @minvws.nl>, (10/2e) @minvws.nl>, (10/2e) @minvws.nl>, (10/2e) @minvws.nl>, (10/2e) @minvws.nl>
<(10/2e) @minvws.nl>, (10/2e) @minvws.nl>, (10/2e) @minvws.nl>, (10/2e) @minvws.nl>, (10/2e) @minvws.nl>

1534576

(10)(2e) <(10)(2e) @minvws.nl> (10)(2e) <(10)(2e) @minvws.nl>
Onderwerp: RE: Concept persbericht SamenAlert-app

Dag Hugo en anderen,

Ik kwam er vanmiddag achter dat het bureau dat de campagne ontwikkelt er niet in was geslaagd de domeinnaam zonder streepje te krijgen. Het blijkt dat die handelaar nu ook een merk probeert te registreren. We zijn er nu druk mee bezig, maar het kan zijn dat de naam van de app donderdag nog niet genoemd kan daardoor. Ik laat morgen weten.

Met vriendelijke groet,

(10)(2e) (10)(2e) (10)(2e)

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Postbus 20350 | 2500 EJ | Den Haag

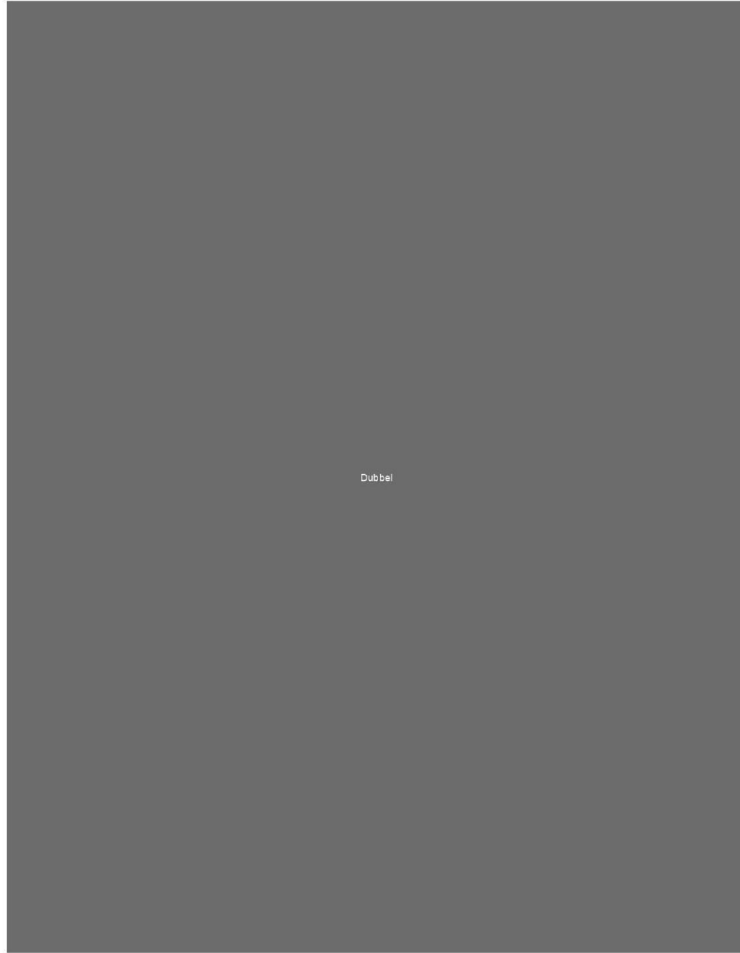
Managementassistente: (10)(2e) | (10)(2e) @minvws.nl | (10)(2e)

T (10)(2e)
(10)(2e) @minvws.nl

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

(10)(2e) (10)(2e)
(10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e)
(10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e)
(10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e)
(10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e)

Dubbel

1534576

1534585

To: (10)/2e @minvws.nl; (10)/2e @minvws.nl
From: (10)/2e @minvws.nl
Sent: Wed 6/24/2020 6:38:17 AM
Subject: RE: Concept persbericht SamenAlert-app

Dat is mooi maar minister stelt vraag waarom hij er zelf naar moet vragen, dat we dit bericht van hem moeten horen etc waarmee hij suggestie wekt dat we niet goed samenwerken. Daar mogen we best op terug praten. Anders denkt hij dat we zijn gaan afstemmen omdat hij er op gewezen heeft ipv dat we dit gewoon vanzelfsprekend samen doen.

Met vriendelijke groet,

(10)/2e
(10)/2e
(10)/2e

Van: (10)/2e @minvws.nl
Datum: woensdag 24 jun. 2020 8:17 AM
Aan: (10)/2e @minvws.nl; (10)/2e @minvws.nl
Onderwerp: RE: Concept persbericht SamenAlert-app

Ik heb (10)/2e gesproken. Pakken we samen op. Denken dat we begrijpen IIR welk overleg dit komt. Spreek (10)/2e vanmiddag weer.

Met vriendelijke groet,

(10)/2e
(10)/2e

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Postbus 20350 | 2500 EJ | Den Haag
Managementassistente: (10)/2e | (10)/2e @minvws.nl | (10)/2e
T (10)/2e
(10)/2e @minvws.nl

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: (10)/2e @minvws.nl
Datum: woensdag 24 jun. 2020 8:02 AM
Aan: (10)/2e @minvws.nl; (10)/2e @minvws.nl
Onderwerp: FW: Concept persbericht SamenAlert-app

Goede morgen

1534585

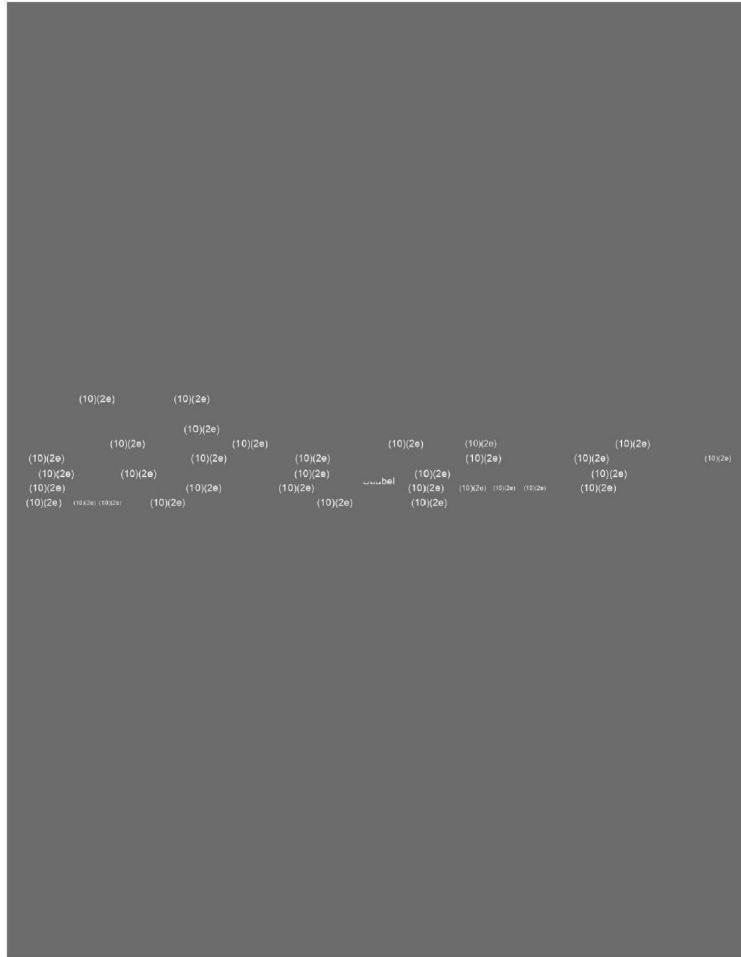
Ik kan dit signaal niet goed duiden, jullie werken toch gewoon goed samen?

Met vriendelijke groet,

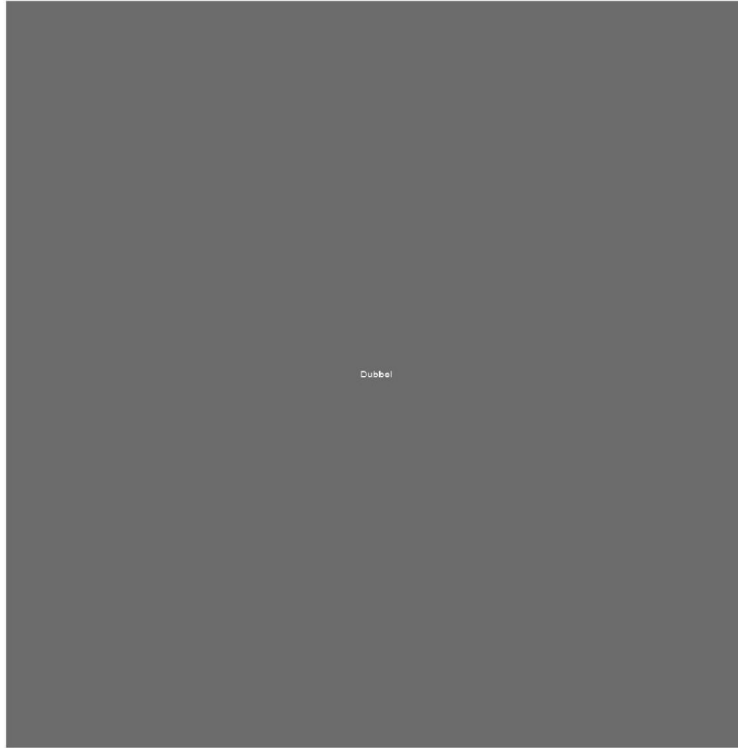
(10)(2e)
(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)
(10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e)

Dubbel

(10)(2e)
(10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e)
(10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e)
(10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e)
(10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e)

1534585

1623332

To: (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>, (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>
Cc: (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>, (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>, (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>
From: (10)(2e)
Sent: Wed 5/20/2020 4:27:29 PM
Subject: Eindrapportage Thuisrapportage en Overige digitale oplossingen.
[20200512-markt-consultatie-oplossing-2&3-tes.pdf](#)
[20200520 Vraag 2 per categorie.docx](#)
[20200519 Vraag 3 per categorie.docx](#)

(10)(2e)
hierbij de documenten voor Thuis rapportage (2) en Overige digitale oplossingen (3), met ordening in categorieën en met index om makkelijk te kunnen zoeken, met dank aan het team (10)(2e) en Nictiz. Als er geen commentaar is worden ze in de Samenwerkingsomgeving opgeslagen.
Afstemming met HIS heeft plaatsgevonden. Tevens de presentie die de aanpak beschrijft hoe eea tot stand gekomen is met aantallen.
Groet (10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

(10)(2e)

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport | Directie Informatiebeleid | CIO (DICTO)
Parnassusplein 5 | 2511 VX | Den Haag | Postbus 20350 | 2500 EZ | Den Haag |

(10)(2e)

(10)(2e)@minvws.nl

1641389

To: (10)(2e) <(10)(2e)> | (10)(2e) @minvws.nl
From: (10)(2e)
Sent: Thur 4/9/2020 12:13:45 PM
Subject: FW: Internationaal en Europees beeld apps
[EU activiteiten rondom gebruik COVID-19.docx](#)
[beeld_corona_apps_internationaal.pptx](#)

Deze is cruciaal in het waarom

- Apps leveren op middellange termijn (na enkele weken) juist schijnveiligheid: verspreiding lijkt onder controle, draagvlak voor andere maatregelen neemt af en discipline ook. Dit leidt tot nieuwe risico's voor verspreiding. Singapore 2^e golf ondanks maatregelen.

Met hartelijke groet,

(10)(2e)

(10)(2e) | (10)(2e)
Directie Informatiebeleid/CIO
[Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport](#)
Parnassusplein 5 | 2511 VX | Den Haag | Postbus 20350 | 2500 EJ | Den Haag |
* (10)(2e)

Managementondersteuner: (10)(2e) | (10)(2e) @minvws.nl

Van: (10)(2e) <(10)(2e)> | (10)(2e) @minvws.nl
Verzonden: donderdag 9 april 2020 13:48
Aan: (10)(2e) <(10)(2e)> | (10)(2e) @minvws.nl
Onderwerp: FW: Internationaal en Europees beeld apps
Urgentie: Hoog

Met vriendelijke groet, warm regards

(10)(2e)

(10)(2e)
10.2.e

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport / Ministry of Health, Welfare and Sport of The Netherlands |
Directie Informatiebeleid/CIO | Department of Health Information Policy/Chief Information Office |
Bezoekadres/Visiting: De Resident | Parnassusplein 5 | 2511 XV | Den Haag/The Hague | ID verplicht/ID required |
Postadres/Mail: Postbus/POBox 20350 | 2500 EJ | Den Haag/The Hague | The Netherlands
(m) (10)(2e) | (e) (10)(2e) @minvws.nl | (10)(2e) @minvws.nl

Van: (10)(2e)
Verzonden: donderdag 9 april 2020 13:48
Aan: (10)(2e) <(10)(2e)> | (10)(2e) @minvws.nl
CC: (10)(2e) <(10)(2e)> | (10)(2e) @minvws.nl
Onderwerp: Internationaal en Europees beeld apps
Urgentie: Hoog

1641389

Beste [REDACTED] zoals afgesproken een eerste beeld.

Met vriendelijke groet, warm regards

[REDACTED] (10)(2e)

[REDACTED] (10)(2e)
[REDACTED] 10.2.e

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport / Ministry of Health, Welfare and Sport of The Netherlands |
Directie Informatiebeleid/CIO | Department of Health Information Policy/Chief Information Office |
Bezoekadres/Visiting: De Resident | Parnassusplein 5 | 2511 XV | Den Haag/The Hague | ID verplicht/ID required |
Postadres/Mail: Postbus/POBox 20350 | 2500 EJ | Den Haag/The Hague | The Netherlands
(m) [REDACTED] (10)(2e) | (e) [REDACTED] (10)(2e) [@minvws.nl](mailto:[REDACTED]@minvws.nl) | [REDACTED] (10)(2e) [@minvws.nl](https://twitter.com/[REDACTED])

1644910

Marktconsultatie proces, uitvraag op Tendered 11.4.2020

Uitvraag voor oplossingen

De 4 oplossingen

- a) Slimme digitale oplossingen die kunnen voorzien in bron- en contactopsporing, in aanvulling op reguliere bron- en contactopsporing door GGD'en
- b) Slimme digitale oplossingen die ondersteunen in de zelfmonitoring en begeleiding op afstand
- c) Andere mogelijke digitale oplossingen die kunnen bijdragen aan de transitiestrategie
- d) Randvoorwaarden waaronder dergelijke digitale oplossingen kunnen worden ingezet (met betrekking tot techniek, inhoud, werking, implementatie, de privacy en informatieveiligheid)

Eerst met oplossing 1 aan de gang met Appathon

Vanwege de overweldigende belangstelling voor, in het bijzonder, onderdeel a, Slimme digitale oplossingen die kunnen voorzien in bron- en contactopsporing, heeft VWS besloten om allereerst voor de oplossingen voor dit onderdeel op zaterdag 18 en zondag 19 april a.s. een publieke proef (een 'Appathon') te houden. Onze activiteiten voor de overige onderdelen schorten we hiermee tijdelijk op.

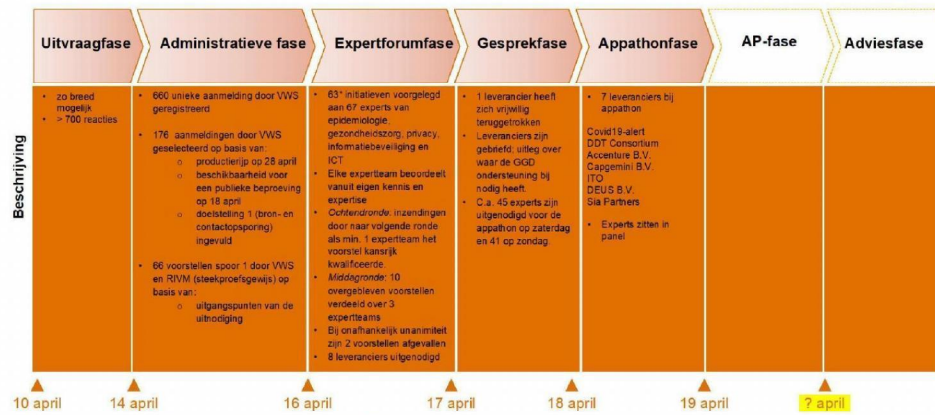
Over het verdere verloop voor wat betreft de overige onderdelen (b t/m d) van de Uitnodiging zult u op een later moment via TenderNed worden geïnformeerd.

Met vriendelijke groet, Het Covid-19 team

Selectieprocedure

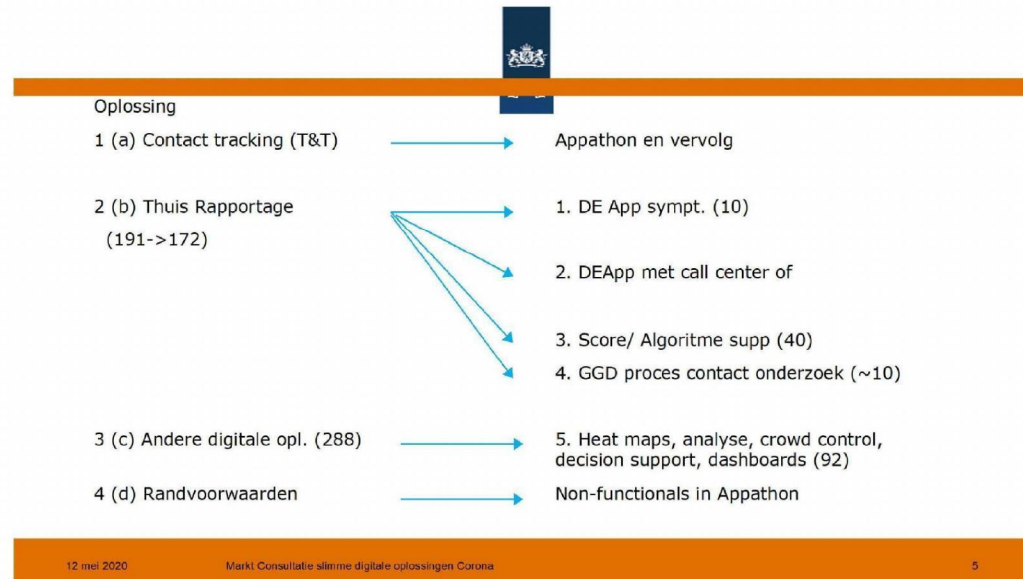

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

* 3 initiatieven niet voorgelegd vanwege belangvorstrenging, foutieve registratie en een dubbeltoelief

1644910

1644910

Oplossing 2 (b) Thuis Rapporteren

ID	Naam organisatie	Commentaar	Functie
FE33	CGM Nederland		1,2
MIK25	IMACOM		1,2
AHS1	Action Group		1,2
AHS8	Symmedico		1,3
AHS9	Medien men		1,2
FK19	Interactive Studios BV / Patient Journey App		1,2
FK17	Bluetrace BV		1,2
FK25	Heraeus Medical GmbH		1,2
FK56	Seintab BV		1,3
GD15	Quin B. V.	Mager	1,2
GD19	Telehost Consultancy BV		1,2
GD48	EY Advisory Netherlands LLP		1,2
ICA18	UK Deinstakken		1,2
ICA22	DokterWim.com BV - Zweden		1,2
ICA42	Mijn PGO	PGO, zelfmonitoring	1,3
ICA51	Umsira Benelux BV	monitoring	1,2
ICA71	Cogizant	Zelf monitor	1,3
JDS	Pipelin	Zelf monitor	1,3
Ma22	Deinite	Zorg op afstand en zelfmonitoring	1,3
Ma22	Coalitie #rookanhetwel	PGO, zelfmonitoring en zorg op afstand	1,3
MIK10	Mobile-care	Zelf monitoring en begeleiding op afstand	1,3
MIK20	Solutears	Zelf monitoring en begeleiding op afstand	1,3
MIK38	Mestrecond	PGO, zelfmonitoring en zorg op afstand	1,3
TT4	The mobile company		1,3
TT56	Consortium	Zelf monitoring en begeleiding op afstand	1,3
TT6	Mediprepare	Zelf monitoring en begeleiding op afstand	1,3
TT60	Tactu	Zelf monitoring en begeleiding op afstand	1,3
TT61	Farm Diamonds	Zelf monitoring en begeleiding op afstand	1,3
MB2	Andaman?	Goed voorstel	1,3
AHS6	SanaNet		1,2,3
FE63	Care Health		1,2,3
FE78	NHG - Pharmecon	PGO, API met HIS	1,2,3
FE79	DEF Consortium	PGO, MedMij	1,2,3
ICA44	Samen met Zorg van de Zaak	GGD proces	1,2,3
IT63 en TT44	Bayer	Zelf monitoring en begeleiding op afstand	1,2,3
ML6	Synony Digital Healthcare		1,2,3
FK40	Lusci en GLVG		1,2,3,4
ICA10	Beter Dichtbij		1,2,3,4
ML12	Quil b.v.	PGO MedMij standaarden	1,2,3,4
AHS0	Philips		1,2,3,4,5
ML30	Webbss B.V.		1,3,4
ML21	Open HealthHub b.v.		1,3,4
MI22	Brightfish BV		1,3,4
AH21 en ICA57	Industrial Triangle		1,2,3,4,5
FE50	Espendor Group		1,2,5
Ma28	Cap Gemini	Contactopsporing en monitoring	1,3,5
FE67	Socetate video		1,4
AH50	Dale IT		1,5
LI9 en FI66	Een Zuid-Afrikaans consortium	Zelf monitor	5
DAV	Ineans		5

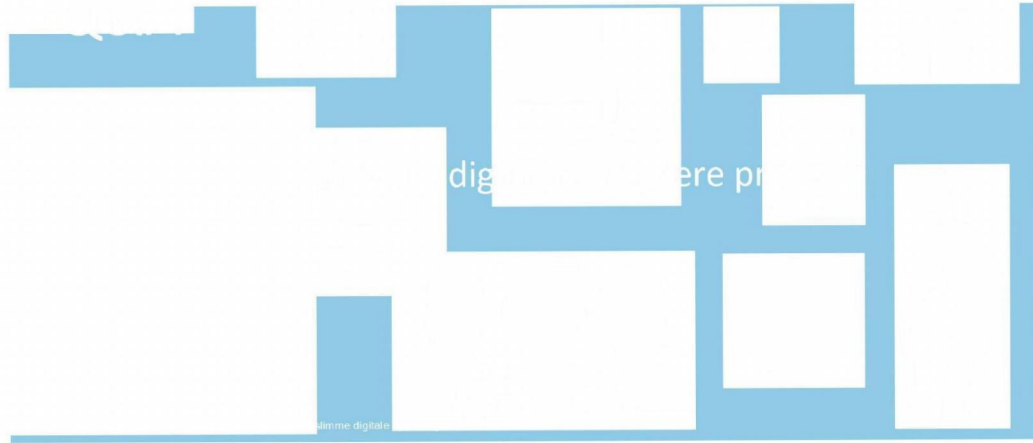
1644910

Oplossing 3 (c) Andere digitale oplossingen voor transitie

Categorie	Aantal
Beveiliging / Privacy	1
Contact vermijden	1
Vitaliteit	1
Kennis / Expertise	2
Kennisuitwisseling	2
Hulpmiddelen in de zorg / Beschermingsmiddelen	3
Beslisondersteuning	4
(Zelf)testen / Zelfmonitoring / Preventie	5
Voorspelmodel / Onderzoek	6
Standaard / Certificering / Protocollen	8
Dataplatform / Dashboard / Beslisondersteuning	14
Informeren	22
Crowd control	23
Totaal	92

1644910

Voorstellen Doelstelling 2

Vraag:

Welke slimme digitale oplossing kunt u leveren die bij kunnen dragen aan zelfmonitoring en begeleiding op afstand?

De aanbiedingen zijn op basis van de volgende functionaliteitsgebieden geordend.

Categorie / functionaliteitsgebieden
1 App of web-oplossing voor de burger, vragenlijst symptomen (o.b.v. RIVM vragenlijst)
2 Ondersteuning met call center / GGD met een gebruikersinterface
3 Business rules en advies functie voor de burger
4 Kunnen koppelen met de informatiesystemen van de GGD
5 Andere digitale ondersteuning, contacten informeren, crowd management

Op basis van de ordening is per functionaliteitsgebied of combinatie van functionaliteitsgebieden in onderstaande tabel het aantal aanbiedingen weergegeven.

Overzicht categorieën / functionaliteitsgebieden		
Categorie / functionaliteitsgebieden		Aantal
1	App of web-oplossing voor de burger, vragenlijst symptomen (o.b.v. RIVM vragenlijst)	15
1 en 2	App of web-oplossing voor de burger en ondersteuning met call center / GGD met een interface	1
1 en 3	App of web-oplossing voor de burger en business rules en advies functie voor de burger	27
1,2 en 3	App of web-oplossing voor de burger, ondersteuning met call center / GGD met een interface en business rules en advies functie voor de burger	6
1 t/m 4	App of web-oplossing voor de burger, ondersteuning met call center / GGD met een interface, business rules en advies functie voor de burger en kunnen koppelen met de informatiesystemen van de GGD	4
1 t/m 5	App of web-oplossing voor de burger, ondersteuning met call center / GGD met een interface, business rules en advies functie voor de burger, kunnen koppelen met de informatiesystemen van de GGD en andere digitale ondersteuning, contacten informeren, crowd management	1
1,3 en 4	App of web-oplossing voor de burger, business rules en advies functie voor de burger en kunnen koppelen met de informatiesystemen van de GGD	3
1,3,4 en 5	App of web-oplossing voor de burger, business rules en advies functie voor de burger, kunnen koppelen met de informatiesystemen van de GGD en andere digitale ondersteuning, contacten informeren, crowd management	1
1,3 en 5	App of web-oplossing voor de burger, business rules en advies functie voor de burger en andere digitale ondersteuning, contacten informeren, crowd management	2
1 en 4	App of web-oplossing voor de burger, vragenlijst symptomen (o.b.v. RIVM vragenlijst) en kunnen koppelen met de informatiesystemen van de GGD	2
1 en 5	App of web-oplossing voor de burger, vragenlijst symptomen (o.b.v. RIVM vragenlijst) en andere digitale ondersteuning, contacten informeren, crowd management	1
5	Andere digitale ondersteuning, contacten informeren, crowd management	2
	Totaal:	65

Inhoud

Categorie 1: App vragenlijst	5
Registratie: AH01 Aanbieder: Ortec	5
Registratie: AH11 Aanbieder: DEARhealth Nederland B.V.	6
Registratie: AH7 Aanbieder: Your Research App B.V.	7
Registratie: AH79 Aanbieder: Thales Nederland B.V.	8
Registratie: FE17 Aanbieder: Aparito B.V.	9
Registratie: FE59 Aanbieder: Atos Nederland B.V.	10
Registratie: GDJ10 Aanbieder: Vital10 Holding	11
Registratie: GDJ10 Aanbieder: Humanoids B.V.	12
Registratie: FK30 Aanbieder: 10.2.e (individu)	13
Registratie: FK6 Aanbieder: EasyROM app D.V.	14
Registratie: FK63 Aanbieder: Exigency	15
Registratie: FK64 Aanbieder: Checkbuster	16
Registratie: FK67 Aanbieder: DFRNT Lab B.V.	17
Registratie: ICA26 Aanbieder: Freedom Internet consortium	18
Registratie: ICA28 Aanbieder: Greenberry B.V.	19
Categorie 1 en 2: App vragenlijst/call center	20
Registratie: FE53 Aanbieder: CGM Nederland B.V.	20
Categorie 1 en 3: App vragenlijst/advies	21
Registratie: AH31 Aanbieder: Ascion B.V.	21
Registratie: AH58 Aanbieder: synMedico GmbH	22
Registratie: AH59 Aanbieder: Medicine Men B.V.	23
Registratie: FK16 Aanbieder: Interactive Studios BV / Patient Journey App	24
Registratie: FK17 Aanbieder: Bluetrace B.V.	25
Registratie: FK28 Aanbieder: Heraeus Medical GmbH	26
Registratie: FK56 Aanbieder: SemLab BV	27
Registratie: GDJ15 Aanbieder: Quin B.V.	29
Registratie: GDJ19 Aanbieder: Terhorst Consultancy BV	30
Registratie: GDJ8 Aanbieder: EY Advisory Netherlands LLP	31
Registratie: ICA18 Aanbieder: Open telehealth.com	33
Registratie: ICA22 Aanbieder: DokterWim.com B.V. – Doctrin AB	34
Registratie: ICA42 Aanbieder: MijnPGO B.V.	35
Registratie: ICA51 Aanbieder: Umenz Benelux B.V.	36

Registratie: ICA71	Aanbieder: Cognizant Technology Solutions Benelux B.V.....	37
Registratie: JD3	Aanbieder: Fliptin.....	38
Registratie: MA2	Aanbieder: Deloitte Consulting B.V.....	39
Registratie: MA22	Aanbieder: Coalitie #Hoekanhetwel.....	40
Registratie: MJK10	Aanbieder: MobileCare B.V.....	41
Registratie: MJK20	Aanbieder: Solviteers Softwareontwikkeling B.V.....	43
Registratie: MJK38	Aanbieder: MedRecord.....	44
Registratie: TT14	Aanbieder: The Mobile Company (Xwits BV).....	45
Registratie: TT54	Aanbieder: Consortium.....	46
Registratie: TT6	Aanbieder: MediPrepare Holding B.V.....	47
Registratie: TT60	Aanbieder: Tsuru-online B.V./ Pijnenburg Beheer N.V.....	48
Registratie: TT61	Aanbieder: Fem Diamonds.....	49
Registratie: ML2	Aanbieder: Andaman7.....	50
Categorie 1,2 en 3: App vragenlijst/call center/advies.....		51
Registratie: AH56	Aanbieder: Sananet Care B.V.....	51
Registratie: FE63	Aanbieder: (Caro Health) Patient App B.V.....	52
Registratie: FE79	Aanbieder: DDT Consortium.....	53
Registratie: ICA44	Aanbieder: Niped Prevention B.V.....	54
Registratie: TT63	Aanbieder: Niped Prevention B.V.....	55
Registratie: ML8	Aanbieder: Synappz Digital Healthcare.....	56
Categorie 1 t/m 4: App vragenlijst/call center/advies/koppelen.....		57
Registratie: FK40	Aanbieder: Luscii en OLVG.....	57
Registratie: FE78	Aanbieder: NHG, Pharmeon.....	58
Registratie: ICA10	Aanbieder: BeterDichtbij B.V.....	59
Registratie: ML12	Aanbieder: Quili B.V.....	60
Categorie 1 t/m 5: App vragenlijst/call center/advies/koppelen/divers.....		61
Registratie: AH80	Aanbieder: Philips.....	61
Categorie 1,3 en 4: App vragenlijst/advies/koppelen.....		62
Registratie: ML10	Aanbieder: Webbio B.V.....	62
Registratie: ML21	Aanbieder: Open HealthHub B.V.....	63
Registratie: ML22	Aanbieder: Brightfish B.V.....	64
Categorie 1,3,4 en 5: App vragenlijst/advies/koppelen/divers.....		65
Registratie: AH71 en ICA57	Aanbieder: Industrial Triangle (Pakistan).....	65
Categorie 1,3 en 5: App vragenlijst/advies/divers.....		66
Registratie: FE50	Aanbieder: X-CITE S.A.....	66
Registratie: MA08	Aanbieder: Capgemini Nederland B.V.....	67

Categorie 1 en 4: App vragenlijst/koppelen.....	68
Registratie: MJK25 Aanbieder: IMAGEM.....	68
Registratie: FE67 Aanbieder: Spectator Healthcare Technology.....	69
Categorie 1 en 5: App vragenlijst/divers.....	70
Registratie: AH50 Aanbieder: DaBi-IT, In10tion.....	70
Categorie 5: divers.....	71
Registratie: L19 en FK66 Aanbieder: Zuid-Afrikaans consortium.....	71
Registratie: SM7 Aanbieder: Integris S.P.A.....	71

1644911

Categorie 1: App vragenlijst

Registratie: AH01   Aanbieder: Ortec
Categorie: App vragenlijst

Oplissing: ORTEC Relevance.

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Registratie: AH11   Aanbieder: DEARhealth Nederland B.V.
Categorie: App vragenlijst

Oplossing:

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Registratie: AH7   Aanbieder: Your Research App B.V.
Categorie: App vragenlijst

Oplossing:

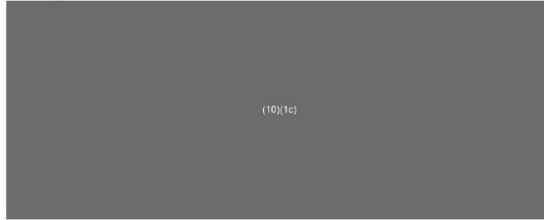

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Registratie: AH79   Aanbieder: Thales Nederland B.V.
Categorie: App vragenlijst

Oplissing:

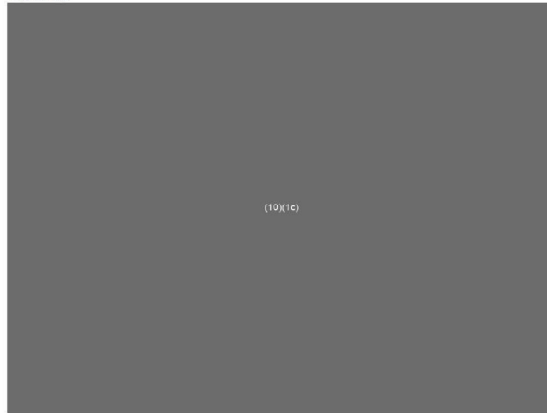

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Registratie: FE17   Aanbieder: Aparito B.V.
Categorie: App vragenlijst

Oplossing:

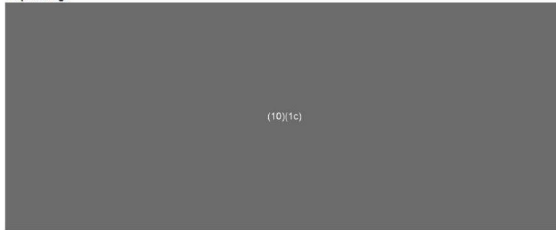

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Registratie: FE59   Aanbieder: Atos Nederland B.V.
Categorie: App vragenlijst

Oplossing:

Doel: Zelf monitoring en chatbot

1644911

Registratie: GDI10   Aanbieder: Vital10 Holding
Categorie: App vragenlijst

Oplossing:

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Registratie: GDI10   Aanbieder: Humanoids B.V.
Categorie: App vragenlijst

Oplossing:

(10)(1c)

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Registratie: FK30 Aanbieder: 10.2.e (individu)

Categorie: App vragenlijst

Oplossing:

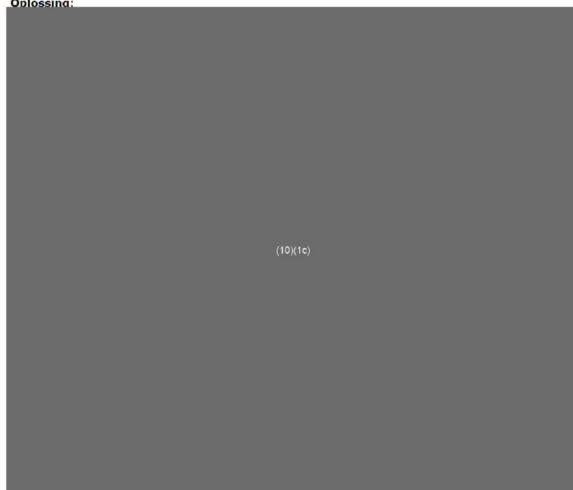
Doel: zelfmonitoring

1644911

Registratie: FK6 Aanbieder: EasyROM app B.V.

Categorie: App vragenlijst

Oplossing:

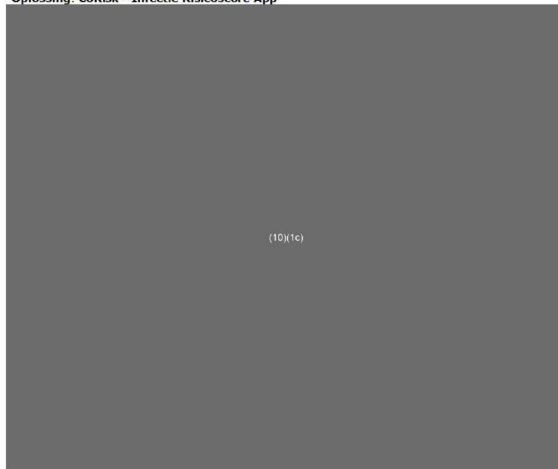

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Registratie: FK63   Aanbieder: Exigency
Categorie: App vragenlijst

Oplossing: CoRisk - Infectie Risicoscore App

Doel: zelfmonitoring

1644911

Registratie: FK64   Aanbieder: Checkbuster
Categorie: App vragenlijst

Oplossing:
Wij bieden een bestaand platform voor het creëren, invullen en delen van vragenlijsten, checklisten en zelfmonitoring. Nu wordt dit voornamelijk door bedrijven en instellingen gebruikt via onze app Checkbuster NXT (android, EDGE en IOS) of ons online platform. Ons huidige platform is meertalig (31 talen) en wordt gebruikt in reeds 60 landen.

Met een kleine aanpassing is ons platform ook snel toepasbaar voor/door consumenten om belangrijke informatie te delen, zelfmonitoring of begeleiding op afstand. Tevens biedt ons platform de mogelijkheid om met notificaties eventueel personen een melding te geven over een bepaald onderwerp.

Doel: zelfmonitoring

1644911

Registratie: FK67   Aanbieder: DFFRNT Lab B.V.
Categorie: App vragenlijst

Oplossing:

(10)(1e)

Doel: zelfmonitoring

1644911

Registratie: ICA26

Aanbieder: Freedom Internet consortium

Categorie: App vragenlijst

Oplossing:

Dit initiatief is bedoeld als opvolger van de website Infectieradar.nl van het RIVM. Na een inventarisatie met vertegenwoordigers uit de diverse universiteiten, wetenschap, community-initiatief CodeForNL en nog vele anderen hebben we als consortium (zie voor deelnemers hierboven) een platform gebouwd waarin techniek en privacy zijn geborgd. Het platform wil met dit initiatief de volgende doelen bereiken:

(10)(1c)

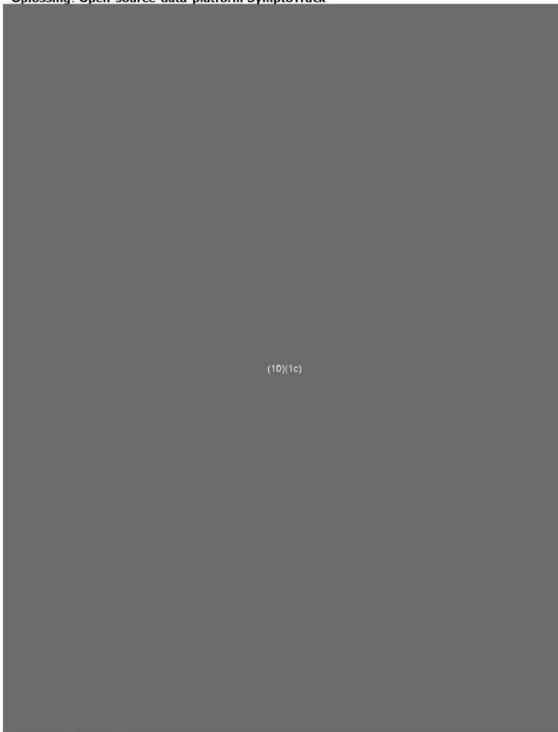
(10)(1c)

Doel: zelfmonitoring

1644911

Registratie: ICA28   Aanbieder: Greenberry B.V.
Categorie: App vragenlijst

Oplossing: Open-source-data-platform SymptoTrack

(10)(1c)

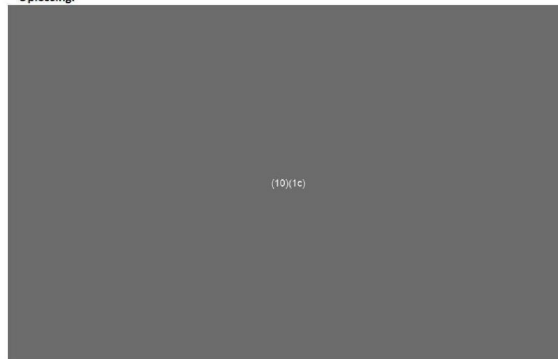
Doel: zelfmonitoring

1644911

Categorie 1 en 2: App vragenlijst/call center

Registratie: FES3   Aanbieder: CGM Nederland B.V.
Categorie: App vragenlijst/call center

Oplossing:

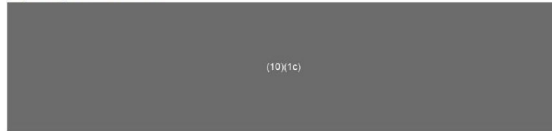

Doel: consult op afstand, zelfmonitoring en begeleiding op afstand

Categorie 1 en 3: App vragenlijst/advies

Registratie: AH31   Aanbieder: Ascion B.V.
Categorie: App vragenlijst/advies

Oplossing: COVID-19 Radar

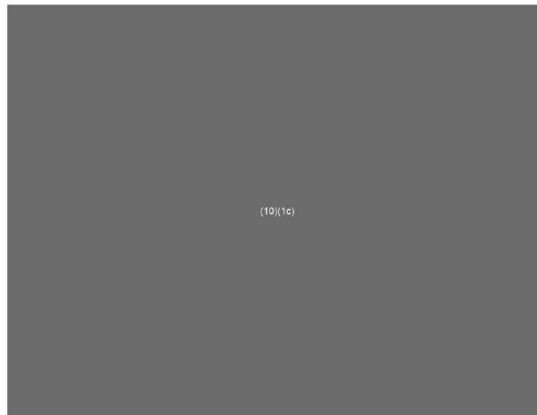

Doel zelfmonitoring en advies
Tijdige signalering van COVID-19 infecties, zodat tijdige maatregelen genomen kunnen worden om verspreiding en onnodige escalatie te voorkomen. De maatregelen zijn op individueel niveau (App gebruiker) en populatie niveau (PHM).

1644911

Registratie: AH58   Aanbieder: synMedico GmbH
Categorie: App vragenlijst/advies

Oplossing: coronascanner met coronamonitor
Centraal staat het **vastleggen (registeren) en monitoring** van vermoedelijke covid19 gevallen, mensen met luchtweginfecties waarvan de oorzaak (nog) onzeker is. Mensen die coronapositief getest zijn (rekening houdend met individuele risicofactoren) en de behandelend arts.

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Registratie: AH59   Aanbieder: Medicine Men B.V.
Categorie: App vragenlijst/advies

Oplossing:

Vlak voor Pasen lanceerde Medicine Men Coronaz 2.0, een gratis hulpmiddel voor iedere Nederlander met een smartphone, om COVID-19 symptomen bij te houden en snel te zien of er besmettingsgevaar is en/of de eigen gezondheid in het geding is. De registratie via de coronaz.nl website verloopt voorspoedig. Zonder enige reclame hebben bijna 1.000 gebruikers al 80.000 vragen beantwoord.

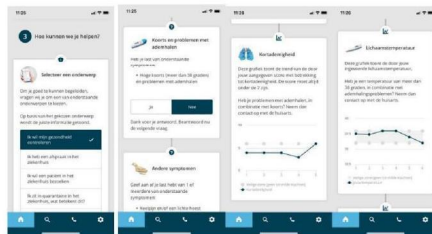
Coronaz is een module op het medisch gecertificeerd Emma platform voor on-demand telemonitoring. Anders dan bijvoorbeeld de OLVG-app is geen team van ziekenhuismedici nodig om de antwoorden te controleren. In Coronaz is een simpel stoplicht model ingebouwd: Groen (geen symptomen), Geel (lichte symptomen, blijf waakzaam), Oranje (blijf binnen, bel de huisarts), Rood (blijf binnen, neem onmiddellijk contact op met uw dokter). Coronaz maakt gebruik van het zogenaamde "stepped care" principe.

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

Registratie: FK16 Aanbieder: Interactive Studios BV / Patient Journey App
 Categorie: App vragenlijst/advies

Oplossing:

Wij zetten onze Patient Journey App reeds jarenlang in bij 100+ ziekenhuizen in binnen- en buitenland. We hebben ruim 400.000 downloads. Ook nemen we al jarenlang PROMS, PREMS en andere patiënt gerapporteerde scores af, dit gaat in totaal om ca. 500.000 patiënten. Recent hebben we ook het Corona zorgpad aan deze app toegevoegd. Nu gaat dit primair om voorlichting, zelftesten en monitoren (al dan niet door data te delen) – waarbij deels geautomatiseerde en deels menselijk ondersteuning geboden kan worden. Deze app is inmiddels ca. 20.000 keer gedownload en laat zien hoeveel mensen hier belang aan hechten en bereid zijn om deze gegevens te delen. Onder andere ETZ, HAGA, Elkerliek, Martini, Zuyderland, Viecuri en NoordWest Ziekenhuis gebruiken de app al. De app biedt informatie, een sneltest en de mogelijkheid om symptomen dagelijks vast te leggen:

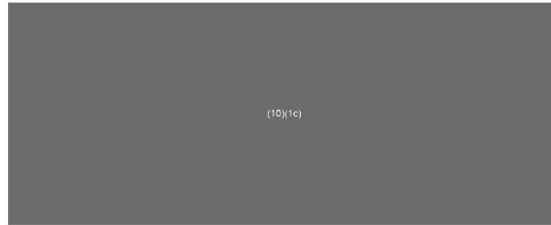

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Registratie: FK17   Aanbieder: Bluetrace B.V.
Categorie: App vragenlijst/advies

Oplossing: De BlueStay Safe App.
Met de BlueStay Safe App kunnen we samen zorgen voor een veiligere 1,5 meter samenleving.

(10),(c)

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Registratie: FK28   Aanbieder: Heraeus Medical GmbH

Categorie: App vragenlijst/ advies

Oplossing:

(10)(10)

Via onderstaande link (Eng) / Nederlandse versie (bijgevoegd bij e-mail) verwijzen we je naar meer informatie en details over de wijze waarop ons platform op afstand de gezondheidszorg instanties en zorgverleners in verbinding brengt en houdt met haar patiënten.

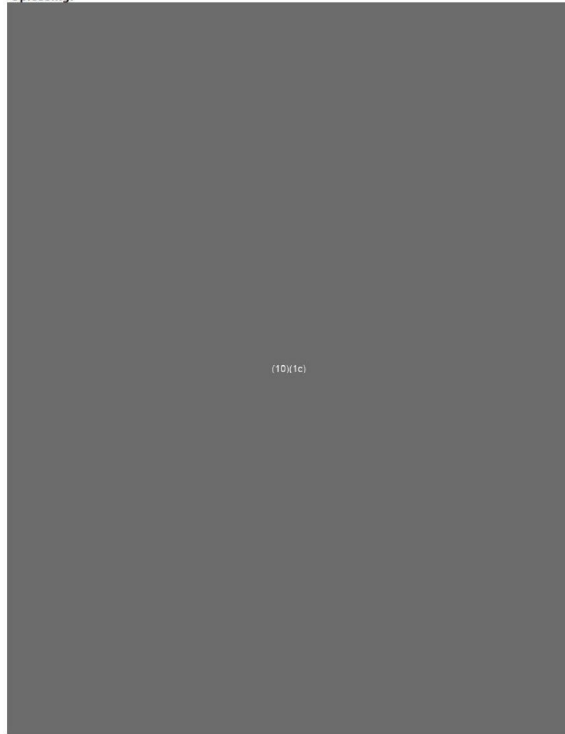
https://www.heraeus.com/en/hme/heraeuscare_covid19/covid_19_patient_monitoring.html#

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Registratie: FK56   Aanbieder: SemLab BV
Categorie: App vragenlijst/ advies

Oplossing:

(10x1e)

1644911

(10)(1e)

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Registratie: GDI15   Aanbieder: Quin B.V.
Categorie: App vragenlijst/ advies

Oplossing:

De Quin app biedt:

- Covid-19 Symptomen checken en zelfmonitoring van symptomen.
- De uitkomst van de symptomen check bepaalt het urgentieniveau (door huisartsen gevalideerd) en daarmee of contact met huisarts noodzakelijk is.
- De zelfmonitoring functie meet op dagelijkse basis (meermaals indien nodig) het beloop van symptomen en schaaft daarmee automatisch het urgentieniveau op en af.
- Quin biedt tevens een videobel oplossing voor huisartsen en patiënten, die geautomatiseerd (en centraal) ingezet kan worden indien het urgentieniveau toeneemt.

De gratis Quin app met corona functionaliteiten is operationeel en te downloaden in de Apple store:
<https://apps.apple.com/nl/app/quin-my-health-map/id1486163536>

Android-variant komt beschikbaar voor 28 april (mits review proces verloopt volgens normale maatstaven).

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Registratie: GDI19 Aanbieder: Terhorst Consultancy BV
Categorie: App vragenlijst/ advies

Oplossing:
De zelfmonitoring en begeleiding op afstand wordt door het 'mijn gezondheidsinformatie' onderdeel bepaald.

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

Registratie: GDJ8   Aanbieder: EY Advisory Netherlands LLP
Categorie: App vragenlijst/ advies

Oplossing:

Het COVID-19 Connected Citizen Platform (hierna: het platform) van EY in samenwerking met SAP en het technologieplatform QualtricsXM biedt overheden een holistische benadering om in de breedste zin in contact te komen met hun inwoners en met specifieke maatregelen gericht op lokalisering, triage en andere omvattende intercepties om de verspreiding van COVID-19 tegen te gaan.

Voordelen van het COVID-platform:

1. Verminderen van druk op de reeds gespannen gezondheidszorg infrastructuur.
2. Snelle en goed geïnformeerde beslissingen nemen om de juiste triage van non-risico patiënten te routeren.
3. Flexibiliteit om nieuwe protocollen in te voeren vanwege constante ontwikkelingen van de COVID-crisis.
4. Noodzakelijke pre-screening en infectie diagnose in een zo vroeg mogelijk stadium om preventieve acties te ondernemen om het aantal potentiële IC-patiënten zo laag mogelijk te houden.
5. Geo-ruimtelijke analyses en dashboards t.b.v. intelligente voorspelling van gebieden met signalen van potentiële uitbraken.
6. Datapunten om een intelligente overgangsstrategie te creëren om de lock-in te operationaliseren.
7. Voortdurende betrokkenheid van burgers en het vermogen om prioriteit te geven aan meer kwetsbare locaties, zoals verzorgingstehuizen.
8. Gerichte implementatie van hulp op afstand voor sociale diensten, testen en permanent toezicht voor burgers in zelfisolatie.

(10)(1c)

1644911

(10)(1e)

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

Registratie: ICA18   Aanbieder: Open telehealth.com
Categorie: App vragenlijst/ advies

Oplossing:

Proposed solution from COVID-19 Telemedicine is an adaption of the mature and proven Telehealth platform from OTH.IO

The OTH platform is a CE-approved and ISO 13485-certified telehealth solution for healthcare providers, making them able to provide remote care for citizens and patients. The original open source software platform (OpenTele) was created as a joint regional project across Denmark, funded by the Danish government with the explicit purpose to demonstrate the efficacy of large scale Remote Health Management.

COVID-19 Telemedicine (C19T) is a Remote Patient Monitoring system, with screening and real-time statistics for symptoms and usage, based on existing medical grade OTH platform with more than 6 years of monitoring COPD patients in EU countries (UK, Denmark, Norway, Slovenia)

C19T is a solution is in full production, and can be installed in a few days, including localisation - ready to scale up immediately due to automated screening and signup procedures.

The C19T system can immediately be installed and configured to fit the Dutch protocols and patient pathways required and recommended by Dutch National Health Authorities, with optional local adaptations made to accommodate local guidelines.

The offered system will be offered in Holland By COVID-19Telemedicine / OTH.IO

And implemented in cooperation with local partners in Holland.

At present tentative agreements are already in place with a major system integrator in Holland, as well as a hosting/infrastructure partner to ascertain secure hosting within Dutch borders.

The solution is designed to combat COVID-19 exclusively, but since it is based on a very adaptable Remote Patient Monitoring platform - it can encompass patient pathways to monitor all vulnerable groups with or without COVID-19 symptoms :

- COPD
- Diabetes
- Pregnancies
- CHF
- Hypertension
- Obesity
- Frail - 65+ age
- Cancer patients
- Other vulnerable groups

(10)(10)

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

Registratie: ICA22 Aanbieder: DokterWim.com B.V. – Doctrin AB

Categorie: App vragenlijst/ advies

Oplossing:

De Doctrin APP + backoffice systeem wordt in Zweden, Engeland en Tsjechië gebruikt voor digitale coronatriage, zorg op afstand, en doelmatige verwijzingen in het zorgstelsel. De ondernemer **5.1.2e** heeft met een nieuw bedrijf DokterWim.com deze reeds bewezen technologie naar Nederland gehaald om een bijdrage te leveren aan de strijd tegen corona.

Doctrin APP + backoffice:

- Is reeds sinds 2 jaar zeer succesvol in gebruik in Zweden voor >200 aandoeningen en 1.000.000+ triages per regio (proven technology, CE en medische gevalideerd)
- Is reeds 2 maanden in gebruik voor corona in Zweden
- Is kant- en klaar voor de Nederlandse markt en direct beschikbaar
- Is **CE gecertificeerd**
- Is wetenschappelijk onderbouwd
- Is aangepast voor Nederland, vanwege:
  - Nederlandse taal
  - Identity & access management volgens het IDIN systeem dat Nederlandse banken gebruiken
- **Geen** zelf authenticatie of facebookachtige login (dit gebeurt in de APP via bank ID, waardoor veilige communicatie door de tijd mogelijk wordt gemaakt).
- Sterke backoffice die het logistieke proces van triage, monitoring, verwijzen, communicatie met de patiënt ondersteund. Tevens communicatie in multidisciplinaire teams door uitgebreide functionaliteit mogelijk, die nodig is om grote aantallen patiënten veilig te ondersteunen bij zelfmonitoring en begeleiding op afstand.

(10)(1c)

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Registratie: ICA42   Aanbieder: MijnPGO B.V.
Categorie: App vragenlijst/ advies

Oplossing: PGO

Ja, op basis van brede PGO functionaliteiten (3de generatie) Medmij goedgekeurd en operationeel in de regio Achterhoek gebaseerd op internationaal product (GetRealHealth) dat al miljoenen gebruikers kent.

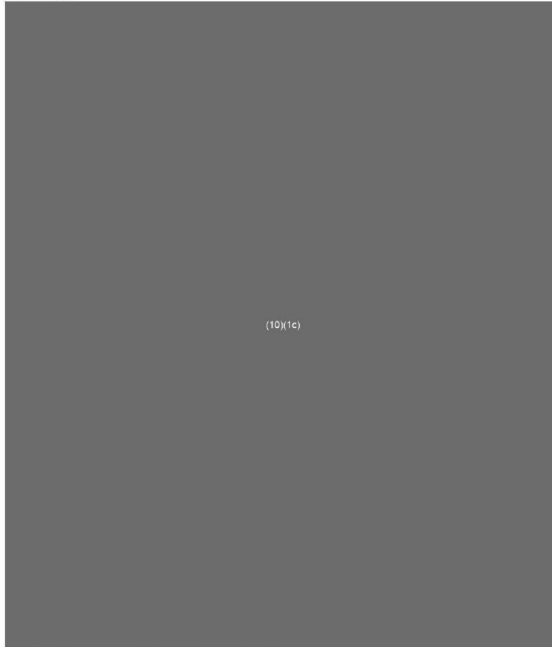
(10)(1c)

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Registratie: ICA51   Aanbieder: Umenz Benelux B.V.
Categorie: App vragenlijst/ advies

Oplossing:

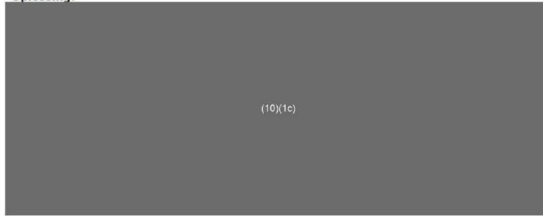
(10)/(16)

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Registratie: ICA71   Aanbieder: Cognizant Technology Solutions Benelux B.V.
Categorie: App vragenlijst/ advies

Oplossing:

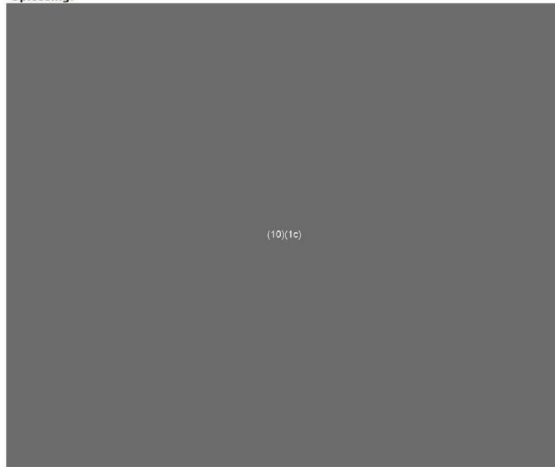

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Registratie: JD3   Aanbieder: Fliptin
Categorie: App vragenlijst/ advies

Oplossing:

Doel: zelfmonitoring

1644911

Registratie: MA2   Aanbieder: Deloitte Consulting B.V.
Categorie: App vragenlijst/ advies

Oplossing:

(10)(1c)

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

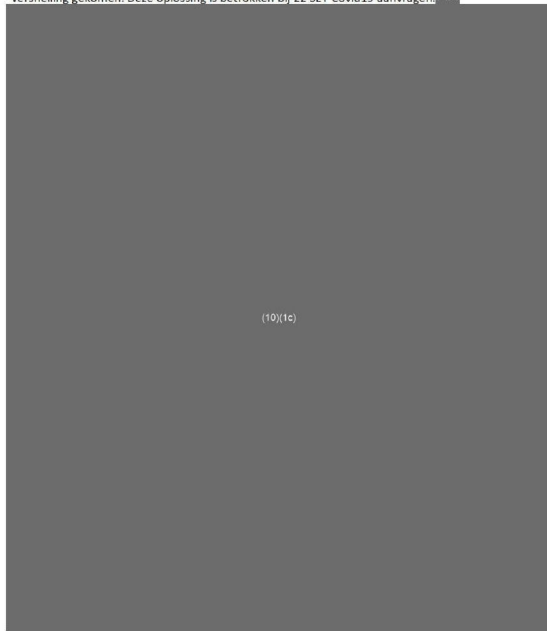
1644911

Registratie: MA22   Aanbieder: Coalitie #Hoekanhetwel
Categorie: App vragenlijst/ advies

Oplossing: Ivido, PGO

Doel: doorstart reguliere zorg m.b.v. (zelf)monitoring

In PGO Ivido (burger/patiënt) en in de ZNO van HINQ (zorgprofessional) zijn al oplossingen voor zelfmonitoring beschikbaar in de vorm van programma's. Nu zijn de toepassingen nog vooral gericht op chronische aandoeningen zoals CVRM, COPD, Chronische pijn maar er zijn ook programma's voor de geboortezorg. Deze programma's worden nu al actief ingezet en zijn de laatste tijd in een versnelling gekomen. Deze oplossing is betrokken bij 22 SET Covid19 aanvragen. ^{(10)(1c)}

(10)(1c)

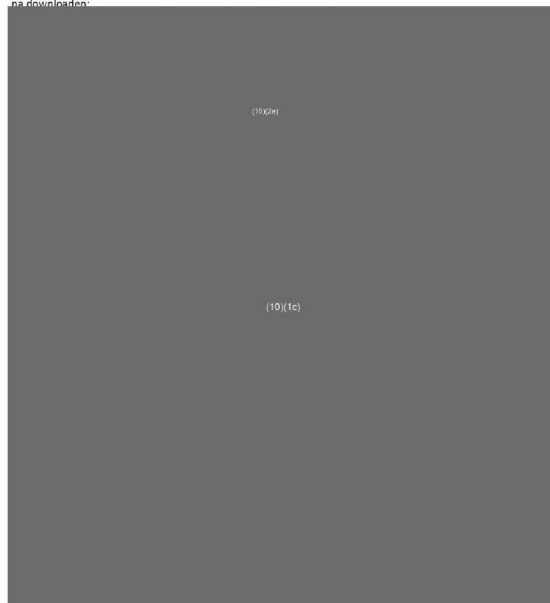
Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Registratie: MIK10   Aanbieder: MobileCare B.V.
Categorie: App vragenlijst/ advies

Oplossing: Nettie Health van MobileCare

Nettie Health is een consumenten app die door iedere Nederlander gratis is te downloaden via Google Playstore en de Apple Appstore. In de Nettie Health app kan men via verschillende schermen diverse functies gebruiken op het gebied van zelfmonitoring tot zorg op afstand. Met de Nettie Health app kan een gebruiker na downloaden:

¹ <https://www.who.int/news-room/q-a-detail/q-a-coronaviruses#1~:text=symptoms>

² <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19>

³ <http://www.dutchflemishpromis.nl/images/upload/files/PROHIS%20de%20nieuwe%20gouden%20standaard%20voor%20vragenlijsten.pdf>

1644911

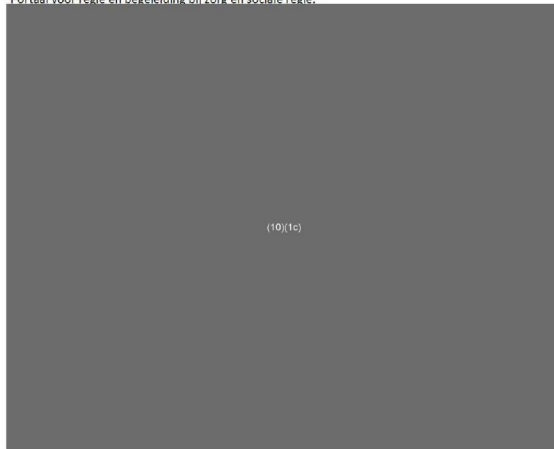
(10)(1c)

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Registratie: MIJ20   Aanbieder: Solviteers Softwareontwikkeling B.V.
Categorie: App vragenlijst/ advies

Oplossing: WIZportaal
Portaal voor regie en begeleiding bij zorg en sociale regie.

(10)(1c)

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Registratie: MIK38   Aanbieder: MedRecord
Categorie: App vragenlijst/advies

Oplossing:

Wij kunnen ons PGO MedSafe3 direct inzetten bij zelfmonitoring en begeleiding op afstand. Specifiek voor COVID-19 hebben we een zorgpad ontwikkeld waardoor grote delen automatisch afgehandeld kunnen worden. Deze zullen we in de bijlagen toevoegen.

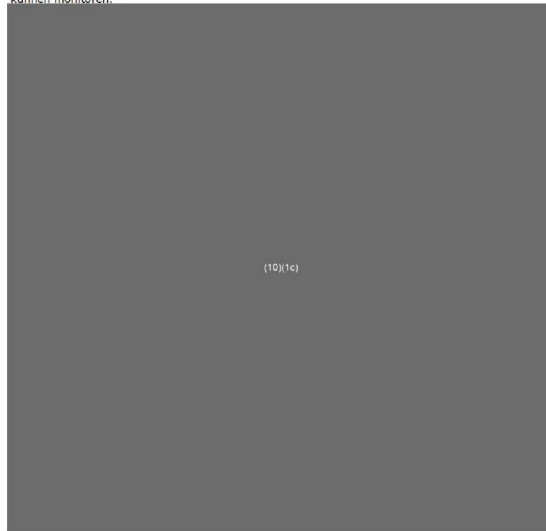

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Registratie: TT14   Aanbieder: The Mobile Company (Xwits BV)
Categorie: App vragenlijst/advies

Oplossing: *Metiri*
Een slimme en veilige mobiele toepassing om op afstand vinger aan de pols te houden bij patiënten, gediagnostiseerden en risicogroepen om zo de zorgspecialisten te ontlasten en zich te kunnen focussen op prioriteiten. Uitermate geschikt om in deze Corona-tijd op afstand mensen te kunnen monitoren.

(10)(1c)

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Registratie: TT54   Aanbieder: Consortium
Categorie: App vragenlijst/advies

Oplossing:

(10),(1c)

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Registratie: TT6   Aanbieder: MediPrepare Holding B.V.
Categorie: App vragenlijst/advies

Oplossing:
Intelligente digitale zelf-anamnese voor uitwisseling van gezondheidsgegevens van patiënt naar zorgverlener/zorginstantie.

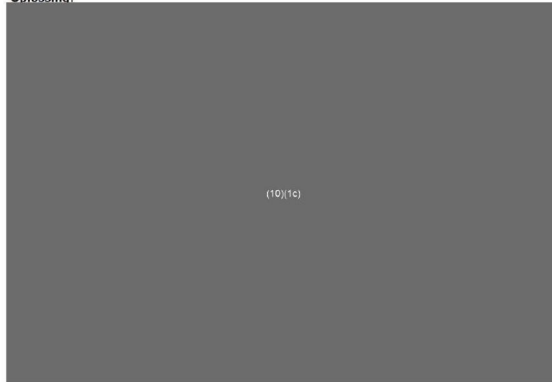

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Registratie: TT60   Aanbieder: Tsuru-online B.V. / Pijnenburg Beheer N.V.
Categorie: App vragenlijst/advies

Oplossing:

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Registratie: TT61   Aanbieder: Fem Diamonds
Categorie: App vragenlijst/advies

Oplossing: The citizens app

(10)(1c)

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Registratie: ML2   Aanbieder: Andaman7
Categorie: App vragenlijst/advies

Oplossing:

(10)(1c)

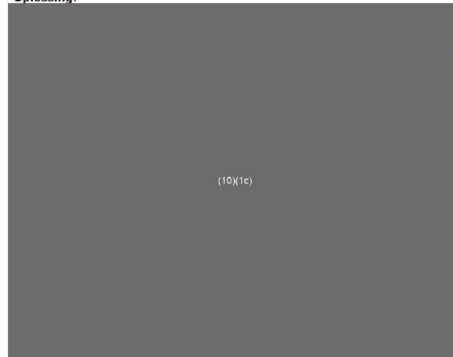
Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Categorie 1,2 en 3: App vragenlijst/call center/advies

Registratie: AH56   Aanbieder: Sananet Care B.V.
Categorie: App vragenlijst/call center/advies

Oplissing:

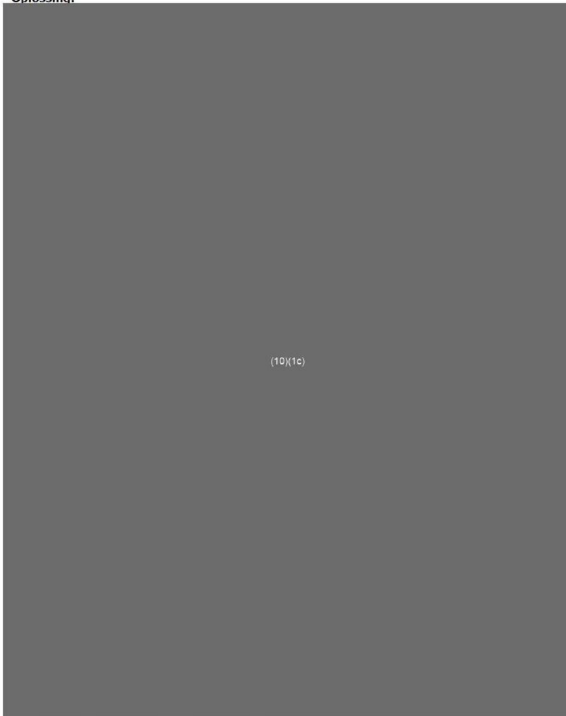

Doel: begeleiding op afstand

1644911

Registratie: FE63   Aanbieder: (Caro Health) Patient App B.V.
Categorie: App vragenlijst/call center/advies

Oplossing:

(10)(10)

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

1644911

Registratie: FE79   Aanbieder: DDT Consortium
Categorie: App vragenlijst/call center/advies

Oplossing: MedMij PGO applicatie

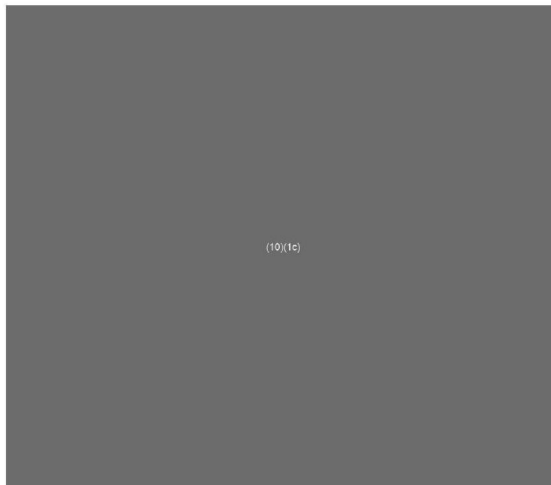
Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Registratie: ICA44   Aanbieder: Niped Prevention B.V.
Categorie: App vragenlijst/call center/advies

Oplossing:

&niped en Zorg van de Zaak hebben samen een covid-19 check ontwikkelt. De aanleiding hiervoor was dat &niped (met als voornaamste product de Persoonlijke Gezondheidscheck) was benaderd door Zorg van Zaak om een gezamenlijke aanpak voor Corona screening van ziekenhuispersoneel/personeel zorginstellingen vorm te geven. &niped is hierbij dan ook de aanvrager en Zorg van de Zaak inhoudelijk partner.

(10)(1e)

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Registratie: TT63   Aanbieder: Niped Prevention B.V.
Categorie: App vragenlijst/call center/advies

Oplossing:
Sidekick is a patient-centric, digital therapeutics platform; partner Bayern; The Sidekick COVID-19 program is deployable immediately in English; FAQ formulier ontbreekt; onduidelijk of oplossing beschikbaar en operationeel is.

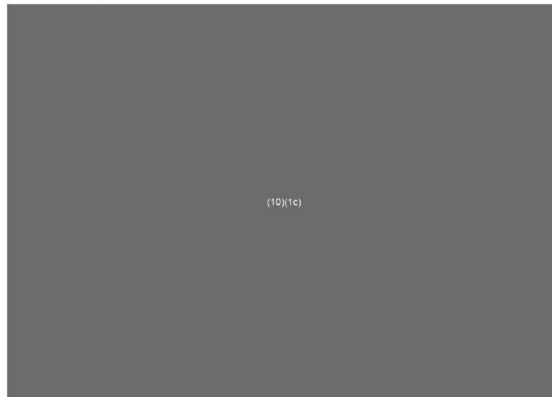
Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Registratie: ML8   Aanbieder: Synappz Digital Healthcare
Categorie: App vragenlijst/call center/advies

Oplossing:

De corona-crisis vraagt voor flexibele en schaalbare digitale oplossingen die een bijdrage leveren aan het beheersbaar maken van de gevolgen van de uitbraak. Synappz Digital Healthcare is sinds 2012 actief op het gebied van digitale gezondheidszorg en heeft specifiek daarvoor het platform Clinicards ontwikkeld. Dit bewezen platform wordt nu ingezet voor de bestrijding van corona in de vorm van een specifieke corona-versie: Clinicards Corona.

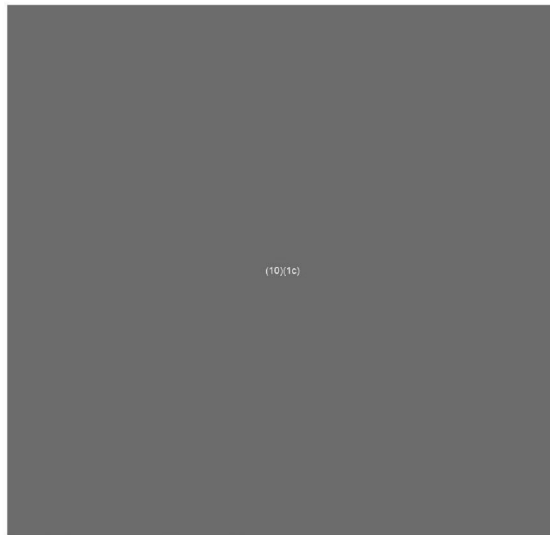

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Categorie 1 t/m 4: App vragenlijst/call center/advies/koppelen

Registratie: FKAO   Aanbieder: Luscii en OLVG
Categorie: App vragenlijst/call center/advies/koppelen

(10)(16)

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Registratie: FE78   Aanbieder: NHG, Pharmeon
Categorie: App vragenlijst/call center/advies/koppeling

Oplossing: PGO, API met HIS
Voor ongeveer een derde van de huisartspraktijken in Nederland verzorgt Pharmeon websites. Via de "Uw Zorg online"-portalen en -app kunnen patiënten van deze praktijken nu al in een beveiligde omgeving communiceren met hun huisarts waarbij direct het digitale en beveiligde contact met de eigen huisarts geregeld is. Denk bijvoorbeeld aan het maken van afspraken, aanvragen van recepten en het stellen van vragen via veilig e-consult. Gegevensopslag vindt plaats in het huisartsinformatiesysteem. Uw Zorg online verzorgt de communicatie. In het kader van het OPEN programma wordt nu binnen Uw Zorg online de online dossierinzage geregeld.

(10/1e)

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Registratie: ICA10   Aanbieder: BeterDichtbij B.V.
Categorie: App vragenlijst/call center/advies/koppelen

Oplossing:

Met BeterDichtbij staan patiënten en zorgverleners op een makkelijke (en veilige) wijze digitaal

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Registratie: ML12   Aanbieder: Quili B.V.
Categorie: App vragenlijst/call center/advies/koppelen

Oplossing: PGO

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Categorie 1 t/m 5: App vragenlijst/call center/advies/koppelen/divers

Registratie: AH80   Aanbieder: Philips

Categorie: App vragenlijst/call center/advies/koppelen/divers

Oplossing:

Screenen, meten, (zelf)monitoren en verwijzen in de bestaande keten
Dit vat onze COVID-19 en ook algehele strategie samen. Kernelementen hierin zijn: screening, zelfmonitoring en begeleiding op afstand. Dit is reeds ingezet binnen meerdere zorggroepen, ziekenhuizen en GGZ-instellingen. Integraal onderdeel van onze strategie is het faciliteren van bestaande netwerken, oplossingen en integraties middels ons standaard productportfolio: QuestManager, Engage en Coordinate.

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Categorie 1,3 en 4: App vragenlijst/advies/koppelen

Registratie: ML10   Aanbieder: Webbio B.V.

Categorie: App vragenlijst/advies/koppelen

Oplossing:

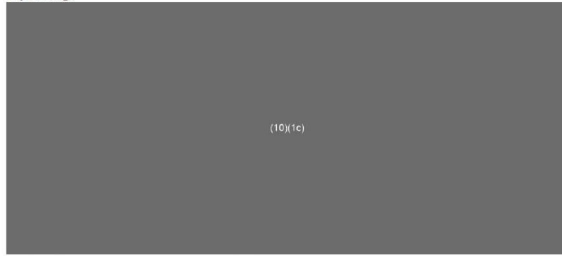
Wij bieden u een oplossing welke past binnen de gestelde eisen en randvoorwaarden met betrekking tot **zelfmonitoring en begeleiding op afstand**. De spoed planning welke van toepassing is op deze uitvraag maakt het noodzakelijk om een zo goed mogelijke bestaande oplossing te vinden welke als basis ingezet kan worden voor de Nederlandse overheid en welke grensoverschrijdend kan zijn. Bij Webbio kiezen wij altijd voor open source software om er voor te zorgen dat iedereen met de software kan werken. Om zo rondom de gebruikte software een community van bijdragers te realiseren. Ieder development bedrijf kan namelijk bijdragen aan open-source software waardoor je de development capaciteit enorm kunt vergroten met meerdere bedrijven (community).

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Registratie: ML21   Aanbieder: Open HealthHub B.V.
Categorie: App vragenlijst/advies/koppelen

Oplossing:

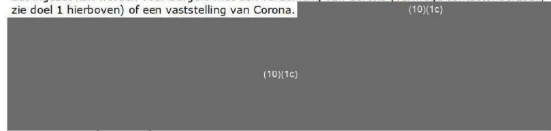
Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Registratie: ML22 Aanbieder: Brightfish B.V.
Categorie: App vragenlijst/advies/koppelen

Oplossing:

Wij bieden reeds jaren een breed eHealth en onderzoeksplatform aan voor grootschalig onderzoek naar ziektelast van de tweedelijns medisch specialistisch zorg. Dit doen wij in meerdere landen en in meerdere talen. Het Brightfish platform biedt de mogelijkheid om specifiek voor dit doel een native app te lanceren (geïntegreerd in een te bepalen look and feel, bijvoorbeeld met VWS branding) die vragenlijsten afneemt, data verzamelt, feedback geeft, voorlichting biedt op maat en diverse mogelijkheden verschaft om data (al dan niet anoniem) te integreren en vervolgens integraal uit te wisselen met andere systemen (zoals PGOs en EPDs) in de zorg. Met name dit laatste is een ingewikkeld aspect waar men vaak overheen stapt. In bijlage hebben we een presentatie opgenomen hoe wij denken dat we op basis van 3 fasen een landelijk platform kunnen neerzetten dat ingezet kan worden voor burgers met een verdenking van Corona (vanwege contactonderzoek, zie doel 1 hierboven) of een vaststelling van Corona. (10)(16)

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Categorie 1,3,4 en 5: App vragenlijst/advies/koppelen/divers

Registratie: AH71 en ICA57   Aanbieder: Industrial Triangle (Pakistan)
Categorie: App vragenlijst/advies/koppelen/divers

Opløsning:
We have developed a very smart solution for COVID-19 self/dependent risk assessment and daily monitoring system.

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Categorie 1,3 en 5: App vragenlijst/advies/divers

Registratie: FES0   Aanbieder: X-CITE S.A.
Categorie: App vragenlijst/advies/divers

Oplossing:
Our COVID-19 app has already included a self-assessment questionnaire based on the German recommendations and enriched by the Luxembourgish ones. That questionnaire is customisable for The Netherlands. (10)(1c)

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

1644911

Registratie: MA08   Aanbieder: Caggemini Nederland B.V.
Categorie: App vragenlijst/advies/divers

Oplossing:
Caggemini heeft oplossingen voor zelfmonitoring en begeleiding op afstand gerealiseerd in Frankrijk en Italië. Onze teams kunnen daarmee een uitgebreid scala aan digitale en organisatorische oplossingen bieden.
We gaan graag in op twee oplossingen die in Frankrijk reeds in gebruik zijn: (1) de Rafael oplossing, die de rijkste functionaliteit biedt, en (2) de Covidom monitoring oplossing, die op hele grote schaal gebruikt wordt.

Doel: zelfmonitoring en begeleiding op afstand

Categorie 1 en 4: App vragenlijst/koppelen

Registratie: MIJ25   Aanbieder: IMAGEM

Categorie: App vragenlijst/koppelen

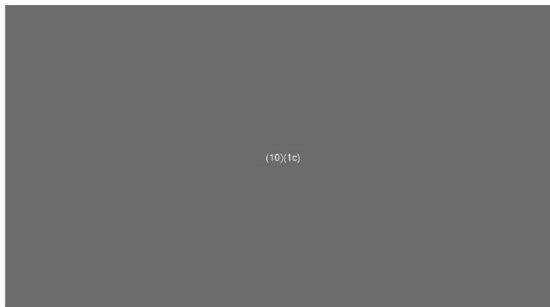
Oplossing:

Een twee-weg communicatiemiddel tussen burger en gemeenten gaat daarom helpen. Om meer inzicht te krijgen over welk deel van de bevolking denkt symptomen van virus wel of niet te hebben of om simpelweg te onderzoeken waar welke symptomen zijn kunnen de burgers met een app dit melden. De locatie is hierin is essentieel om goed inzicht te krijgen waar welke symptomen plaatsvinden en vooral waar de mogelijk lichte, middel en zware gevallen zich bevinden. Met deze inventarisatie manier wordt snel en eenvoudig een beeld van de situatie inzichtelijk gemaakt zodat eventuele maatregelen efficiënt en effectief ingezet kunnen worden.

De burgers kunnen een (gratis) app downloaden waarin zij kunnen aangeven welke symptomen zij ervaren zoals:

- Moeilijke ademhaling
- Koorts
- Loopneus
- Keelpijn
- Hoest
- Hoest – Koorts – moeilijke ademhaling
- Hoest – Koorts
- Hoest – moeilijke ademhaling
- Ik heb nergens last van

Maar ook andere "categorieën" kunnen gebruikt worden.

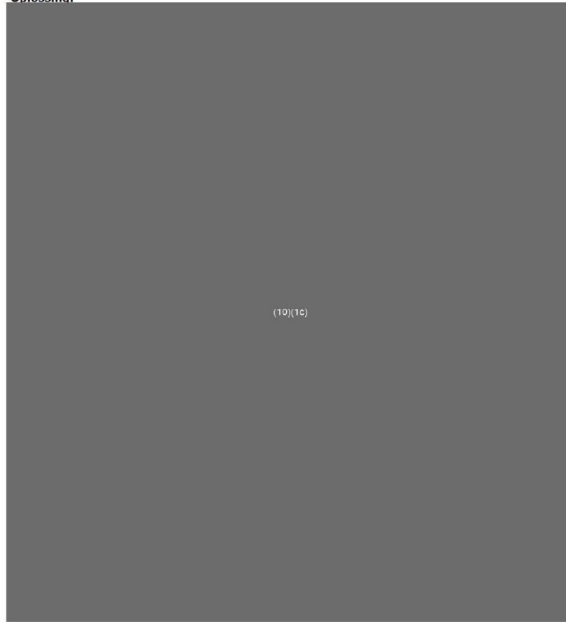

Doel: zelfmonitoring en koppelen

1644911

Registratie: FE67   Aanbieder: Spectator Healthcare Technology
Categorie: App vragenlijst/koppelen

Oplossing:

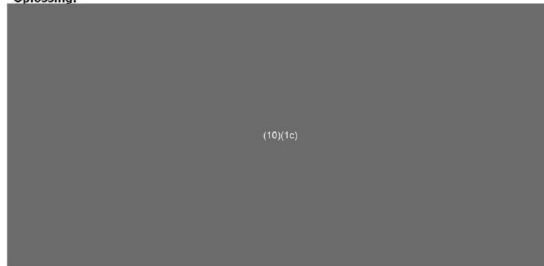
Doel: zelfmonitoring

1644911

Categorie 1 en 5: App vragenlijst/divers

Registratie: AH50   Aanbieder: DaBI-IT, In10tion
Categorie: App vragenlijst/divers

Oplossing:

Doel: zelfmonitoring

1644911

Categorie 5: divers

Registratie: L19 en FK66
Categorie: Divers (5)

Aanbieder: Zuid-Afrikaans consortium

Oplissing:
Chat-bot met informatie over COVID19 dat kan worden uitgebreid voor selfmonitoring; COVID-19 Public Awareness Dashboard

Doel: chatbot

Registratie: SM7
Categorie: Divers (5)

Aanbieder: Integris S.P.A.

Oplissing: dashboard applicatie.
Thanks to its powerful dashboard application is it possible to check global status of an area.

Doel: dashboard

1644913

Aanbiedingen doelvraag 3:

Welke slimme digitale oplossingen kunt u leveren die bij kunnen dragen aan de afschalingstrategie en begeleiding op afstand?

Categorie	Aantal
Beveiliging / Privacy	1
Contact vermijden	1
Vitaliteit	1
Kennis / Expertise	2
Kennisuitwisseling	2
Hulpmiddelen in de zorg / Beschermingsmiddelen	3
Besondersteuning	4
(Zelf)testen / Zelfmonitoring / Preventie	5
Voorspelmodel / Onderzoek	6
Standaard / Certificering / Protocollen	8
Dataplatform / Dashboard / Besondersteuning	14
Informeren	21
Crowd Control	23
Totaal:	91

Inhoud

Categorie: Beveiliging / Privacy.....	5
Registratie: AH39	Aanbieder: Digeketen.....5
Categorie: Contact vermijden.....	6
Registratie: FE72	Aanbieder: ING Groep N.V.....6
Categorie: Vitaliteit.....	7
Registratie: AH71	Aanbieder: Industrial Triangle.....7
Categorie: Kennis / Expertise.....	8
Registratie: FE82	Aanbieder: CM.com.....8
Registratie: TT49	Aanbieder: Azerion.....9
Categorie: Kennisuitwisseling.....	10
Registratie: FE75	Aanbieder: University of Twente.....10
Registratie: AH19	Aanbieder: COVMD.....11
Categorie: Hulpmiddelen in de zorg / Beschermingsmiddelen.....	12
Registratie: FE36	Aanbieder: Duxxie.....12
Registratie: FK54	Aanbieder: Jonker-Makis Robotics B.V.....13
Registratie: TT83	Aanbieder: SAP.....14
Categorie: Beslondersteuning.....	15
Registratie: AH47	Aanbieder: 1-more-thing.....15
Registratie: MA41	Aanbieder: Hastig.....16
Registratie: ML19	Aanbieder: NJ Travel BV.....17
Registratie: SK50	Aanbieder: 10.2.e.....18
Categorie: (Zelf)testen / Zelfmonitoring / Preventie.....	19
Registratie: ICA29	Aanbieder: 10.2.e / Griepalert.nl.....19
Registratie: FK18	Aanbieder: PlanHR.....20
Registratie: TT71	Aanbieder: Kopla BV.....21
Registratie: MA03	Aanbieder: Scandit AG.....22
Registratie: MJK21	Aanbieder: Happitech.....23
Categorie: Voorspelmodel / Onderzoek.....	24
Registratie: AH4	Aanbieder: Amsterdam Data Collective.....24
Registratie: TT13	Aanbieder: 5.1.2e.....25
Registratie: TT29	Aanbieder: S&T Vision.....26
Registratie: AH77	Aanbieder: Stichting Townmaking.....27
Registratie: FE67	Aanbieder: Spectator Healthcare Technology.....28

Registratie: FE7	Aanbieder: 10.2.e Universiteit Utrecht.....	29
Categorie: Standaard / Certificering / Protocolen.....		30
Registratie: ICA16	Aanbieder: Connaxis.....	30
Registratie: RV4	Aanbieder: Performance Hotflo.....	31
Registratie: TT11	Aanbieder: 5.1.2e.....	32
Registratie: TT38	Aanbieder: Wellwoods & Wageningen University & Research.....	33
Registratie: ICA11	Aanbieder: Bizagi Ltd.....	34
Registratie: ICA33	Aanbieder: IBM.....	35
Registratie: MJK47	Aanbieder: DEUS BV.....	36
Registratie: RJP4	Aanbieder: Data for Good.....	37
Categorie: Dataplatform / Dashboard / Beslisondersteuning.....		38
Registratie: AH76	Aanbieder: Finalist IT Group.....	38
Registratie: FE24	Aanbieder: Esri Nederland BV.....	39
Registratie: FK38	Aanbieder: 5.1.2e.....	40
Registratie: GDJ18	Aanbieder: Corona in Kaart.....	41
Registratie: GDJ9	Aanbieder: Hestia.ai.....	42
Registratie: ICA9	Aanbieder: VerAero Technologies.....	43
Registratie: RJP10	Aanbieder: Amsterdam Heath and Technology Institute.....	44
Registratie: TT32	Aanbieder: Textgain.....	45
Registratie: AH79	Aanbieder: Thales Nederland BV.....	46
Registratie: FK32	Aanbieder: DataFive.....	47
Registratie: GDJ20	Aanbieder: T-Systems Nederland B.V.....	48
Registratie: TTS4	Aanbieder: Consortium.....	49
Registratie: MA08	Aanbieder: Capgemini Nederland BV.....	50
Registratie: FE73	Aanbieder: Q42.....	51
Categorie: Informeren.....		52
Registratie: FK55	Aanbieder: Oracle Nederland B.V.....	52
Registratie: ICA46	Aanbieder: Objectiv B.V.....	53
Registratie: JD2	Aanbieder: EDM BV.....	54
Registratie: MJK15	Aanbieder: LIVEOP B.V.....	55
Registratie: FE89	Aanbieder: CM.com.....	56
Registratie: TT57	Aanbieder: 10.2.e.....	57
Registratie: AH23	Aanbieder: Coffee IT.....	58
Registratie: FE78	Aanbieder: NHG i.s.m. Pharneon BV.....	59
Registratie: MA13	Aanbieder: CGI Nederland B.V.....	60
Registratie: FE8	Aanbieder: Byelex BV.....	61

Registratie: FK45	Aanbieder: Oddity.ai B.V.....	62
Registratie: SK21	Aanbieder: U-Beheer.....	63
Registratie: FE68	Aanbieder: Conduction B.V.....	64
Registratie: FE37	Aanbieder: BLAUD BV.....	65
Registratie: FE56	Aanbieder: Blits BV.....	66
Registratie: L13	Aanbieder: Bolesian B.V.....	67
Registratie: MJK08	Aanbieder: OrcaGroup.....	68
Registratie: TT27	Aanbieder: Sprinklr.....	69
Registratie: MJK31	Aanbieder: Rabobank, namens het uNLock Consortium.....	70
Registratie: TT15	Aanbieder: TimeSeries Group BV.....	71
Registratie: SM5	Aanbieder: Apple AG.....	72
Categorie: Crowd Control.....		73
Registratie: AH74	Aanbieder: Reisinformatiegroep BV.....	73
Registratie: FE21	Aanbieder: SmartEagle bv.....	74
Registratie: FE42	Aanbieder: MUST SEE B.V.....	75
Registratie: FE69	Aanbieder: Spotzi B.V.....	76
Registratie: FE74	Aanbieder: Deerns & Innovattic.....	77
Registratie: FK36	Aanbieder: 10.2.e.....	78
Registratie: FK70	Aanbieder: Dept Design & Technology B.V.....	79
Registratie: ICA27	Aanbieder: Gauss Ltd (UK) affiliate of Euler Systems.....	80
Registratie: ICA47	Aanbieder: Oscoweb BV.....	81
Registratie: JDS	Aanbieder: GUTS Netherlands B.V.....	82
Registratie: MA35	Aanbieder: The Close App.....	83
Registratie: MJK07	Aanbieder: Egeniq BV.....	84
Registratie: MJK29	Aanbieder: Back4Business.nl.....	85
Registratie: RJP8	Aanbieder: Livework Netherlands bv.....	86
Registratie: TT59	Aanbieder: DAT.Mobility.....	87
Registratie: TT70	Aanbieder: CBM BV.....	88
Registratie: FK56	Aanbieder: SemLab BV.....	89
Registratie: GDJ10	Aanbieder: Humanoids.....	90
Registratie: ICA70	Aanbieder: Civil7 B.V.....	91
Registratie: MJK05	Aanbieder: Novalinq B.V.....	92
Registratie: FE71	Aanbieder: 10.2.e.....	93
Registratie: AH20	Aanbieder: 5.1.2e.....	94
Registratie: FE35	Aanbieder: Imagine Run B.V. h.o.d.n. eRoutes.....	95

Categorie: Beveiliging / Privacy

Registratie: AH39   Aanbieder: Digekeyen
Categorie: Beveiliging / Privacy

Oplissing: (10)(1c)
(10)(1c)

Doel: Beleid bepalen vereist doelen en data waarop je anticipeert. In deze coronacrisis worden doelen maatschappelijk gedefinieerd. Toegang tot data is technisch eenvoudig maar door privacy en gevoeligheden complex.

(10)(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Weinig toegevoegde waarde.

Gebruikte technieken: Gebruik van een database.

Koppelvlakken: Onbekend.

Toegevoegde waarde: Nog niet te zeggen.

Haalbaarheid: Onbekend.

Incentive gebruik: -

1644913

Categorie: Contact vermijden

Registratie: FE72   **Aanbieder:** ING Groep N.V.
Categorie: Contact vermijden

Oplossing: Het doen van handsfree betalingen.

Doel: [REDACTED] (10)(1c)
[REDACTED] Post-Corona we will probably witness an acceleration of the decreasing usage of cash.

Handsfree payments are a step ahead of contactless payments. [REDACTED] (10)(1c)

[REDACTED] (10)(1c)

For more information, please refer to this website: <https://makethingsfirm.com/company/about>.

(Technische) Relevantie exit strategie: Meer gebruik van contactloos betalen e.d.

Gebruikte technieken: Contactloos betalen.

Koppelvlakken: Diverse betalingssystemen.

Toegevoegde waarde: Voor bewustwording zeer waardevol en op plekken waar wellicht contactloos nog niet is ingevoerd

Haalbaarheid: Ja, bestaande techniek.

Incentive gebruik: Nu al op steeds meer plekken de standaard.

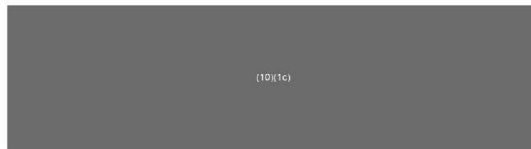
1644913

Categorie: Vitaliteit

Registratie: AH71   **Aanbieder:** Industrial Triangle
Categorie: Vitaliteit

Oplossing: Connect Family app.

Doel: One the biggest issues currently is that families cannot with the patient especially when they are hospitalized. They may not have their smart phones readily available and their families need to stay in-touch.

(Technische) Relevantie exit strategie: Weinig toegevoegde waarde.

Gebruikte technieken: Beeldbellen.

Koppelvlakken: Niet van toepassing.

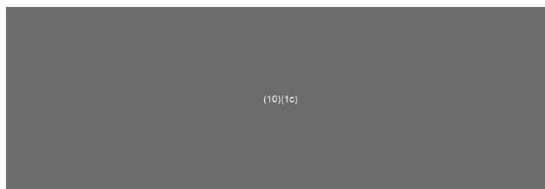
Toegevoegde waarde: Nee.

Haalbaarheid: Haalbaar.

Incentive gebruik: -

Categorie: Kennis / Expertise

Registratie: FE82   Aanbieder: CM.com

Categorie: Kennis / Expertise**Oplissing:** Kennis en expertise op het gebied van diverse authenticatie- en autorisatiesystemen.**Doel:** Voor transitiestrategie- en het bestrijdingsbeleid is het van belang dat een betrouwbare oplossing wordt gerealiseerd. Hiervoor kunnen verschillende authenticatie- en autorisatiesystemen worden ingezet die tijdens de controle voor de registratie worden toegepast, zoals:**(Technische) Relevantie exit strategie:** Mogelijk koppelen van systemen met informatie waar een inlog/authenticatie voor nodig is.**Gebruikte technieken:** Authenticatie- en autorisatiesystemen.**Koppelvlakken:** Diverse koppelingen databases en authenticatie- en autorisatiesystemen.**Toegevoegde waarde:** Specifieke doelgroepen in zorg kunnen wellicht sneller informatie delen en tot zich nemen, wat kan helpen voor sneller besluitvorming of acteren op situaties.**Haalbaarheid:** Ja, technisch haalbaar. Vraag is wat de behoefte precies is naar welke informatie en welke beperkingen qua toegankelijkheid van toepassing zijn op deze informatie. Het laatste zal de grote beperkende factor zijn in haalbaarheid. Verder is nog onduidelijk wat men dan voor ogen heeft als oplossing om de informatie bruikbaar te tonen/ontsluiten.**Incentive gebruik:** Sneller toegang tot informatie is een goede incentive, maar onduidelijkheid behoefte en mogelijkheden toegankelijkheid maken het een complex traject. Wellicht in combinatie met andere trajecten waar authenticatie- en autorisatiesystemen een rol spelen een mooi aanbod.

1644913

Registratie: TT49   Aanbieder: Azerion
Categorie: Kennis / Expertise

Oplossing: Kennis en expertise op het gebied van apps en on- en offline advertising.

Doel: We hebben een wereld aan ervaring in het ontwikkelen, releasen en ondersteunen van wereldwijd gedistribueerde apps op alle platforms en werken voortdurend om te voldoen aan GDPR- en COPPA-voorschriften. Onze kennis en ervaring hierin staan zowel operationeel als / of adviserend tot uw beschikking. Als Azerion zien we echter de grootste uitdaging en een andere potentiële bijdrage van ons in de distributie en acceptatie van de app. Hoe leg je het tegelijkertijd uit aan oude en jonge mensen? Op een manier die iedereen aanspreekt en wordt begrepen? Hoe zorg je ervoor dat mensen betrokken raken bij de app, niet alleen op de achtergrond, maar ook op de hoogte blijven van- en actief bezig zijn met hygiëne en richtlijnen? Hoe kunnen mensen zelf helpen om drukke tijden en plaatsen via de app te vermijden? Hoe kunnen we ze uitdagen om thuis te blijven? Hier kunnen we het verschil maken. We hebben een app nodig die massaal wordt gebruikt, niet een die wel werkt maar weinig omarmd wordt. Hoewel gaming en entertainment de kern van ons bedrijf vormen, zijn zoals in bijna elk digitaal bedrijf advertenties ook een belangrijk onderdeel van onze structuur.

(Technische) Relevantie exit strategie: Ondersteunend aan oplossingen.

Gebruikte technieken: Divers: Web applicatie, Apps, on/offline advertising.

Koppelvlakken: Distributie van oplossingen en informatie.

Toegevoegde waarde: Expertise en netwerk lijken legitiem.

Haalbaarheid: Hoog.

Incentive gebruik: Incentive voor burger en ondernemer lijkt indirect. Als er een andere oplossing is, dan pas komt deze oplossing langs om te zorgen dat burgers en ondernemers meerwaarde gaan zien. Moeilijk in te schatten wat dan effect gaat zijn.

Categorie: Kennisuitwisseling

Registratie: FE75   **Aanbieder:** University of Twente

Categorie: Kennisuitwisseling

Oplossing: App/website informatie uitwisseling/bewustwording burgers (10)(1c)
(10)(1c)

Doel: (10)(1c)
(10)(1c)

[Technische] Relevantie exit strategie: Verstrekken van informatie/trainen en creëren van awareness.

Gebruikte technieken: App, website.

Koppelvlakken: Smartphone, social media.

Toegevoegde waarde: (10)(1c)
(10)(1c) Draagt bijv. ook bij aan de bewustwording voor hygiëne die post-corona ook nog relevant zijn (10)(1c)

Haalbaarheid: (10)(1c) s een beproefde methode, die voor het creëren van awareness haar meerwaarde bewezen heeft.

Incentive gebruik: Redelijk hoog. Waarschijnlijk spreekt dit vooral mensen aan met bovengemiddelde interesse voor Covid-19 en die graag met digitale oplossingen aan de slag gaan. Mogelijk schuilt er gevaar in intensiteit en doorlooptijd van de app. (10)(1c)
(10)(1c) kan een aanzuigend effect hebben op het gebruik door het sociaal netwerk van de gebruiker. Wil het voor een grote groep voor lange tijd de aandacht vasthouden, dan moet het laagdrempelig en niet te langdradig worden (moet wel een zeker tempo inzitten) en niet teveel tijd kosten.

Registratie: AH19 Aanbieder: COVMD
 Categorie: Kennisuitwisseling

Oplossing: Webapplicatie online ondersteuning artsen.

Doel: (10)(1c)

(10)(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: De oplossing maakt het makkelijker om contact te hebben met andere artsen wereldwijd.

Gebruikte technieken: (10)(1c)

Koppelvlakken: Open; geen specifieke koppelvlakken genoemd/nodig. Als je een check zou willen doen van de arts status is er wellicht wel een koppelvlak nodig tussen het platform en UZipas.

Toegevoegde waarde: De doelgroep van deze oplossing zijn de artsen. Het ondersteunt hen de goede protocollen te kunnen vinden en kennis met elkaar te kunnen delen. Andere doelgroepen zijn uitgesloten.

Haalbaarheid: Haalbaar: platform kan snel in de lucht zijn. Installeren lijkt niet te hoeven. De vraag is wel hoe snel er geregeld kan worden dat arts status wordt gecheckt.

Incentive gebruik: Intrinsiek; het kunnen vinden van laatste protocollen, emotionele steun, kennisdeling.

Notities:

Er zijn een aantal resterende vragen;

- Komt er ook een app beschikbaar?
- Hoe registreren artsen zich en waar komen die data te staan; in de mail?
- Hoe zorg je ervoor dat er zich geen "nepartsen" aanmelden? Wil je dit met UZI verifiëren en maakt het dat alsnog mogelijk om daarna anoniem deel te nemen?
- Nog onduidelijk of er ook beeldbellen via het platform mogelijk is, zo ja hoe werkt dit en is dit via een veilige verbinding?
- Welke artsen hebben toegang; zijn dit bijv. ook de AIO's?

Hoe zoek je de voor jou relevante contactpersoon op in het systeem? Is dit bijv. alleen uit eigen land, of wil je dit ook internationaal mogelijk maken m.b.v. filterfuncties?

1644913

Categorie: Hulpmiddelen in de zorg / Beschermingsmiddelen

Registratie: FE36   **Aanbieder:** Duxxie

Categorie: Hulpmiddelen in de zorg / Beschermingsmiddelen

Oplossing: Online platform regie/uitgifte persoonlijke beschermingsmiddelen.

Doel: BestelApp voor landelijke distributie van persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM).

(Technische) Relevantie exit strategie: Regie op beheer en uitgifte van persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM). Draagt mogelijk bij aan het algehele gevoel van veiligheid dat er regie is op distributie van PBM.

Gebruikte technieken: (10)(1e)

Koppelvlakken: (10)(1e)

Toegevoegde waarde: Ja, indien dit er nog niet is, dan is één waarheid voor regie op PBM wenselijk.

Haalbaarheid: Haalbaar, het wordt reeds landelijk toegepast.

Incentive gebruik: Hoog. Zeker nu dat ook burgers in specifieke gevallen (OV) mondkapjes moeten gaan dragen.

1644913

Registratie: FK54   Aanbieder: Jonker-Makis Robotics B.V

Categorie: Hulpmiddelen in de zorg / Beschermingsmiddelen

Oplossing: Slimme software (SAM robot) als schoonmaakstelsysteem.

Doel: Desinfectie van lucht en oppervlakken – Door praten, hoesten en niezen komt het virus uit neus, keel of longen naar buiten. Via kleine druppeltjes komt zo het virus in de lucht, de druppeltjes dalen naar beneden. Deze kunnen tot wel meer dan 48 uur op bepaalde oppervlakken overleven. Op vitale plekken waar nu nog veel sociaal contact is of tijdens de afslachingsstrategie; supermarkten, kantoorgebouwen, musea, etc. is het erg lastig om de lucht en oppervlakken constant te desinfecteren.

(10)(1c)

(10)(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Voor specifieke situaties een creatieve oplossing.

Gebruikte technieken: (10)(1c)

Koppelvlakken: (10)(1c)

Toegevoegde waarde: Voor specifieke situaties een creatieve oplossing.

Haalbaarheid: De oplossing kan werken, wel hoge investeringskosten en onduidelijk of er mogelijkheden zijn wat betreft de schaalbaarheid.

Incentive gebruik: Kan in gevallen hoog zijn.

1644913

Registratie: TT83   Aanbieder: SAP

Categorie: Hulpmiddelen in de zorg / Beschermingsmiddelen

Oplossing: App ondersteuning supply chain 3D print netwerk.

Doel: -

(Technische) Relevantie exit strategie: Ligt aan het aanbod van de verschillende maskers. Aanbod moet dan ook bestaan uit maskers voor dagelijks burger gebruik.

Gebruikte technieken: 3D Printing en templates van 3D modellen voor hulpmiddelen om te printen.

Koppelvlakken: Standaard voor 3D-modellen.

Toegevoegde waarde: Ja die is er als het aanbod aansluit bij de doelgroepen en er toegang tot printers is. Kosteloos kunnen printen en/of lage kosten.

Haalbaarheid: Het aanbod sluit aan bij de behoefte van de doelgroepen. Toegankelijkheid tot 3D-printers moet wel worden meegenomen. Kosten zijn laag. Open source 3D-modellen. Duidelijke instructies.

Incentive gebruik: Hoog.

Notities: Plastic is makkelijk schoon te maken. Ook moet de juiste desinfectie beschikbaar gesteld worden.

Categorie: Beslisondersteuning

Registratie: AH47   Aanbieder: 1-more-thing

Categorie: Beslisondersteuning

Oplossing: COVID-19 paspoort.

Doel: (10)(1c)
(10)(1c)
(10)(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Centraal inzicht in wie ziek is (geweest) en de immuniteit kunnen bijdragen aan groepsimmuniteit.

Gebruikte technieken: (10)(1c)

Koppelvlakken: Koppeling met een database. Vraag daarbij: van wie is deze database en daarmee de data?

Toegevoegde waarde: Het geeft inzicht in de mate van immuniteit en daarmee het bereiken van het gewenste cijfer t.b.v. de groepsimmuniteit.

Haalbaarheid: Lijkt alleen zinvol als er voor één oplossing gekozen wordt om immuniteit te meten.

Incentive gebruik: Twijfel. Voor sommige burgers misschien toch wel iets ingewikkelder dan het op het eerste ogenblik lijkt.

Notities: (10)(1c)
(10)(1c) (10)(1c)
(10)(1c) Het moet duidelijk zijn welk doel je dit toepast. Schijn van Corona politie moet worden tegengegaan.

1644913

Registratie: MA41 Aanbieder: Hastig

Categorie: Beslissingsondersteuning

Oplossing: Analyseren van mobiliteitsdata.

Doel: Een beslissingsondersteunend instrument automobieliteit – Het verplaatsen van mensen in de stad, tussen steden en tussen landsdelen zal invloed hebben op de verspreiding van coronabesmetting. Om de besluitvorming over aanvullende maatregelen of de exit strategie te ondersteunen bieden wij een beslissingsondersteunend instrument aan.

(Technische) Relevantie exit strategie: Het inzicht kan helpen maar oplossing heeft waarschijnlijk weinig toegevoegde waarde.

Gebruikte technieken: Analyse mobiliteitsdata.

Koppelvlakken: Verzamelen en koppelen van data.

Toegevoegde waarde: Mogelijk dat het inzicht te weinig de huidige actuele situatie weergeeft. Er wordt gebruik gemaakt van verouderde data en dit laat dus ook verouderde stromen zien die niet relevant zijn op de huidige setting.

Haalbaarheid: Haalbaar, maakt gebruik van bekende bewezen technieken.

Incentive gebruik: Laag, toepassing te nauw en inzicht is niet up tot date genoeg.

1644913

Registratie: ML19 Aanbieder: NJ Travel BV

Categorie: Beslisondersteuning

Oplossing: MEDIPASS app; paspoort voor vaccinaties en immuniteitsgegevens.

Doel: (10)(1c) (10)(1c) Doordat een persoon kan aantonen dat hij bijvoorbeeld immuun of ingeënt is, kan hij zonder gevaar worden toegelaten tot plekken waarbij hij normaal een verhoogt risico zou vormen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan verzorgingscentra, ziekenhuizen maar ook aan evenementen waar veel mensen bij elkaar komen. Door het selectief gesloten te houden van bepaalde locaties voor mensen die bijvoorbeeld (nog niet) ingeënt zijn, verkleinen we het risico op verspreiding.

(Technische) Relevantie exit strategie: Soort van app die als paspoort fungeert met vaccinaties en immuniteit gegevens.

Gebruikte technieken: App, database, e-mail, QR, PDF.

Koppelvlakken: API's en koppelingen naar verschillende databases voor aanvullende informatie.

Toegevoegde waarde: Het geeft inzicht in immuniteit en daarmee mogelijkheid voor meer bewegingsruimte voor burgers.

Haalbaarheid: Haalbaar, maar het lijkt alleen zinvol als er voor één oplossing gekozen wordt om immuniteit te meten.

Incentive gebruik: Twijfelachtig. Voor sommige burgers misschien toch wel iets ingewikkelder dan het op het eerste ogenblik lijkt. Veel afhankelijkheid van testcapaciteit en mogelijk gevaar voor uitsluiten van specifieke doelgroepen.

1644913

Registratie: SK50   Aanbieder: 10.2.e

Categorie: Beslisondersteuning

Oplossing: Ondersteuning beleidsmakers m.b.v. vragenlijsten.

Doel: (10)(1c) (10)(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Ondersteunend aan beleidsmakers om meer informatie te verzamelen t.b.v. besluitvorming.

Gebruikte technieken: Het web, vragenlijsten.

Koppelvlakken: Database koppelingen.

Toegevoegde waarde: Het ondersteund de beleidsmakers, niet direct de exit strategie.

Haalbaarheid: Meer informatie verzamelen kan helpen, maar integratie met andere oplossingen lijkt dit kansrijker te maken. Eigenlijk is dit een taak van GGD's om te gaan doen. Zorg is of er voldoende gestandaardiseerde vragenlijsten zijn op dit moment.

Incentive gebruik: Laag.

1644913

Categorie: (Zelf)testen / Zelfmonitoring / Preventie

Registratie: ICA29   Aanbieder: 10.2.e / Griepalert.nl
Categorie: (Zelf)testen / Zelfmonitoring / Preventie

Oplossing: Opschalen testmogelijkheid; meer data immuniteit.

Doel: (10)(1c)
(10)(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Door meer testen en het delen van deze resultaten meer inzicht geven in immuniteit.

Gebruikte technieken: Testen. Business Intelligence (BI).

Koppelvlakken: Distributie testen, datakoppelingen.

Toegevoegde waarde: Hangt af van het feit of je voldoende data kan verzamelen die vergelijkbaar is.

Haalbaarheid: Zie voorgaande.

Incentive gebruik: Laag.

1644913

Registratie: FK18   Aanbieder: PlanHR

Categorie: (Zelf)testen / Zelfmonitoring / Preventie

Oplossing: Veiligheidscheck bezoekers kwetsbare burgers.

Doel: Om de besmettingskans voor verpleeghuisbewoners te minimaliseren moet het virus zoveel mogelijk bij de voordeur worden tegengehouden. (10),(1c)

(10),(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Oplossing voor een extra veiligheidscheck voor bezoekers bij kwetsbare burgers.

Gebruikte technieken: App, web, vragenlijsten.

Koppelvlakken: Verificatie op testresultaten in decentrale database.

Toegevoegde waarde: Het is een extra veiligheidscheck. Zorgt voor bewustzijn.

Haalbaarheid: Haalbaar, maar niet iedereen heeft een smartphone.

Incentive gebruik: Zorgt voor bewustzijn en extra check. Niet iedereen heeft echter een smartphone dus kans op uitsluiting.

1644913

Registratie: TT71   Aanbieder: Kopla BV
Categorie: (Zelf)testen / Zelfmonitoring / Preventie

Oplossing: App Corona zelftest mensen in zelfisolatie.

Doel: In samenwerking met XXXXXXXXXX 10.2.e van het Erasmus Medisch Centrum willen wij een app ontwikkelen, waarmee de uitlezing van een corona zelftest kan worden gevalideerd. Patiënten die nu in zelfisolatie zitten kunnen we hiermee helpen met te bepalen of ze niet (meer) besmettelijk zijn (IgG positief). We stellen voor om de app te ontwikkelen en een trial-run met 500 patiënten in thuisisolatie uit te voeren.

(Technische) Relevantie exit strategie: Voor personen in zelfisolatie een handige tool om weer naar buiten te kunnen.

Gebruikte technieken: App. De vraag is of er ook een web versie mogelijk is.

Koppelvlakken: Moeilijk te bepalen. Hangt af of ook interactie vanuit de zorgverlener in deze toepassing is ingepland. Zo ja, dan moeten er verschillende koppelvlakken ontwikkeld of ingericht worden voor deze interacties.

Toegevoegde waarde: Twijfelachtig. Voor mensen in zelfisolatie kan het meer zekerheid geven, de vraag is wat deze oplossing uniek maakt en of de doelgroep groot genoeg is. Het is nog onduidelijk of men ook echt wilt testen op covid-19.

Haalbaarheid: Hoog.

Incentive gebruik: De vraag is voor welke doelgroep deze oplossing is. Er wordt gesproken over een app. Is dit medium voldoende genoeg voor doelgroepen in zelfisolatie. Er is meer analyse nodig van deze groep en hun behoefte.

1644913

Registratie: MA03   Aanbieder: Scandit AG
Categorie: (Zelf)testen / Zelfmonitoring / Preventie

Oplossing: M.b.v. meer testcapaciteit inzicht opbouwen over besmette gebieden.

Doel: Stel dat Nederland in staat is om meer te testen omdat er meer testen beschikbaar zijn.

(Technische) Relevantie exit strategie: Gaat uit van delen van de testresultaten.

Gebruikte technieken: App, platform.

Koppelvlakken: Diverse database koppelingen.

Toegevoegde waarde: Inzicht helpt, maar veel afhankelijkheden met aantallen testen en bereidheid van het delen van deze resultaten door burgers.

Haalbaarheid: Laag, te veel afhankelijkheden.

Incentive gebruik: Laag, oplossing lijkt te één dimensionaal in wat die kan bieden voor gebruikers. Gemak van delen uitslagen is wel een plus.

1644913

Registratie: MIK21   Aanbieder: Happitech
Categorie: (Zelf)testen / Zelfmonitoring / Preventie

Oplossing: Onderzoek of smartphone meer kan betekenen bij zelftest.

Doel: [redacted] (10)(1c)
[redacted] (10)(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Traject om te onderzoeken of smartphone meer kan betekenen bij zelftesten.

Gebruikte technieken: Smartphone, Artificial Intelligence.

Koppelvlakken: Koppelen verschillende databases.

Toegevoegde waarde: Onduidelijk.

Haalbaarheid: Onduidelijk.

Incentive gebruik: Waarschijnlijk zijn andere oplossingen voor zelfmeten en zelfmonitoring kansrijker. Maar als er een fun-factor [redacted] (10)(1c) mogelijk is dan in de incentive hoger.

1644913

Categorie: Voorspelmodel / Onderzoek

Registratie: AH4   **Aanbieder:** Amsterdam Data Collective

Categorie: Voorspelmodel / Onderzoek

Oplossing: Voorspelmodel besmettingsgraad.

(Technische) Relevantie exit strategie: Het inzicht kan helpen.

Gebruikte technieken: Big data analyse, Artificial Intelligence, Dashboarding.

Koppelvlakken: Diverse koppelingen databases.

Toegevoegde waarde: Het helpt in kaart brengen welke regio's en welke doelgroepen risico's lopen om daar (pro)actief op te kunnen reageren. Issue is wellicht de actualiteit van de gegevens

Haalbaarheid: Haalbaar, het is wel de vraag welke factoren worden meegenomen in het model.

Incentive gebruik: Inzicht help beleidsmakers en handhavers. Gebruik voor burgers en ondernemers is onduidelijk.

1644913

Registratie: TT13 Aanbieder: 5.1.2e .2.e
Categorie: Voorspelmodel / Onderzoek

Oplossing: M.b.v. Artificial Intelligence gericht kunnen testen.

Doel: (10)(1e)
(10)(1e)

(Technische) Relevantie exit strategie: Slim testen binnen groepen.

Gebruikte technieken: Analyse via Artificial Intelligence om meer gericht te kunnen testen.

Koppelvlakken: Toegang dat database met informatie over bevolking.

Toegevoegde waarde: Mogelijk, maar hoe kom je aan de informatie hoe groepen zijn samengesteld; wat is incentive voor burgers en ondernemers om mee te doen; Hoe om te gaan met bewegingen van personen buiten hun groep.

Haalbaarheid: Is er vast, maar waarschijnlijk niet op korte termijn. Ook afhankelijk van landelijk beleid voor meer testcapaciteit.

Incentive gebruik: Voor de beoogde doelgroep zeker een goed hulpmiddel. Afhankelijkheid van landelijk beleid.

1644913

Registratie: TT29   Aanbieder: S&T Vision

Categorie: Voorspelmodel / Onderzoek

Oplossing: Voorspelmodel besmettingsgraad.

Doel: Goals of app:

(Technische) Relevantie exit strategie: Voorspelmodel o.b.v. data verzameling via bluetooth. Geen alternatief voor niet smartphone gebruikers.

Gebruikte technieken: App; Bluetooth; Smartphone; AI; modellen.

Koppelvlakken: Bluetooth handshakes; dashboards resultaten.

Toegevoegde waarde: Onvoldoende. Beperkte doelgroep die dit gaat toelaten. Geen mogelijkheden voor dieper analyses doelgroepen. Uitsluiting doelgroepen.

Haalbaarheid: Laag.

Incentive gebruik: Geen oplossing voor burger en ondernemer. Verzamelen van data is vooral voor wetenschappelijk onderzoek.

1644913

Registratie: AH77   Aanbieder: Stichting Townmaking

Categorie: Voorspelmodel / Onderzoek

Oplissing: Methodologie.

Doel: What smart digital solutions can you provide that can contribute to the downscaling strategy and remote assistance? (10)(1c)

(10)(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: -

Gebruikte technieken: App.

Koppelvlakken: -

Toegevoegde waarde: Weinig toegevoegde waarde.

Haalbaarheid: Haalbaar.

Incentive gebruik: -

1644913

Registratie: FE67   Aanbieder: Spectator Healthcare Technology
Categorie: Voorspelmodel / Onderzoek

Oplossing: Strategie Coronavirus preventiebeleid.

Doel:

[Technische] Relevantie exit strategie: Maakt gebruik van bestaande techniek.

Gebruikte technieken: -

Koppelvlakken: -

Toegevoegde waarde: Weinig toegevoegde waarde.

Haalbaarheid: Haalbaar.

Incentive gebruik: -

Notities:

1644913

Registratie: FE7   Aanbieder: 10.2.e   Universiteit Utrecht
Categorie: Voorspelmodel / Onderzoek

Oplissing: Voorstel.

Doel: [Redacted] (10)(1c)
[Redacted] (10)(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Analyse onderzoek inzicht spreiding virus.

Gebruikte technieken: Statistisch onderzoek, AI.

Koppelvlakken: Geen.

Toegevoegde waarde: Inzicht is altijd goed, maar de kans is er dat dit niet genoeg detaillering kent voor duidelijke meerwaarde voor burgers.

Haalbaarheid: Ja, maakt gebruik van bestaande techniek.

Incentive gebruik: Laag, weinig meerwaarde voor burgers.

Categorie: Standaard / Certificering / Protocollen

Registratie: ICA16   **Aanbieder:** Connaxis
Categorie: Standaard / Certificering / Protocollen

Oplossing: Certificering van burgers vooraf aan hun reis.

Doel: (10)(1c)
(10)(1c)

[Technische] Relevantie exit strategie: (10)(1c)
(10)(1c)

Gebruikte technieken: Netwerk van testlocaties en internationale afspraken.

Koppelvlakken: Platforms met inzicht waar welke testfaciliteiten zich bevinden.

Toegevoegde waarde: Het geeft ruimte voor mensen om vrijer te gaan reizen, maar dit lijkt een lange termijnoplossing en niet perse op korte termijn.

Haalbaarheid: Lijkt alleen zinvol als er voor één oplossing gekozen wordt om immuniteit internationaal te meten.

Incentive gebruik: Twijfelachtig. Zonder afspraken te veel onduidelijkheden. Iets te veel lange termijn.

Notities: Internationale samenwerking.

1644913

Registratie: RV4   Aanbieder: Performance Hotflo

Categorie: Standaard / Certificering / Protocollen

Oplossing: Monitoring zorgsysteem transitie.

Doel: (10)(1c)

(10)(1c)

[Technische] Relevantie exit strategie: Secundaire monitoring van zorgsysteem of zaken daar goed lopen.

Gebruikte technieken: BI Analyse.

Koppelvlakken: API, dashboard.

Toegevoegde waarde: Ondersteund exit strategie. Zorgt voor vertrouwen en monitoring van voldoende ruimte in de zorg.

Haalbaarheid: Hoog. Mogelijk zijn er echter ook andere oplossingen al aanwezig.

Incentive gebruik: Moelijk te bepalen.

1644913

Registratie: TT11 Aanbieder: ██████████ 5.1.2e

Categorie: Standaard / Certificering / Protocollen

Oplossing: Vergunningensysteem.

Doel: Mocht ter bestrijding van het coronavirus verdere opschaling nodig zijn omdat de huidige 'blijf thuis' afspraken op een gegeven moment bijvoorbeeld niet meer houdbaar blijken en het beleid strenger gemaakt moet worden, is een mogelijkheid om vergunningen af te geven welke mensen toe staat zich enkel tussen bepaalde adressen te verplaatsen. Deze oplossing biedt een manier om te komen tot een situatie tussen 'blijf thuis' en 'ondernem enkel noodzakelijke reizen naar winkel of ziekenhuis' en daarmee een volledige lock-down te voorkomen. Ook is hetzelfde principe toepasbaar om bijvoorbeeld een 'coronapaspoort' uit te geven als mensen na een test immuun blijken.

[Technische] Relevantie exit strategie: Dit lijkt meer een tool die relevant is in de piek van een pandemie en voor locaties waar de besmettingsgraad het hoogst is.

Gebruikte technieken: QR code, App.

Koppelvlakken: Wellicht adressen databank.

Toegevoegde waarde: Weinig.

Haalbaarheid: Hoog.

Incentive gebruik: Laag.

Notities: Privacy en morele issue te verwachten.

1644913

Registratie: TT38   Aanbieder: Wellwoods & Wageningen University & Research

Categorie: Standaard / Certificering / Protocollen

Oplossing: Dynamisch keurmerk verlenen aan praktische veiligheidsmaatregelen zoals bijv. 3D maskers, etc.

Doel: Een platform waarmee we samen snelle en betrouwbare veiligheidsanalyses maken om praktische maatregelen van een keurmerk voorzien.

(Technische) Relevantie exit strategie: Ondersteunend aan oplossingen.

Gebruikte technieken: Web platform; open source.

Koppelvlakken: Inlog gebruikers; kennishub op web; Zoekmachine; forum; downloaden.

Toegevoegde waarde: Kan helpen bij aanvullend onderzoek en beoordelen van oplossingen waar hoge kwaliteit van wordt geëist en veiligheidsrisico's kennen als dit niet goed is. Kan zorgen voor vertrouwen bij burgers en ondernemers.

Haalbaarheid: Redelijk goed. De vraag is wel wat hun autoriteit is ten aanzien van certificering.

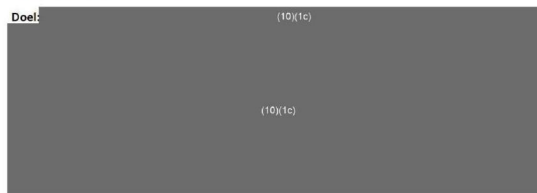
Incentive gebruik: Vertrouwen kweken bij burgers en ondernemers dat oplossingen werken.

1644913

Registratie: ICA11   Aanbieder: Bizagi Ltd
Categorie: Standaard / Certificering / Protocolen

Oplossing: Immunitetspaspoort

Doel: (10)(1c)

(10)(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Immunitetspaspoort o.b.v. certificering.

Gebruikte technieken: App, testen, certificering.

Koppelvlakken: Inloggen gebruikers, koppelingen databases, data opdag.

Toegevoegde waarde: Kan van waarde zijn als dit landelijk een standaard wordt. De vraag is of er niet al oplossingen per domein zijn of regionaal. Er zou dan ook meer getest moeten worden.

Haalbaarheid: Dit kan werken als er een landelijke standaard wordt afgesproken over immuniteit en mogelijkheden van testen voor werknemers in verschillende domeinen.

Incentive gebruik: Groot voor zorgpersoneel.

Notities: Privacy en juridisch gezien zijn er nog wel wat zaken uit te zoeken.

1644913

Registratie: ICA33   Aanbieder: IBM

Categorie: Standaard / Certificering / Protocollen

Oplossing: Immunoproof platform om immuniteit aan te tonen.

Doel: (10)(1c)

(10)(1c)

[Technische] Relevantie exit strategie: Ondersteunend voor medisch personeel voor meer zekerheid immuniteit.

Gebruikte technieken: Platform, Blockchain

Koppelvlakken: Koppelingen databases.

Toegevoegde waarde: Onduidelijk. Het is ondersteunend voor medisch personeel om veilig hun werk te kunnen doen. De vraag is of hier niet al andere oplossingen voor zijn die per zorgdomein en regionaal zijn geïmplementeerd.

Haalbaarheid: Onduidelijk. Doelgroep en al bestaande oplossingen moeten beter in beeld worden gebracht.

Incentive gebruik: Vooral nog laag.

1644913

Registratie: MIK47   Aanbieder: DEUS BV
Categorie: Standaard / Certificering / Protocollen

Oplossing: Digitaal immuñteitscertificaat.

Doel: -

(Technische) Relevantie exit strategie: Ondersteunend aan oplossingen die (zelf)testen en zelfmonitoring voor ogen hebben.

Gebruikte technieken: Web platform; open source.

Koppelvlakken: Inlog gebruikers; kennishub op het web.

Toegevoegde waarde: Kan helpen bij aanvullende onderzoek en beoordelen testen. Kan zorgen voor vertrouwen bij burgers en ondernemers.

Haalbaarheid: Redelijk. DigiD is een issue.

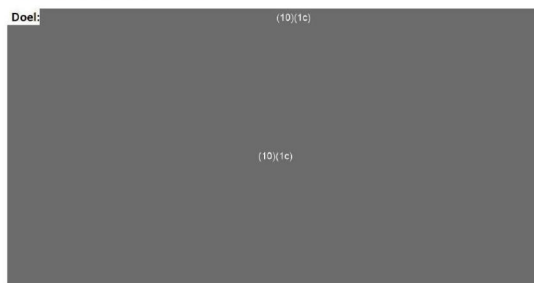
Incentive gebruik: Vertrouwen kweken bij burgers en ondernemers dat oplossingen werken.

1644913

Registratie: RJP4   Aanbieder: Data for Good
Categorie: Standaard / Certificering / Protocollen

Oplossing: Social Distance Standaard.

Doel: (10)(1c)

(10)(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Ondersteunend aan andere oplossingen.

Gebruikte technieken: Web platform; open source.

Koppelvlakken: Inlog gebruikers; kennishub op web; Zoekmachine; forum; downloaden.

Toegevoegde waarde: Kan helpen bij aanvullend onderzoek en beoordelen oplossingen waar hoge kwaliteit van wordt geëist en veiligheidsrisico's kennen als dit niet goed is. Kan zorgen voor vertrouwen bij burgers en ondernemers

Haalbaarheid: Redelijk goed. De vraag is wel wat hun autoriteit is ten aanzien van certificering.

Incentive gebruik: Vertrouwen kweken bij burgers en ondernemers dat oplossingen werken.

Categorie: Dataplatform / Dashboard / Beslisondersteuning

Registratie: AH76   **Aanbieder:** Finalist IT Group
Categorie: Dataplatform / Dashboard / Beslisondersteuning

Oplossing: Tonen van beddenscapaciteit.

Doel: (10),(1c)

(10),(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Maakt gebruik van bestaande techniek. Geen toegevoegde waarde.

Gebruikte technieken: Database.

Koppelvlakken: Ja.

Toegevoegde waarde: Nee.

Haalbaarheid: Ja, haalbaar.

Incentive gebruik: -

1644913

Registratie: FE24   Aanbieder: Esri Nederland BV

Categorie: Dataplatform / Dashboard / Beslisondersteuning

Oplossing: NL COVID-19 Geo Hub

Doel:

(10)(1c)

(10)(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Het betreft een hub die datastromen faciliteert. De hub zelf is een knooppunt, dat gaat renderen met input en die vervolgens slimme output levert.

Gebruikte technieken: Dashboard, GIS (Geografische Informatie Systemen) op Esri technologie.

Koppelvlakken: Zo'n beetje alle denkbare databronnen lijken te koppelen.

Toegevoegde waarde: Staat of valt met databronnen en gebruikte output / (communicatie)middelen.

Haalbaarheid: Wordt reeds wereldwijd toegepast.

Incentive gebruik: Kennisdeling; inzicht, stuurinformatie.

Notities: Dit is te groot en complex om in korte tijd te beoordelen, dit verdient meer aandacht en diepgang. Is er gevaar van monopolie? Teveel macht bij één partij, die over ontzettend veel data kan gaan beschikken, wil je dat aan een marktpartij overlaten? Hoe zit het daarnaast met de privacy i.c.m. afhankelijkheid van de databron?

1644913

Registratie: FK38   Aanbieder: 5.1.2e
Categorie: Dataplatform / Dashboard / Beslisondersteuning

Oplossing: (10)(1c)

Doel: (10)(1c)
(10)(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Relevantie is laag voor burgers. Lijkt meer te gaan om stuurinformatie voor de zorg. De vraag is dan of daar niet al andere oplossingen voor zijn.

Gebruikte technieken: Web, BI, Dashboard.

Koppelvlakken: Diverse koppelingen databases.

Toegevoegde waarde: Niet voor exit strategie burgers.

Haalbaarheid: Onduidelijk, het gaat om bekende bewezen technieken maar de vraag is wel of systemen voldoende gestandaardiseerd zijn om juiste vergelijkbare informatie te leveren.

Incentive gebruik: Laag voor burgers.

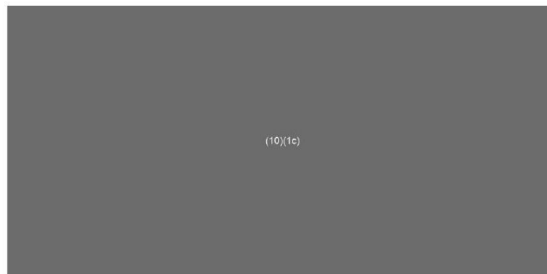
1644913

Registratie: GD118   Aanbieder: Corona in Kaart

Categorie: Dataplatform / Dashboard / Beslisondersteuning

Oplossing: Regionaal data- en informatie platform.

Doel: De Stichting Corona in Kaart (SCIK) streeft naar de volgende oplossing: een regionaal data- en informatieplatform ter ondersteuning van de transitie strategie en bestrijdingsbeleid op lokaal niveau.

(Technische) Relevantie exit strategie: Platform kan inzicht geven in de risico's en ontwikkelingen rondom het virus.

Gebruikte technieken: BI Analyse, , dashboards, statistieken, vragenlijsten.

Koppelvlakken: Web, API's, database.

Toegevoegde waarde: Inzicht geven helpt, maar de vraag is of deze oplossing voldoende actueel is en voldoende detaillering kan geven om mensen in hun dagelijkse activiteiten van dienst te zijn. Ten opzichte van voorstel DG19 is deze oplossing ook meer met vragenlijsten doen om meer detail over doelgroepen te krijgen en ook om sentiment te meten. Dit is een aantrekkelijk extra inzicht.

Haalbaarheid: Haalbaar.

Incentive gebruik: Laag als losstaande oplossing. Voor burger en ondernemers is het wel goed om inzicht te hebben. Wellicht in combinatie met oplossingen die actueel en gedetailleerd inzicht geven is incentive hoger. Voor beleidsmakers en toezichhouders ook handig om op te kunnen acteren. Voor de wetenschap zeker wel interessant.

1644913

Registratie: GDJ9   Aanbieder: Hestia.ai
Categorie: Dataplatform / Dashboard / Beslisondersteuning

Oplossing: Open data platform – social countering model.

Doe! (10)(1c)
(10)(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Platform kan inzicht geven in de risico's en ontwikkelingen rondom het virus.

Gebruikte technieken: BI Analyse, dashboards, statistieken.

Koppelvlakken: Web, API's, database.

Toegevoegde waarde: Inzicht geven helpt, maar vraag is of deze oplossing voldoende actueel is en voldoende detaillering kan geven om mensen in hun dagelijkse activiteiten van dienst te zijn.

Haalbaarheid: Haalbaar.

Incentive gebruik: Laag als losstaande oplossing. Voor burger en ondernemers wel goed om inzicht te hebben. Wellicht in combinatie met oplossingen die actueel en gedetailleerd inzicht geven is incentive hoger. Voor beleidsmakers en toezichhouders ook handig om op te kunnen acteren. Voor wetenschap zeker wel interessant.

1644913

Registratie: ICA9   Aanbieder: VerAero Technologies

Categorie: Dataplatform / Dashboard / Beslisondersteuning

Oplossing: BestTime.app data analyse platform.

Doel: (10)(1c)

(10)(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Sturen en creëren van bewustwording rondom drukte.

Gebruikte technieken: Voorspellingmodellen, Big data analyses, Artificial Intelligence.

Koppelvlakken: Dashboarding.

Toegevoegde waarde: Ja, dit geeft zowel proactief (bijv. winkel) inzicht om geen mensen meer toe te laten, maar geeft ook reactief een signaal bij overschrijding van de afstand. De vraag is of dit inzicht voldoende detailniveau kent en of de actualiteit voldoende is.

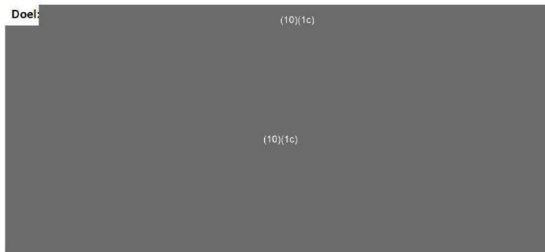
Haalbaarheid: Haalbaar.

Incentive gebruik: Niet heel hoog. Het issue lijkt de actualiteit van het inzicht te zijn.

1644913

Registratie: RJP10   Aanbieder: Amsterdam Health and Technology Institute
Categorie: Dataplatform / Dashboard / Beslisondersteuning

Oplossing: Data dashboard ontwikkelingen COVID-19.

(Technische) Relevantie exit strategie: Monitoring van ontwikkelingen rondom gebruik van de zorg en aantallen zieken en besmette personen.

Gebruikte technieken: Dashboard, API's.

Koppelvlakken: Diverse koppelingen databases.

Toegevoegde waarde: Ja, deels. Het zorgt voor een vinger aan de pols of zaken goed gaan tijdens de exit. De vraag is of de data voldoende snel beschikbaar is. Het issue is mogelijk de verschillen in het vastleggen van gegevens en in definities waardoor vergelijkbaarheid niet mogelijk is.

Haalbaarheid: Zie voorgaande.

Incentive gebruik: Mager op korte termijn. Het is meer een opdracht voor het RIVM om dit te doen en te regelen.

1644913

Registratie: TT32   Aanbieder: Textgain
Categorie: Dataplatform / Dashboard / Beslisondersteuning

Oplossing: Dashboard monitoring sentiment online desinformatie.

Doel: (10),(1c)

(10),(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Monitoring van sentiment burgers en bedrijven over de exit.

Gebruikte technieken: Artificial Intelligence.

Koppelvlakken: Social media, Dashboard.

Toegevoegde waarde: Ondersteund de gekozen oplossingen; ook doelstellingen 1 en 2.

Haalbaarheid: Hoog. Maakt gebruik van bekende analyse techniek. Waarschijnlijk onvoldoende fijnmazig voor lokale monitoring en analyse met voldoende duidelijke conclusies.

Incentive gebruik: Geen tool voor burger en ondernemer. Indirect worden meningen geanalyseerd. Dit is vooral een beleidsondersteunende tool.

1644913

Registratie: AH79   Aanbieder: Thales Nederland BV
Categorie: Dataplatform / Dashboard / Beslisondersteuning

Oplissing: Dataplatform

Doel: (10)/(1c)

(10)/(1c)

[Technische] Relevantie exit strategie: Maakt gebruik van bestaande techniek.

Gebruikte technieken: Database.

Koppelvlakken: Ja.

Toegevoegde waarde: Van enige toegevoegde waarde.

Haalbaarheid: Haalbaar.

Incentive gebruik: -

1644913

Registratie: FK32   Aanbieder: DataFive
Categorie: Dataplatform / Dashboard / Beslisondersteuning

Oplossing: Cloud based oplossing.

Doel: (10)(1c)
(10)(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Onduidelijk wat hun oplossing is. Wilt men ondersteunen in data ontsluiten of een totaal oplossing bieden?

Gebruikte technieken: Koppen van data.

Koppelvlakken: Diverse database koppelingen.

Toegevoegde waarde: Onduidelijk.

Haalbaarheid: Haalbaar, maakt gebruik van bewezen technieken.

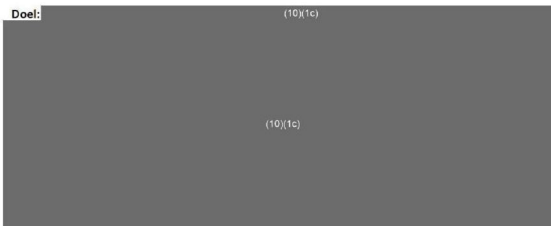
Incentive gebruik: Onduidelijk.

1644913

Registratie: GDI20   Aanbieder: T-Systems Nederland B.V.
Categorie: Dataplatform / Dashboard / Beslisondersteuning

Oplossing: Smart dashboard om transparantie te creëren in COVID-19 crisis.

Doel: (10)(1c)

(10)(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Inzicht krijgen en hebben is altijd goed.

Gebruikte technieken: Dashboard, BI, app, web.

Koppelvlakken: API's, diverse soorten databases koppelingen.

Toegevoegde waarde: Dit hangt af van de actualiteit en detaillering van de informatie.

Haalbaarheid: Haalbaar, maakt gebruik van bewezen technieken.

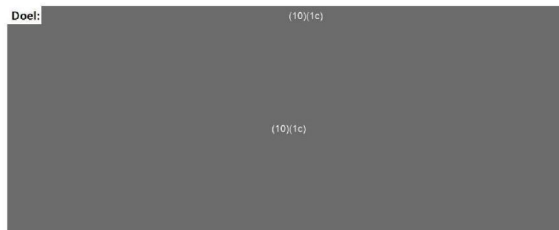
Incentive gebruik: Inzicht krijgen en hebben is altijd goed, maar incentive zal alleen hoog zijn als de informatie actueel is, voldoende detail kent en goed vergelijkbaar is.

1644913

Registratie: TT54   Aanbieder: Consortium
Categorie: Dataplatform / Dashboard / Beslondersteuning

Oplossing: Dataplatform voor monitoring van ontwikkelingen rondom Corona.

Doel: (10)(1c)

(10)(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Monitoring van ontwikkelingen rondom Corona.

Gebruikte technieken: Dashboard, API's.

Koppelvlakken: Diverse koppelingen databases.

Toegevoegde waarde: Ja, deels van toegevoegde waarde. Het zorgt voor een vinger aan de pols of zaken goed gaan tijdens exit. De vraag is of de data voldoende snel beschikbaar is. Issue is mogelijk de verschillen in vastleggen van gegevens en in definities waardoor vergelijkbaarheid niet mogelijk is.

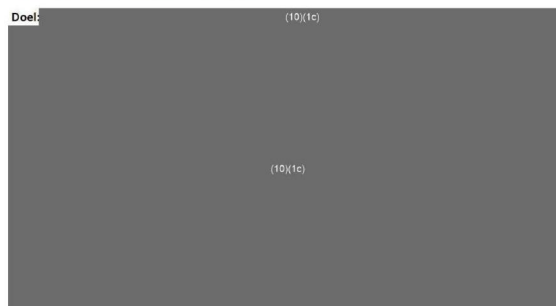
Haalbaarheid: Zie voorgaande.

Incentive gebruik: Mager op korte termijn. Dit lijkt meer een opdracht voor het RIVM om dit te doen en te regelen.

1644913

Registratie: MA08   Aanbieder: Caggemini Nederland BV
Categorie: Dataplatform / Dashboard / Beslisondersteuning

Oplossing: COVID command center platform.

(Technische) Relevantie exit strategie: Op basis van data meer inzichten geven in de situatie voor beleidsmakers en besluitvormers.

Gebruikte technieken: Dashboard, API's.

Koppelvlakken: Diverse koppelingen databases.

Toegevoegde waarde: Het inzicht helpt, maar de vraag is wel of de gegevens actueel genoeg zijn en voldoende detaillering bevatten om waardevol te blijken.

Haalbaarheid: Haalbaar, maakt gebruik van bewezen technieken, maar de oplossing is gekoppeld aan de track-and-trace en GGD's contactonderzoek oplossingen. Als die er niet zijn, dan werkt deze ook minder goed.

Incentive gebruik: Vooral een tool voor beleidsmakers en besluitvormers.

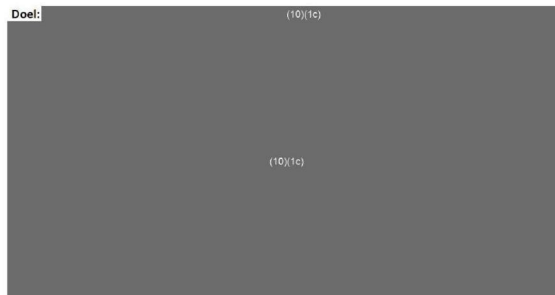
1644913

Registratie: FE73   Aanbieder: Q42

Categorie: Dataplatform / Dashboard / Beslisondersteuning

Oplossing: Sociale monitoring-app voor realtime kwantitatief onderzoek binnen grote doelgroepen.

Doel: (10)(1e)

(10)(1e)

(Technische) Relevantie exit strategie: Er wordt meer inzicht geboden via een combinatie van kwantitatief en kwalitatieve data analyses.

Gebruikte technieken: App, vragenlijsten, Business Intelligence.

Koppelvlakken: Diverse database koppelingen.

Toegevoegde waarde: Meer inzicht is altijd goed. Sterk punt is de koppeling van kwalitatief onderzoek. De vraag is echter of er voldoende informatie kan worden verzameld voor voldoende detaillering.

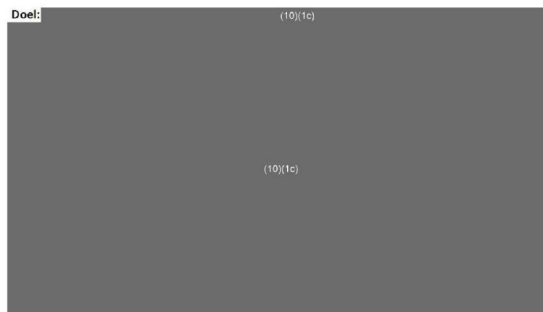
Haalbaarheid: Haalbaar, maakt gebruik van bewezen technieken.

Incentive gebruik: Laag als het inzicht wat geboden wordt niet voldoende detaillering geeft. Waarschijnlijk is deze oplossing het meest interessant voor beleidsmakers en besluitvormers.

Categorie: Informeren

Registratie: FK55   Aanbieder: Oracle Nederland B.V.
Categorie: Informeren

Oplissing: Oracle platform risicobeoordeling.

(Technische) Relevantie exit strategie: Een platform waar informatie op wordt geïntegreerd tot een totaal overzicht voor diverse gebruikers.

Gebruikte technieken: Divers: Web applicatie, Apps.

Koppelvlakken: Web, API's, database.

Toegevoegde waarde: Het inzicht helpt, maar dit zal te waarschijnlijk te weinig helpen in het hier en nu.

Haalbaarheid: Haalbaar, maakt gebruik van bekende bewezen technieken.

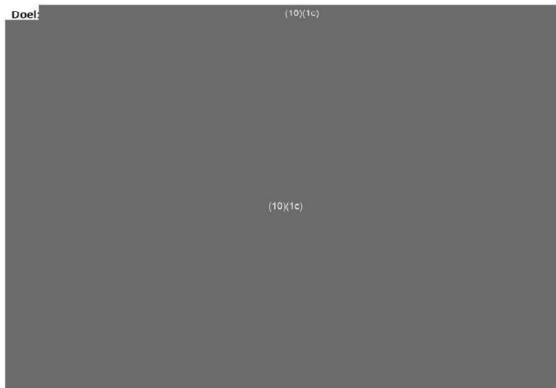
Incentive gebruik: Laag, het platform is weinig vanuit behoefte, groei en schaalbaarheid opgebouwd.

1644913

Registratie: ICA46   Aanbieder: Objectiv B.V.
Categorie: Informeren

Oplossing: Zelf learning systeem Objectiv om toenemende vraag naar ondersteuning mogelijk te maken.

Doel: (10)(1a)

(10)(1e)

(Technische) Relevantie exit strategie: Ondersteunend aan exit-strategieën en mogelijke toename van vragen aan de zorg.

Gebruikte technieken: Zelf learning systemen om sneller vragen te beantwoorden en callcenters te ontlasten.

Koppelvlakken: API's voor dataverzameling. AI systemen voor analyse.

Toegevoegde waarde: Onduidelijk.

Haalbaarheid: Schaalbaarheid is wellicht een issue.

Incentive gebruik: Onduidelijk.

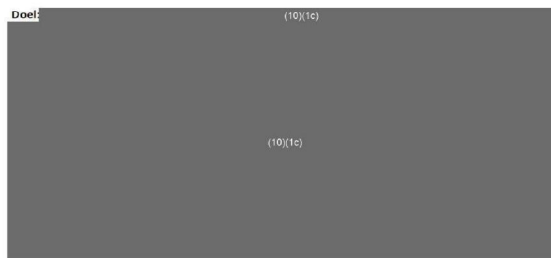
1644913

Registratie: JD2   Aanbieder: EDM BV

Categorie: Informeren

Oplossing: Via de real-time API software interface van EDM bijdragen aan informeren over bijv. risico inschattingen.

Doel: (10)(1e)

(10)(1e)

(Technische) Relevantie exit strategie: Op basis van al bekende besmetting en risicoanalyse zorgen dat personen hierover worden geïnformeerd.

Gebruikte technieken: Registratie, AI, messaging.

Koppelvlakken: Data verzamelen en integreren.

Toegevoegde waarde: Van onvoldoende toegevoegde waarde. Bevat te veel afhankelijkheden.

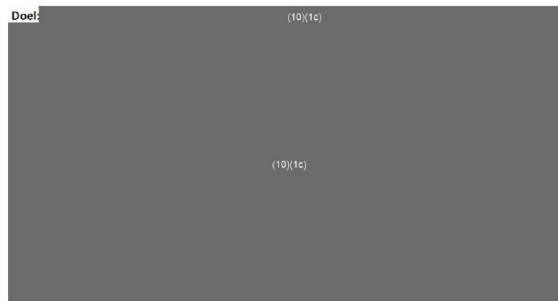
Haalbaarheid: Laag. Groot gebruik nodig van apps. De oplossing heeft veel afhankelijkheden.

Incentive gebruik: Laag.

1644913

Registratie: MK15   Aanbieder: LIVEOP B.V.
Categorie: Informeren

Oplossing: LIFEEVENTS applicatie ter ondersteuning van handhavers.

(Technische) Relevantie exit strategie: Platform ondersteunend aan handhavers.

Gebruikte technieken: Platform (web / app).

Koppelvlakken: Data uitwisseling.

Toegevoegde waarde: Kan de exit strategie ondersteunen. Het niveau van veiligheidsregio's is wellicht te grof voor echte inzichten.

Haalbaarheid: Het platform bestaat. De vraag is dus of fijnmaziger inzichten kunnen worden gegeven.

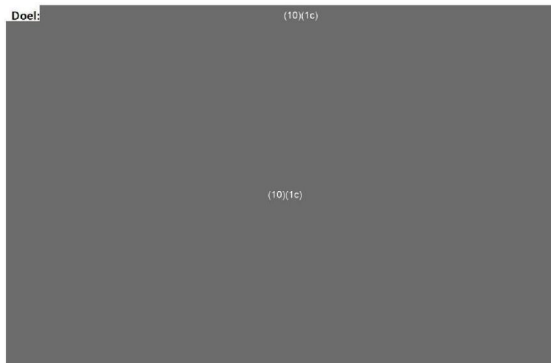
Incentive gebruik: Voor de burger is het secundair. Voor Beleidsmaker en handhavers is deze oplossing wellicht meer interessant.

1644913

Registratie: FE89   Aanbieder: CM.com
Categorie: Informeren

Oplossing: Bestaande tools CM.com t.b.v. informeren rondom diagnose, testen, monitoring etc.

Doel: (10)(1c)

(10)(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Zelftesten, informeren, communiceren via verschillende oplossingen.

Gebruikte technieken: Diverse oplossingen rondom het informeren van burgers: o.a. WA, telefoon, sms, video's, etc.

Koppelvlakken: Diverse koppelingen met databases en communicatie oplossingen.

Toegevoegde waarde: Het platform is er al. Informeren kan helpen. Wat mist is de link met wat de meerwaarde dan is om ook meer buiten te kunnen zijn.

Haalbaarheid: Groot. Maakt gebruik van bestaand platform en bestaande technieken.

Incentive gebruik: Meer informeren is gewenst. De vraag is of voldoende verschillende doelgroepen hier van kunnen profiteren.

1644913

Registratie: TT57   Aanbieder: 10.2.e

Categorie: Informeren

Oplossing: Verbeteren zoekfunctionaliteit m.b.v. AI bots.

Doel: Using trained AI bots that could respond to basic questions.

(Technische) Relevantie exit strategie: Verbeteren van de zoekfunctionaliteit.

Gebruikte technieken: Search engine.

Koppelvlakken: Diverse datakoppelingen en data opslag.

Toegevoegde waarde: Kan wellicht ondersteunend zijn aan andere initiatieven.

Haalbaarheid: Haalbaar, maakt gebruik van bewezen technieken. De kans is echter groot dat de Googles van deze wereld al een voorsprong hebben.

Incentive gebruik: Het snel kunnen vinden van informatie is altijd handig.

1644913

Registratie: AH23   Aanbieder: Coffee IT
Categorie: Informeren

Oplossing: Een app die up-to-date en betrouwbare informatie geeft over COVID-19.

Doel: (10)(1c)
(10)(1c)

[Technische] Relevantie exit strategie: Van weinig toegevoegde waarde.

Gebruikte technieken: App.

Koppelvlakken: Niet bekend.

Toegevoegde waarde: Weinig toegevoegde waarde. Het betreft een app met Corona nieuws informatie. De informatie is overal beschikbaar.

Haalbaarheid: Haalbaar.

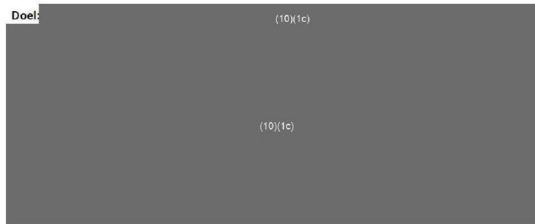
Incentive gebruik: -

1644913

Registratie: FE78   Aanbieder: NHG i.s.m. Pharmeon BV
Categorie: Informeren

Oplossing: Stimulering gebruik eHealth bij afschaling maatregelen.

Doel: (10)(1c)

(10)(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Het gebruik van eHealth oplossingen meer stimuleren.

Gebruikte technieken: Diverse platforms en eHealth oplossingen.

Koppelvlakken: Diverse.

Toegevoegde waarde: Kan helpen als een laagdrempelige manier voor het introduceren van eHealth en maatwerk voor doelgroepen en regionale invulling.

Haalbaarheid: Complex. Het is nu een wereld van vele verschillende ICT oplossingen, hier een breed bruikbaar palet aan eHealth oplossingen op aanbieden en beheren zal een hele opgave zijn.

Incentive gebruik: Groot omdat de zorgaanbieders bekend zijn; burgers en maatwerk lijkt mogelijk.

1644913

Registratie: MA13   Aanbieder: CGI Nederland B.V.

Categorie: Informeren

Oplossing: Digitale coaching app voor effectieve gedragsverandering in transitie—en bestrijdingsbeleid.

Doel: De verspreiding van het COVID19-virus heeft grote gevolgen en ontwricht onze samenleving. De ontwikkeling van effectieve behandelingen en preventiemaatregelen bevinden zich in een zeer vroeg stadium, veranderen continue en kennen verschillende fasen. Effectieve gedragsverandering van bevolking en zorgprofessionals is cruciaal in het transitie- en bestrijdingsbeleid om het virus onder controle te houden. De overheid neemt in korte tijd verregaande maatregelen om het gedrag van mensen drastisch te veranderen. Dit vraagt een groot aanpassingsvermogen van onze bevolking. Beïnvloeding van dit gedrag door communicatie op het juiste moment is hierbij van groot belang.

(10)(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Het helpt mensen bewuster te worden en dit te blijven.

Gebruikte technieken: Web, app.

Koppelvlakken: Diverse koppelingen databases.

Toegevoegde waarde: Inzicht is altijd handig. Doordat deze oplossing de focus heeft op informeren is maatwerk hoogstwaarschijnlijk mogelijk voor verschillende doelgroepen.

Haalbaarheid: Haalbaar.

Incentive gebruik: Kan groot zijn voor enkele doelgroepen die bijvoorbeeld minder digitaal vaardig zijn.

1644913

Registratie: FEB

Aanbieder: Byelex BV

Categorie: Informeren

Oplossing: Online planningsysteem voor het beheersen van in- en uitstroom van middelen en personen bij het uitvoeren van tests en vaccinaties.

Doel: (10)(1c)

(10)(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Beheersen van in- en uitstroom van middelen en personen bij het uitvoeren van testen en vaccinaties.

Gebruikte technieken: Web planner, logistiek platform, planningsalgoritme.

Koppelvlakken: ERP, meerdere bronnen.

Toegevoegde waarde: Regie op het aantal geteste personen per regio geeft inzage in bijv. immuniteitsgraad, die mogelijk weer iets zegt over het bereiken van groepsimmuniteit.

Haalbaarheid: Haalbaar, wordt al op grote schaal toegepast binnen ArboNed. De techniek lijkt geen bottleneck.

Incentive gebruik: Veel burgers maken gebruik van web planners, maar er zijn ook groepen, die hier niet zo gewoon mee zijn. Denk hierbij vooral aan de ouderen. Hoe ga je hiermee om?

Notities: Zijn er niet al dergelijke oplossingen? Centrale programma van bijv. GGD of RIVM?

1644913

Registratie: FK45   Aanbieder: Oddity.ai B.V.
Categorie: Informeren

Oplossing: M.b.v. thermische camera's geautomatiseerd personen met koorts herkennen.

Doel: (10)/(1c)
(10)/(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Biedt een combinatie van thermische camera's en software voor analyse van groepen mensen en mogelijke besmettingsgevaar.

Gebruikte technieken: Thermische camera's, Artificial Intelligence.

Koppelvlakken: Systeem koppelingen, database koppelingen.

Toegevoegde waarde: Geen toegevoegde waarde.

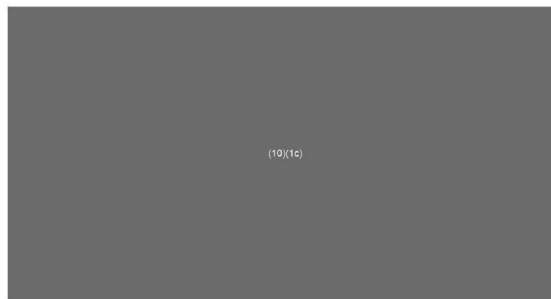
Haalbaarheid: Ongetwijfeld hoog, echter de meerwaarde is onduidelijk. Wat is het mandaat om te handhaven richting personen die verhoging hebben?

Incentive gebruik: Laag.

Registratie: SK21   Aanbieder: U-Beheer
Categorie: Informeren

Oplossing: App die gebruikers helpt om sociale afstand van elkaar te bewaren.

Doel: Het centrale idee is om geconditioneerd (om economische redenen met behoud van veiligheid) met ondersteuning van een app maatregelen lokaal te kunnen afschalen of zo nodig weer te kunnen opschalen als de lokale verspreidingsrisico's daar aanleiding toe geven. Dit om de 1,5 metereconomie weer zo goed en veilig mogelijk te kunnen laten werken.

(Technische) Relevantie exit strategie: Hulp in het bewaren van afstand tussen mensen.

Gebruikte technieken: App, locatie registratie.

Koppelvlakken: Database koppelingen.

Toegevoegde waarde: Onvoldoende meerwaarde bij te weinig gebruik. Integratie met andere apps of standaard die dan meerdere apps gebruiken voor het meten van afstand is eigenlijk nodig.

Haalbaarheid: Onduidelijk welke techniek voor 'afstand' gebruikt gaat worden. Er lijken toch ook wel privacy issues nog niet helemaal duidelijk te zijn.

Incentive gebruik: De vraag is echt of mensen van dit soort afstandsmeters gaan gebruiken.

1644913

Registratie: FE68   Aanbieder: Conduction B.V.
Categorie: Informeren

Oplissing: -

Doel:

Voorstel 1: (BBZ/TOZO/etc) Formulieren - Een centraal punt voor ondernemers om in deze tijden van nood hulp te kunnen aanvragen. Centraal hierbij staat laagdrempeligheid en een goed overzicht.

Voorstel 2: MBO/ HBO Stages in de 1,5 meter samenleving - De huidige crisis dreigt een probleem te worden voor studenten binnen het MBO en HBO. Ze kunnen hun studies niet afronden door dat ze geen stage kunnen lopen. Dit voorstel voorziet in een oplossing hiervoor.

(Technische) Relevantie exit strategie: Maakt gebruik van bestaande techniek.

Gebruikte technieken: -

Koppelvlakken: -

Toegevoegde waarde: Geen toegevoegde waarde.

Haalbaarheid: Haalbaar.

Incentive gebruik: -

1644913

Registratie: FE37   Aanbieder: BLAUD BV
Categorie: Informeren

Oplossing: Safety Instructions app.

Doel: (10)(1c)

(10)(1c)

[Technische] Relevantie exit strategie: Veiligheidsmaatregelen/ -voorschriften per object of instelling beschikbaar en bij de hand.

Gebruikte technieken: Website (SAAS), App.

Koppelvlakken: Dashboard voor beheer, Smartphone.

Toegevoegde waarde: Goede aanvulling op de fysiek aanwezige voorschriften (bijv. informatieborden, bewegwijzering). Men kan vooraf op een app checken of er specifieke voorschriften gelden voor een object/instelling die men gaat bezoeken en hier op voorhand al rekening mee houden.

Haalbaarheid: Mogelijk risico is te uitpuddend willen zijn, waardoor er teveel tekst is en men niet meer gaat lezen en daardoor de specifieke maatregelen mist. Crux zit vermoedelijk wel in het kort en bondig houden.

Incentive gebruik: Hoog. Duidelijkheid vooraf voorkomt waarschijnlijk onwetendheid en onhandigheid terplekke. Denk aan het gestuntel bij eenrichtingsverkeer in de supermarkten.

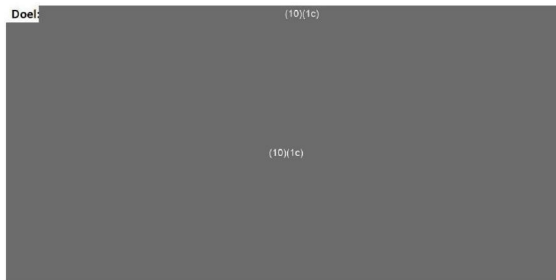
Notities: Actieve signalering als maatregelen/voorschriften voor een object zijn bijgewerkt.

1644913

Registratie: FESG   Aanbieder: Blits BV
Categorie: Informeren

Oplossing: Informatieverstrekking via voice- en chatbots technologie.

Doel: (10)(1c)

(10)(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Generiek informatiekanaal, waarbij bots getraind worden om consistent en eenduidig info te verstrekken lijkt relevant.

Gebruikte technieken: Website, platform, SAAS, Apps, telefonie, AI.

Koppelvlakken: Smartphone, telefonie, diverse kennisbronnen.

Toegevoegde waarde: Ja, geeft antwoorden op vragen. Geef duidelijkheid en kan mogelijk onrust of twijfel wegnemen.

Haalbaarheid: Zij ontwikkelen en trainen chat- en voicebots al (op grote schaal) voor gerenommeerde partijen. Vanuit dat licht bezien moet dit haalbaar zijn.

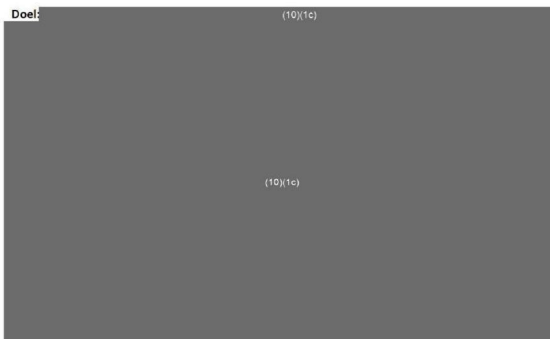
Incentive gebruik: Hoog. Biedt een oplossingsrichting voor iedereen; de meer, maar ook de minder digitaal minded burger.

Notities: Klinkt vernieuwend. Stellen een concrete aanpak voor die vertrouwen uitstraalt.

1644913

Registratie: L13   Aanbieder: Bolesian B.V.
Categorie: Informeren

Oplossing: Platform om burgers met elkaar in contact te brengen.

(Technische) Relevantie exit strategie: Oplossing die juist kijkt naar wat mensen ervaren en hoe ze zich voelen in deze tijd.

Gebruikte technieken: App.

Koppelvlakken: Diverse koppelingen met databases en communicatie oplossingen.

Toegevoegde waarde: Het perspectief om meer de psychische stand van zaken te meten is uniek. De vraag is alleen of alle doelgroepen ook allemaal digi-vaardig genoeg zijn om aan te sluiten.

Haalbaarheid: Groot, inrichten van een informatie platform als je de juiste informatie kan bieden is prima te doen.

Incentive gebruik: Het kan werken. Teveel diversiteit van doelgroepen die je wilt helpen kan echter tegen werken om goed duidelijk te maken wat de oplossing voor ogen heeft en voor wie deze bedoeld is.

1644913

Registratie: MIK08   Aanbieder: OrcaGroup
Categorie: Informeren

Oplossing: iTel Alert – Grootschalige notificatie en instructie app.

Doel: (10)(1c)
(10)(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Het zo snel mogelijk informeren van burgers en ondernemers.

Gebruikte technieken: Apps, web, smartphone, sms, voicemail.

Koppelvlakken: Diverse i.v.m. verschillende technieken die worden gebruikt.

Toegevoegde waarde: Kan meerwaarde hebben als je iedereen kunt bereiken.

Haalbaarheid: Haalbaar, maakt gebruik van bestaande technieken.

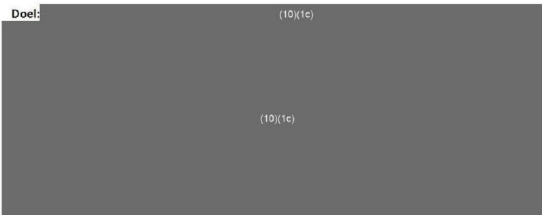
Incentive gebruik: Laag. In geval van nood wil je iedereen en daarnaast de kwetsbare personen z.s.m. informeren. Vraag is of deze oplossing dan de beste keuze is.

1644913

Registratie: TT27   Aanbieder: Sprinklr
Categorie: Informeren

Oplossing: App om zorgverleners en burgers met elkaar in contact te brengen.

Doel: (10)(1c)

(10)(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Efficiënte wijze van mensen in contact brengen met elkaar. Mogelijkheden om burgers vitaal te laten blijven en vinger aan de pols te houden door zorgverleners.

Gebruikte technieken: Web calls, video bellen, Teleconferentie.

Koppelvlakken: Diverse oplossingen.

Toegevoegde waarde: Kan zeker het geval zijn. De vraag is alleen of hier niet al meer dan genoeg oplossingen voor zijn. Kans zit er vooral t.a.v. burgers die minder digitaal vaardig zijn.

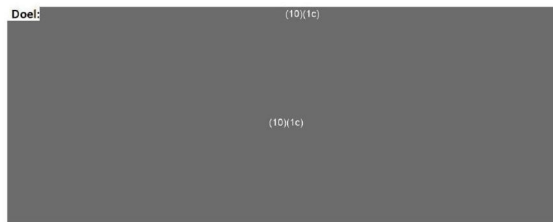
Haalbaarheid: Haalbaar, maakt gebruik van bewezen technieken.

Incentive gebruik: Niet voor iedereen even hoog/sterk.

1644913

Registratie: MK31   Aanbieder: Rabobank, namens het uNLock Consortium
Categorie: Informeren

Oplossing: uNLock app voor veiligheidscheck.

(Technische) Relevantie exit strategie: Geeft ruimte voor meer interactie tussen mensen met extra veiligheidscheck.

Gebruikte technieken: App, API's, decentrale opslag zonder persoonsgegevens.

Koppelvlakken: Verificatie op testresultaten in decentrale database.

Toegevoegde waarde: Heeft voor specifieke doelgroepen een meerwaarde.

Haalbaarheid: Haalbaar, issue is wel dat personen meer toegang tot testen moeten krijgen.

Incentive gebruik: Voor burgers en zorgverleners zeker. Burgers krijgen toegang tot naasten. Zorgverleners kunnen hun werk veilig doen.

1644913

Registratie: TT15   Aanbieder: TimeSeries Group BV
Categorie: Informeren

Oplossing: TimeSeries app om real-time inzicht geeft in geografische verspreiding van klachten.

Doel: (10)(1c)

(10)(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Inzicht is altijd handig om te hebben.

Gebruikte technieken: App, AI, Vragenlijsten.

Koppelvlakken: API's, dataopslag, data analyse.

Toegevoegde waarde: Inzicht is altijd handig. Meer real-time inzicht is fijn. Vraag is echter wel hoe actueel deze oplossing kan worden en of die voldoende detail heeft om van toegevoegde waarde te kunnen zijn.

Haalbaarheid: Technisch gezien geen issues qua haalbaarheid.

Incentive gebruik: Als gegevens voldoende actueel zijn en er voldoende detail zichtbaar is (dus voldoende deelnemers) kan de incentive hoog zijn.

1644913

Registratie: SM5   Aanbieder: Applie AG

Categorie: Informeren

Oplossing: V-Protect app – zelfmonitoringstool.

Doel: In the current situation it is all about protecting the people with pre-existing health conditions as well our elderly. V-Protect supports those people. There will be no information about the specific pre-existing conditions of these people, it is about making other people aware so that they are informed in time to prevent infections of these people. This way we avoid overloading the public health system.

(10)(1c)

[Technische] Relevantie exit strategie: Focus van de oplossing is op kwetsbare groepen en maakt gebruik van zelfmonitoring.

Gebruikte technieken: App, Vragenlijsten.

Koppelvlakken: Koppelen verschillende databases.

Toegevoegde waarde: Voor de doelgroepen voor ogen biedt de oplossing wellicht wel toegevoegde waarde. De oplossing kan namelijk helemaal op maat gemaakt worden.

Haalbaarheid: Zeker haalbaar als de verschillende doelgroepen binnen de kwetsbare groep goed bediend worden en er voldoende aanvullende informatie gekoppeld kan worden.

Incentive gebruik: Hoog.

Categorie: Crowd Control

Registratie: AH74   Aanbieder: Reisinformatiegroep BV
Categorie: Crowd Control

Oplossing: Drukte voorspeller OV reiziger.

Doel: Situatieschets: momenteel heeft Reiziger beperkt inzicht op waar en wanneer hij veilig met OV kan gaan reizen, in relatie tot gebruik en bezetting van openbaar vervoer. De Reiziger heeft geen handelingsperspectief om te drukke situaties in het OV te vermijden. Momenteel is de boodschap "Reis alleen indien strikt noodzakelijk".

Bij een opstart van het gebruik van OV zal de Reiziger en OV bedrijf handelingsperspectief moeten krijgen om veilig gebruik te maken van het OV.

(10)/(10)

(Technische) Relevantie exit strategie: Geeft inzicht in drukte.

Gebruikte technieken: App en web app met data o.b.v. aantallen reizigers.

Koppelvlakken: Koppelingen met diverse vervoersystemen.

Toegevoegde waarde: Het mes snijdt aan twee kanten. Reiziger heeft inzicht en de vervoerder ook die vervolgens actie kan nemen. Het kan mogelijk helpen, maar omgekeerd ongewenst effect. Wellicht dat spreiding ook nodig is.

Haalbaarheid: Bewezen techniek voor trein. De vraag is of dit voor andere vervoersystemen ook werkt.

Incentive gebruik: Hoog. Burgers hebben deze apps al.

Registratie: FE21   Aanbieder: SmartEagle bv
Categorie: Crowd Control

Oplossing: SmartEagle Distance Sensor.

Doel: (10)(1c)
(10)(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Sturen en creëren van bewustwording rondom drukte.

Gebruikte technieken: Sensoren, die leveren data via een API aan een dashboard en/of messaging services.

Koppelvlakken: API, dashboard, messaging services, die (slimme) apparaten aanspreken als smartphone, speaker, stoplicht.

Toegevoegde waarde: Ja, dit geeft zowel proactief (bijv. winkel) inzicht om geen mensen meer toe te laten, maar geeft ook reactief een signaal bij overschrijding van de afstand.

Haalbaarheid: Haalbaar. Slimme sensoren worden al veel toegepast. (10)(1c)
(10)(1c) is minder gangbaar.

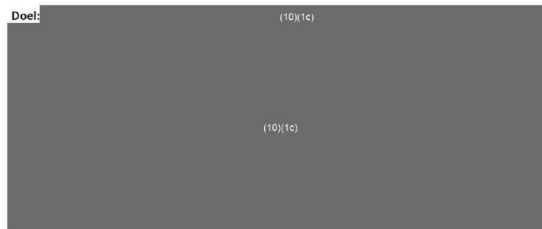
Incentive gebruik: Hoog, maar kosten kunnen een belemmering zijn, kwaliteit/duurzaamheid mogelijk nog niet beproefd. Hoe schaalbaar is dit? Er zijn mogelijk duizenden van dit soort sensoren op korte termijn nodig, is deze capaciteit beschikbaar?

Notities: Nauwkeurigheid van apparaten, wat is proportioneel (wat is acceptabel?) en hoe gaan deze apparaten hiermee om/ wie bepaalt dat? Berekent deze de netto afstand tussen de personen of worden de aantallen vierkante meters van de ruimte gedeeld door het aantal personen in de ruimte? Lijkt géén impact te hebben op privacy vraagstukken.

1644913

Registratie: FE42   Aanbieder: MUST SEE B.V.
Categorie: Crowd Control

Oplossing: App die real-time drukte meet op locaties.

(Technische) Relevantie exit strategie: Geeft inzicht in drukte.

Gebruikte technieken: App, website, eigen ontwikkelde techniek i.c.m. API Google.

Koppelvlakken: API met Google Maps, Bluetooth, Smartphone.

Toegevoegde waarde: Ja kan van toegevoegde waarde zijn maar twijfelachtig of deze app meer toevoegt o.b.v. andere drukte indicatie tools.

Haalbaarheid: De app is er al en zal niet zoveel anders dan drukte inzichtelijk maken.

Incentive gebruik: Voor een vrij specifieke doelgroep bedoeld. In de basis bedoeld voor toeristen die attracties in een stad bezoeken. Zeer beperkt aantal ondersteunde steden. Daarnaast geen inzicht in aantallen gebruikers.

Notities: Doel en doelgroep nog betrekkelijk vaag en conceptueel omschreven. G.b.v. omschrijving nog ver weg van een productierijpe versie.

1644913

Registratie: FE69   Aanbieder: Spotzi B.V.
Categorie: Crowd Control

Oplossing: Spotzi dashboard/app om drukte weer te geven op diverse locaties.

Doel: (10)(1c)
(10)(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Geeft inzicht in drukte.

Gebruikte technieken: Dashboard, Geografische informatie.

Koppelvlakken: Smartphone, gebruikt apps als databronnen.

Toegevoegde waarde: Er is een groot bereik potentieel, omdat data afkomstig is van meerdere (10)(1c) waardoor de betrouwbaarheid van de drukte indicatie beter wordt.

Haalbaarheid: Techniek wordt reeds toegepast. Vraag: Met welke frequentie wordt data verzameld?

Incentive gebruik: Het geeft inzicht, aan het OMT, maar als dit niet real-time gebeurt, dan is de toegevoegde waarde niet zo groot, dan kan je achteraf alleen maar concluderen dat het ergens te druk was. Zou nog meer toevoegen om dit ook voor burgers inzichtelijk te maken, dan kunnen ze voordat ze ergens naartoe willen gaan nagaan hoe druk het er is. Bij grote drukte kan men besluiten thuis te blijven. Preventieve i.p.v. correctieve maatregelen lijken krachtiger.

Notities: Hoe real-time is deze informatie? Kunnen bijv. (lokale) overheden o.b.v. van toenemende drukte die zij via het dashboard waarnemen over gaan tot maatregelen zoals bijv. het sluiten van winkelcentra etc.?

1644913

Registratie: FE74   Aanbieder: Deerns & Innovatic
Categorie: Crowd Control

Oplossing: App voor toegangscontrole van gebouwen en evenementen.

(Technische) Relevantie exit strategie: Erg conceptueel en complex van aard.

Gebruikte technieken: App, toegangscontrole.

Koppelvlakken: Toegangscontrole systemen, smartphone, databronnen van COVID-tests.

Toegevoegde waarde: Kan zeker bijdragen, echter als het systeem hapert en er vormt zich een wachtende massa voor een evenement, dan kan zich voor de poort voltrekken wat je er binnen juist tegen probeert te gaan.

Haalbaarheid: (Te) veel afhankelijkheden o.a. van testen, synchronisatie van testdata en het aansturen van toegangscontrole systemen. Ga je het gebruik verplicht stellen? Waar leg je de rekening?

Incentive gebruik: Specifieke oplossing die in optima forma complex en ook erg kostbaar lijkt. De verwachting is dat een productierijpe versie die functioneel voldoet zoals aangegeven nog enige tijd op zich laat wachten.

Notities: Hoe is de privacy geregeld? Van wie is de data, waar staat deze data? Welke waarborgen zijn er?

1644913

Registratie: FK36   Aanbieder: 10.2.e
Categorie: Crowd Control

Oplossing: App om een digitale wachtruimte te creëren voor ziekenhuizen.

Doel: (10),(1c)
(10),(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Knan helpen te zorgen dat ziekenhuizen niet te overbevolkt worden, maar de vraag is of ziekenhuizen daar niet al een eigen voldoende systeem hebben en of ze bereid zijn een extra systeem voor alle ziekenhuizen te gaan gebruiken.

Gebruikte technieken: BI, afspraken systeem.

Koppelvlakken: Diverse koppelingen databases.

Toegevoegde waarde: Geen toegevoegde waarde voor de exit strategie burgers. Vooral extra oplossing voor het regelen van afspraken in ziekenhuizen en dat er niet te veel bezoekers te gelijk zijn.

Haalbaarheid: Maakt gebruik van bewezen technieken, maar de vraag is gezien ziekenhuizen vaak al hun eigen afspraken systemen hebben hoe deze oplossing daarin past.

Incentive gebruik: Laag, ziekenhuizen hebben hun eigen afspraaksystemen al waarin men rekening kan houden met drukte en beschikbaarheid.

1644913

Registratie: FK70   Aanbieder: Dept Design & Technology B.V.
Categorie: Crowd Control

Oplossing: ditkanjedoen.nl platform voor inzicht in het doen van activiteiten.

Doel: Hierbij bieden we een digitale oplossing die kan bijdragen aan de afschalingstrategie, zelfmonitoring en begeleiding op afstand. Deze oplossing is deels gereed en kan op de gevraagde data operationeel zijn.

(10)(1c)

[Technische] Relevantie exit strategie: Platform geeft inzicht waar ruimte is voor een gewenste activiteit.

Gebruikte technieken: Divers: Web applicatie, Apps, GPS, sensoren.

Koppelvlakken: Web, API's, database.

Toegevoegde waarde: Dit is een simpele en laagdrempelige oplossing met groei en opschaal mogelijkheden die aansluit bij gebruik van hoe burgers apps gebruiken om te zoeken op internet. Integratie mogelijkheden met andere oplossingen.

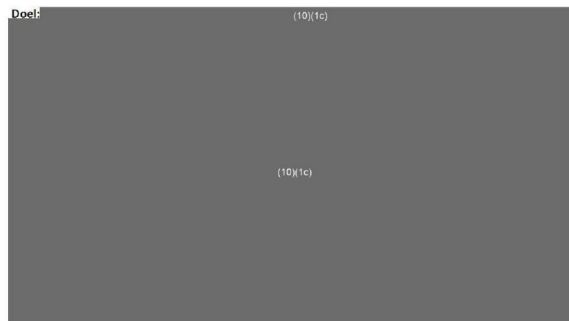
Haalbaarheid: Veel afhankelijkheden met diverse bronnen over drukte, bezettingsgraad, statistieken, etc. Het is niet onmogelijk omdat een groeimodel wordt gehanteerd. Veel uitdagingen, maar ook veel ruimte voor lokaal aansluiten en spreiden investeringen.

Incentive gebruik: Groot. Laagdrempelige oplossing die aansluit bij normaal gebruik apps, platforms. Toegankelijk voor verschillende type gebruikers en doelgroepen. Schaalbaar en vanuit een groeimodel o.b.v. behoefte en mogelijkheden opgezet.

1644913

Registratie: ICA27   Aanbieder: Gauss Ltd (UK) affiliate of Euler Systems
Categorie: Crowd Control

Oplossing: CovidFree Digital-Passport for Socio-Economic Balance.

(Technische) Relevantie exit strategie: (Zelf)testen en melden van het resultaat in een combinatie met de vrijgegeven ruimte door handhaving en welke regels van gebruik daarvoor gelden.

Gebruikte technieken: App, data koppelingen.

Koppelvlakken: API's voor het verzamelen van data.

Toegevoegde waarde: Onvoldoende waarschijnlijk. Er wordt veel van mensen zelf verwacht zonder duidelijke incentive.

Haalbaarheid: Redelijk goed.

Incentive gebruik: Toch wel laag omdat onduidelijk is wat de oplossing op korte termijn voor voordelen heeft voor burgers en ondernemers terwijl er wel wat wordt verwacht van ze.

Registratie: ICA47   Aanbieder: Oscoweb BV
Categorie: Crowd Control

Oplossing: "Winkelen op afspraak" app.

Doel: De slimme digitale oplossing die TouchWare kan leveren draagt met name bij aan de afschalingstrategie en heet; "Winkelen op afspraak".

Op meerdere plaatsen valt te verwachten dat kopers en verkopers van diensten en producten snel weer door elkaar heen zullen gaan bewegen. Daarbij zal het steeds moeilijker worden om de "1,5 meter-regel" consequent te handhaven. Denk bijvoorbeeld aan horeca, ontspanning, cultuur en winkels. Bij een belangrijk deel daarvan kunnen fysieke organisatorische maatregelen er op een eenvoudige manier aan bijdragen dat er voldoende afstand wordt gehouden. Maar in fysieke winkels wordt het hanteren van een dergelijk deurbelid vrijwel onmogelijk te realiseren.

(10)(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Gecontroleerde toegang tot bepaalde locaties.

Gebruikte technieken: App, QR-codes, afspraken systeem.

Koppelvlakken: Afspraken systeem, API's.

Toegevoegde waarde: Ja, kan helpen locaties sneller weer te kunnen gebruiken zonder dat er zich te veel mensen bevinden.

Haalbaarheid: Haalbaar. Issue is wel dat niet iedereen een smartphone heeft. De vraag is hoe men aan data oppervlakten gaat komen en indeling van locaties, etc.

Incentive gebruik: Als het niet heel gebruikersvriendelijk is dan zal het niet werken.

1644913

Registratie: JD5   Aanbieder: GUTS Netherlands B.V.
Categorie: Crowd Control

Oplossing: Digitaal toegangssysteem om drukte op openbare plekken te reguleren.

Doel: Wij kunnen op zeer korte termijn ons digitaal toegangssysteem uitrollen waardoor openbare ruimtes en winkels de toestroom van personen kunnen monitoren en vervolgens analyseren. Hierdoor kunnen we het risico op besmetting bij alle openbare plekken beheersbaar maken, terwijl deze plekken wel toegankelijk blijven voor publiek. Onze techniek is bewezen stabiel en in staat om grote toestroom van websitebezoeken te verwerken.

(Technische) Relevantie exit strategie: Ticketsysteem voor toegang tot locaties.

Gebruikte technieken: Apps, digitale portemonnee.

Koppelvlakken: Uitwisseling met databases die reserveringen bijhouden.

Toegevoegde waarde: Ja, het kan helpen locaties sneller weer te kunnen gebruiken zonder dat er zich te veel mensen bevinden.

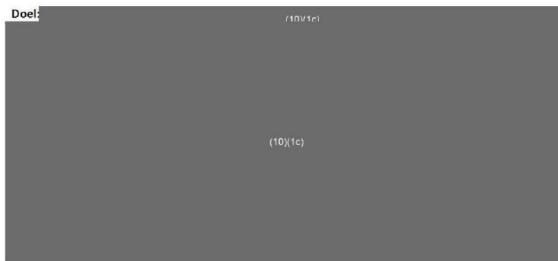
Haalbaarheid: Haalbaar. Issue is wel dat niet iedereen een smartphone heeft.

Incentive gebruik: Als het niet heel gebruikersvriendelijk is dan zal het niet werken. Veel partijen (in een regio) zullen mee moeten doen. Met maar een paar werkt dit niet.

1644913

Registratie: MA35   Aanbieder: The Close App
Categorie: Crowd Control

Oplossing: Close app om gecontroleerd publieke ruimten open te stellen.

(Technische) Relevantie exit strategie: Gecontroleerde toegang tot bepaalde locaties.

Gebruikte technieken: App, platform, afspraken systeem.

Koppelvlakken: Afspraken systeem, API's.

Toegevoegde waarde: Ja, het kan helpen locaties sneller weer te kunnen gebruiken zonder dat er zich te veel mensen bevinden.

Haalbaarheid: Haalbaar. Issue is wel dat niet iedereen een smartphone heeft.

Incentive gebruik: Als het niet heel gebruikersvriendelijk is dan zal het niet werken. Veel partijen (in een regio) zullen mee moeten doen. Met maar een paar werkt dit niet.

1644913

Registratie: MIK07   Aanbieder: Egeniq BV

Categorie: Crowd Control

Oplossing: App om laagdrempelig bezoekers binnen en buiten een locatie te doseren m.b.v. virtuele wachtrij.

Doel: Laagdrempelige bezoekers dosering en het voorkomen van rijen binnen en buiten de locatie (winkel, bos, attractie etc). Wij hebben een mechanisme ontwikkeld waarmee ondernemers met zo min mogelijk moeite een tool hebben die hen helpt bij het doseren van bezoekers in hun locatie en het voorkomen van rijen. Dit zal bijdragen aan het implementeren van de '1.5m samenleving'.

(10)(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Relevantie is hoog. Nu zijn er alleen richtlijnen voor het bezoek aan winkels en wat willekeurig in hoe ze geïmplementeerd zijn. Met deze app zal er meer duidelijkheid en mogelijkheden zijn voor burgers om winkelen te plannen en bezoeken te combineren.

Gebruikte technieken: Website/app, QR-code.

Koppelvlakken: Koppeling met agenda tool. GPS en locatie bepaling. Systeem/sensor die aantallen bepaald in een winkel.

Toegevoegde waarde: Verwachting is van wel. Brede toepassing voor meerdere winkels is gewenst. Wellicht meer use cases nodig en optie voor verschillende type winkels en doelgroepen. Niet iedereen heeft echter een smartphone.

Haalbaarheid: Hoog.

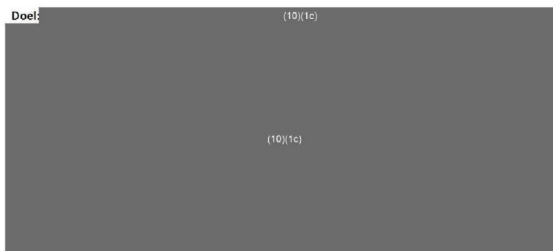
Incentive gebruik: Hoog. Issue is wel dat niet alle doelgroepen (ouderen bijv.) een smartphone/app hebben en dus geen afspraak kunnen maken

1644913

Registratie: MIJ29   Aanbieder: Back4Business.nl
Categorie: Crowd Control

Oplossing: App bezettingsgraad op de werkvloer om virusverspreiding te reduceren.

Doel: (10),(1c)

(10),(1c)

[Technische] Relevantie exit strategie: Via techniek optimaal gebruik gaan maken van bezetting in bedrijvenpanden.

Gebruikte technieken: Wifi en app, dashboarding.

Koppelvlakken: Locatiebepaling, uitlezen data en monitoring van gebruik.

Toegevoegde waarde: Zorgt voor extra inzicht. Lijkt in eerst instantie meer iets voor grote bedrijven.

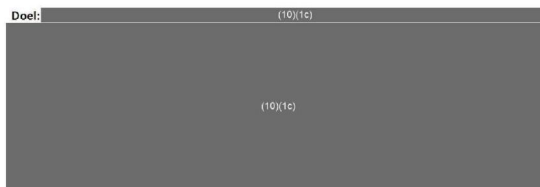
Haalbaarheid: Het lijkt erop dat het haalbaar is. Vraag of locatiebepaling met wifi genoeg detail geeft.

Incentive gebruik: Voor bedrijven zeker. Kunnen ze meer grip krijgen voor een optimale bezetting in kantoren en hiermee opstarten van hun bedrijven.

1644913

Registratie: RJP8   Aanbieder: Livework Netherlands bv
Categorie: Crowd Control

Oplossing: Crowd control app voor openbare plekken zoals bijv. winkels.

(Technische) Relevantie exit strategie: Relevantie is hoog. Nu zijn er alleen richtlijnen voor bezoek winkels en wat willekeur in hoe ze geïmplementeerd zijn. Met een app meer duidelijkheid en mogelijkheden voor burgers om winkelen te plannen en bezoeken te combineren.

Gebruikte technieken: App, ongetwijfeld iets met API's. Te veel onduidelijk wat de achterliggende techniek is om meting van drukte te doen.

Koppelvlakken: Onduidelijk.

Toegevoegde waarde: Vast.

Haalbaarheid: Zonder meer haalbaar; inzicht in wat oplossing is niet te bepalen.

Incentive gebruik: Kan hoog zijn voor burger en ondernemer.

Notities: Lijkt op oplossing TT70.

1644913

Registratie: TT59   Aanbieder: DAT.Mobility
Categorie: Crowd Control

Oplossing: Platform om verplaatsingsgedrag van mensen te monitoren en te onderzoeken.

Doel: We zien hier vooral mogelijkheden voor de transitie-strategie waarbij we bijvoorbeeld per veiligheidsregio informatie over het verplaatsingsgedrag kunnen monitoren. Daarnaast is het denkbaar is dat deze techniek gebruikt kan worden door mensen om te achterhalen waar ze op een bepaald moment precies waren. Deze informatie kan zeer waardevol zijn om het daadwerkelijke besmettingsrisico te kunnen inschatten op het moment dat iemand een melding over een besmettingsrisico ontvangt, aangenomen dat die melding voorzien is van het tijdstip waarop dat risico plaatsvond.

(Technische) Relevantie exit strategie: Inzicht in drukte helpt.

Gebruikte technieken: Monitoring en analyse data gedrag van een bekend vast panel. Tracking via app.

Koppelvlakken: API, dashboard, smartphone.

Toegevoegde waarde: Inzicht in drukte helpt. Veel data over verschillende doelgroepen en hun gedrag. Meer mogelijkheden voor directe adviezen. Vooral analyse die handig is voor ingrijpen en beleid. De vraag is wel of meer direct inzicht mogelijk is en of voldoende dekingsgraad met panel mogelijk is op een zo relevant mogelijk detailniveau.

Haalbaarheid: Hoog. Dit zijn bewezen analyse technieken. De vraag is wel of meer real-time analyse mogelijk is. Kan een Dashboard sneller inzicht gaan geven voor verbeteren handelingsperspectief? En is detailniveau relevant genoeg?

Incentive gebruik: Voor burger en ondernemers goed om inzicht te hebben. Voor beleidsmakers en toezichhouders ook handig om op te kunnen acteren.

1644913

Registratie: TT70   Aanbieder: OBM BV
Categorie: Crowd Control

Oplossing: StoreTime app voor winkeliers en consumenten.

Doel: (10)(1c)

A large rectangular area of the document is redacted with a solid grey background. The word 'Doel:' is visible at the top left of this area, followed by '(10)(1c)'. Another '(10)(1c)' is centered within the redacted area.

[Technische] Relevantie exit strategie: Relevantie is hoog. Nu zijn er alleen richtlijnen voor bezoek winkels en wat willekeur in hoe ze geïmplementeerd zijn. Met een app zal er meer duidelijkheid en mogelijkheden zijn voor burgers om winkelen te plannen en bezoeken te combineren.

Gebruikte technieken: App

Koppelvlakken: Koppeling met agenda tool, GPS en locatie bepaling. Systeem/sensor die aantallen bepaald in een winkel.

Toegevoegde waarde: Verwachting is van wel. Brede toepassing voor meerdere winkels is gewenst. Wellicht meer use cases nodig en een optie voor verschillende type winkels en doelgroepen. Niet iedereen heeft echter een smartphone.

Haalbaarheid: Hoog. Maakt gebruik van bewezen techniek. GPS kan wel eens niet accuraat genoeg zijn. Wellicht combinatie met uitcheck met app nodig.

Incentive gebruik: Hoog. Issue is wel dat niet alle doelgroepen (ouderen bijv.) een app hebben en dus geen afspraak kunnen maken.

1644913

Registratie: FK56   Aanbieder: SemLab BV

Categorie: Crowd Control

Oplossing: Reserveringsapp FIRST voor openbare locaties.

Doel: (10)(1c)

(10)(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Hulp bij reserveren voor optimaal gebruik voorzieningen.

Gebruikte technieken: App, smartphone.

Koppelvlakken: Mobiel netwerk.

Toegevoegde waarde: Kan zeker bijdragen om burgers meer gebruik te kunnen laten maken van voorzieningen en ondernemers weer te laten ondernemen. Maatwerk voor gebruikers en regionaal lijkt mogelijk.

Haalbaarheid: Groot. Bestaande technieken.

Incentive gebruik: Hoog. Burgers willen weer naar buiten en ondernemers graag optimaal kunnen ondernemen.

1644913

Registratie: GDI10   Aanbieder: Humanoids
Categorie: Crowd Control

Oplossing: Online crowd control platform.

Doel: (10)(1e)
(10)(1e)

(Technische) Relevantie exit strategie: Hulp bij reserveren voor optimaal gebruik voorzieningen.

Gebruikte technieken: App, smartphone.

Koppelvlakken: Mobiel netwerk.

Toegevoegde waarde: Kan zeker bijdragen om burgers meer gebruik te kunnen laten maken van voorzieningen en ondernemers weer te laten ondernemen. Maatwerk voor gebruikers en regionaal lijkt mogelijk.

Haalbaarheid: Groot. Bestaande technieken.

Incentive gebruik: Hoog. Burgers willen weer naar buiten en ondernemers graag optimaal kunnen ondernemen.

1644913

Registratie: ICA70   Aanbieder: Civil7 B.V.
Categorie: Crowd Control

Oplossing: App drukte monitoring OV.

Doel: (10)(1c)
(10)(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Monitoren van drukte in het OV.

Gebruikte technieken: App.

Koppelvlakken: Diverse.

Toegevoegde waarde: Kan helpen als alle OV systemen aansluiten. Verder moet informatie ook toegankelijk zijn voor niet digi-vaardige burgers.

Haalbaarheid: Redelijk. NS werkt al met drukte systemen. De vraag is of andere ov-systemen dit ook lukt en of dan systemen zijn te integreren.

Incentive gebruik: Hoog. Meer optimaal gebruik van het ov-systeem.

Notities: Vraag is of dit niet met andere systemen moet worden geïntegreerd en of dit dan niet in juist bestaande bekende oplossingen moet gebeuren.

1644913

Registratie: MIK05   Aanbieder: Novalinq B.V.
Categorie: Crowd Control

Oplossing: App die helpt om activiteiten in te plannen.

Doel: (10)(1c)
(10)(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Inzicht in drukte helpt.

Gebruikte technieken: App / web applicatie. Big data analyse. AI analyse.

Koppelvlakken: Data verzamelen en integreren.

Toegevoegde waarde: Inzicht helpt, maar zal te weinig helpen in het hier en nu.

Haalbaarheid: Haalbaar, maakt gebruik van bekende bewezen technieken.

Incentive gebruik: Laag, toepassing te nauw en inzicht is niet up to date genoeg.

1644913

Registratie: FE71   Aanbieder: 10.2.e
Categorie: Crowd Control

Oplossing: Systeem om 1,5m tussen personen met units te handhaven.

Doel: (10)(1c)
(10)(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Reminder krijgen bij het overtreden van de 1,5m regel lijkt zinvol, onmogelijk zonder techniek.

Gebruikte technieken: Onbekend. Betreft in ieder geval geen 'smart' oplossing, maar 'domme' units (beacons?) die niets anders lijken te doen andere units te scannen en na te gaan of de afstand tussen de dichtstbijzijnde unit minimaal 1,5 m is.

Koppelvlakken: -

Toegevoegde waarde: Even simpel als even krachtig. Eén doel en dat is die 1,5 m waarborgen anders een signaal.

Haalbaarheid: Niet bewezen. Maar een beacon die andere beacons zoekt in de nabijheid en binnen een bepaalde straal een signaal afgeeft, dat klink aanneemelijk en haalbaar.

Incentive gebruik: Voor jong en oud, onafhankelijk van andere tools. Zitten mensen te wachten op nog een apparaatje op zak? Vraagt om vervolg onderzoek. Pas zinvol bij grootschalig gebruik.

Notities: Wie is eigenaar? Wat kost het? Op termijn waarschijnlijk niet meer bruikbaar. Stroomverbruik? Afmetingen? Ik zie de kakofonie van lichtflitsen en alarmsignalen voor me in een drukke omgeving, hier kan best eens een zelfreinigend en lerend vermogen van uitgaan.

1644913

Registratie: AH20 Aanbieder: 5.1.2e

Categorie: Crowd Control

Oplossing: Corona paspoort.

Doel: Doel van het coronapassport is dat men veilig toegang krijgt tot aangesloten faciliteiten, publieke gelegenheden, OV, luchtvaartmaatschappijen en andere landen. De wetenschap dat mensen om ons heen ook een coronapassport (digitaal inenting paspoort / DIP) hebben in publieke ruimte waarin men zich bevindt maakt een groot verschil in het gevoel van veiligheid.

Wanneer de Covid-19 maatregelen versoepelen en meer duidelijkheid is over welke testen betrouwbaar worden geacht, blijft nog steeds het onveilige gevoel bij mensen. Men wil zekerheid dat iedereen die in hun omgeving is niet besmettelijk is of juist immuun en/of een andere status hebben.

(Technische) Relevantie exit strategie: Corona paspoort, immuun verklaring.

Gebruikte technieken: Backend systeem met website en Google app.

Koppelvlakken: Niet bekend.

Toegevoegde waarde: Nee. Weinig toegevoegde waarde omdat maar 3% van de bevolking immuun is. En niet bewezen is dat je niet nog een keer Corona kan krijgen.

Haalbaarheid: Toepassing is haalbaar.

Incentive gebruik: -

1644913

Registratie: FE35   Aanbieder: Imagine Run B.V. h.o.d.n. eRoutes
Categorie: Crowd Control

Oplossing: eRoutes platform voor individuele wandel- en hardlooprotes.

Doel: (10)(1c)
(10)(1c)

(Technische) Relevantie exit strategie: Voor crowd control niet zo relevant. Vitaliteit wel, maar wat voegt dit wezenlijk toe o.b.v. wat het nu al doet? Waarschijnlijk niet veel.

Gebruikte technieken: App en web met data o.b.v. aantallen sporters en geografische routes o.b.v. GPS.

Koppelvlakken: GPS, dashboard, Smartphone.

Toegevoegde waarde: Zeer beperkt voor crowd control. Voor vitaliteit alleen voor de doelgroep.

Haalbaarheid: De app is er al en volgens mij veranderd er niet zoveel anders dan drukte inzichtelijk maken, deze data lijkt reeds beschikbaar, maar zegt maar in beperkte mate iets over de daadwerkelijke drukte op de route.

Incentive gebruik: Laag, gaat over een specifieke doelgroep.

Notities: In termen van crowd control 70k gebruikers verspreid over het land, maar welk % is actieve gebruiker etc.? Is het aandeel actieve leden groot genoeg om significant iets over de daadwerkelijke drukte op de route te kunnen zeggen? Of deze app (als mensen niet geïnteresseerd zijn in meer bewegen/vitaliteit) mensen gaat stimuleren dit wel te doen is niet aannemelijk.

16769150

16769150

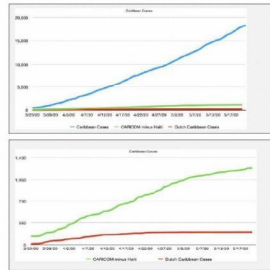
16769150

THE CARIBBEAN

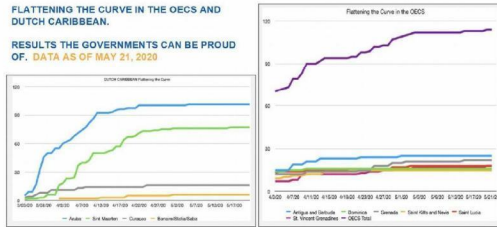
The Caribbean as a region, with a population of more than 42 million people, incorporates many differences in culture and language but also great synergies and similarities.

While the Cases Curve for the whole Caribbean has generally been in line with other regions of the world, two groups of countries stand apart from the norms as success stories in flattening the curve.

CARICOM (minus Haiti) with a population of 7.5 million, the OECS with 630 thousand and Dutch Caribbean with 340 thousand

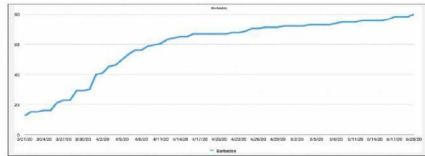

16769150

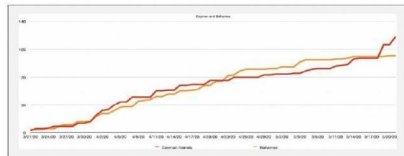
16769150

BARBADOS HAS ALSO SUCCEEDED IN
FLATTENING THE CURVE.
DATA AS OF MAY 21, 2020

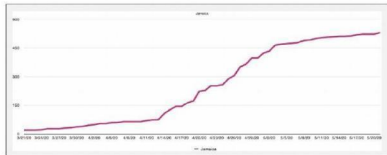
16769150

CAYMAN ISLANDS & THE BAHAMAS, ALSO FLATTENING THE CURVE.
DATA AS OF MAY 21, 2020

16769150

AND JAMAICA, THE BIGGEST CARICOM TOURIST MARKET, HAS ALSO
SUCCEEDED IN FLATTENING THE CURVE. DATA AS OF MAY 21, 2020

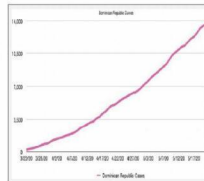
16769150

**BUT THE DOMINICAN REPUBLIC HAS EXPERIENCED DIFFICULTIES IN
FLATTENING THE CURVE.**

DATA AS OF MAY 21, 2020

While the tourist islands of CARICOM and the Dutch Caribbean ([St. Maarten](#)) have been successful in flattening the curve, any thoughts that because of the hotter climate COVID-19 is less infectious can be dispelled by the Dominican Republic curve.

Lose focus and CARICOM and the Dutch Caribbean could look like the Dominican Republic curve.

16769150

CARICOM, THE OECS & THE DUTCH CARIBBEAN

The Governments of CARICOM and the Dutch Caribbean acted quickly to implement lockdowns, curfews and social distancing rules and to their credit the general public and business, including the tourism sector, took personal responsibility for following their government's rule and regulations. The governments and people of CARICOM and the Dutch Caribbean rightly deserve credit for succeeding in flattening the curve where so many more developed countries failed or took far longer to bring COVID-19 under control.

The challenge now is, that with COVID-19 under control in CARICOM and the Dutch Caribbean, it's time to reopen the economies and particularly the main driver for economic growth, tourism. Reopening borders and airports in a safe way that protects the gains that have been paid for so dearly in lost revenue to governments and commerce needs to be done in a way that protects public health against a second wave of infections but it also needs to give our visitors the feeling of health safety and security to give them the confidence to return to the Caribbean sun, sea and sand.

There's safety and strength in numbers so if CARICOM and the Dutch Caribbean act together in unity there's a real possibility for the region to take the global lead and have real influence in reopening this tropical paradise.

COVI-PASS
REOPEN. SAFELY. TOGETHER.

16769150

WHAT TOURISM MEANS TO THE CARIBBEAN

- In 2019 the contribution of travel and tourism to GDP was 15.5% of the total economy.
- The contribution of travel and tourism to employment was 2.4 million jobs.
- Visitors spent 35.4 billion USD.
- International arrivals were 26.6 million visitors.
- 89% was spent in the leisure sector, with 11% being related to business.
- Tourism is the lifeblood for most of the small island economies and restarting tourism while protecting health is challenge governments face.
- **WE BELIEVE IN A SAFE TRAVEL ZONE SOLUTION.**

OF
COVI-PASS
HEALTH CERTIFICATE

16769150

THE CARIBBEAN SAFE TRAVEL ZONE

This presentation sets out how to create a Safe Travel Zone for CARICOM and the Dutch Caribbean with the motto to our visitors....

WE PROTECT YOU, YOU PROTECT US

The threat from COVID-19 is far from over. May 22nd, 2020 saw the highest daily number of new cases ever reported, over 107,000 worldwide and the highest number of new cases in the USA for two week, over 28,000 on May 21st, 2020. But as the US opens up and the need for a vacation to break the 'Lockdown Blues' bubbles to the surface, in the Caribbean the level of the threat for a second wave needs to be understood and also put in perspective.

OF
COVI-PASS
TRAVEL HEALTH PROTECTION

16769150

THE CARIBBEAN SAFE TRAVEL ZONE

With the US as the travel market most likely to open in the short term, in order to be able to siphon out 'fake news' it's important for the public at large to understand what the numbers mean.

- ④ When we see millions infected worldwide, what's the real infection rate?
- When hear how COVID-19 testing is the key to controlling the virus, how many people actual test positive?
- ④ What's the likelihood of tourists with COVID-19 reaching our shores?
- And most importantly, how can we know and what can we do about it?

OF
COVI-PASS
TRAVEL PROTECTION

16769150

UNDERSTANDING THE NUMBERS.

- ④ What's the real infection rate, what's the likelihood of a tourist arriving with COVID-19 and what do we do about it?
  - ④ As of May 22nd, 2020 the nation wide infection rate in the USA was 11 COVID-19 case in every 100 of those tested. However, this varies considerably State to State with, for example, New York State at 23 COVID-19 cases per 100 of persons tested, almost 1 on 4, and California with less than 6 COVID-19 Case per 100 of those tested.
  - ④ Europe, as a whole, as of May 22nd, 2020 was similar to California, just over 6 COVID-19 Case per 100 of those tested. UK is almost 8 COVID-19 Case per 100 people, Italy is 7 COVID-19 Case per 100 people and Germany 5 COVID-19 Case per 100 people.
  - ④ It's also important to appreciate that in all these countries testing is focused more on people with possible symptoms and therefore the actual rates for a plane load of tourist could well be less.
  - ④ So what do these numbers mean? Opening to flights is a manageable risk provided testing is done to identify every visitor with COVID-19.
  - ④ Ultimately, the challenge for governments is that just one undetected asymptomatic COVID-19 positive visitor can create a new hotspot in a resort and spread into the community. Testing is the only real solution.

OF
COVI-PASS
TRAVEL HEALTH PROTECTION

16769150

WHEN TO TEST? BEFORE DEPARTURE OR ON ARRIVAL?

In an ideal world, global regulations requiring all passengers to have a valid COVID-19 Negative Test Certificate would be the answer. But today's world is neither ideal nor focused on the future..... COVID-19 has governments dealing with today's problems, global regulations are a long way in the future, if at all.

Without testing being a precondition to boarding, it's hard to see how the Caribbean, whether as a block or as individual countries, can put enforceable protocols in place that require testing before departure while still remaining relevant as a tourist destination. Airlines won't take on the responsibility unless required to do so by the FAA or a similar regulatory body like CBP in the States. Although Caribbean governments might hope for this, there's no evidence it can even work, given the fact that the majority of passengers headed for the Caribbean travel through two or more airports *en route* to their Caribbean destination.

This leaves **testing on arrival** as the only safe travel solution. Protocols for testing on arrive are explained later in this presentation.

OF
COVI-PASS
TRAVEL SOLUTIONS

16769150

ENSURING A SAFE ST.MAARTEN DESTINATION

St.Maarten/St.Martin represents a unique situation. To optimize the COVI-PASS™ solution, French St. Martin authorities should be urged to adopt the same standards for incoming travelers at their regional airport in Grand Case.

Using COVI-PASS™ at both airports will avoid the need for border controls between the two sides of the island and retain the unique 'two nations, one destination' travel option the island is famous for.

Transportation and hospitality sectors on both sides of the island benefit from the application of a single standard.

The logo for COVI-PASS features a stylized 'G' icon above the text 'COVI-PASS'. Below this, the words 'COVID-19 HEALTH PROTECTION' are written in a smaller font, and at the bottom, the website 'WWW.LOBBERS.COM' is listed.

COVI-PASS
COVID-19 HEALTH PROTECTION
WWW.LOBBERS.COM

16769150

DOES ANYTHING OTHER THAN TESTING GET THE ANSWERS NEEDED?

WHAT ABOUT CHECKING TEMPERATURES ON ARRIVAL?

Some airports and back-to-work measures include digital temperature testing as a part of hygiene and social distancing protocols. While this can pick up on people with elevated temperatures it's important to understand that temperature is **not a replacement for diagnostic testing** because temp checks:

- ④ DON'T PICK UP ANY ASYMPTOMATICS (MORE THAN 60% OF COVID)
- ④ 22% OF SYMPTOMATICS DO NOT EVER HAVE A FEVER
- ④ EVEN THOSE WITH FEVERS DON'T HAVE A CONSTANT FEVER. IT GOES UP AND DOWN AND IS ACTUALLY ELEVATED FOR A VERY SMALL PERCENTAGE OF TIME IN THE DAY
- ④ PASSENGERS ARE ONLY IN CUSTOMS FOR AN HOUR OR TWO RENDERING THE CHANCE OF PICKING UP AN ELEVATED TEMP EVEN IN SYMPTOMATIC COVID PATIENTS VERY SLIM
- ④ AND FINALLY, AIR CONDITIONED ENVIRONMENTS CAN ALSO AFFECT BODY TEMPERATURE

BY
COVI-PASS
HEALTH MONITORING

16769150

IS THEIR TECHNOLOGY AVAILABLE TO CREATE A *SAFE TRAVEL ZONE?*

In July, the Canary Islands will be introducing a travel App where passengers with a digital health passport can show they don't have coronavirus.

So although CARICOM and the Dutch Caribbean will not be the first tourist destinations to use technology paired with testing, the technology being proposed in this presentation gives the highest level of data security, military encryption and cannot be hacked.

The Canary Islands App is a QR Code whereas the proposed Caribbean *Safe Travel Pass* uses V-Code.

So what's the difference?

OF
COVI-PASS
HEALTH PASSPORT

16769150

WHAT'S THE DIFFERENCE?

QR CODE VS V CODE

How QR Codes can fall short in the ID Sector due to 'ATTAGGING'

16769150

WHY NOT TO USE QR CODES?

The QR Code is an open source un-regulated technology used in close proximity to kickstart a 'transaction' from a mobile device.

MANY TRANSACTIONS ARE SUBJECT TO 'ATTAGGING'

In Layman terms, Attagging is where a bad actor replaces a valid QR code with one they have created.

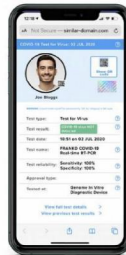
In most cases, this is done to divert payment of goods to themselves rather than the intended recipient.

This is usually done by linking a QR code to a similar domain named micro-site that the consumer wont notice when scanned using the native reader.

There are over 1 Billion total financial QR transactions per day in India alone.

Digital ID is becoming a hot topic, both for immunity passports and general ID. It too will be subject to 'Attagging' and other abuse.

QR CODES CAN'T BE SCANNED OUTSIDE OF THE 2M SAFE DISTANCING ZONE. JEOPARDISING PUBLIC SAFETY IN VIRUS CONTROL CHECKS

16769150

WHY COVI-PASS™ USES VCODE

COVI-PASS™ is built using VCode® technology. VCode is an award winning, patented technology solution awarded the seal of excellence from the European Commission.

The VPlatform that issues and manages the VCode® creation is closed loop which means all VCode® creations must flow through the central system that is end-to-end encrypted.

The VCode is not made up of destination data which means the platform can control what is delivered to the device screen using GeoFences, Time, Date, User ID, Device Type & Amount of Scans.

VCode technology is not subject to tagging due to the closed loop nature of the platform and due to sensitive use cases being displayed only through COVI-PASS™ and other VCode enables apps (not URL triggered). The VPlatform is capable of producing 2.2 Quadrillion position free variations of VCodes.

The software development kit and api allows branched off secure products to be created and adopted like the COVI-PASS™ Digital Health Passport that has been promoted across the world and already being used in 15 countries.

VCODES CAN BE SCANNED OUTSIDE OF THE 2M SAFE DISTANCING ZONE BOOSTING SAFETY IN VIRUS CONTROL CHECKS.

16769150

INTRODUCTION

COVI-PASS™ is a digital health passport that lets users and the appropriate authorities check and authenticate their health status safely and securely allowing them to resume normal life and travel.

COVI-PASS™ is powered by Y CodeV Platform which are superior technologies when compared to QR code based technologies, thus rendering COVI-PASS™ as unhackable.

COVI-PASS™ is a solution built to handle the complexities required to bring passengers back to the Caribbean islands from sea or air travel. Tests can be administered and their results can be stored on their digital health passport.

COVI-PASS™ enables every Caribbean island to understand every passenger arriving, and keep a precise check on their COVID health status. It is recognized as one of the only solutions that is built to tackle the challenges faced with making the Caribbean islands a safe tourist destination again.

16769150

OVERVIEW: HEALTH & FINANCIAL PROBLEMS

SARS CoV-2 has changed the way we travel by air and sea forever. The industry has weathered storms before, but none as rough as this. Nearly two-thirds of the world's 26,000 passenger aircraft are grounded, and some 25 million jobs are at risk. IATA has warned that carriers face a \$314 billion shortfall in ticket sales this year, and half of them face bankruptcy in two to three months, without Government help.

"Roger Dow, president and CEO of the U.S. Travel Association recently commented that the impact on travel is six or seven times greater than the 9/11 attacks,"

The effect on the Cruise Business has also been swift and continues to flag. Cruise companies have lost \$750 million in revenue since January, according to reports. Shares of the big players like Royal Caribbean and Carnival have dropped by 60 to 70 percent. Future losses will mount, and it's likely that sailings will be postponed at least until July or August.

COVI-PASS™ IS THE SOLUTION TO GET THESE ENTITIES BACK TO PRODUCTIVE MODE WITH THE REQUISITE PEACE OF MIND

COVI-PASS
LIFE SAVING TECHNOLOGY
WWW.LIFE888.COM

16769150

WHY SHOULD THE CARIBBEAN USE COVI-PASS™

- ULTRA-SECURE** - VCode has 2.2 Quadrillion image variations equivalent to 200m variations per person on the planet and uses military grade encryption to generate store data.
- NO TRACKING** - COVI-PASS™ is dormant until it is scanned and therefore does not track its users in real time.
- SUPERIOR TECHNOLOGY** - A VCode can be scanned on or from a moving object, on any multimedia or television screen, is up to 10x faster than traditional codes and can even be scanned when the VCode is microscopic or slightly damaged.
- SAFE DISTANCE SCANNING** - VCode can be scanned from over 100 metres, with an 80:1 distance to size scan ratio, at 170-degree angles.
- DYNAMIC CONTENT DELIVERY** - Different information is displayed depending on the access granted to different individuals. E.g. The data a guard has access to is different from that of a healthcare professional.
- AUTHENTICATION** - COVI-PASS™ uses biometric ID verification to secure identification.
- ON APPROVAL** - Certified for safe use, VCode is being trialed for a wide range of applications for the UK with plans to bring the technology to 5 bn people worldwide by 2030.
- PERMISSION BASED** - Can grant users with 'green' health status access to different areas upon scanning.
- INTELLIGENT COLOUR MAPPING SYSTEM** - A user's health status automatically changes from green to amber and red as they approach the date of their next test.
- ADVANCED ANALYTICS CAPABILITIES** - Users health status can be overlaid with scanning location enabling health care workers to quickly and accurately analyse interaction data.

COVI-PASS
DIGITAL HEALTH EXPERIENCE

16769150

SUPERIOR TECHNOLOGY

The Caribbean needs a solution that is scalable, safe and secure. Traditional barcodes and QR codes are open-source and can therefore be downloaded liberally and integrated freely into any system.

The open-source nature of this means that there is no central database that keeps track of all the codes being generated leading to duplications but also opening up this unregulated technology to abuse like 'a-tagging' which is the impersonification of a code issuer leading the person scanning the code to the wrong destination.

This security risk would be unacceptable for the use of a Health Passport which has the personal health information of an individual encrypted within it.

COVI-PASS
FOR THE HEALTH PROFESSION
www.COVI-PASS.com

16769150

HOW COVI-PASS™ WORKS

1 - SECURITY

1. New user downloads the app and enters their details.
2. Covi-Pass registered healthcare provider grants permission to activate COVI-PASS™.
3. Only a registered Covi-Pass healthcare provider can open an administrative account to their patient.
4. Only users with authorized passes can use their digital health passport.

2 - REGISTRATION

1. Covi-Pass registered medical practitioner registers new passenger.
2. Covi-Pass registered medical practitioner can also scan the VCode if the passenger has already opted for information to grant permission of use.
3. The passenger's information will be automatically updated in the travel records.

3 - TESTING

1. Covid-19 test kit with VCode is scanned or serial number typed into the system.
2. Rapid Covid-19 test administered to Covi-Pass registered individual and test results are recorded in the system.

4 - IN USE

1. Expiration period for the next test date set which will enable push notifications to be sent to the individual as a reminder.
2. Covi-Pass digital health passport assigned to users with the option for VCode to be printed on paper or embedded in a fob.
  - Intelligent colour mapping system alerts Covi-Pass individuals when their next test is due.
  - Covi-Pass Registered Healthcare Providers can request users to update their health status and take appropriate action.

COVI-PASS
HEALTHCARE PROVIDER
www.covipass.com

16769150

CROWD CONTROL

SUPERIOR SCANNING CAPABILITIES... ENABLED BY VCODE

- ④ Can be scanned on as little as 5mm
- ④ Can be scanned from over 100m away
- ④ Can be scanned from almost flat angle (170 degrees)
- ④ Can be scanned even if code is 30% damaged or 10% opaque
- ④ Can be scanned 10 seconds faster than other barcodes

16769150

ONE CODE WITH INFINITE POSSIBILITIES

COVI-PASS™ offers a multitude of other options for the Caribbean Islands.

For example, in a few simple steps VCodes can also migrate the current EID card for all passengers arriving at V.C. Bird International or Princess Juliana International Airport. All the information can be stored and shared faster than any other solution.

Since contact with Immigration and Customs will be severely limited, a VCode can offer immediate and secure uploading and processing of information needed on arrival.

VCodes can offer a vast array of other information, such as travel tickets, work ID, payment methods, passport and much more. There really are infinite possibilities.

COVI-PASS
COVID-19 HEALTH PASSPORT
WWW.LOVEBORN.COM

16769150

TESTING FOR COVID - THE CARIBBEAN WE PROTECT YOU, YOU PROTECT US.

To ensure the Caribbean islands stay safe and bring back safe tourism to the island, correct testing measures will need to be carried out. Tests will need to be readily available, accurate, cost effective and administered to passengers planning to travel to any of the Caribbean islands.

COVI-PASS ENSHRINES THE MOTTO WE PROTECT YOU, YOU PROTECT US.

During the COVID-19 pandemic, safe health tourism is a two way street. Healthy tourists who have positive antibody tests or negative antigen tests. Only persons tested positive with the virus shouldn't travel. Likewise, the entire tourism sector in each Caribbean destination must ensure that anyone who interacts with their visitors must also have a positive antibody test or negative antigen test.

It's also important that in the case of persons with negative antigen tests these need to be retested at intervals in accordance with local Ministry of Health guidelines.

The logo for Covi-Pass features a stylized 'G' icon above the text 'COVI-PASS'. Below this, it reads 'FOR THE HEALTH TOURISM' and 'www.LOBBERS.com'.

COVI-PASS
FOR THE HEALTH TOURISM
www.LOBBERS.com

16769150

WITH COVI-PASS™ THERE'S THE FREEDOM TO ENJOY LIFE AGAIN

For the tourist or business traveler.

- 📱 It is recommended that travelers download the Caribbean Covi-Pass App. Once downloaded, the next steps, some 'recommended', some "mandatory", are:
- 🕒 **RECOMMENDED** Between 72 to 96 hours before departure arrange for a COVID-19 PCR test or if available a Rapid Antigen Test at your local testing center or pharmacy. If your test is Negative you're good to travel, if your test is Positive you should contact the airline and inform them, the airline will then advise you on what to do, as you would not be allowed entry by immigration to the destination country. Include a copy of the COVID-19 Test with your travel documentation. Should this COVID-19 Test come back Positive you won't make the trip to the Caribbean and should seek the necessary healthcare advice. Furthermore, having this test before you travel will speed up your arrival procedures.
- 🕒 **MANDATORY** On arrival, COVID-19-Pass Prescreening and a COVID-19 antigen test is done at the designated health facility before immigration. The results will take less than 30 minutes.

COVI-PASS
DIGITAL HEALTH PASSPORT

16769150

THE NEXT STEPS

1. Once the result comes back Negative the test details will be entered into your Covi-Pass and you can proceed to immigration and customs. All immigration and customs officers are Covi-Pass 'Green' and social distancing protocols will be followed as your Covi-Pass App negative code can be read by the officer's device at distances greater than 6 feet.
2. **MANDATORY:** If the test comes back Positive you will be accompanied by a medical healthcare provider to a hotel designated as a Government Quarantine facility. Then you will be accompanied back to the airport to return on the next flight to your international departure airport.
3. At your resort, hotel or guesthouse Covi-Pass 'Green' protocols are also in place and all major resorts are geofenced. Geofencing is a technique of sending smartphone users to create a virtual perimeter or boundary around a business location which notifies users as soon as they enter the boundary.
4. Over a 7 day period your Covi-Pass 'Green' will slowly change from green through amber to red. Amber is a warning that you need to schedule a COVID-19 Rapid Test with the resident nurse or designated healthcare provider at the resort will make arrangements for the follow up Rapid Test. The need for this and future tests will depend on your length of stay.
5. Once back in your home country you should be able to continue to use your Covi-Pass as a right to work pass once you continue maintaining Green status.

COVI-PASS
DIGITAL HEALTH PROTOCOL

16769150

WITH COVI-PASS™ BACK TO WORK!

- 🌐 All baggage handlers, taxi dispatchers, taxi drivers and hotel/tour guides are also Covi-Pass **Green**.
- 🌐 The Airport perimeter fence is geo-fenced and only local personnel with Covi-Pass **Green** can enter.
- 🌐 At your resort, hotel or guesthouse Covi-Pass **Green** protocols are also in place and all major resorts are geo-fenced.
- 🌐 **Amber** Everyone is alerted to the need to re-test when their Covi-Pass turns **Amber** and must arrange to be re-tested to get back **Green** status is to continue working.

 COVI-PASS
HEALTH & WELLNESS MANAGEMENT

16769150

CREATING AN AIR BRIDGE WITH COVI-PASS™

- The UK government has confirmed that it will put in place a 14-day period of quarantine for anyone that lands on British soil in a bid to prevent the spread of coronavirus, potentially a terminal blow for Caribbean UK tourism for this summer. Who would go on a 10 day Caribbean vacation, just to return to 14 days quarantine?
- But there's fresh hopes of an international summer holiday for would be UK tourists, with the UK government confirming they are considering bilateral travel agreements – or 'air bridges' - with countries that have low transmission rates and have appropriate screening measures in place.
- The Caribbean 'Safe Travel Zone' App and protocols will simplify the process for Caribbean tourist destinations to gain access to the Air Bridge Program, potentially making the Caribbean one of the few sunshine destinations open to British tourists.

16769150

COVI-PASS™ AS THE SOLUTION TO CREATING A SAFE TRAVEL ZONE FOR CRUISE SHIPS.

- In the early stages of the COVID-19 pandemic there was much focus on cruise ships as floating hotspots. The cruise travel industry has been hit harder than any other industry, even harder than airlines.
- However, with Covi Pass cruise ships have the potential to be Safe Travel Zone bubbles, giving their passengers the peace of mind to return to this popular vacation experience.
- Cruise lines have end-to-end control of their passengers, from pre-boarding to final disembarkation, giving the cruise line the ability to test every passenger as COVID-19 negative before boarding and by partnering with Covi-Pass destination ports in CARICOM and the Dutch Caribbean.
- CARICOM and the Dutch Caribbean in turn would geo-fence all duty-free shopping malls and require duty free shops, tour operators, excursions, taxis and tourist busses to be Covi-Pass Green.
- CARICOM and the Dutch Caribbean governments should form a Task Force made up of their Ministries of Tourism for Diplomatic Missions in Miami to introduce Carnival and Royal Caribbean to this opportunity for quickly, and safely bringing cruise lines back to the Caribbean Safe Travel Zone. Covi-Pass experts and advisors are ready to support the Task Force in this initiative.

WE PROTECT YOU, YOU PROTECT US.

16769150

REFERENCES

"I know VSTE prides itself on its 'Infinite Possibilities' – one of the exactly that sort of optimism this country needs to power its economy. Manchester's exciting tech industry is already sparking new ideas and new businesses and VSTE will be able to spread the word in India."

Rt Hon. Theresa May —
Ex. Prime Minister of the United Kingdom

COVI-PASS
CORONAVIRUS HEALTH PROTECTION
www.COVI-PASS.com

16769150

WHAT OTHER PEOPLE ARE SAYING

RT Hon. Dr. Liam Fox – Ex. International Trade Minister of the United Kingdom
"VST Enterprises is a prime example of how UK firms are seizing the numerous opportunities available in overseas markets. It's great to see VST Enterprises follow the Prime Minister's Trade Mission to India with a new contract which will use the best of British innovation to deliver huge benefits for India and for the UK."

Robert Wigley – Chairman, UK Finance
"Britain excels in this sector and has been a global leader in cyber technology from the earliest days of the codebreakers. Alan Turing was one of the greatest British pioneers and innovators of computer science and technology. Today the UK has some of the brightest and gifted minds like Louis-James who can follow in his footsteps and take those early advancements and technologies forward as we progress in the digital world."

Dr. Anas Nader – CEO and co-founder of Patchwork Health
"The importance of allowing hospitals to seamlessly call upon a vast network of trained healthcare workers for immediate service cannot be overstated – delays of several days are no longer sustainable and could make a life-changing difference to patients."

The logo for Covi-Pass, featuring a stylized 'C' and 'P' in a circle above the text 'COVI-PASS' and 'www.covipass.com' below it.
COVI-PASS
www.covipass.com

16769150

The world's Most Secure Digital Health
Pass Built for The Caribbean ***SAFE***
TRAVEL ZONE

1715407

To: (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) @minwv.nl
From: (10)(2e) @corona.mwv.nl
Sent: Tue 5/19/2020 7:44:46 AM
Subject: FW: [110] Re: IN-3424 Re: Covipass introductie

Via jou? Niet iets voor ons :-)

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: Corona-loket: bedrijven voor zorg <(10)(2e)@zonmw.nl>
Verzonden: maandag 18 mei 2020 16:43
Aan: (10)(2e) @minwv.nl <(10)(2e)@minwv.nl>
CC: Corona-loket: bedrijven voor zorg <(10)(2e)@zonmw.nl>
Onderwerp: FW: [118] Re: IN-3424 Re: Covipass introductie
Urgentie: Laag

Beste (10)(2e)

Onderstaande mail kwam via het Coronaloket binnen.

Graag vernemen wij of jullie wel/niet in willen gaan op dit aanbod, zodat wij de aanbieder kunnen contacteren. Zou jij het aanbod kunnen beoordelen en een terugkoppeling willen geven?

Alvast bedankt voor de hulp.

Met vriendelijke groet,

(10)(2e)
(10)(2e) ZonMw
(10)(2e)@zonmw.nl <(10)(2e)@zonmw.nl>

Van: (10)(2e) @covipass.com <(10)(2e)@covipass.com>
Verzonden: donderdag 14 mei 2020 17:18
Aan: Middelste Corona <(10)(2e)@onfu.nl>
CC: Corona-loket: bedrijven voor zorg <(10)(2e)@zonmw.nl>
Onderwerp: [SPF] Re: IN-3424 Re: Covipass introductie
Urgentie: Laag

Beste (10)(2e)

Het product wat ik aanbied is niet de test, maar het paspoort.

De COVI-PASS is EU-certified en we zouden het NFU / ZONMW graag een demo geven, is dat mogelijk?

Hoor graag van je.

Met vriendelijke groet,

(10)(2e)

1715407

(10)(2a)

COVI-PASS™
BENELUX

[https://cdn2.hubspot.net/hubfs/53/tools/email-signature-generator/icons/phone-icon-2x.png]

(10)(2a)

[https://cdn2.hubspot.net/hubfs/53/tools/email-signature-generator/icons/email-icon-2x.png]

5 1 2a covipass.com <(10)(2a)@covipass.com>

[https://cdn2.hubspot.net/hubfs/53/tools/email-signature-generator/icons/link-icon-2x.png]

<https://www.covipass.com/>

[https://cdn2.hubspot.net/hubfs/53/tools/email-signature-generator/icons/address-icon-2x.png]

EEDENMEDICAL BIOSCIENCE LTD, 55 Kirkpatrick House, Dublin, D01KX72, Ireland

[https://drive.google.com/uc?id=1bfwdZ8d6rxe2qgN1gTx6ppFaMNRQToV]

[facebook]<<https://www.facebook.com/covipass>>

[linkedin]<<https://www.linkedin.com/company/covi-pass>>

[instagram]<<https://www.instagram.com/covipass/>>

[instagram]

On Thu, May 14, 2020 at 2:42 PM Middelen Corona <(10)(2a)@nfu.nl> <(10)(2a)@nfu.nl>> wrote:

1715407

Geachte (10)(2e)

Hartelijk dank voor uw aanbod. Wij hebben enorm veel waardering voor alle hulp die we krijgen om onze professionals in de zorg te voorzien van voldoende beschermings- en hulpmiddelen.

Helaas kunnen wij geen gebruik maken van uw aanbod. Om te kunnen garanderen dat we producten leveren waarmee zorgprofessionals veilig kunnen werken, kopen wij alleen producten in die van goede kwaliteit zijn én voldoen aan de door de RIVM opgestelde richtlijnen. <<https://ici.rivm.nl/richtlijnen/covid-19#preventie>>. Dat is bij uw product helaas (nog) niet het geval.

Indien u als bedrijf of organisatie graag uw creatieve oplossing verder zou willen uitwerken of uitvoeren, zou u contact kunnen opnemen met ZonMw via (10)(2e)@zonmw.nl <(10)(2e) s.t@zonmw.nl>

Met de huidige drukte kunnen we u op dit moment helaas geen persoonlijk antwoord sturen. We hopen dat u dit begrijpt.

Met vriendelijke groet,

(10)(2e)

Landelijk Consortium Hulpmiddelen

From: (10)(2e) <(10)(2e)@covipass.com> <(10)(2e)@covipass.com>>
Sent: Wednesday, May 13, 2020 15:52
To: Middelen Corona <(10)(2e)@NFU.nl> <(10)(2e)@NFU.nl>
Subject: Covipass introductie

Beste,

COVI-PASS™, een biometrisch gezondheidspaspoort. Het is een veilig, gepatenteerd en vertrouwde applicatie die bestrijding van het COVID-19 virus met succes bereikt.

Hoe werkt het?

Deze applicatie werkt snel en eenvoudig. Testresultaten van PCR, Moleculair fluorescentie of rapid-bloedtest worden geregistreerd in de COVI-PASS™ App. Door regelmatig te testen en te triëren (op basis van door RIVM voorgeschreven vragen) bouwt een persoon een paspoort op wat aantoonde wat de testresultaten in een bepaalde periode zijn geweest en huidige status is. De App is gebaseerd op de extreem veilige VPlatform™ technologie van waaruit een persoonlijke versleutelde VCode® wordt gecreëerd. De COVID-19 testresultaten worden gekoppeld aan deze VCode®, deze is te scannen door een smartphone op veilige afstand van minimaal 1,5 meter, zoals geadviseerd door het RIVM. Op basis van deze checks in een gecontroleerde omgeving wordt bepaald of personen werk en sociale activiteiten veilig kunnen hervatten.

Wat onderscheidt de COVI-PASS™APP?

- COVI-PASS™ maakt GEEN gebruik van bluetooth en legt geen bewegingen vast van het individu, privacy wordt dus gewaarborgd. Informatie wordt alleen uitgewisseld tijdens het scannen van de COVI-PASS™ gebruiker. Voor bedrijven kan er gekozen worden om een virtuele grens rond een geografische locatie te stellen om testresultaten te scannen en risico personen te traceren
- De COVI-PASS™ app maakt gebruik van de zeer vooruitstrevende en gepatenteerde VPlatform™ en VCode® technologie, ontwikkeld door de veelzijdig geprezen Britse cyber-security firm, VST Enterprises. Deze technologie is opgenomen in het SDG Collaboratory (Sustainable Development Goals) program van de Verenigde Naties - om deze technologie breed toegankelijk te maken.
- Een medisch gekwalificeerd persoon (bijv. arts of verpleegkundige) voert de testresultaten in de COVI-PASS™ app. Na scannen, op verzoek of binnen de virtuele geolocatie, wordt het resultaat direct getoond zoals een stoplicht (groen - oranje of rood).
- Ons bedrijf is gevestigd in Ierland en met samenwerkingen in de UK.

Het aanbod:

1715407

De COVI-PASS™ applicatie wordt gratis aangeboden in combinatie met test-kits.

We bieden alle 3 type testen aan om een huidige, recente of eerdere besmetting vast te stellen.

- De PCR test
- De Moleculaire antistoffentest: Ichromax™ COVID-19 Ab
- De serologische test van Vazyme: CE, TÜV en FDA goedgekeurd en hebben uitzonderlijk hoge betrouwbaarheid (>98,2% en 99,7% bij gebruik van serum - data beschikbaar op aanvraag)

De eerste 2 testen worden uitgevoerd op de Boditech ICHROMATM II reader met bijbehorende cartridges waarmee binnen 10 minuten bepaald kan worden of:

- Of iemand NU besmet is met Corona via de PCR test (normaal gesproken moest je hier een aantal dagen op wachten)
- Of iemand besmet is GEWEEST met Corona via de hoogsensitieve fluorescentietest waarmee op moleculair niveau aangetoond wordt of iemand antistoffen heeft. Via een in vitro diagnostische fluorescentie-immuno onderzoek met als doel kwalitatieve detectie en differentiatie van IgG / IgM-antlichamen tegen het nieuwe coronavirus SARS-CoV-2 in humaan veneus volbloed, serum of plasma. De test-kits bestaan uit 50 individuele tests en zijn bedoeld voor gebruik door medisch professionals/deskundigen

Opsporing en screening is essentieel belang om COVID-19 een halt te roepen. De Boditech ICHROMATM II is zeer doeltreffende, kostenefficiënte, en eenvoudige oplossing om hieraan bij te dragen. Alle door ons aangeboden tests zijn bedoeld voor gebruik door medisch professionals/deskundigen. Thuis gebruik wordt afgeraden.

Ik ga ervan uit dat uw interesse is gewekt voor deze oplossing? Graag hoor ik van u of en hoe u wenst in te gaan op de COVI-PASS™ applicatie. We doen u graag een aanbod op basis van uw afname behoefte. Uiteraard sta ik of één van mijn collega's je graag te woord om dit te bespreken.

Tot slot: We zullen moeten wennen aan een aanpassing in ons leven. Een biometrisch paspoort kan bijdragen aan het creëren van een veilige wereld met en voor elkaar. Draagvlak voor een dergelijke applicatie neemt toe, zeker wanneer privacy is gewaarborgd en voordelen evident zijn. De keuze voor COVI-PASS™ draagt hieraan bij.

Meer informatie over COVI-PASS™? www.covipass.com <<http://www.covipass.com>>

EN bekijk dit filmpje <https://drive.google.com/open?id=1DDNa_UasSZHzGlrM4W-y5iwPZGM0TxBg> voor meer informatie over de App.

Bijlagen: meer informatie over de technologie erachter: COVI-PASS™ Information

Hoor graag van u

(10)/2e

COVI-PASS™

BENELUX

[<https://cdn2.hubspot.net/hubfs/53/tools/email-signature-generator/icons/phone-icon-2x.png>]

(10)/2e

1715407

[https://cdn2.hubspot.net/hubfs/53/tools/email-signature-generator/icons/email-icon-2x.png]

1.2e@covipass.com <11012a @covipass.com>

[https://cdn2.hubspot.net/hubfs/53/tools/email-signature-generator/icons/link-icon-2x.png]

https://www.covipass.com/

[https://cdn2.hubspot.net/hubfs/53/tools/email-signature-generator/icons/address-icon-2x.png]

EEDENMEDICAL BIOSCIENCE LTD, 55 Kirkpatrick House, Dublin, D01KX72, Ireland

[https://drive.google.com/uc?id=1bfwdZ8d6xe2qgN1gTix6ppFaMNRQToV]

[facebook]<https://www.facebook.com/covipass>

[linkedin]<https://www.linkedin.com/company/covi-pass>

[instagram]<https://www.instagram.com/covipass/>

[instagram]

1788165

To: Jonge, H.M. de (Hugo) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>
From: (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>
Sent: Wed 6/24/2020 8:52:56 PM
Subject: RE: Concept persbericht SamenAlert-app

Ja morgenochtend voor techjournaisten

Van: Jonge, H.M. de (Hugo) <(10)(2e)@minvws.nl>

Verzonden: woensdag 24 juni 2020 21:08

Aan: (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>

Onderwerp: RE: Concept persbericht SamenAlert-app

Dank! Wordt er technische briefing gedaan?

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>

Datum: woensdag 24 jun. 2020 9:27 AM

Aan: Jonge, H.M. de (Hugo) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>

Onderwerp: RE: Concept persbericht SamenAlert-app

Dag Hugo

Alvast kort de antwoorden hieronder. Update volgt in de loop van de middag. Samenvatting daarvan: we hebben allerlei uitdagingen die we stuk voor stuk uit de weg ruimen. Het zit vol afhankelijkheden en onverwachte wendingen maar still going strong.

Planning is er nog steeds op gericht dat rond 15 juli alles gereed is (en kan worden besloten).

Gr.

(10)(2e)

Van: Jonge, H.M. de (Hugo) <(10)(2e)@minvws.nl>

Verzonden: woensdag 24 juni 2020 07:35

Aan: (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>

Onderwerp: FW: Concept persbericht SamenAlert-app

(10)(2e)

Check onderstaande mail.

Mijn grote zorg blijft dat onze interne processen niet goed op elkaar geent zijn:

We hebben gezorgd voor een PG-er die in het project meedraait en die personele unie zorg voor afstemming. Maar omdat het dagkoersen zijn kan er soms wel een verschil van uren zitten in afstemming en kennisoverdracht. Bijvoorbeeld als het OMT-advies net binnen is. Dat is in de regel zelfde dag of dag later weer strak getrokken.

- het laatste punt: gisteren heel uitgebreid met de DGV kolom over gesproken nav het OMT advies, en ik vrees dat jullie de uitkomst van dat gesprek nu via mij vernemen.

Gelukkig niet (10)(2e) en ik zullen dat ook vanmiddag in gesprek met GGD en RIVM samen doen. Opvolging van notificatie uit de app loopt mee in richtlijnen BCO (en onderzoek dat wordt gestart met testen na contactopsporing)

- advies begeleidingcommissie is in OMT van allerlei kanttekeningen voorzien, hoe nu daarmee verder?

OMT advies is leidend. Zodra dat openbaar is krijgt de begeleidingcommissie het ook. De opvolging loopt dus mee in reguliere opvolging van contactopsporing in BCO en onderzoek naar asymptomatisch testen na contactopsporing.

- de COVID-wet vertraagt, daarin zit dat app-punt. De apps moeten dus uit de wet. Van de projectleider begreep ik dat het

AP-punt van explicitering van de grondslag ook anders kan worden opgelost. Vraag 1: waarom hebben we dat dan in de first place in de wet gezet, vraag 2: is dat technisch snel genoeg aangepast in de app en hebben we de AP dan ook voldoende gerustgesteld? Vraag 3: waarom moet ik daar zelf naar vragen?

Wat aan jou gemeld is klopt helaas niet. De passages in de wet zijn op verzoek van BZK en J&V (namelijk een explicietere wettelijke grondslag en verbodsbepaling op verplichtstelling).

Voor de AP is niet de wet maar de DPFA (die in de AVG verplicht gestelde "gegevensbeschermingseffectbeoordeling") de basis van hun advies. Dat proces loopt goed (en is door hun collega's in Italië en Duitsland al gedaan en de AP heeft daar ook contact mee). Daar waar nog geen wettelijke grondslag bestaat voor verwerking door de overheid van een gegeven (die komt als de wet er is) maken we nu gebruik van de (AVG) grondslag toestemming. Dat kan en mag (en zeker als er een wettelijke grondslag aan komt).

Helaas dus foute informatie. Deze afhankelijkheden zijn in beeld en worden gedekt.

- hoe hebben we zeker gesteld dat de hele communicatie donderdag goed landt?

DCO heeft goede afspraken gemaakt. Er staat in potlood een technische briefing voor journalisten en er zijn goede afspraken met Enschede. Woordvoering is klaar voor het beantwoorden van vragen.

Ik ben er niet gerust op.

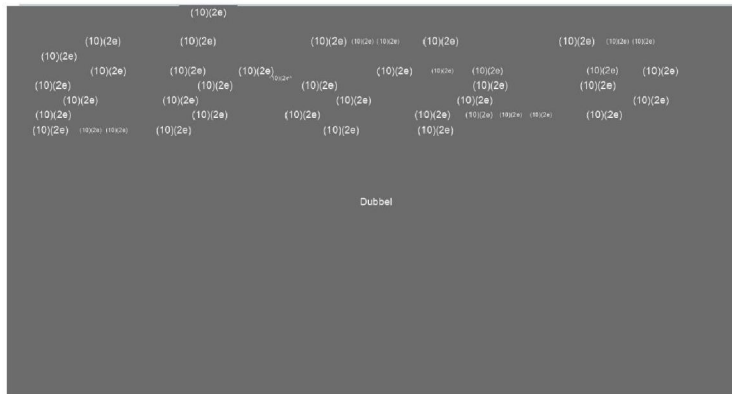
Snap ik gezien bovenstaande. Ik ga er in meer detail bovenop zitten.

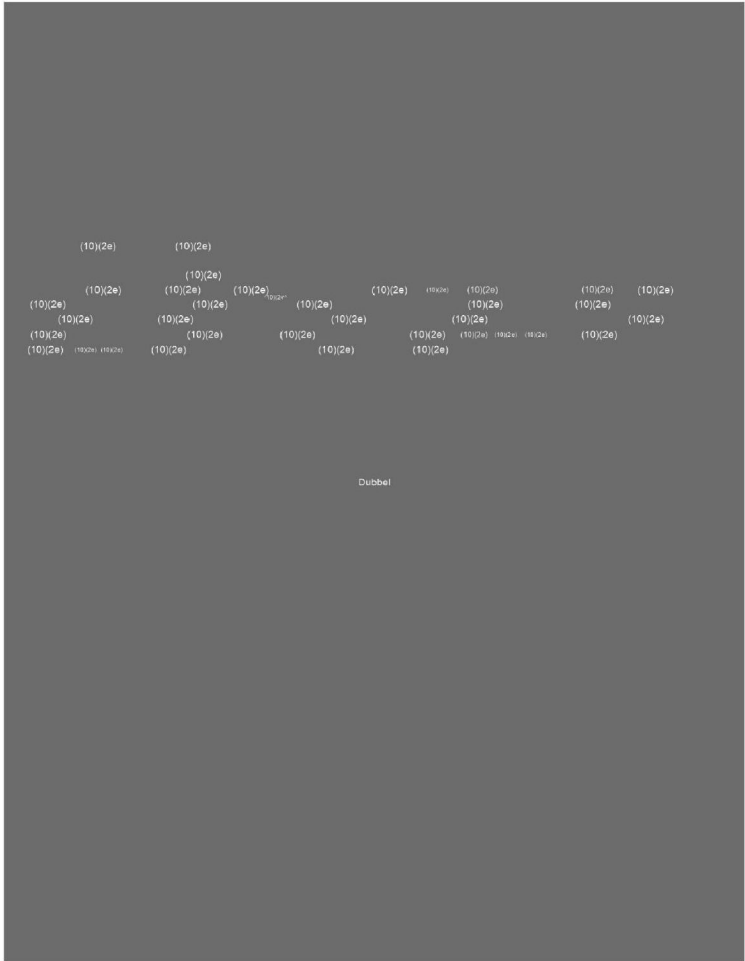
Wil graag een goed implementatiepad zien met alle mijlpalen en afhankelijkheden. Gaan we volgende week een afspraak over maken.

Krijg je.

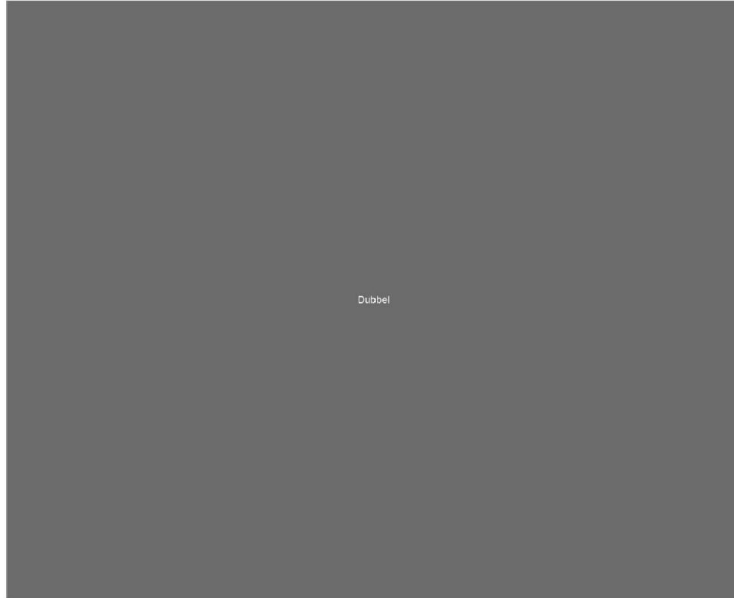
Grt. Hugo

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

1788165

1788177

To: (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>
Cc: (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>
From: (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>
Sent: Wed 8/24/2020 10:21:57 AM
Subject: RE: Concept persbericht SamenAlert-app

Ha (10)(2e),

Heb er paar typo's en de naam van de app uitgehaald. Verder geen opmerkingen.

Groet,

(10)(2e)

Van: (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>

Verzonden: woensdag 24 juni 2020 09:14

Aan: (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>; (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>

Onderwerp: FW: Concept persbericht SamenAlert-app

Ha, zie opmerkingen van de minister hieronder. Heb het persbericht aangepast. Willen jullie nog een keer meekijken voordat ik het bericht opnieuw voorleg? Dank, met groet, (10)(2e)

+++++

Concept persbericht

Coronavirus-app test in Twente

Begin juli start een gebruikerstest van de corona-notificatieapp in de regio Twente. Dat schrijft minister Hugo de Jonge (VWS) vandaag in een brief aan de Tweede Kamer. Via een briefing en instructies krijgen testers te horen hoe de test in zijn werk zal gaan en hoe de app valt te downloaden en te installeren. De test maakt onderdeel uit van een reeks testen die ervoor moet zorgen dat de app aan alle eisen op het gebied van privacy, gebruiksvriendelijkheid en veiligheid voldoet.

Op advies van de experts van het Outbreakmanagementteam kondigde minister Hugo de Jonge eerder al aan dat het kabinet de inzet van apps verkent.

De gebruikerstest heeft ten doel de testversie van de app verder te verbeteren voordat hij voor iedereen in Nederland beschikbaar komt. In samenwerking met diverse organisaties in de regio Twente krijgen enkele honderden mensen de gelegenheid de app op hun eigen telefoon te installeren en een week lang in hun eigen omgeving ervaring op te doen met de app.

Onderzoek moet dan aangeven of de app voor gebruikers eenvoudig is te installeren, de teksten en de functies begrijpelijk zijn. Ook wordt gekeken wat mensen doen als ze (gesimuleerd) positief getest worden en wanneer ze een notificatie ontvangen. Na het onderzoek wordt gekeken hoe de app volgens gebruikers valt te verbeteren. Met de GGD Twente wordt tenslotte bekeken wat er nodig is om het gebruik van de app onderdeel te maken van het bestaande bron- en contactonderzoek. Aan het eind van de testperiode dienen de gebruikers de app weer te verwijderen en wordt gericht doorgewerkt aan het verbeteren van de app.

Minister Hugo de Jonge: We moeten alles op alles zetten om een tweede coronagolf te voorkomen. Naast alle maatregelen en basisregels kan een app een belangrijke rol hierin spelen. Mooi dat de regio Twente haar technische expertise en noaberschap ter beschikking stelt om corona samen onder controle te krijgen.

Contactonderzoek

De app moet het reguliere bron- en contactonderzoek van de GGD aanvullen. Bij dit reguliere onderzoek vragen medewerkers van de GGD aan mensen die in aanraking zijn geweest met personen die positief zijn getest, of ze zelf klachten hebben. Daarbij gaat de GGD dus af op de contacten die mensen zich nog herinneren en die ze kennen. Voor contactonderzoek is het belangrijk te weten of mensen behoorlijk dicht of voor langere tijd bij elkaar waren.

Dankzij de app kunnen meer mensen sneller een bericht krijgen dat ze in de buurt van een besmet persoon zijn geweest. Veel mensen kunnen zich moeilijk herinneren met wie ze bijvoorbeeld allemaal in hetzelfde treinstel hebben gezeten. De app herinnert die contacten wel. Daardoor bereikt de app mensen sneller dan het reguliere bron- en contactonderzoek. Door op deze manier meer mensen sneller te berichten dat ze risico kunnen lopen, kunnen mensen eerder worden getest waardoor het doorgeven van de besmetting wordt beperkt.

Wil je weten of je ook besmet bent, dan kun je je gratis laten testen bij de GGD. Bij een positieve testuitslag krijg je volgens een uniek nummer. Hierdoor kunnen alleen mensen die echt besmet zijn dat in de app ingeven. Je kunt dan kiezen om de door jouw telefoon uitgegeven nummers te verspreiden aan alle andere gebruikers. Hun app kan dan bekijken of de telefoons in elkaars buurt zijn geweest.

Gebruik van de app is vrijwillig. De app is volledig anoniem en er wordt geen informatie over jou of je locatie opgeslagen. Je hoeft geen persoonlijke gegevens in te voeren. Ook niet als je corona hebt.

Hoe werkt de app?

De app werkt op basis van bluetoothtechnologie en wisselt unieke en niet tot de persoon herleidbare nummers uit die meerdere keren per uur wisselen. De nummers die horen bij besmette personen worden door de app opgehaald en de app controleert of je die nummers "bent tegengekomen". Als je voor langere tijd in de buurt bent geweest van iemand die besmet is met het coronavirus geeft de app je een bericht. Beide personen moesten dan over de app wel beschikken op hun smartphone.

Zoals bekend is bluetooth op zichzelf onvoldoende betrouwbaar om nauwkeurig de afstand te kunnen meten. Dat blijkt ook uit de tests in Vught. Voor de notificatie-app is het echter voldoende om een indicatie te hebben van hoe nabij twee telefoons zijn geweest. Door data hierover te combineren met de tijdsduur van de nabijheid kan met aanzienlijke betrouwbaarheid worden gemeten of twee gebruikers van de app in een situatie zijn geweest met risico op besmetting. Situaties met mensen die dicht bij elkaar waren maar fysiek gescheiden, bijvoorbeeld aan de andere kant van een muur of in een naastgelegen auto of trein, konden in de meeste gevallen correct uitgesloten worden.

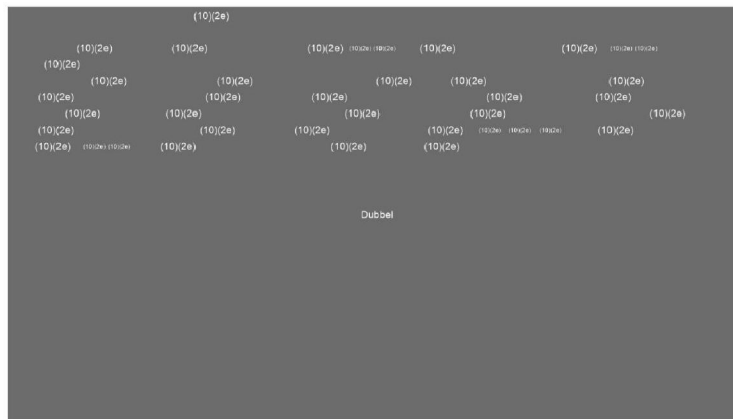
Hoe verder?

De planning is er op gericht dat het kabinet half juli besluit over de landelijke introductie van de app en over het moment waarop. Daarbij worden onder andere de uitkomsten van gebruikers- en veiligheidstesten en het advies van de Autoriteit Persoonsgegevens meegenomen.

++++

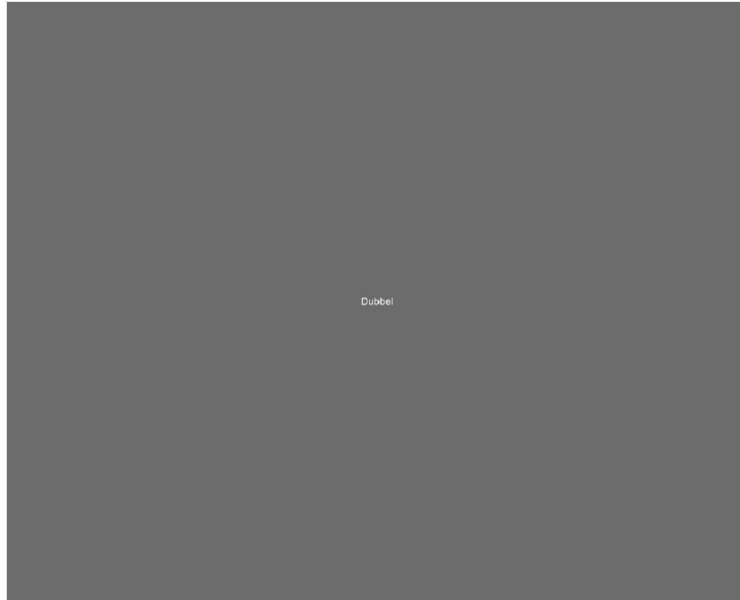
Tweet:

We moeten alles op alles zetten om een tweede coronagolf te voorkomen. Een app kan hierin een belangrijke rol spelen. Mooi dat de techregio Twente haar kennis en noaberschap ter beschikking stelt om de gebruiksvriendelijkheid van de app te testen * www.rijksoverheid.nl

1788177

1788179

To: (10/2e) (10/2e) (10/2e) @minvws.nl
From: (10/2e)
Sent: Wed 6/24/2020 7:20:03 AM
Subject: RE: Concept persbericht SamenAlert-app

Nee, geen idee.

Zie wel in het persbericht een punt wat niet klopt met de praktijk, althans niet hoe ik het lees. Het gaat om de zin:

'Bij een positieve testuitslag krijg je volgens een uniek nummer. Hierdoor kunnen alleen mensen die echt besmet zijn dat in de app ingeven'.

Ik lees dit als volgt: in krijg bericht dat ik positief besmet ben en krijg een nummer dat ik vervolgens invoer in de app.

De praktijk is: ik krijg bericht dat ik besmet ben en de ggd-medewerker vraagt aan mij om een nummer (te vinden in de app) die ik aan de GGD-medewerker geeft.

Nuance verschil, maar laten we alle mogelijke ruis weghalen.

Taalkundig puntje, het geel gemaakte zou 'vervolgens' moeten zijn. Voor als deze tekst zo blijft.

Groeten,

(10/2e)

Van: (10/2e) (10/2e) (10/2e) @minvws.nl>
Verzonden: woensdag 24 juni 2020 07:50
Aan: (10/2e) (10/2e) @minvws.nl>
Onderwerp: FW: Concept persbericht SamenAlert-app

Even vertrouwelijk en alleen aan jou. Snap jij wat Hugo bedoelt met opmerking over AP?

Met vriendelijke groet,

(10/2e)

(10/2e)

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Postbus 20350 | 2500 EJ | Den Haag

Managementassistente: (10/2e) (10/2e) @minvws.nl (10/2e)

(10/2e)

(10/2e) @minvws.nl

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: Jonge, H.M. de (Hugo) <(10/2e) @minvws.nl>
Datum: woensdag 24 jun. 2020 7:34 AM
Aan: (10/2e) (10/2e) (10/2e) @minvws.nl> (10/2e) (10/2e) (10/2e) @minvws.nl>

Onderwerp: FW: Concept persbericht SamenAlert-app

(10/2e)

Check onderstaande mail.

Mijn grote zorg blijft dat onze interne processen niet goed op elkaar geent zijn:

- het laatste punt: gisteren heel uitgebreid met de DGV kolom over gesproken nav het OMT advies, en ik vrees dat jullie de uitkomst van dat gesprek nu via mij vernemen.
- advies begeleidingscommissie is in OMT van allerlei kanttekeningen voorzien, hoe nu daarmee verder?
- de COVID-wet vertraagt, daarin zit dat app-punt. De apps moeten dus uit de wet. Van de projectleider begreep ik dat het AP-punt van explicitering van de grondslag ook anders kan worden opgelost. Vraag 1: waarom hebben we dat dan in the first place in de wet gezet, vraag 2: is dat technisch snel genoeg aangepast in de app en hebben we de AP dan ook voldoende gerustgesteld? Vraag 3: waarom moet ik daar zelf naar vragen?
- hoe hebben we zeker gesteld dat de hele communicatie donderdag goed landt?

Ik ben er niet gerust op.

Wil graag een goed implementatiepad zien met alle mijlpalen en afhankelijkheden. Gaan we volgende week een afspraak over maken.

Grt, Hugo

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: Jonge, H.M. de (Hugo) <(10/2e) @minvws.nl>

Datum: woensdag 24 jun. 2020 7:28 AM

Aan: (10/2e) <(10/2e) @minvws.nl>, (10/2e) <(10/2e) @minvws.nl>, (10/2e) <(10/2e) @minvws.nl>

<(10/2e) @minvws.nl>
 Kopie: (10/2e) <(10/2e) @minvws.nl>, (10/2e) <(10/2e) @minvws.nl>, (10/2e) <(10/2e) @minvws.nl>, (10/2e) <(10/2e) @minvws.nl>, (10/2e) <(10/2e) @minvws.nl>, (10/2e) <(10/2e) @minvws.nl>, (10/2e) <(10/2e) @minvws.nl>, (10/2e) <(10/2e) @minvws.nl>, (10/2e) <(10/2e) @minvws.nl>, (10/2e) <(10/2e) @minvws.nl>, (10/2e) <(10/2e) @minvws.nl>, (10/2e) <(10/2e) @minvws.nl>, (10/2e) <(10/2e) @minvws.nl>, (10/2e) <(10/2e) @minvws.nl>, (10/2e) <(10/2e) @minvws.nl>, (10/2e) <(10/2e) @minvws.nl>

Onderwerp: RE: Concept persbericht SamenAlert-app

Ha,

Tav het persbericht een paar dingen.

- Ik mis een quote.
- De BGM van Enschede vond het leuk als aan twente werd gerefereerd als de regio van tech en maoberschap. Doen we gewoon, toch - desnoods in mijn kwoot.
- de toegevoegde waarde van de app als aanvulling op bron en contact onderzoek heeft 2 kanten: hij is completer in het herinneren van contacten, maar ook: het signaal bereikt contacten sneller dan via BCO, zodat mensen zicht meteen kunnen laten testen.
- 15 juli veranderen in half juli?
- De Q&A-set en de mythes moeten nog wel even worden aangepast - soms omdat zinnen niet lopen, soms omdat een voorbeeld niet accuraat is: basketbal als dat straks weer mag, well: dat mag weer, etc.
- opletpunt: wat is de instructie aan gebruikers als ze een signaal hebben gekregen? Het advies van de begeleidingsgroep is overgenomen door het OMT (niet allerlei kanttekeningen) en wordt nu in overleg met RIVM en GGD operationalisiseerd. Dat betekent dat nu nog het quarantaine-advies geldt en het advies: testen zodra je klachten krijgt. Maar straks: als je in contact bent geweest. Laat je testen ook al heb je nog geen klachten. Ik ga daarover vanmiddag al iets zeggen op de persco. Dat moet dus niet anders in de Q&A's zitten, maar: ik kan ook nog niet zeggen wanneer dat aangepast is in de praktijk, want work in progress. Dus wanneer de instructie van de app daarop moet worden aangepast, kan ik nu nog niet zeggen.

volgens een uniek nummer. Hierdoor kunnen alleen mensen die echt besmet zijn dat in de app ingeven. Je kunt dan kiezen om de door jouw telefoon uitgegeven nummers te verspreiden aan alle andere gebruikers. Hun app kan dan bekijken of de telefoons in elkaars buurt zijn geweest. Gebruik van de app is vrijwillig. De app is volledig anoniem en er wordt geen informatie over jou of je locatie opgeslagen. Je hoeft geen persoonlijke gegevens in te voeren. Ook niet als je corona hebt.

Hoe werkt de app?

De app werkt op basis van bluetoothtechnologie en wisselt unieke en niet tot de persoon herleidbare nummers uit die meerdere keren per uur wisselen. De nummers die horen bij besmette personen worden door de app opgehaald en de app controleert of je die nummers "bent tegengekomen". Als je voor langere tijd in de buurt bent geweest van iemand die besmet is met het coronavirus geeft de app je een bericht. Beide personen moesten dan wel beschikken over de 'Samen Alert-app' op hun smartphone.

Zoals bekend is bluetooth op zichzelf onvoldoende betrouwbaar om nauwkeurig de afstand te kunnen meten. Dat blijkt ook uit de tests in Vught. Voor de notificatie-app is het echter voldoende om een indicatie te hebben van hoe nabij twee telefoons zijn geweest. Door data hierover te combineren met de tijdsduur van de nabijheid kan met aanzienlijke betrouwbaarheid worden gemeten of twee gebruikers van de app in een situatie zijn geweest met risico op besmetting. Situaties met mensen die dicht bij elkaar waren maar fysiek gescheiden, bijvoorbeeld aan de andere kant van een muur of in een naastgelegen auto of trein, konden in de meeste gevallen correct uitgesloten worden.

Hoe verder?

De planning is er op gericht dat het kabinet rond 15 juli besluit over de landelijke introductie van de app en over het moment waarop. Daarbij worden onder andere de uitkomsten van gebruikers- en veiligheidstesten en het advies van de Autoriteit Persoonsgegevens meegenomen.

++++

Tweet:

SamenAlert! Dat is de naam van de corona-app die het bron- en contactonderzoek van de GGD moet ondersteunen. De gebruiksvriendelijkheid van de app wordt begin juli in Twente getest. Meer info * www.rijksoverheid.nl #technoaberschap #coronavirus

CONCEPT Samenvatting/actielijst vergadering Taskforce moleculaire diagnostiek
woensdag 22 april 2020

Aanwezig via zoom: (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e)
10.2.e (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e)

Onderwerp	Actie
Beschikbaarheid/capaciteit moleculaire diagnostiek	
Terugkoppeling McKinsey: McKinsey stelt presentatie ter beschikking. Mirjam stuurt door	Actie (10)(2e)
<p>Verdeelsleutel in relatie tot urgente tekorten:</p> <ul style="list-style-type: none"> – geprefereerde oplossing voor labs met tekorten → monsterstroom zorgprofessionals omleiden naar pandemielabs waar gewerkt wordt met systemen waar geen tekorten voor zijn – zolang niet optimaal gebeurt, zal het voor een aantal labs krap worden (aantallen testen neemt toe, leveranciers kunnen niet aan alle vraag voldoen) – zolang McKinsey model niet volledig draait (ca. 2 weken), blijft oorspronkelijke systematiek verdeelsleutel van toepassing – als verdeelsleutel wordt deze week nogmaals 50/50 gehanteerd – in communicatie naar de labs wordt aangegeven dat gebeld kan/gaat worden vanuit McKinsey/LCKD + in communicatie aan leveranciers wordt extra aandacht gevraagd voor labs waar situatie urgent is → afstemming over tekst ism LCKD – er is grote behoefte aan 1 centraal aanspreekpunt voor vragen vanuit labs en leveranciers → is al eerder contact over geweest met LCKD, nogmaals onder hun aandacht brengen, emailadres/naam contactpersoon etc. communiceren – bij aantal labs die op lijst staan voorraad < 7 dagen zijn vragen opmerkingen te maken (labs die nog niet testen, VieCurie/PAMM, SFG/EMC, etc.) → zinvol dat vanuit Taskforce meteen na bekendwording wekelijkse uitvraag wordt meegekeken om resultaten te duiden en oplossingen te suggereren. Belangrijk dat situatie komende weken nauw gemonitord wordt, tussentijdse calls inplannen → voorstellen aan 10.2.e – naar aanleiding van ongerustheid onder labs, afnemend vertrouwen in Taskforce → communicatie en managen verwachten heel belangrijk → extra informatievoorziening vanuit NVMM aan achterban (incl WMDI) 	<p>Actie (10)(2e)</p> <p>Actie (10)(2e)</p> <p>Actie 10.2.e</p> <p>Actie NVMM (10)(2e)</p>
<p>Inzet Kingfisher + Inzet overige extra beschikbaar gekomen apparatuur/diagnostische materialen: Wordt besproken buiten aanwezigheid Diagneed delegatie</p>	
Kwaliteit moleculaire diagnostiek voor Covid-19 diagnostiek	
<p>Validatie testkits door RIVM er is behoefte aan simpel excel bestand met overzicht: welke tests zijn gevalideerd + welke validaties zijn in behandeling. 10.2.e kan deze info aanleveren, WMDI kan dit op de gebruikelijke wijze beheren. Ann brengt 10.2.e met WMDI in contact, WMDI zorgt er voor dat overzicht op het voor leden bestemde deel van NVMM website wordt geplaatst en geüpdatet wordt. Validatierapporten kunnen gedeeld worden met labs.</p>	<p>Actie 10.2.e</p> <p>10.2.e</p>

19095900

Validatie swabs eerste zelf geproduceerde swabs (3D print + gieten) worden komende week gedistribueerd. Advies vanuit Taskforce moleculaire diagnostiek: omdat deze er iets anders uit zien dan men gebruikelijk gewend → stuur korte begeleidend tekst mee, waarin onder meer toelichting op klinische en technische validatie. 10.2.e sluit dit kort met 10.2.e → leveren tekst aan	Actie: 10.2.e
Validatie plastic prints Dit is inmiddels door 4 labs opgepakt, er lijkt dus geen centrale rol oor EMC te zijn. Als er goede resultaten zijn, zullen er ordes worden uitgezet. Taskforce moleculaire diagnostiek is voorstander van aanpak waar Roche bij betrokken is. 10.2.e pakken dit buiten de vergadering op.	Actie: 10.2.e 10.2.e

Pers FAQ - CONCEPT

Dit zijn de FAQs voor de persbriefing vrijdag 29 mei. Deze vragen en antwoorden maken we samen met het hele VWS team (en eventueel een paar mensen van buiten).

Status: concept

Lees mij! Voor reviewers en auteurs

- Zet je naam even bij de FAQ die je bijdraagt
- **Kijk ook naar:** [Matrix met communicatierisico's](#) (en vul aan!)
- **Tip:** gebruik linksboven in het scherm de documentweergave om snel te navigeren. Gebruik om die reden Kop 1 voor onderwerpen en Kop 2 voor vragen.

z

To do:

- Dit draadje in Slack verwerken : <https://codefoml.slack.com/archives/C011R4NCFMJJp1590496590253300>
- Social media sentiment analyse?

Onze doelstelling & gewenste framing

1. We ontwikkelen de app open, zodat we feedback van een brede groep mensen kunnen krijgen en dat mensen mee kunnen denken. Dat betekent dat we soms zichtbare fouten zullen maken. Dat is de bedoeling: daar wordt het beter van en daardoor kunnen we bijsturen.
2. De regering heeft ervoor gekozen om de wensen van Veiligtegenorona en andere belangengroepen als uitgangspunt te nemen voor de ontwikkeling. Daar zijn we wereldwijd uniek in.
3. #alleensamen. We ontwikkelen deze app voor en samen met de samenleving. Omdat we de gevolgen van corona willen beperken.

Wellicht een aardige om de [dashboard pagina](#) als visueel voorbeeld aan te halen van bijdragen (als hij wat verder is). Of het Miro board van Malke.

FAQ's Design

Q: Betekent dit dat de app er stiekem al is?

A: Nee. De ontwerpen die vandaag gedeeld zijn, zijn nog in de conceptfase. Een aantal zaken zijn nog verre van definitief, zoals bijvoorbeeld de teksten en illustraties die gebruikt worden. Daarnaast zullen er ook nog functionele veranderingen zijn. Bovendien verwachten / hopen wij ook feedback vanuit de samenleving welke een invloed zal hebben op het uiteindelijke ontwerp. Wij hopen door de ontwerpen in een vroeg stadium te delen en feedback te verzamelen uiteindelijk een beter ontwerp af te kunnen leveren.

Q: Wie heeft dit gemaakt?

A: Deze ontwerpen zijn gemaakt door het team van ontwerpers. Dit team bestaat uit zowel mensen die al bij de overheid werkzaam waren, alsmede experts die gevraagd zijn bij dit project te assisteren. Het team heeft bij het maken van deze ontwerpen tevens gekeken naar vergelijkbare applicaties die reeds in het buitenland gepubliceerd zijn, alsmede bijvoorbeeld de ontwerpen die eerder door enkele van de externe experts zijn gemaakt, zie: <https://onezero.medium.com/openui-a6b9c3d741de>

Inmiddels zijn het ontwerp en de architectuur publiek beschikbaar gemaakt. Hieruit komt er al veel feedback die we verwerken.

Q: Hoe past dit bij de behoefte van de GGD?

A: De applicatie is een aanvulling op, geen vervanging van, het bron- en contactonderzoek van de GGD. Het traditionele contactonderzoek wordt deels beperkt doordat niet alle contacten, denk bijvoorbeeld aan medereizigers in het OV, bekend zijn bij diegenen waarvan de contacten worden onderzocht. De hoop is dat de applicatie helpt bij het waarschuwen van deze contacten wanneer deze een risico op besmetting hebben gelopen.

Q: Hoe gaat u met voorstellen van anderen om?

A: We delen de ontwerpen omdat we geloven dat de feedback vanuit de samenleving ons kan helpen een betere applicatie te ontwerpen. We hopen op veel feedback vanuit de samenleving in het algemeen, en de vele productontwerpers in Nederland in het bijzonder.

1973968

We zullen 1 een Figma document openen waar een ieder zelf ontwerp-aanpassingen kan suggereren, en 2 een Chat-kanaal op doemee.codefor.nl openen waar discussie kan plaatsvinden.

Het is in dit stadium moeilijk inschatten hoeveel feedback er zal komen en hoe bruikbaar deze zal zijn. Wij verwachten dat er begrip is dat er niet inhoudelijk op elke suggestie zal worden gereageerd, en dat het team mogelijk te beperkt is om inhoudelijk aan elke discussie deel te nemen. We zullen echter ons uiterste best doen om de suggesties te bekijken en waar mogelijk mee te nemen. Wij delen de ontwerpen in dit stadium juist omdat we geloven dat suggesties ons kunnen helpen de applicatie te verbeteren.

Beveiliging

Q: Krijgt beveiliging wel voldoende aandacht?

A: Vanaf het eerste moment heeft beveiliging veel aandacht. We integreren dat in het hele proces (security by design). De broncode wordt nagekeken, we laten security tests uitvoeren, er zijn uitgebreide risicoanalyses gemaakt, waarbij de risico's worden geminimaliseerd.

Waar het maar kan passen we versleuteling toe, zorgen we dat er zo min mogelijk informatie wordt verwerkt en wordt actief bewaking uitgevoerd om eventuele aanvallen te ontdekken. Er is een heel beveiligingsteam actief om misbruik moeilijk te maken.

Omdat de ontwerpen en de broncode wordt gedeeld met een actieve community van mensen controleren veel meer mensen dan alleen de beveiligingsonderzoekers de app. We zoeken juist actief om risico's zo goed mogelijk klein te houden.

Maatschappelijke afwegingen

Q: Bits of Freedom is heel kritisch. Luisteren jullie daarna?

A: Dat is ook heel goed dat ze kritisch zijn. Ook in het team zijn er zeer kritische experts gevraagd om te helpen. We willen dit goed doen. Er wordt goed geluisterd naar belangenorganisaties, zoals Bits of Freedom. Die hebben we zelfs gevraagd actief mee te kijken. Zij kozen ervoor dat niet te doen. Zij zijn ondertekenaar van veiligtegen corona.nl. Die uitgangspunten zijn voor ons een leidraad om de app te ontwikkelen

Q: voldoen jullie aan de eisen van veiligtegen corona.nl? Zo ja, hoe? En hoe waarborgen jullie dat?

A: We voldoen er niet alleen aan. Het is juist een uitgangspunt bij de ontwikkeling om de principes na te leven. We lopen ze eventjes langs.

1. Eén doel: het onder controle krijgen van het virus. Invulling: De app is alleen gemaakt om mensen te waarschuwen als er een kans op besmetting is en deze mensen dan advies te geven.

2. Gebaseerd op wetenschappelijk inzicht en bewezen effectief. Invulling: We werken met zoveel mogelijk wetenschappelijke inzichten. Niet alleen virologen, gedragswetenschappers, wetenschappers op het gebied van informatiebeveiliging en

andere disciplines dragen actief aan het team dat de app maakt bij. Daarnaast is de app een onderdeel in een bredere strategie. [CHECK EDC]

3. Bewezen betrouwbaar en vanuit expertise. Invulling: Er is een breed team van experts betrokken bij de ontwikkeling. Zij dragen actief bij en handelen vanuit hun expertise. Voor alle onderdelen worden diverse onderzoeken gedaan om een zo betrouwbaar mogelijke oplossing te krijgen.

De broncode van de app is publiek beschikbaar onder een vrije licentie. Het is daarmee mogelijk de werking te controleren, bij te dragen en na te bouwen om te verifiëren of er toch geen andere functionaliteit is toegevoegd.

4. De inzet van de applicatie is per definitie tijdelijk. Invulling: de app is louter en alleen bedoeld om Corona te bestrijden.

5. Niet tot individuen herleidbaar. Invulling: Alles is erop gericht om het niet mogelijk te achterhalen wie met wie in contact is geweest en wie er een melding heeft gehad. Dat gebeurt door met sleutels te werken die heel vaak wisselen. Die sleutels worden bij een contact uitgewisseld. Omdat deze zo veel wisselen, is niet te herleiden wie met wie in contact was ook al ontmoet je iemand vaker.

Alleen de app op de telefoon weet welke sleutels er zijn aangemaakt. Ook na een besmetting is niet te achterhalen wie er sleutels beschikbaar maakt en van wie de sleutels zijn. De app haalt regelmatig de lijsten met sleutels waar een besmetting bij hoort en zoekt dan zelf uit of hier een waarschuwing bij hoort. Er gaat dan ook geen bericht naar mensen toe.

6. Zo min mogelijk gegevens worden gebruikt. Invulling: Er worden niet meer gegevens gebruikt dan strikt noodzakelijk voor de werking. Daarnaast bewaren we de gegevens zo kort mogelijk. Is data niet meer nodig dan gooien we dat weg. Dat is na twee weken het geval. Privacy bij default is de norm.

7. Geen centraal opgeslagen persoonsgegevens. Er worden geen persoonsgegevens centraal opgeslagen. Het enige wat tijdelijk op een server staat, zijn de sleutels om aan andere apps te geven voor het geven van een melding. Het is geen volgsysteem en er is toezicht om misbruik te voorkomen.

8. Veilig en bestand tegen misbruik. Invulling: We nemen veel maatregelen tegen misbruik en om de veiligheid te borgen. Dat begint in het ontwikkelproces, maar ook in de procedures rond het maken van de app. Daarnaast testen we de applicatie intensief en voeren we een actief risicobeheer. We brengen ieder risico zo goed mogelijk in kaart en

proberen die tot een minimum te reduceren. Er zijn weinig apps denkbaar waar zo intensief kwaliteit, privacy en beveiliging zo centraal staan.

9. Gebruiksvriendelijk en toegankelijk. Invulling: Er werken gedragsdeskundigen en designers aan de gebruikersvriendelijkheid. De app wordt zo simpel mogelijk in gebruik. De toegankelijkheid is een onderdeel, waarvoor ook expertise in huis en wordt bewaakt.

10. Nooit onder dwang van overheid en derden. Invulling: nee het gebruik is vrijwillig zonder dwang. Het gebruik van de app is bedoeld om als signalering van het besmettingsrisico te dienen. Niets meer, niets minder. Er is geen ander doel en er is geen voorkeur of nadeel in behandeling van iemand met of zonder app. Er is geen verplichting. Natuurlijk hopen we wel op breed gebruik, zodat we sneller mensen kunnen waarschuwen als een risico ontstaat.

Q: Hoe lang blijft de app actief?

A: De app is bedoeld als extra instrument voor het beheersen van het aantal nieuwe COVID-19 besmettingen. De app blijft totdat er een vaccin of medicijn is, of de pandemie op een andere manier onder controle is.

Q: Hoe waarborgen jullie dat de overheid de registratie van de contacten niet gebruikt voor bijvoorbeeld politie opsporing? Of: Q: Kan de overheid app-gebruikers volgen?

Nee, dat kan niet. In de app worden geen locaties bijgehouden. Alles wat de app bijhoudt is een versleuteld contact en die blijft op het toestel bewaard. Zelfs met het toestel in handen is het niet te achterhalen met wie er contact is geweest.

Als iemand positief is getest op Corona dan moet de gebruiker toestemming geven om de versleutelde contacten delen via een server. Opnieuw is dan niet te achterhalen met wie er contact is geweest. Alle gebruikers van de app halen vanaf de server deze versleutelde informatie op. De app kijkt vervolgens of de eigen sleutel op de lijst staat. Als dat zo is dan volgt er een besmettingsmelding. Er worden geen berichten gestuurd, het is niet te achterhalen wie er een melding krijgt.

[Scenario: justitie krijgt twee toestellen in handen]

Q: Krijgt de overheid toegang tot informatie over de contacten / ontmoetingen van app-gebruikers?

A: Nee. Met wie een gebruiker in contact is geweest wordt bewaard op de telefoon zelf. Die informatie op de telefoon is zo versleuteld dat ook de gebruiker zelf niet kan achterhalen met wie er contact is geweest. Deze sleutels maken het identificeren van mensen onmogelijk.

Wanneer iemand met positief is getest op Corona kan de gebruiker toestemming geven om de sleutels te delen. Die zijn dan nog steeds anoniem. De mensen die worden gewaarschuwd downloaden die lijsten. Pas als een eigen sleutel voorkomt, komt er een alarm. Er worden ook geen berichten gestuurd naar mensen, zodat het niet mogelijk is om iemand te achterhalen. Gebruikers blijven anoniem.

Q: Worden privacyrisico's geminimaliseerd?

A: Ja we bewaren zo min mogelijk gegevens in de app en doen dat zo kort mogelijk. Er wordt geen centrale administratie bijgehouden. De gebruiker heeft de regie en beslist na besmetting of deze de contactinformatie wil delen. Na het delen is niet te achterhalen wie er een waarschuwing krijgt. De informatie gaat naar alle telefoons en alleen telefoons met de juiste sleutels kunnen achterhalen dat er een bericht moet komen. Er worden dan ook geen notificatie verstuurd. De app van de gebruiker berekent zelf wanneer een waarschuwing noodzakelijk is. Het is dan ook geen volg app.

Ieder privacyrisico dat we maar kunnen bedenken, brengen we in kaart om vervolgens dit zo goed mogelijk aan te pakken. De minister heeft niet voor niets gezegd: De privacy is gewaarborgd.

Effectiviteit & nut

Q: De app is pas effectief als 60% van de bevolking de app gebruikt. Hoe weten jullie zeker dat jullie dat gaan halen? (suggestie Edo)

A: Dit getal is gebaseerd op een onderzoek van X (NB ONDERZOEK OXFORD AANVULLEN). Dit onderzoek wordt vaak verkeerd geciteerd in de media. De onderzoekers

zelf gaven aan dat ook bij een lager percentage de app effectief is. Overigens is dat onderzoek gebaseerd op een theoretisch model waarin verschillende aannames zijn gedaan. De daadwerkelijke effectiviteit zal moeten blijken uit een onderzoek in de praktijk, hetzij in buitenlandse studies, hetzij in een beperkte pilot binnen Nederland. Intuïtief klopt het ook wel dat een notificatie app bij lager gebruik ook effectief is. Denkt u zich eens de situatie in dat u op een pleintje een potje basketbal met onbekenden, als dat straks weer is toegestaan. Stel dat van de 10 mensen er maar de helft (50%) de app heeft geïnstalleerd en hun telefoon bij zich heeft. De app zal in dit scenario het contact opslaan. De kans op infectie is in dit scenario groot. Als er 1 van de betrokkenen met de app achteraf corona bleek te hebben, worden de overige 4 van de groep terecht gewaarschuwd. De app is in dit scenario al effectief, ook bij een lagere adoptiegraad.

Q: Bluetooth is onbetrouwbaar, want broekzakken, muren, binnen of buiten, speelt allemaal mee. Dat heeft de uitvinder van bluetooth zelf gezegd. Hoezo gaan jullie toch door? (suggestie Edo)

A: We testen intensief op de betrouwbaarheid. Bij het gebruik van de app weten we dat er een foutmarge in de betrouwbaarheid van de metingen kan zitten. Daar houden we ook rekening mee voor er een waarschuwing wordt gegeven en welk advies er dan volgt.

Wat nu anders is, is dat de app een onderdeel is van een veel breder beleid. In dat beleid hebben we het uitvoeren van een test op corona voor iedereen die daarom vraagt, ondersteuning vanuit de GGD om te monitoren op ziekteverschijnselen zodra mensen zich op advies melden en advies dat past bij de melding. De app geeft op basis van het moment van mogelijke besmetting, de afstand en de duur van een contact een aangepast advies.

Dankzij de app wordt het mogelijk mensen concreet te waarschuwen waar dat nu niet kan. Het zal gebeuren dat mensen een waarschuwing krijgen en niet ziek blijken. Maar die meldingen zijn nodig om dicht bovenop een volgende uitbraak te zitten en sneller en gericht te handelen.

Q: Hoeveel mensen moeten de app installeren en gebruiken om 'm nuttig te laten zijn? (suggestie Edo)

A: Er is geen precedent. Dit is de eerste pandemie waarbij dit soort middelen kunnen worden ingezet. [iets toevoegen over Oxford study]. Aangeven dat het een combi is van epidemiologisch onderzoek, effectiviteit van bluetooth, scenario's hoe de app gebruikt wordt, hoeveel mensen hem installeren, of mensen actie nemen als ze een melding krijgen, etc. Naar al deze zaken wordt gekeken.

Er zit geen ondergrens aan de effectiviteit in theorie. In theorie kan de app al bij twee gebruikers nuttig zijn, als die twee elkaar niet kennen en toevallig met elkaar een potje gebasketball hebben. Uiteraard zit er wel een praktische ondergrens aan. Die zal deels uit modelmatig onderzoek, en deels uit studies in het gebruik in het buitenland en deels uit pilots moeten blijken.

Q: Is de app nog wel nodig/nuttig nu aantal besmettingen terugloopt?

A: Nu het aantal besmettingen terugloopt en maatregelen verder worden versoepeld, wordt de kans op nieuwe, lokale uitbraken groter. Om die uitbraken snel in de kiem te smoren is snel handelen bij bevestigde gevallen noodzakelijk. Vandaar het opgeschaalde bron en contactonderzoek en toegang tot testen voor iedereen. De app kan hier als early warning systeem ook een rol in spelen.

Open werkwijze & open source

Q: Jullie kiezen ervoor om de app open te ontwikkelen. Vanwaar deze aanpak?

A: Dankzij open source kun je niet alleen de broncode controleren op fouten, of de app geen achterdeur heeft of daadwerkelijk dezelfde software is als op je mobiel, maar je kunt ook bijdragen. Hierdoor is er inmiddels een gemeenschap van meedenken en meehelpende vrijwilligers ontstaan.

Q: Waarom is de broncode nog zo lang niet open geweest?

A: Dat valt wel mee. Voor je kunt programmeren moet er een ontwerp en een architectuur zijn. Er zijn veel discussies gevoerd om de privacy en beveiliging zo goed mogelijk te regelen. Gedurende dat traject kan alles nog veranderen. Nu we echt zijn begonnen is er ook broncode om te bekijken.

Q: Hoe ver gaan jullie in de openheid?

A: Eigenlijk delen we zoveel mogelijk. De ontwerpen, architectuur, broncode zijn beschikbaar.

Project en planning

Q: Wanneer is de app klaar?

A: Er is geen hard datum. We werken zo hard mogelijke en hopen in juni een versie te presenteren. Er zijn geen belofes. Het gaat hier om goed, veilig en privacyvriendelijk. Als dat niet haalbaar is dan komt er uiteindelijk geen app.

Q: Wat wil de overheid met deze app bereiken?

A: Het waarschuwen en bewust maken van mensen die door hun contacten een verhoogd risico lopen het een virusbesmetting bij een lokale uitbraak door te geven.

Over de app en mobiele telefoons

Q: Hoeveel Nederlanders kunnen straks de app gebruiken?

A: Iedereen die iOS 13.5 of Android versie 6 of hoger heeft en toegang tot Google Play Services. Nieuwere Huawei toestellen zijn daardoor uitgesloten. De schatting is dat op termijn minstens [11,5 miljoen toestellen](#) in Nederland geschikt zijn.

Q: Zijn er alternatieven voor mensen die de app niet kunnen gebruiken?

A: Nee, werkt alleen op smartphones en tablets. De dekking hoeft ook niet 100% te zijn om te werken.
De app wordt wel toegankelijk en gebruiksvriendelijk voor een breed publiek, ook voor mensen met diverse beperkingen. Dit testen we ook met deze doelgroepen.

Q: Wat doet de app?

- De app maakt gebruik van de Google/Apple Exposure Notification API. Die houdt via Bluetooth Low Energy bij welke andere app-gebruikers bij jou in de nabijheid zijn. Dat gebeurt anoniem en veilig. En zonder centrale opslag van ontmoetingen.
- De app waarschuwt de eigenaar als die in de afgelopen 14 dagen in de buurt is geweest van een app-gebruiker die in de dagen na die ontmoeting positief getest is op COVID-19 en tijdens de ontmoeting mogelijk al besmettelijk was. Dat gebeurt middels een blootstellingsnotificatie. De app geeft in dat geval een duidelijk handelingsperspectief en verwijst door naar medische instanties en de mogelijkheid een test aan te vragen bij de GGD.
- Via de app kan de eigenaar van de telefoon doorgeven dat hij of zij positief getest is op COVID-19. Dat kan alleen met een eenmalige bevestigingscode van de GGD, om misbruik te voorkomen. Bij het melden van een positieve test worden alleen niet naar een persoon herleidbare anonieme 'sleutels' gedeeld. Pas daarna worden andere app-gebruikers die in de buurt zijn geweest gewaarschuwd.

Q: Wat doet de app niet?

- De app weet niets over de identiteit van de eigenaar van de telefoon.
- De app heeft geen toegang tot locatiegegevens en slaat deze dus ook niet op. Niet met GPS, niet op een andere manier.
- De app heeft geen toegang tot contactgegevens en het adresboek van de eigenaar van de telefoon.
- De app deelt in blootstellingsnotificaties - behalve de datum van de ontmoeting - geen specifieke details over de ontmoeting die zouden kunnen leiden tot het identificeren van de positief geteste persoon.
- De app is een tijdelijk middel, en wordt uitgeschakeld zodra deze niet meer nodig is voor de bestrijding van de COVID-19 pandemie in Nederland.
- De app kan niet zomaar de Google/Apple Exposure Notificatie API gebruiken. Daarvoor is expliciete toestemming van de gebruiker nodig.
- De app wordt niet automatisch op telefoons geïnstalleerd. Gebruikers moeten er zelf voor kiezen deze te downloaden.
- De app kan niet automatisch of ongevraagd gegevens uploaden. Daarvoor is expliciete toestemming van de gebruiker nodig.
- De app kan nooit live zien of iemand besmet is met COVID-19. Dat is technisch onmogelijk. Het is dus geen COVID-radar die je in het dagelijks leven beschermt. De app helpt je om - als jij besmet raakt - die besmetting niet door te geven aan andere, kwetsbaardere mensen.
- De app onthoudt niet of de eigenaar van de telefoon positief getest is of een blootstellingsmelding heeft ontvangen. De app kan dus niet als COVID-paspoort gebruikt worden.

- De app is geen vervanging van het werk van de GGD. Het handmatige contactonderzoek blijft gewoon doorgaan. De app is daar vooral een snellere - maar minder precieze - aanvulling op.
- De app meet geen exacte afstanden. Hij weet dat je in de buurt van iemand bent geweest, en dat je daardoor mogelijk het risico loopt besmet te zijn geraakt. Maar hoe dichtbij je was, is niet te zeggen. Hoe groot het risico op besmetting was, dus ook niet.
- De ontmoetingen die via BLE zijn geregistreerd worden alleen op de telefoon van de app gebruiker bewaard, en niet op een centrale server opgeslagen.

Diversen

Q: Eerder spraken jullie van een contact traceer app. En nu van een notificatie app. Hoe zit dat? (suggestie Edo)

A: Zie [argumenten hier](#)

Q: Gebruiken jullie dezelfde app of technologie als het Verenigd Koninkrijk?

A: Nee dat is een compleet andere app. In het Verenigd Koninkrijk wordt gewerkt met een gecentraliseerd model. De Nederlandse app is decentraal, waarbij de telefoon zelf bij houdt welke contacten er zijn. Alleen bij een besmetting vindt na toestemming van de gebruiker een geanonimiseerde uitwisseling van documenten plaats.

20562136

To: LCI-voorzichtengroep [redacted]@rivm.nl
From: [redacted]
Sent: Mon 5/11/2020 10:49:01 AM
Subject: FW: Melding nr. M2004 12777 onderwerp: CoviPass

Ha collega's,

Zou één van jullie contact kunnen hebben met [redacted] over een biometrisch paspoort?
Het gaat puur om een inhoudelijk gesprek. Zover ik weet, zet VWS hier niet op in en vindt er ook nog geen ontwikkeling plaats op dit gebied.

Groet,
[redacted]

From: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>
Sent: maandag 11 mei 2020 11:41
To: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>
Subject: FW: Melding nr. M2004 12777 onderwerp: CoviPass

Hoi [redacted]

Covi paspoort al eerder zien langs komen. Ligt dit ergens binnen LCI? Of zou het bij DVP thuis horen?

Groet,
[redacted]

[redacted]

M: [redacted]@rivm.nl
T: [redacted]

Aanwezig: maandag t/m donderdag

20562136

(10)(2e)

(10)(2e)

Dubbel

2746703

To: [redacted] <[redacted]@minvws.nl>
From: [redacted] <[redacted]>
Sent: Sun 5/3/2020 12:17:29 PM
Subject: RE: CoviPass

Waarschuwing: deze ligt politiek erg gevoelig. Voelt voor veel mensen teveel als stigma 'ben je wel of niet coronavrij'.
Mijn intuïtie is dat dit m niet gaat worden, in NL tenminste.

[redacted]
M [redacted]
E [redacted]@minvws.nl

Van: [redacted] <[redacted]@minvws.nl>
Datum: zondag 03 mei 2020 12:05 PM
Aan: [redacted] <[redacted]@minvws.nl>
Onderwerp: RE: CoviPass

Hoi, net bekeken. Dit lijkt me heel slim en wellicht is dit wel DE app waar de minister nu mee naar op zoek is.
Lijkt ook aan te sluiten op de bevolkingsonderzoekachtige opzet van de massale diagnostische test van de lamp-jongens. In het kort:

- recente testresultaat (zowel diagnostisch als serologisch) wordt erin geupload en geeft zo steeds de actuele covid status aan van een persoon(groen = is net negatief getest, na verloop v tijd rood= moet weer getets worden)
- datum v volgende test kan er in gezet worden
- Pikt andere statussen op, dus laat zien of je 2m id buurt bent van een rode persoon, telefoonr niet nodig
- gebruikt geen Bluetooth , dus veilig
- testresultaten kunnen alleen door geautoriseerde zorgmedewerkers up ge load worden.

Kortom, wil ik graag meer van weten, ik ga er achteraan.
Langzaam beginnen de contouren van een mogelijke oplossing duidelijker te worden waarin alles samen lijkt te komen.....
Het komt goed!!
Tot morgen

[redacted]

[redacted] 10 2 e
Directie Informatiebeleid, VWS

Van: [redacted] <[redacted]@minvws.nl>
Verzonden: 2 mei 2020 23:27
Aan: [redacted] <[redacted]@minvws.nl>
Onderwerp: FW: CoviPass

Ha [redacted]
Beetje creepy maar goed innovatie moet je met open blik tegemoet treden. Wil jij er eens met jouw brains op kauwen?

Groot
[redacted]

[redacted]
[redacted]

2746703

(10)(2e) @minvws.nl
(10)(2e)

Van: (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>
Verzonden: vrijdag 1 mei 2020 09:07
Aan: (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>
Onderwerp: FW: CoviPass

Hoi (10)(2e)

Ik denk dat deze mail in jouw team thuis hoort. Ik ontving deze gisteren en heb geen idee hoe deze persoon aan mijn mailadres komt. Ik ken hem niet. Denk dat jullie de kennis/expertise hebben om in te schatten hoe hiermee om te gaan.

Ik zal (voorlopig) geen reactie sturen. Hoor graag als jullie dat wel doen.

Groet,

(10)(2e)
Beleidsmedewerker

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Directie Curatieve Zorg
Parnassusplein 5 | 2511 VX | Den Haag
Postbus 20350 | 2500 EJ | Den Haag

T. (10)(2e)
M. (10)(2e) @minvws.nl

Van: (10)(2e) <(10)(2e)@me.com>
Verzonden: donderdag 30 april 2020 11:55
Aan: (10)(2e) <(10)(2e)@minvws.nl>
Onderwerp: CoviPass

Geachte (10)(2e) (10)(2e)

Sinds twee weken ben ik als medisch adviseur betrokken bij een nieuw project in de strijd tegen het Corona-virus. Met een internationale denktank proberen we na te denken over mogelijke oplossingen om bij te dragen aan de huidige crisis.

Inmiddels is daaruit het product CoviPass ontstaan, een biometrisch paspoort waarmee geschiedenis op IgG/IgM-antistoffen en PCR-tests bijgehouden kan worden en welke beveiligd is middels het V-Code-systeem. Het V-Code systeem heeft goedkeuring vanuit de EU en UN en we zijn voor zover wij weten de eerste partij die de testen op een veilige manier aan het biometrische paspoort hebben kunnen hangen.

Is het mogelijk om met iemand vanuit het ministerie te sparren om te kijken of dit een mogelijke toevoeging kan zijn in het huidige aanbod?

De website is te bekijken via www.covipass.com, en een korte introductievideo is hier te bekijken: <https://drive.google.com/file/d/1iDwZsDnQ1W1jRkfWceL5vZgNMF6UUXv7/view>

Ik hoor heel graag jullie reactie!

Vriendelijke groet,

(10)(2e)

31419594

To: (10)(2e) (10)(2e) @rivm.nl
Cc: (10)(2e) (10)(2e) @rivm.nl
From: (10)(2e)
Sent: Mon 5/11/2020 10:17:39 AM
Subject: FW: Melding nr. M2004 12777 onderwerp: CoviPass

Hoi (10)(2e)
Wie zou binnen de LCI of Cib het beste even contact kunnen hebben met deze medische adviseur?
Groet,
(10)(2e)

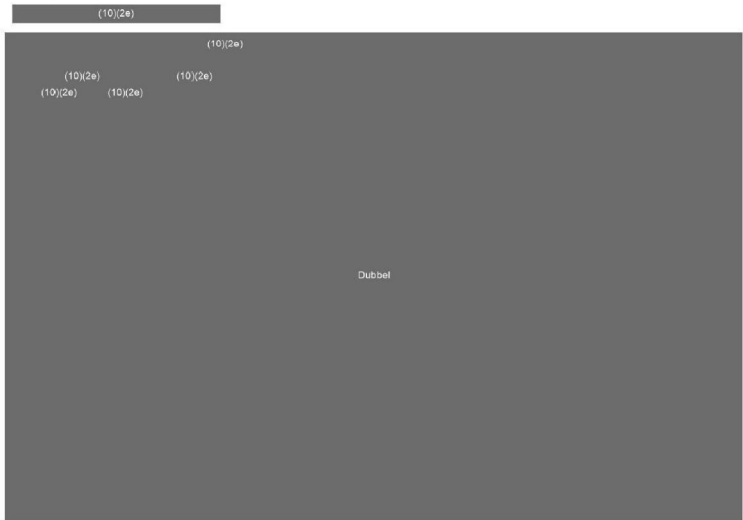

From: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
Sent: maandag 11 mei 2020 11:41
To: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
Subject: FW: Melding nr. M2004 12777 onderwerp: CoviPass

Hoi (10)(2e)
Covi paspoort al eerder zien langs komen. Ligt dit ergens binnen LCI? Of zou het bij DVP thuis horen?
Groet,

(10)(2e)
(10)(2e)
(10)(2e)

M: (10)(2e) @rivm.nl
T: +31 (10)(2e)

31419594

(10)(2e)

(10)(2e)

Dubbel

31433231

To: (10)(2e) (10)(2e)@rivm.nl
Cc: (10)(2e) (10)(2e)@rivm.nl
From: VraagAanbodTriage
Sent: Mon 5/4/2020 9:37:21 AM
Subject: FW: Melding nr. M2004 12777 onderwerp: CoviPass

Hoi (10)(2e)

Onderstaand aanbod leek me er eentje voor jou. Pak jij dit op?

Groeten
VraagAanbodTriage RIVM
(10)(2e)

From: info@rivm.nl
Sent: zaterdag 2 mei 2020 21:28
To: VraagAanbodTriage
Subject: Melding nr. M2004 12777 onderwerp: CoviPass

Beste collega,

Onderstaande mail is binnengekomen bij het RIVM Infopunt. Deze mail heeft het volgende kenmerk gekregen: M2004 12777.

Kun jij een inhoudelijke reactie geven zodat wij deze vraag/melding kunnen beantwoorden?
Graag ontvangen wij een reactie op deze mail binnen 5 werkdagen Zorg ervoor dat je de onderwerpregel niet aanpast.

Alvast bedankt voor je medewerking!

Met vriendelijke groet,

(10)(2e)
RIVM Infopunt

Verzoek:
E-mail adres: (10)(2e)@me.com
Date sent: Apr 30, 2020 11:52 AM
To: info@rivm.nl
Subject: CoviPass

Geachte heer/mevrouw,

Sinds twee weken ben ik als medisch adviseur betrokken bij een nieuw project in de strijd tegen het Corona-virus. Met een internationale denktank proberen we na te denken over mogelijke oplossingen om bij te dragen aan de huidige crisis. Inmiddels is daaruit het product CoviPass ontstaan, een biometrisch paspoort waarmee geschiedenis op IgG/IgM-antistoffen en PCR-tests bijgehouden kan worden en welke beveiligd is middels het V-Code-systeem. Het V-Code systeem heeft goedkeuring vanuit de EU en UN en we zijn voor zover wij weten de eerste partij die de testen op een veilige manier aan het biometrische paspoort hebben kunnen hangen. Is het mogelijk om met iemand vanuit het RIVM te sparren om te kijken of dit een mogelijke toevoeging kan zijn in het huidige aanbod?

De website is te bekijken via www.covipass.com, en een korte introductievideo is hier te bekijken: <https://drive.google.com/file/d/1iDwZsDnQ1WjRktWceLSvZgNMF6UUXvr/view>

Ik hoor heel graag jullie reactie!
Vriendelijke groet,

(10)(2e)

4200774

To: Covid19-app [redacted]@minvws.nl
From: [redacted]
Sent: Tue 4/14/2020 9:53:23 AM
Subject: Kin+Carta Create
[Kin + Carta Create.pdf](#)
[ATT00001.htm](#)

Goedemorgen,

Hierbij een ingevuld vraag & antwoord formulier voor de uitnodiging slimme digitale oplossing Corona.

Wij kijken er naar uit om van jullie te horen.

Met vriendelijke groeten,

[redacted]

--

[redacted]
[redacted]

Mobile: [redacted]

KIN+CARTA

Create

Web - [LinkedIn](#) - [Twitter](#) - [Instagram](#)

The App Business Limited (trading as Kin and Carta Create Europe) is a company registered in England and Wales. Registered number: 01897720. Registered office: One Tudor Street, London EC4Y 0AH.

4224550

To: Covid19-app[(10)(2e)]@minvws.nl]
Cc: (10)(2e) f(10)(2e)@innovatic.com]
From: (10)(2e)
Sent: Tue 4/14/2020 9:57:18 AM
Subject: Deerns & Innovatic
[Deerns & Innovatic .pdf](#)

Geachte heer/mevrouw,
In de bijlage treft u onze reactie op de uitnodiging voor slimme digitale oplossingen voor Corona.
Wij kijken uit naar uw reactie.

Met vriendelijke groet,
Kind regards,
(10)(2e)

Sales Assistant
(10)(2e)

Innovatic
[Nieuwe Plantage 28, Delft](#)
www.innovatic.com

e: (10)(2e)@innovatic.com

KIN+CARTA
 Create

Bijlage 1 Vraag- en antwoordformulier

Gegevens Uitnodiging	
Titel	Uitnodiging slimme digitale oplossingen Corona
Opdrachtgever	De Staat der Nederlanden (ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport)
Gegevens Ondernemer	
Naam Ondernemer	Kin + Carta Create (voorheen The App Business)
Adresgegevens Ondernemer	The Spitfire Building , 1 Collier Street , London N1 9BE Let-op: Hoofdkantoor in London maar hub met capaciteit in Amsterdam.
Contactpersoon Ondernemer	(10)(2e)
Functie contactpersoon	(10)(2e)
E-mailadres Ondernemer	info@theappbusiness.com
Telefoonnummer Ondernemer	NL: (10)(2e) / UK: (10)(2e)
Website Ondernemer	https://www.kinandcarta.com/en/services/create/
Verklaring	
Ondernemer verklaart dat:	<i>Doorstrepen wat niet van toepassing is</i>
De aangeboden oplossing voldoet aan de in de uitnodiging geschetste uitgangspunten en is per 28 april 2020 productierijp	Ja / Nee
De aangeboden oplossing is per 18 april 2020 beschikbaar voor een publieke proef.	Ja / Nee

Omwillen van een efficiënte werkwijze vragen we u om een compacte beantwoording en/of beschrijving van uw mogelijkheden ten aanzien van de beoogde oplossing. We verzoeken u dringend om informatie die niet direct de kern van de oplossing raakt, niet in het hoofddocument te verwerken maar als bijlage op te nemen.

Alle voorgestelde oplossingen voldoen aan de uitgangspunten en voorwaarden die uitgelijnd zijn in de uitnodiging maar houden ook rekening met de bezwaren van veilighegencorona.nl.

1	
Doelstelling	Het verkrijgen van een voorstel voor slimme digitale oplossingen zoals bijvoorbeeld apps die kunnen bijdragen aan bron- en contactopsporing, waarbij stringente eisen gelden voor onder meer snelle beschikbaarheid, privacy en informatiebeveiliging
Vraag	Welke slimme digitale oplossing kunt u leveren die bij kunnen dragen aan bron- en contactopsporing?
<p>Antwoord: Wireframes: zie appendix Data flows: zie appendix Release schedule: zie appendix</p> <p>De aanbevolen oplossing is outcome-driven en houdt rekening met de verschillende partijen en huidige ontwikkelingen in de markt.</p> <p>Nederlandse overheid / GGD</p> <ul style="list-style-type: none"> Een oplossing die snel uitgerold kan worden en die een deel van de inspanningen voor het traceren van eventueel contact automatiseert en de effectiviteit van isolatiemaatregelen vergroot. Om effectief te zijn, moet een aanzienlijk deel van de bevolking de app hebben gedownload. Eenvoudige onboarding en sociale functies die een snelle opname en verspreiding van het product mogelijk maken, zijn van cruciaal belang. <p>Eindgebruikers</p> <ul style="list-style-type: none"> Nederlanders willen helpen bij het opsporen van contact opsporing, met behoud van hun eigen privacy en informatiebeveiliging. <p>Technische ontwikkelingen in de markt</p> <ul style="list-style-type: none"> Er zijn wereldwijd meerdere open source-inspanningen die gebruikmaken van de bluetooth-technologie van smartphones om dit te bereiken. Bluetrace is momenteel de toonaangevende optie voor het handhaven van gegevensprivacy en het leveren van effectieve contactopsporing. Apple en Google ontwikkelen een gedeelde oplossing op OS-niveau om hetzelfde resultaat te bereiken. Zodra deze standaarden beschikbaar zijn gemaakt, adviseren wij dat het omschakelen van de onderliggende bluetooth-tracking technologie naar deze standaarden de datakwaliteit en inzichten zou verbeteren. We hebben onze oplossing gebouwd met deze transitie in gedachten. De technologie alleen is niet genoeg - intelligent product- en service ontwerp is vereist om mogelijke uitdagingen het hoofd te bieden (bijv. Frauduleus of nep gebruik, effectieve integratie met medische test inspanningen, beheer van berichten en waarschuwingen om een 'information overload' te voorkomen) <p>Op korte termijn maakt een succesvolle oplossing gebruik van het beste van bestaande open source-frameworks (in lijn met de voorwaarden van Veiligtegencorona.nl), op een door de Nederlandse overheid goedgekeurde manier die onze culturele en sociale normen, lokale volkgezondheid en politieke context weerspiegelt. Andere succesfactoren zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> Opbouwen van vertrouwen door volledig transparant te zijn: <ul style="list-style-type: none"> De applicatie is alleen effectief wanneer er een hoge adoptie plaatsvindt. Om vertrouwen te krijgen van de eindgebruiker is het noodzakelijk om volledige transparantie te bieden (bv. wat voor data wordt gebruikt, wanneer en waar het voor wordt gebruikt). We raden ook aan om aan te geven hoeveel mensen al gebruik maken van de app om op deze manier mond-op-mond reclame te versnellen. Relevantie <ul style="list-style-type: none"> Geef eindgebruikers relevante informatie over de huidige situatie Gebruiksvriendelijkheid <ul style="list-style-type: none"> Door middel van kwalitatieve en kwantitatieve onderzoeken, kunnen we de app verder ontwikkelen en verbeteringen doorvoeren om zo de adoptie van de app te maximaliseren 	

<p>o Nederlandse en engelse versie beschikbaar.</p> <p>Zo gaat dit in zijn werk:</p> <p>Registratie</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Installeer de applicatie op je telefoon 2. Open de applicatie 3. Accepteer de voorwaarden & geef toestemming voor push notificaties 4. Een notificatie ID is gecreëerd via de push notificatie provider SDK en opgeslagen op je telefoon. 5. De notificatie ID is verstuurd naar de push notificatie provider <p>Opmerking: de notificatie ID wordt de "Gebruikers ID" en is beschreven en uitgelegd in de BlueTrace paper.</p> <p>Contact</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De gebruiker komt in de buurt van een andere gebruiker die ook de app geïnstalleerd heeft. 2. Het apparaat maakt een oproep naar de backend van de applicatie om een lijst van TempIDs te genereren met een bijbehorende timestamp en geldigheidsduur. 3. De server genereert verschillende, toekomst gedateerde, TempIDs, door de notificatie ID (gebruikers ID) te versleutelen met de begin- en einddatum en tijd. Deze data is vervolgens base64 gecodeerd en versleuteld met een private key opgeslagen in de backend. 4. De applicatie gebruikt Bluetooth Low Energy om de andere gebruiker te detecteren en de TempIDs worden uitgezonden. 5. Beide apparaten slaan de TempIDs op met de timestamp van de uitwisseling en de afstand (tot 2 meter). <p>Veranderen van je status (besmet)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De gebruiker geeft via de app aan dat hij/zij denkt besmet te zijn. 2. De gebruiker wordt gevraagd om een aantal gegevens te delen zodat de juiste hulpinstantie contact kan opnemen. 3. De gebruiker krijgt een telefoontje van een GGD medewerker om dit verder te onderzoeken. 4. De GGD medewerker genereert een tijdelijke code dat niet uniek hoeft te zijn aan de gebruiker. 5. De GGD medewerker geeft de code aan de gebruiker en deze toets de code in via de applicatie 6. De gebruiker wordt ge-redirect naar de DigiD app en voert de relevante inloggegevens in. 7. De DigiD app redirect de gebruiker terug naar de applicatie 8. De applicatie zal vervolgens de recente contactinformatie uploaden (tempIDs + timestamp). 9. De backend valideert de authenticatie token en code. 10. De backend slaat de contactinformatie op met de gebruikers ID (vernomen via de authenticatie token) en het tijdstip van het schrijven (zodat het later nog verwijderd kan worden) 11. De back-end haalt de notificatie IDs eruit van de gebruikers die in contact zijn gekomen met de "besmette" gebruiker. 12. De applicatie filtert de TempIDs om zo ongeldige IDs te verwijderen (bijvoorbeeld van kwaadaardige gebruikers) 13. De data wordt vervolgens gegroepeerd op notificatie ID. Een berichtenstructuur (niveau) is gebaseerd op een logica van doorgebrachte tijd en afstand. Deze structuur bepaald vervolgens de waarschijnlijkheid dat de infectie is overgedragen 14. Indien gewenst, kunnen wij een handmatige validatie stap toevoegen, dit is echter niet vereist. 15. Via de notificatie provider, verstuurd de back-end van de applicatie verstuurd een push notificatie bericht naar de notificatie ID. Het push bericht is aangepast afhankelijk van het "niveau" van het bericht. <p>Let op: De gegevens die worden verwerkt zijn en blijven niet tot individuen herleidbaar tenzij a) de gebruiker hier toestemming voor geeft b) er sprake is van contact- of bron onderzoek als bedoeld in art 6</p> <p>Data verwijderen</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het verwijderen van data gebeurt periodiek. De applicatie kan met toestemming van de gebruiker zelf worden geïnstalleerd en verwijderd. 2. Data ouder dan een specifieke dag wordt automatisch verwijderd

2	
Doelstelling	Het verkrijgen van een voorstel voor slimme digitale oplossingen zoals bijvoorbeeld apps die kunnen bijdragen aan <u>zelfmonitoring</u> en <u>begeleiding op afstand</u> , waarbij stringente eisen gelden voor onder meer snelle beschikbaarheid, privacy en informatiebeveiliging
Vraag	Welke slimme digitale oplossing kunt u leveren die bij kunnen dragen aan zelfmonitoring en begeleiding op afstand?
Antwoord	<p>Release schedule: zie appendix</p> <p>De aanbevolen oplossing is <u>outcome-driven</u> en houdt rekening met de verschillende partijen en huidige ontwikkelingen in de markt:</p> <p>Nederlandse overheid / GGD Door burgers betere begeleiding op afstand te bieden (bijvoorbeeld bij besmetting, vermoeden van besmetting, of voortdurende zorgbehoeften) wordt verwacht dat er efficiënter en effectiever kan worden omgegaan met de beschikbare capaciteit in de huidige gezondheidszorg.</p> <p>Eindgebruikers</p> <ul style="list-style-type: none"> Burgers willen 1) hun toestand volgen en begrijpen en 2) toegang hebben tot hulp als ze die nodig hebben <p>Technische ontwikkelingen in de markt</p> <ul style="list-style-type: none"> Zowel iOS als Android hebben bestaande 'monitoring-frameworks'. Deze kunnen snel benut worden voor het effectief volgen en <u>monitoren van symptomen</u> of aanbevelen zelfzorg. We hebben ook een artikel geschreven waarin we uitleggen hoe je deze APIs het beste kan toepassen (<u>iOS HealthKit, Carekit en ResearchKit</u>). Hulp op afstand kan snel worden aangeboden met eenvoudige beslismomen en veelgestelde vragen. Op middellange termijn voorzien we de mogelijkheid om een chat-interface consultatiefunctie te bieden, of om te integreren met een derde partij om Nederlanders medisch consult op afstand aan te bieden. <p>Dit ziet er vervolgens zo uit: (zie onderstaande wireframes)</p> <ol style="list-style-type: none"> Digitale zelfmonitoring stelt de gebruiker in staat om snel en gemakkelijk te identificeren of ze symptomen van het virus hebben en zo toegang te krijgen tot relevante overheids advies over vervolgstappen. Zelfmonitoring op afstand maakt gericht advies en eventuele escalatie naar deskundigen in de gezondheidszorg mogelijk. Het geeft de gebruiker / de Nederlandse burger het gevoel dat er voor hen 'gezorgd' wordt en dat als je medische hulp nodig hebt, dit snel geconstateerd zal worden en geëscaleerd waar nodig. Met toestemming van de gebruiker kunnen deze gegevens gedeeld worden met de daartoe bevoegde instanties om verder onderzoek naar het virus mogelijk te maken.

Zo gaat dit in zijn werk:

1. Met behulp van 'built in frameworks', kunnen gebruikers verschillende symptomen (dagelijks) bijhouden via de applicatie.
2. Informatie kan veilig op het toestel worden opgeslagen met protocollen die zijn ontwikkeld door Apple en Google.
3. Alle gegevens over eventuele symptomen worden op het apparaat bewaard terwijl een gebruiker zijn gezondheid blijft monitoren.
4. Op basis van door de door de gebruiker ingevoerde symptomen, biedt het systeem advies aan over (eventuele) escalatie.
5. Op basis van het advies in de app, kan de gebruiker een formulier invullen om contact op te nemen. Dit kan door middel van het weergeven van een telefoonnummer, het verzenden van een e-mail of het integreren met bestaande API's (zoals callcenter-wachtrijen).

3	
Doelstelling	Het verkrijgen van voorstellen voor overige digitale oplossingen, zoals bijvoorbeeld apps, die kunnen bijdragen aan de transitiestrategie en het bestrijdingsbeleid
Vraag	Welke slimme digitale oplossingen kunt u leveren die bij kunnen dragen aan de afschalingstrategie en begeleiding op afstand?
<p>Antwoord:</p> <p>Wireframes: zie appendix Data flows: zie appendix Release schedule: zie appendix</p> <p>De aanbevolen oplossing is outcome-driven en houdt rekening met de verschillende partijen en huidige ontwikkelingen in de markt.</p> <p>Nederlandse overheid / GGD</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er zijn een aantal voorgestelde beleidsveranderingen om van de huidige Intelligente Lock-down terug naar een 'normale samenleving' te gaan - op een manier die de openbare veiligheid handhaaft, maar de economie weer laat functioneren. Het is daarom noodzakelijk dat deze digitale oplossing toestaat snel te reageren op de laatste beleidsvoering m.b.t. de transitiestrategie. • Door onze uitgebreide ervaring in het bouwen van software, zijn we in staat snel te reageren op opkomende beleids- of volksgezondheids veranderingen. We zullen samenwerken met het Outbreak Management team (OMT) om prioriteiten te stellen en snel de vereiste functies te leveren om de gewenste beleidsresultaten mogelijk te maken. • We hebben een 'immunitieit paspoort' en een 'gelokaliseerde lock-down' onderzocht als twee belangrijke nieuwe functies van een mobiel product die de overgang zal helpen. • Een 'Immunitieit Paspoort' biedt de mogelijkheid voor Nederlanders om hun eerdere testresultaten veilig en anoniem aan hun DigiD te koppelen en deze te tonen of te laten gelden bij een controlerende autoriteit. Dit kan in een aantal situaties worden gebruikt, bijvoorbeeld bij personen die positief zijn getest op het virus (of virus antilichamen) die willen solliciteren voor een functie waarvoor het noodzakelijk is dat een persoon volledig hersteld is. • Een 'gelokaliseerde lockdown' kan worden ingezet om lokale uitbraken te monitoren. Een mobiele app kan gebruikers een manier bieden om te controleren welke gebieden vergrendeld zijn en te waarschuwen als er ergens in de buurt quarantaine controles plaatsvinden. • Daarnaast is er een mogelijkheid voor Nederlandse autoriteiten (centrale overheid, gemeente en politie) om geaggregeerde en anonieme data in real-time te verwerken. Bijvoorbeeld om aan te geven waar nieuw gerapporteerde infecties ontstaan. • Deze informatie kan gebruikt worden om verdere beslissingen te maken met bijpassende beperkingen, om zo een volledige lock-down voorkomen. <p>Hoe ziet dit er dan uit?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Als de overheid een individu getest heeft, kan een QR-code of uniek ID gecombineerd worden met andere authenticatie factoren, om een 'immunitieit paspoort' weer te geven. Gebruikers met virus immunitieit kunnen zich vervolgens met minder beperkingen kunnen verplaatsen. 2. Door slim gebruik te maken van animatie, de smartphone accelerometer en gyroscoop, kunnen we een 'digitaal hologram' maken. Dit biedt een hoger beveiligingsniveau dan eenvoudig en statisch scherm, waardoor er meer vertrouwen in de applicatie ontstaat. 3. De app kan de gebruiker relevante informatie blijven geven over welke beperkingen er momenteel gelden, afhankelijk van hun status en het huidige overheidsadvies. Dit zal bijdragen tot de transitiestrategie. <p>Hoe gaat dit in zijn werk? We leggen de bovengenoemde concepten in meer detail uit. Het immunitieit paspoort</p>	

We raden een eenvoudig systeem aan dat een burger kan laten zien om te bewijzen dat hij van het virus is hersteld, beveiligd door een moeilijk te vervalsen 'digitaal hologram'. Om het immuniteits paspoort te verkrijgen, doorloopt de gebruiker de volgende stappen:

1. Wanneer een gebruiker een positief antilichaamtest resultaat van de GGD ontvangt, genereert een GGD-moderator een hash-code van een individu's unieke overheids-ID in combinatie met de status van de gebruiker met behulp van het back-end systeem.
2. De gebruiker logt in op de app en voert de hash-code in.
3. Het backend systeem ontvangt de hash van de gebruiker en hun authenticatietoken.
4. De back-end haalt het gebruikers-ID uit het verificatie token en haast dit met de immuniteitsstatus.
5. Als deze overeenkomen, bevestigt de app dit door middel van een een bevestigde status aan de gebruiker.
6. De app kan vervolgens de bevestigde status weergeven, samen met een 'digitaal hologram' en de huidige 'datetime'.

Een digitale hologram

We zouden gebruik maken van een bestaande aanpak die wij eerder hebben geïmplementeerd voor de [Rail Delivery Group](#) in het Verenigd Koninkrijk - door een beveiligd scherm te creëren dat een gebruiker kan laten zien aan een controlerende partij.

Om te bewijzen dat dit afkomstig is van een gezaghebbende bron (en geen zelf-gegenereerde afbeelding, video of nep-app is,) wordt een digitaal hologram gegenereerd met een animatie als reactie op beweging van het toestel (gedetecteerd met de accelerometers en gyroscopen in het toestel).

Door de app te kantelen, kan de gebruiker aan de controlerende partij laten zien dat het de officiële immuniteit paspoort-app is, en zo dat de controlerende partij zien dat de digitale hologram reageert op beweging van het toestel om te verifiëren dat het echt is.

De hologram vervangen door validatie met een unieke QR-code

Als er meer robuuste beveiliging nodig is, kunnen we in de loop van de tijd het digitale hologram uitbreiden met een systeem dat voor elke gebruiker unieke, tijdgevoelige QR-codes genereert. Deze kunnen door de autoriteiten worden gescand als bewijs van immuniteit.

Om dit mogelijk te maken, zou de back-end-server een reeks voortdurend tijdgevoelige codes updaten voor de app. De app is dan in staat om codes van een halve dag downloaden voor toekomstig offline gebruik. Deze codes zijn de ID, de status van de gebruiker en een tijdstempel gecodeerd met een sleutel.

Met dezelfde applicatie (of een aanvullende applicatie voor autoriteiten die immuniteit paspoorten moeten verifiëren) zou een functie kunnen hebben waarmee gebruikers de QR-codes kunnen scannen en deze ter verificatie naar de server kunnen sturen. Hiervoor zou de app online moeten zijn.

Eenmaal ingediend, kan de server vervolgens de QR-code decoderen en de gebruikers-ID, status en tijdstempel identificeren, waardoor de code wordt gevalideerd en de geldige status werd teruggestuurd naar de app van de controlerende partij. Op deze manier heeft de controlerende partij geen identificerende informatie van de gebruiker, maar kan hij zeker zijn van de status, omdat deze wordt gevalideerd door een centrale autoriteit.

Deze oplossing heeft als bijkomend voordeel dat de centrale server geen database met gebruikersidentificatie gegevens zal bevatten, aangezien de codes direct met sleutels kunnen worden gegenereerd en gevalideerd.

Hoe een regio gerichte lock-down technisch te werk gaat:

Een regionale lock-down zou een eenvoudige content en mapping gebaseerde oplossing zijn, waarbij een gebruiker op een kaart zou kunnen kijken, of door een regio selecteren om de regels of richtlijnen voor zijn gebied te kiezen.

Content kan regelmatig worden bijgewerkt vanuit een openbare of unauthenticated API, waarbij de gegevens worden gelezen uit een database die regelmatig kan worden bijgewerkt met een content management system. Als de gebruiker hiermee instemt, kan de app proactieve mobiele notificaties sturen.

4	
Doelstelling	Het verkrijgen van voorstellen voor voorwaarden waaronder digitale oplossingen kunnen worden ingezet (met betrekking tot techniek, inhoud, werking, implementatie, de privacy en informatieveiligheid)
Vraag	Welke voorstellen voor het op technische en organisatorische wijze borgen van privacy en informatieveiligheid kunt u doen?
<p>Wireframes: zie appendix Release schedule: zie appendix</p> <ul style="list-style-type: none"> - Om de applicatie effectief te laten zijn, moeten gebruikers gegevens veilig worden opgeslagen, verwerkt en verzonden worden om gehoor te geven aan de bezorgdheid over Privacy en het gebruik van data. - Deze benadering van beveiliging en privacy moet effectief worden gecommuniceerd via de gebruikerservaring in de app. Dit moet transparant en duidelijk zijn over privacy en in elke fase, om bezorgde burger ervan te verzekeren dat de applicatie kan helpen met de verspreiding het virus, maar zeker niet ten koste van de privacy. Dit zal ook bijdragen tot een brede acceptatie bij het publiek. <p>Technologie en implementatie We raden aan om native applicaties te bouwen met Kotlin (Android) en Swift (iOS) om ervoor te zorgen dat de applicatie-ontwikkeling veilig, flexibel en snel is. Door een native applicatie te bouwen, kunnen we snel reageren op veranderingen in de technologie en de gezondheidszorg, terwijl we gebruik maken van de nieuwste native frameworks, features en standaarden. We bouwen en testen met behulp van DevOps-principes, waarbij we continue integratie- en leveringsystemen implementeren om de kwaliteit, productiviteit en doorlooptijden van het product te ondersteunen.</p> <p>Hosting De beveiliging wordt ook gehandhaafd en verbeterd door effectief gebruik van één van de grootste cloud providers. We zijn zeer ervaren in het ontwerpen en ontwikkelen van back-end systemen op AWS, Google Cloud Platform en Microsoft Azure, en met behulp van toonaangevende cloud-native technologieën. Via overleg met jullie technische teams, zullen wij een light-touch verkenning doen van de providers van jullie voorkeur - met bijzondere aandacht voor beveiliging en privacy vereisten. We kunnen de applicatie opzetten en hosten binnen onze eigen accounts, maar we kunnen ook binnen bestaande accounts hosten of de accounts na verloop van tijd naar jullie te migreren met het oog op duidelijk eigendom en controle.</p> <p>Operational Support We kunnen technische helpdesk ondersteuning bieden (ook buiten kantooruren) via een toegewijd team. Zowel infrastructuur- als applicatie ondersteuning en onderhoud gedurende de gehele levensduur van de applicatie.</p> <p>Privacy en gegevensbeveiliging We hebben deze vraag als een privacy-FAQ gestructureerd voor bezorgde burgers. Daarnaast hebben wij een data flow diagram opgenomen in de bijlage voor oplossing 1 en 3.</p> <p>Hoe wij eventuele vragen van bezorgde burgers zouden beantwoorden:</p> <p><u>1- Hoe zorgt u voor beveiliging tegen kwaadaardige aanvallen?</u> De applicatie wordt vóór penetratie getest op penetratie door een externe leverancier. Bovendien zal alle broncode van de app, met uitzondering van het digitale paspoort 'digitaal hologram' en alle cryptografische</p>	

<p>geheimen, open source zijn, zodat het kan worden gecontroleerd door betrokken personen, zonder dat dit ten koste gaat van privégegevens.</p> <p>2- Lijkt dit op de andere methoden waarover ik in het buitenland heb gehoord - b.v. BlueTrace?</p> <p>Dit zal in eerste instantie gebaseerd zijn op de BlueTrace-methodologie, maar zal vervolgens worden aangepast om gebruik te maken van de aanstaande API's op besturingssysteem niveau die door Apple en Google zijn gemaakt. Een onmiddellijke wijziging van de methode die in het BlueTrace-document wordt gebruikt, is om een gegenereerde push-notificatie-ID te gebruiken in plaats van een telefoonnummer voor tracement. Dit heeft het voordeel dat het minder persoonlijk identificeerbare informatie vereist (met name geen telefoonnummer van een gebruiker vereist) om een gebruiker te informeren over mogelijk contact met geïnfecteerde personen.</p> <p>3- Heeft de overheid of andere gebruikers toegang tot mijn privégegevens om te horen dat ik mogelijk in contact ben gekomen met geïnfecteerde personen?</p> <p>Nee. Voor de applicatie zijn uw privégegevens niet nodig. Het verzendt geen privégegevens naar andere gebruikers of naar de overheid voor het traceren van contacten.</p> <p>Andere gebruikers waarmee u in contact bent gekomen, worden op de hoogte gebracht dat ze in contact zijn gekomen met een persoon die positief heeft getest, maar ze zullen geen details over uw identiteit of andere informatie ontvangen.</p> <p>Uw contactgegevens worden alleen gedeeld met de GGD en gebruikt om de verspreiding van het virus op geaggregeerd niveau te volgen. Dit betekent dat de autoriteiten beslissingen kunnen nemen over de beste manier om de bevolking als geheel te beschermen, maar geen toegang hebben tot de gegevens of gegevens van een specifieke persoon.</p> <p>Als u de immuniteit paspoort functionaliteit wilt gebruiken, moet u zich ook aanmelden met de DigiD-app. Uw ID wordt niet gedeeld met andere gebruikers ten behoeve van deze paspoort functionaliteit, het wordt alleen gebruikt om te verifiëren dat u het virus heeft gehad en nu is getest als hersteld of immuun.</p> <p>4-De app maakt gebruik van Bluetooth, kan iemand dan niet nagaan waar ik heen ga?</p> <p>De applicatie is bovenop Bluetooth gebouwd, maar zendt zijn eigen tijdelijke ID's uit die voortdurend worden gewijzigd. Deze constante verandering maakt het onmogelijk om een specifieke ID in de tijd te traceren. Het is voor andere gebruikers of waarnemers niet mogelijk om tijdelijke ID's aan elkaar te koppelen om na verloop van tijd een enkele persoon of apparaat te identificeren.</p> <p>De onderliggende Bluetooth-technologie van uw apparaat maakt ook zeer waarschijnlijk gebruik van adres randomisatie om te voorkomen dat uw apparaat wordt gevolgd.</p> <p>5- Voldoet deze AVG?</p> <p>Ja. Dit systeem voldoet aan alle AVG-vereisten om wettig, eerlijk en transparant te zijn, inclusief maar niet beperkt tot:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Minimalisatie - we verzamelen alleen de minimale gegevens om de verspreiding van het virus te voorkomen. Als u bijvoorbeeld positief heeft getest, vragen we optioneel naar uw locatiegegevens op het algemene postcode niveau - we vragen GEEN specifieke, doorlopende GPS - Nauwkeurigheid en rectificatie - we kunnen uw gegevens op verzoek bijwerken om ervoor te zorgen dat ze correct zijn - Opslag - alle gegevens worden alleen opgeslagen voor de tijd dat ze nodig zijn, gegevens worden regelmatig opgeschoond - Transparantie en toestemming - de algemene voorwaarden en het privacybeleid beschrijven duidelijk het gebruik van gegevens en vereisen uitdrukkelijke toestemming - Wissen - als u contact met ons opneemt, zullen we uw gegevens binnen 28 dagen wissen - Draagbaarheid - uw gegevens kunnen op verzoek naar u worden verzonden als u voldoende bent geïdentificeerd
--

Appendix oplossing 1

<p>Wireframes</p>	
<p>Data flow diagram</p>	<p>The following data flow diagram shows the data flow for contact tracing.</p>

Note: There is no start and end point for data flow diagrams, nor segregation of use cases, therefore the following notes may be useful in interpreting the diagram:

- View the Appendix 2 flow for step-by-step flows for each use case
- Login is only required to report infected status
- Notification IDs/tokens are used in place of phone numbers as unique identifiers in the BlueTrace reference implementation

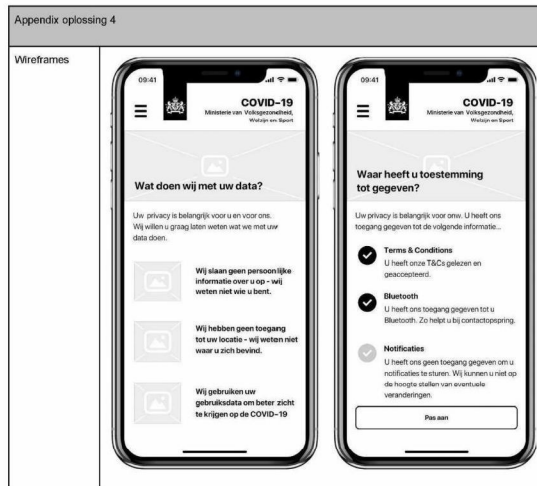
Appendix oplossing 3

Wireframes

Data flow diagram

The following data flow diagram shows the data flow for the immunity passport.

<p>Note: There is no start and end point for data flow diagrams, nor segregation of use cases, therefore the following notes may be useful in interpreting the diagram:</p> <ul style="list-style-type: none">
• The flows start with the moderator on the right, then the user logs in, enters the code, submits status to the back-end before eventually viewing the status <p>Moderator code generation flow</p> <ol style="list-style-type: none">
1. The GGD moderator enters the user's government user id/number into the back-end, with their status (e.g. immune)
2. The back-end hashes the user id and status with a key and returns the hash - a unique number
3. The GGD moderator calls the user or emails them the hash <p>Registration flow</p> <ol style="list-style-type: none">
1. The user obtains the hash from the GGD moderator
2. The user installs the app
3. The user logs in with DigID to obtain an auth token that contains their user id
4. The user inputs the hash into the app
5. The app submits the hash and auth token to the server
6. The back-end receives user id in the auth token and hashes this with the status to generate a new hash
7. The back-end compares the new hash with the received hash to check they match
8. If they match, the confirmed status is returned to the app
9. The app stores the status <p>View status flow</p> <ol style="list-style-type: none">
1. The user opens the app
2. The app reads the status and shows it alongside the timestamp and a 'digital hologram'
3. The user shows this screen to the person requiring their status. This user can see that the status is authentic, as its 'digital hologram' shows it is not an image or a video
--

Appendix overig	
Vraag:	Wie zijn wij?
Antwoord:	<ul style="list-style-type: none"> - Wij zijn Kin+Carta Create - Wij bouwen digitale producten voor bedrijven zoals Unilever, Shell en ING maar ook Tesco, M&S en Kingfisher. - Wij leveren een complete end-to-end service - vanaf een digitale innovatie strategie, het lanceren van nieuwe proposities tot aan het versnellen van product delivery. - Het oplossen van problemen door middel van software, is wat wij al meer dan 10 jaar heel succesvol doen. - Wij zijn een team van 200+ mensen met hubs in London, Edinburgh en Amsterdam en 2000+ mensen wereldwijd. - Ons doel is om producten en services te ontwikkelen die de wereld beter doen werken (We exist to make world work better).
Vraag:	Waarom zijn wij de juiste partner voor het (verder) ontwikkelen van slimme digitale oplossingen voor 1) bron- en contactopsporing 2) zelfmonitoring en 3) begeleiding op afstand?
Antwoord:	<p>1 - Experts in digitale platforms & aanbevolen software partners (e.g Microsoft, Google en Apple)</p> <ul style="list-style-type: none"> - We hebben een lange relatie met Microsoft Google en Apple - We zijn een van Apple's 1 op 7 wereldwijde mobiliteitspartners <p>2 - Vertrouwd met het bouwen van kritische applicaties voor de gezondheidszorg & die werken op schaal</p> <ul style="list-style-type: none"> - We hebben op grote schaal zorg op afstand geleverd voor Xenzone (meer dan 4 miljoen gebruikers, zeer vertrouwelijke gegevens over geestelijke gezondheid en peer-to-peer-interactie). - Remote monitoring en hulp propositie voor CareUK met Apple Watch, HealthKit en CareKit - We hebben geholpen met de symptomen volger-app van Zoe Coronavirus te schalen naar de lancering in de UK en nu meer dan 2 miljoen gebruikers - waar wij de beveiliging en robuustheid hebben verbeterd. <p>3 - We bouwen software die het Outbreak Management Team (OMT) volledige controle geeft</p> <ul style="list-style-type: none"> - We bouwen software op maat voor 's werelds grootste organisaties en bedrijven - In tegenstelling tot een start-up of grote tech-bedrijven, betekent samenwerking met K + C dat de Nederlandse overheid alle intellectuele eigendom en volledige controle behoudt over wat we creëren. We zullen met u samenwerken om ervoor te zorgen dat de prioriteiten van ons team precies leveren wat er nu en in de komende maanden in Nederland nodig is - niet wat een start-up of een groot internationaal technologiebedrijf prioriteit heeft gegeven.
Vraag:	Wat zijn drie relevante case-studies?
Case studies:	<p>Case study 1: Peer to Peer (P2P) in de digitale geestelijke gezondheidszorg (Meer hier)</p> <p>Achtergrond: Xenzone biedt online veilig, toegankelijk en betaalbare begeleiding voor de geestelijke gezondheid. Zowel volwassenen (18+) als kinderen (11-18) kunnen via het</p>

	<p>digitale platform direct toegang krijgen tot professionals voor één-op-één gesprekken of participeren in een online forum.</p> <p>Project. Middels een P2P model, wil Xenzone kinderen (11-18) die geen bestaande gebruiker zijn, ook toegang geven tot deze community. Om jonge mensen in staat te stellen en aan te moedigen om hier online gebruik van te maken, zijn verschillende proposities ontwikkeld. Een aantal van deze proposities zijn vertaald naar digitale concepten en vervolgens getest via een uitgebreid kwantitatief onderzoek.</p> <p>Resultaat. Een eerste versie van het P2P platform is gebouwd en is inmiddels live. De data wordt gebruikt door een lokale universiteit voor verder wetenschappelijk onderzoek. Afhankelijk van de onderzoeksresultaten wordt de applicatie verder ontwikkeld en landelijk gepromoot.</p> <p>Case study 2: Snellere, betere real-time besluitvorming wereldwijd voor Unilever (Meer hier)</p> <p>Achtergrond. OneView maakt snellere, betere besluitvorming mogelijk binnen Unilever wereldwijd, door real-time, zeer gevoelige informatie in handen te geven van besluitvormers op elk niveau van de organisatie.</p> <p>Project. Unilever OneView is de slimste en veiligste business intelligence-tool in de boardroom. OneView, een platformafhankelijk, end-to-end Executive Information System (EIS), gebruikt mobiel om business intelligence krachtig contextueel te maken. OneView haalt informatie uit heel Unilever en biedt precies de juiste gegevens op het juiste moment.</p> <p>Unilever heeft TAB consequent vertrouwd om zijn koersgevoelige gegevens te beheren in OneView, het hoogste niveau van gegevensclassificatie voor het bedrijf. OneView maakt onder andere gebruik van federatieve authenticatie, MFA, aangepaste toegangscontrole, TLS / SSL-pinning, beheer van digitale rechten en andere vormen van codering om ervoor te zorgen dat gegevens in rust en onderweg veilig zijn en alleen toegankelijk voor geautoriseerde gebruikers. Het beveiligingsteam van Unilever erkent dat de technici van TAB veel barrières voor Unilever hebben doorbroken, aangezien OneView het eerste project was dat aan al hun nieuwe beveiligingscontroles voldeed, en het eerste dat hun hoogste gegevensclassificatie in de cloud haalde. We hebben vroeg en samengewerkt met het beveiligingsteam van Unilever.</p> <p>Resultaat. De eerste OneView-pilot werd in slechts 12 weken in heel Europa gelanceerd en wereldwijd uitgerold. De huidige generatie van dit product wordt gebruikt in 111 landen en onze samenwerking met Unilever heeft 7 jaar geduurd. Met een 100% acceptatie van de CEO naar beneden, verlopen alle Unilever-vergaderingen nu met OneView.</p> <p>Case study 3: Covid Symptom tracker for King's College London (Meer hier)</p> <p>Achtergrond. Help de COVID-19-uitbraak te vertragen door gebruikers 1 minuut de tijd te laten nemen om uw gezondheid dagelijks te melden, zelfs als het goed met u gaat.</p> <p>Project. We hebben samen met Zoe gewerkt aan de ontwikkeling van een coronavirus-app voor het volgen van symptomen, in samenwerking met King's College London. We hebben hen ondersteund bij het ontwikkelen en implementeren van een CI / CD-pijplijn die een snelle implementatie van nieuwe iteraties van de app mogelijk maakt. Dit maakt snelle prestatie-</p>
--	---

	<p>en functionaliteit upgrades mogelijk, ondersteunt het opschalen van het product naar miljoenen gebruikers en het uitbreiden van de bijgehouden symptomen.</p> <p>We hebben ZOE ook ondersteund met overleg over Open Sourcing van de app, waardoor een breder team van vrijwillige software developers kunnen bijdragen aan het ontwikkelen van de app als onderdeel van wereldwijde vrijwilligers inspanningen.</p> <p>Resultaat De Covid Symptom Tracker heeft momenteel 4,8 sterren op Android en 4,7 sterren op iOS en staat momenteel # 12 in de app store in de categorie Medical.</p>
Vraag	Wat zijn onze plannen om de applicatie verder te ontwikkelen?
Antwoord	<ul style="list-style-type: none"> - De iOS & Android applicatie kan getest worden door een gesloten groep voor 18 April 2020. De privacy altijd gewaarborgd zal blijven. - Het onderstaand overzicht geeft een korte weergave van de geplande werkzaamheden om de applicatie verder door te ontwikkelen (afhankelijk hoe de situatie zich ontwikkeld). - Fases aangegeven met een (*) zijn gebaseerd op informatie waarover wij nu beschikken. Wij werken graag met jullie samen om deze goed in te vullen.

Potentieel release plan						
	Product vereisten	Gewenst resultaat van gebruiker	Gewenst resultaat van de overheid	App te downloaden in de store: 28 April	Volgende release*	Volgende release*
1	Niet herleidbare Bron- en contactopsporing	Ik wil weten of ik in contact ben geweest en of ik maatregelen moet nemen	Wij willen geïnformeerd worden over potentiële nieuwe gevallen en verdere verspreiding voorkomen	Bluetooth tracking	Google + Apple open source APIs	Google + Apple platform software integratie
2	Mogelijkheid van het delen van persoonlijke gegevens	Ik wil het gevoel hebben dat ik meehelp in de strijd tegen corona	Wij willen de gemelde gevallen beter begrijpen en beslissingen maken gebaseerd op data.	Contact formulier	DigiD integratie	
3	Zelfmonitoring	Ik neem de verantwoordelijkheid en controle over de situatie	Wij willen de meldingen beter filteren om de belasting op de zorg te verkleinen	Dagelijks bijhouden hoe gebruikers zich voelen	Slimme inzichten die bijdragen aan het maximaal controleren van het virus	
4	Begeleiding op afstand	Ik wil hulp zonder dat ik mijn huis hoeft te verlaten	Wij willen de belasting op de zorg verkleinen	Vraag en antwoord op basis van een beslisboom	Chat bot	Slimme chat bot
5	Transitie strategie	Ik wil op een verantwoordelijke manier terug naar 'normaal'.	Wij willen de kans op verspreiding verkleinen zodat ons land en de economie weer op gang	Basisversie van Immunität. Paspoort + Push notificaties	QR code generalie + regionaal advies.	

Vraag	Specifiek ten aanzien van oplossingen voor Bron en contactopsporing
Antwoord	<p>1 - Het huidige proces van bron- en contactopsporing is uitgangspunt ter ondersteuning (REFE) Klopt.</p> <p>2 - De gegevens die worden verwerkt zijn en blijven niet tot individuen herleidbaar Zelfs met het inloggen met DigID, zullen we alleen de auth-token transactie gebruiken en geen data opstaan</p> <p>3 - Daarbij moet het onmogelijk zijn om met de gegevens die door de oplossing worden verzameld gebruikers te deanonimiseren Klopt</p> <p>4 - De oplossing slaat zo min en zo kort mogelijk gegevens op Klopt</p> <p>5 - Oplossingen kunnen met toestemming van de gebruiker zelf worden geïnstalleerd en verwijderd Klopt</p> <p>6 - Gegevens mogen uitsluitend uitgelezen of gedeeld worden als er sprake is van a) contact- of brononderzoek als bedoeld in art. 6 Wvg of b) toestemming van de gebruiker Klopt</p> <p>7 - Gegevens die het apparaat verlaten mogen op geen enkele wijze iets zeggen over verplaatsingsgedrag, tijdstip, locatie of sociale netwerk van die persoon Klopt</p> <p>8 - Valse positieven moeten zoveel mogelijk beperkt worden door de oplossing Klopt - we hebben een DigID check toegevoegd om dit te bewijzen</p> <p>9 - De inzet van de applicatie is per definitie tijdelijk Klopt</p> <p>10 - De oplossing moet zoveel mogelijk rekening houden met de ontwikkelingen van slimme digitale oplossingen uit andere EU-lidstaten (met name in de grensregio's), zodat mogelijk op termijn grensoverschrijdende interoperabiliteit kan worden bewerkstelligd Klopt</p> <p>11 - De oplossing voorziet in een informatieportal voor de gebruikers waarin fouten en kwetsbaarheden kunnen worden gemeld Ja, via de app store. We hebben ook crashrapporten geïmplementeerd. Ook zullen de fouten en kwetsbaarheden via de open-source issue tracker, (zoals Github issue tracker)</p>
Vraag	Uitgangspunten en voorwaarden alle voorstellen
	<p>1 - Oplossingen voldoen aan gangbare beveiligingsstandaarden voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gebruik een veilige verbinding en sla gegevens veilig op - Volg hierbij NCSG TLS-richtlijnen

<ul style="list-style-type: none"> - Volg hierbij de NCSC-richtlijnen voor mobiele app - Code review, gebruikerstest en pen-test (de app mag het aanvalsprofiel van de smartphone niet vergroten) - Geen datalek bij verlies/diefstal van de smartphone - Voldoet aan standaarden Informatiebeveiliging in de zorg NEN 7510, NEN 7512 en NEN 7513 <p>Klopt, we zullen de standaarden volgen en samen werken met jullie team om er voor te zorgen dat wij hier aan voldoen.</p> <p><u>2 - Oplossingen voldoen aan ISO/IEC 25010 Kwaliteit van Software: proceskwaliteit, systeemkwaliteit, gegevenskwaliteit</u></p> <p>Klopt</p> <p><u>3 - Als er oplossingen worden aangeboden moeten deze reeds bestaan, ontwikkeld zijn en werken in een productie omgeving</u></p> <p>Klopt. Wij stellen voor om deze per datum te bespreken.</p> <p><u>4 - De oplossing moet binnen enkele dagen breed uitgerold kunnen worden naar burgers in Nederland</u></p> <p>Klopt</p> <p><u>5 - De opzet, bestaan en werking van de beveiliging van de oplossing wordt gecontroleerd op basis van onafhankelijke audits</u></p> <p>Klopt</p> <p><u>6 - In de oplossing wordt gebruik gemaakt van begrijpelijke taal voor alle niveaus in zowel het Nederlands en Engels</u></p> <p>Klopt</p> <p><u>7 - De oplossing adresseert een helder omschreven probleem en helder omschreven doelgroep en richt zich op slechts één doel (doelbinding)</u></p> <p><u>8 - Het gebruik moet gericht zijn op het vereenvoudigen van contactonderzoek en/of zelfmonitoring en daarmee het informeren en beschermen van individuen</u></p> <p>Klopt</p> <p><u>9 - De inzet van de oplossing en de daarmee verzamelde gegevens moet gebaseerd zijn op wetenschappelijke kennis en zo mogelijk al aantoonbaar bijdragen aan het maximaal controleren van het virus</u></p> <p>Klopt</p> <p><u>10 - De oplossing moet het mogelijk maken om vooraf te testen op een beperkte groep gebruikers, zodat op basis hiervan beoordeeld kan worden dat deze noodzakelijk, effectief en proportioneel is</u></p> <p>Klopt</p> <p><u>11 - De oplossing is interoperabel op basis van gangbare en open standaarden</u></p> <p>Klopt</p> <p><u>12 - Beschrijving van controlebaarheid van de daadwerkelijk gebruikte oplossing</u></p> <p>Klopt</p>

<p>13 - Als de oplossing niet meer effectief of noodzakelijk is, moet de uitrol kunnen worden teruggedraaid en data kunnen worden verwijderd</p> <p>Klopt</p> <p>14 - Dataminimalisatie is uitgangspunt</p> <p>Klopt</p> <p>15 - Beschreven aantoonbare aandacht voor vertrouwelijkheid en integriteit</p> <p>Klopt</p> <p>16 - Gebruiksvriendelijk met duidelijke handleiding en instructie</p> <p>Klopt</p> <p>17 - De oplossing is breed toegankelijk en ondersteunt meertaligheid (conform de WCAG 2.0)</p> <p>Klopt</p> <p>18 - De oplossing is efficiënt, waaronder zo min mogelijk beslag op batterij- en opslagcapaciteit</p> <p>Klopt</p> <p>19 - De oplossing dient eenvoudig te kunnen worden geüpdatet om bijvoorbeeld crashes te verhelpen</p> <p>Klopt</p> <p>20 - De oplossing voldoet aan alle geldende wet en regelgeving, waaronder de AVG</p> <p>Klopt</p> <p>21 - De oplossing is voorzien van een verwerkingsregister en een DPIA (Privacy Impact Assessment) van de voorgenomen verwerking</p> <p>Klopt</p>

4330485

4371970

To: Covid19-app [redacted]@minvws.nl
Cc: [redacted] (10/2e) ↑ [redacted] (10/2e) @tudelft.nl; [redacted] (10/2e) - CITG [redacted] (10/2e) @tudelft.nl; [redacted] (10/2e) - TBM [redacted] (10/2e) @tudelft.nl; [redacted] (10/2e) ↑ [redacted] (10/2e) - EWJ [redacted] (10/2e) @tudelft.nl; [redacted] (10/2e) - EWJ [redacted] (10/2e) @tudelft.nl; [redacted] (10/2e) ↑ [redacted] (10/2e) @tudelft.nl; [redacted] (10/2e) - EWJ [redacted] (10/2e) @tudelft.nl; [redacted] (10/2e) - EWJ [redacted] (10/2e) @tudelft.nl; [redacted] (10/2e) - EWJ [redacted] (10/2e) @tudelft.nl; [redacted] (10/2e) - EWJ [redacted] (10/2e) @tudelft.nl
From: [redacted] (10/2e) - EWJ [redacted] (10/2e) @tudelft.nl
Sent: Tue 4/14/2020 9:43:32 AM
Subject: Technische Universiteit Delft
[TENDERNET_TU Delft_vws_Apr2020.pdf](#)

Geachte,
Ingesloten vindt u het voorstel van de Technische Universiteit Delft,
Hoogachtend,

[redacted] 8.1.2e
[redacted] 10.2.e

Delft University of Technology
Mekelweg 4
2628 CD Delft
The Netherlands
tel: +31 [redacted] (10/2e)
email: [redacted] (10/2e) @tudelft.nl
web: www.nas.ewi.tudelft.nl/people [redacted] (10.2.e)

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Bijlage 1 Vraag- en antwoordformulier

Gegevens Uitnodiging	
Titel	Uitnodiging slimme digitale oplossingen Corona
Opdrachtgever	De Staat der Nederlanden (ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport)
Gegevens Ondernemer	
Naam Ondernemer	Deerns & Innovatic
Adresgegevens Ondernemer	Deerns - Anna van buerenplein 21F Innovatic - Nieuwe Plantage 28 2611 XJ Delft
Contactpersoon Ondernemer	10 2 e [redacted] en 5 1 2 e [redacted]
Functie contactpersoon Ondernemer	[redacted] 10 2 e [redacted]
E-mailadres Ondernemer	(19)2e [redacted]@deerns.com, (19)2e [redacted]@innovatic.com
Telefoonnummer Ondernemer	(10)(2e) [redacted]
Website Ondernemer	www.deerns.nl www.innovatic.com
Verklaring	
Ondernemer verklaart dat:	<i>Doorstrepen wat niet van toepassing is</i>
De aangeboden oplossing voldoet aan de in de uitnodiging geschetste uitgangspunten en is per 28 april 2020 productierijp	Nee, transitiefase is de focus dus benodigd op een later moment.
De aangeboden oplossing is per 18 april 2020 beschikbaar voor een publieke proef.	Nee, transitiefase is de focus dus benodigd op een later moment.

Omwille van een efficiënte werkwijze vragen we u om een compacte beantwoording en/of beschrijving van uw mogelijkheden ten aanzien van de beoogde oplossing. We verzoeken u dringend om informatie die niet direct de kern van de oplossing raakt, niet in het hoofddocument te verwerken maar als bijlage op te nemen.

1	
Doelstelling	Het verkrijgen van een voorstel voor slimme digitale oplossingen zoals bijvoorbeeld apps die kunnen bijdragen aan bron- en contactopsporing , waarbij stringente eisen gelden voor onder meer snelle beschikbaarheid, privacy en informatiebeveiliging
Vraag	Welke slimme digitale oplossing kunt u leveren die bij kunnen dragen aan bron- en contactopsporing?
Antwoord	x

2	
Doelstelling	Het verkrijgen van een voorstel voor slimme digitale oplossingen zoals bijvoorbeeld apps die kunnen bijdragen aan zelfmonitoring en begeleiding op afstand , waarbij stringente eisen gelden voor onder meer snelle beschikbaarheid, privacy en informatiebeveiliging
Vraag	Welke slimme digitale oplossing kunt u leveren die bij kunnen dragen aan zelfmonitoring en begeleiding op afstand?
Antwoord	x

3	
Doelstelling	Het verkrijgen van voorstellen voor overige digitale oplossingen, zoals bijvoorbeeld apps, die kunnen bijdragen aan de transitiestrategie en het bestrijdingsbeleid
Vraag	Welke slimme digitale oplossingen kunt u leveren die bij kunnen dragen aan de afschappingsstrategie en begeleiding op afstand?
Antwoord	Deze app gaat werken als een soort digitale versie van het bekende gele 'Internationaal Bewijs van inenting of Profylaxe'. Hij wordt nu echter niet ingezet als landelijk toegangsbewijs, maar als toegangsbewijs voor gebouwen en evenementen. Toegang wordt verkregen door het laten scannen van een QR-code en/of door te koppelen aan smart-building systemen van Deerns c.g. bGrid.

4	
Doelstelling	Het verkrijgen van voorstellen voor voorwaarden waaronder digitale oplossingen kunnen worden ingezet (met betrekking tot techniek, inhoud, werking, implementatie, de privacy en informatieveiligheid)
Vraag	Welke voorstellen voor het op technische en organisatorische wijze borgen van privacy en informatieveiligheid kunt u doen?
Antwoord	x

Deerns / Innovatic

Doel: bijdragen aan de transitiestrategie door middel van het realiseren van effectieve toegangscntrole tot kantoren, publieke ruimten en grote publieksevenementen.

Probleem: gebouwbeheerders en organisatoren van evenementen willen straks een stroom van zeker niet besmette bezoekers kunnen scheiden van mogelijk wel besmette bezoekers om daarmee een veilige omgeving te kunnen waarborgen en niet als besmettingshaard te fungeren.

Oplossing: een app op de telefoon van bezoeker zendt een signaal met een bepaald veiligheidsniveau naar de toegangscntrole van gebouwen en evenementen. Het veiligheidsniveau van de drager wordt bepaald door het aantal dagen sinds de laatste COVID-test en de daarbij gebruikte criteria/diagnosestelling, zoals:

1. Symptomenchecker via vragenlijst (zoals COVID-radar).
2. Temperatuurmeting
3. Speekseltest
4. Bloedtest
5. CT-scan

Bijvoorbeeld: toegang tot een niveau 4 evenement vereist een negatieve bloedtest die maximaal 3 dagen oud is. Deze informatie is te vinden in de app.

De niveaus worden ontwikkeld in nauwe samenwerking met de medische wereld.

Deerns

Deerns ontwikkelt de technische infrastructuur van gebouwen (kantoren, luchthavens, ziekenhuizen, cultuurcentra, etc.). Het is een internationaal opererende onderneming met vestigingen in acht landen en een leidende positie in Nederland, onder meer in de gezondheidszorg.

Innovatic

Innovatic maakt digitale oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen en maakt deze oplossingen voor meerdere instanties zoals Politie Nederland (Stop Helling apps), LUMC, ErasmusMC, Amsterdam UMC, Medinfo (CZ), NPO en VPRO.

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Bijlage 1 Vraag- en antwoordformulier

Gegevens Uitnodiging	
Titel	Uitnodiging slimme digitale oplossingen Corona
Opdrachtgever	De Staat der Nederlanden (ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport)
Gegevens Ondernemer	
Naam Ondernemer	Technische Universiteit Delft
Adresgegevens	Stevinweg 1, 2628CN Delft
Ondernemer	
Contactpersoon	5.1.2e
Ondernemer	
Functie contactpersoon	10.2 e
E-mailadres Ondernemer	(blijven) h@tudelft.nl
Telefoonnummer	-
Ondernemer	
Website Ondernemer	www.tudelft.nl
Verklaring	
Ondernemer verklaart dat:	<i>Doorstrepen wat niet van toepassing is.</i>
De aangeboden oplossing voldoet aan de in de uitnodiging geschetste uitgangspunten en is per 28 april 2020 productierijp	Nee
De aangeboden oplossing is per 18 april 2020 beschikbaar voor een publieke proef.	Nee

Omwille van een efficiënte werkwijze vragen we u om een compacte beantwoording en/of beschrijving van uw mogelijkheden ten aanzien van de beoogde oplossing. We verzoeken u dringend om informatie die niet direct de kern van de oplossing raakt, niet in het hoofddocument te verwerken.

1	
Doelstelling	Het verkrijgen van een voorstel voor slimme digitale oplossingen zoals bijvoorbeeld apps die kunnen bijdragen aan bron- en contactopsporing , waarbij stringente eisen gelden voor onder meer snelle beschikbaarheid, privacy en informatiebeveiliging
Vraag	Welke slimme digitale oplossing kunt u leveren die bij kunnen dragen aan bron- en contactopsporing?
Antwoord	<p>TU Delft kan (richtlijnen en algoritmes voor) prototypes leveren die volledig voldoen aan GDPR richtlijnen. Onze unieke oplossing is om alle data verwerking op smartphones zelf te doen. Onze aanpak heeft geen enkele centrale dataverwerking of servers nodig. Hiermee is aan alle regelgeving voldaan.</p> <p>Het kan niet in 1 maand</p> <p>Het slechte nieuws is dat het technisch bijna onmogelijk is om aan de lijst van eisen te voldoen. De tender herhaalt de wensenlijst van privacy en burger organisaties waaraan niet kan worden voldaan met de huidige stand der wetenschap. We zullen een compromis moeten bedenken tussen burgergemak, privacy, effectiviteit, nauwkeurigheid, etc. Gezien de tijdsdruk van 28 april stellen we voor om bestaande oplossingen noodzakelijkerwijze te gebruiken, zoals TraceTogether uit Singapore, "Stopp Corona" of Halagen uit Israël. Deze laatste app biedt geen privacy". TU Delft is ook in detail bekend met het genoemde D3-PT initiatief en het Nederlandse Privatetracer. TU Delft heeft reeds een oplossing voor het kritieke veiligheidslek in de architectuur van D3-PT¹: betere decentralisatie.</p> <p>Kortom, er is geen enkele reeds operationele oplossing die voldoet aan de huidige wet- en regelgeving. Het is helaas ook niet realistisch om in 1 maand iets goeds te ontwikkelen. Het bestaande papieren GGD contactformulier is echter onvoldoende, er moet iets gebeuren, waarbij het vertrouwen van de burger is gewaarborgd en privacy en rechten worden gerespecteerd.</p> <p>Transitie uit de intelligente lockdown en ex-ante assessment</p> <p>TU Delft kan VWS helpen in de rol als "scientific controller" (zie punt 3 hieronder). Wij kunnen helpen op methodologisch niveau en prototypes ontwikkelen voor stelselmatige verbetering van een IT-product. TU Delft levert reeds direct kennis aan de RIVM inzake exit-strategieën en Corona-voorspelling per regio. Professor [naam] en zijn team helpen met virusverspreiding modellen, o.a. in samenwerking met de groepen van Prof. [naam] (voetgangers simulatie, simulatie van mobiliteitssystemen), Prof. Kees Vukic (grootschalige simulaties). Grootschalige metingen in het land zijn essentieel voor het bepalen van de juiste exit-strategie en om vast te stellen wat de bijdrage is van de te ontwikkelen app.</p> <p>Overvloedig meten</p> <p>Data collectie is essentieel om Nederland gezond en werkend te houden. Het bestaande papieren GGD contactformulier is wettelijk uiterst beperkt. TU Delft heeft uitgebreide ervaring met digitale burger initiatieven waarbij "regie op gegevens" centraal staat. Onze populaire software op basis van "Trustchain" is bijvoorbeeld door 1.8 miljoen personen gebruikt. Burgers moeten de wettelijke eisen aan bijhouden van de data en deze zelf actief toevoegen aan publieke datasets voor exit-strategie onderzoek.</p> <p>We moeten echt dringend veel meer gaan meten. Momenteel maakt de RIVM geen essentiële data beschikbaar voor onderzoek, wegens AVG restricties. Het gerapporteerde geaggregeerde COVID-19 data (die helaas een ondergrens zijn),</p>

¹ <https://www.nytimes.com/2020/03/16/world/middleeast/israel-coronavirus-cellphone-tracking.html>

² <https://github.com/DP-3T/documents/issues/58>

blijkt "voorspellen van epidemics" nagenoeg onmogelijk. Het standpunt van TUDelft: "meten is weten", anders varen we blind. Sterker nog, voor het bepalen van een juiste exit-strategie is veel beter meten (dan tot op heden) **cruciaal om te slagen**. Wij adviseren verhoogd medisch testen, regie op gegevens en burgerparticipatie om de GGD te ontlasten.

GDPR data verwerking

DP-3T geeft een richting aan waarin privacy centraal wordt gesteld. Dit is een uitstekend ontwerp. Echter, realisatie van dit idee is slechts deze maand gestart. TUDelft heeft reeds jarenlange operationele ervaring met grootschalige decentrala systemen (1.8 miljoen user installs). Zie bijvoorbeeld het door ons ontwikkelde unieke systeem waarin smartphone apps een eigen netwerk vormen. Hierbij communiceren smartphone apps alleen maar met elkaar via Wifi, 3G of 4G, zonder enige deelname van een PC, server of cloud-dienst. Deze basis technologie is openbaar beschikbaar gesteld onder een Open Source licentie en reeds beschikbaar op de "Google Play Store". Dataopslag en verwerking blijft dus bij de burger. Wij brengen graag onze technologie en praktijkervaring in om te voldoen aan de GDPR.

Kerndata op straatniveau

Kennis over de ruimtelijke spreiding van potentiële besmettingshaarden (bv. openbare ruimten, supermarkten) en van risicogroepen (bv. ouderen, mensen met relevante risicofactoren, zoals chronische ziekten) is nodig om de tracersing van contacten aan te vullen en om leveringsvatbare exit-strategieën te ontwikkelen. Professor A. Bozzon en zijn team kunnen een prototype leveren dat gegevens integreert met betrekking tot elementen van de natuurlijke en gebouwde omgeving (OpenStreetMap), registers van bedrijven (KvK), sociaaleconomische factoren (CBS), en medische dossiers (van het Nederlands Instituut voor Onderzoek van de Gezondheidszorg). De voorgestelde technologie is ontwikkeld in het kader van het Geografische Informatie Ophaling Onderzoek, en met succes gebruikt in Crowd Management (bijv. SAII.2015) toepassingen samen met andere databronnen zoals Bluetooth en Wifi hotspots. Onze unieke bijdrage is een Spatial Knowledge Base van COVID-19 Risico- en Kwetsbaarheidsgebieden, met gegevens op granulariteit van het **straatniveau**.

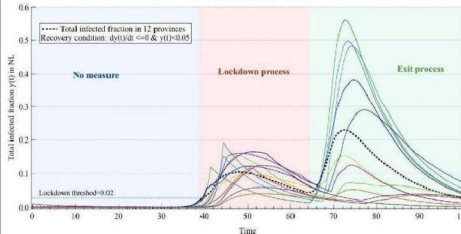
Aanvullende decentrale real-time monitoring

Daarnaast kan de TUDelft expertise aanleveren die het in beginsel mogelijk maakt de effectiviteit van een app te vergroten (in het geval de penetratie onvoldoende is), bijvoorbeeld door het gebruik van aanvullende monitoring (te denken valt hierbij aan 3D camera's, infrarood, Radar, LIDAR of Wifi (+triangulation), scanauto's, maar ook bestaande databronnen zoals OV chipcard data) en data fusie voor locaties waar het houden van voldoende afstand lastig is (winkelstraten, openbaar vervoer, etc.). Naast data over de locatie en/of interacties tussen personen, kan gekeken worden in hoeverre een ontwerp gemaakt kan worden waar deze data worden verrijkt met data over geslacht en leeftijd (e.g. door middel van het analyseren van de gezichtskenmerken), maar ook bijvoorbeeld de lichaamstemperatuur, of lokale overschrijding van de geldende afstandsnormen, terwijl de richtlijnen van de GDPR worden gerespecteerd. Dit laatste kan ons inziens alleen indien we gebruik maken van **decentrale monitoring- en dataopslagsystemen** (edge computing) waarin uitwisseling naar de app plaatsvindt waarna de data niet wordt opgeslagen. Het team van Prof. Hoogendoorn heeft ruime ervaring met monitoring en het fuseren van verschillende databronnen en heeft hier ook diverse projecten mee uitgevoerd (o.a. met het team van Prof. Bozzon).

Integrale keten van COVID-19 testen, bron- en contactopsporing

Wij stellen een integrale keten voor van exit-strategie simulatie, COVID testen en contactopsporing. TUDelft levert graag de architectuur en partial prototypes van een steeds slimmer en beter wordende "**Critical Corona Infrastructure**" (zie punt 3). Wij hebben als grootste technische universiteit kennis brede kennis van DigiD inlog integratie, test afspraak planning in de app tot de kernfunctionaliteit: steeds nauwkeuriger onze exit-strategie plannen.

2	
Doelstelling	Het verkrijgen van een voorstel voor slimme digitale oplossingen zoals bijvoorbeeld apps die kunnen bijdragen aan zelfmonitoring en begeleiding op afstand , waarbij stringente eisen gelden voor onder meer snelle beschikbaarheid, privacy en informatiebeveiliging
Vraag	Welke slimme digitale oplossing kunt u leveren die bij kunnen dragen aan zelfmonitoring en begeleiding op afstand?
Antwoord	<p>Als voorgestelde "Scientific controller" is onze kennispartner rol breder dan deze specifieke doelstelling. Zie punten 1, 3 en 4.</p> <p>Zelfmonitoring en begeleiding op afstand kan relateren aan medische zelfmonitoring en begeleiden. Op dit gebied zijn er ook mogelijkheden om gebruikers inzichten te geven over hun gedrag en op basis hiervan potentieel waardevolle adviezen te geven, zodat gebruikers kleine en slimme veranderingen doorvoeren in hun gedrag om hun eigen besmettingsrisico te verminderen. Als veel mensen dit doen kunnen deze kleine veranderingen een groot positief effect hebben op Nederland als geheel.</p> <p>Persoonlijke inzichten en adviezen genereren is mogelijk door de app ontwikkeld voor "bron- en contactopsporing" uit te breiden. Hiervoor is geen extra data voor vereist. De contact data en eventuele informatie over contact met positief geteste gebruikers geven inzicht in de mate dat gebruikers zich blootstellen aan potentiële besmetting met het COVID-19 virus. Op basis van de lokaal opgeslagen data kunnen wij gebruikers persoonlijke inzichten geven. Zo kunnen we elk contact een "risico" toewijzen in samenwerking met de GGD, RIVM en andere experts. Daarnaast kunnen we risico's toewijzen aan de contacten met onbekende personen. Zonder medische informatie kunnen we gebruikers wel al waarschuwen als zij veel potentieel risicovolle contacten aangaan.</p> <p>Er zijn veel openbare databronnen die (deels dynamische) informatie kunnen verschaffen over potentiële plaats-afhankelijke besmettingsrisico's (zie eerder het werk van Professor ^{0.1.2e} en zijn team in punt 1). Daarnaast heeft de afdeling Transport en Planning van Professor ^{0.1.2e} ruime ervaring met real-time monitoring applicaties in de publieke omgeving. Deze applicaties zijn voorheen vaak ingezet bij grote evenementen (zoals Sail Amsterdam en Mysteryland), maar kunnen een bredere en belangrijker rol in de volgende strijd tegen het virus (zie punt 1). De informatie over de publieke omgeving zal publiek beschikbaar worden gesteld, zodat het publiek deze kan gebruiken om bepaalde keuzes te maken. Tevens zou het mogelijk zijn dat app-gebruikers (tijdelijk) hun locatie bijhouden. Deze locatiegegevens kunnen worden gefuseerd met inzichten over plaats-afhankelijke besmettingsrisico's om zo persoonlijke inzichten en advies te genereren. Deze toepassing zal geheel plaatsvinden op de telefoon van de gebruiker.</p> <p>Door waarde te creëren voor de gebruiker in de vorm van zelfmonitoring en begeleiding op afstand' verwachten wij dat meer mensen de app zullen installeren. Wij hebben reeds (bepert) klantenonderzoek gedaan, waarbij de meerderheid van de mensen aangaf dat ze graag inzicht zouden hebben in hun gedrag en de app zouden installeren. Door de functionaliteiten te combineren in 1 app, verwachten we een hogere penetratiegraad en daarmee een grotere effectiviteit van de app voor de verschillende doeleinden.</p> <p>De app moet zeer gebruikersvriendelijk zijn. Expertise vanuit onze faculteit Industrieel Ontwerpen kan hierin een belangrijke rol spelen.</p>
3	
Doelstelling	Het verkrijgen van voorstellen voor overige digitale oplossingen, zoals bijvoorbeeld apps, die kunnen bijdragen aan de transitiestrategie en het bestrijdingsbeleid

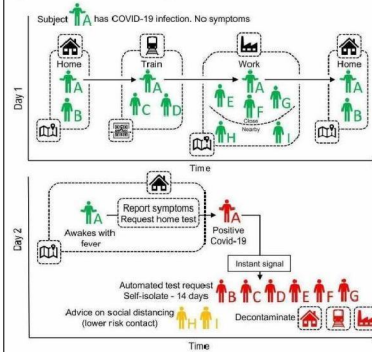
Vraag	Welke slimme digitale oplossingen kunt u leveren die bij kunnen dragen aan de afschaffingsstrategie en begeleiding op afstand?
Antwoord	<p>Zoals genoemd in punt 1, kan TUDelft het ministerie VWS helpen in rol als "scientific controller". Grootschalige metingen in het land zijn essentieel voor een succesvolle transitiestrategie. TUDelft kan een architectuur en proof-of-principle prototype apps leveren voor een complete "Critical Corona Infrastructure". Wij denken aan een integrale infrastructuur om Nederland de komende kritische jaren draaiende en gezond te houden. TUDelft kan helpen om in de komende maanden een integrale keten te ontwikkelen van virus verspreidings simulaties op een gewenst regionaal niveau (bv. gemeente, GGD, provinciaal, landelijk en zelfs Europees niveau). TUDelft (groep van Professor Van Mieghem) beschikt over unieke virusverspreidingsalgoritmen en software, die een algemeen infectiepatroon voor elke mogelijk viraal compartiment model (SIS, SIR, SEIR, ...) over elk mogelijk contact netwerk kan berekenen.</p> <p>Concreet voor deze COVID-19 epidemie wordt het "infectie contact netwerk" eerst geschat uit publieke RIVM besmettingsdata per regio en over de voorbije Corona periode tot op heden via het algoritme NJPA³. Dit geschatte "infectie contact netwerk" beogen we vervolgens te verfijnen door allerlei beschikbare data (gedeeltelijk beschreven in punt 1): mobiliteitspatronen tussen regio's, populatiedichtheid per regio (CBS), grootschalige burger testen, uitdaging delen, GDPR-proof contactsporing en paspoort-grade fit-to-fly certificaten. Verder zou een samenwerking met telecommunicatie bedrijven (zoals KPN), die beschikken over additionele mobiele data, het "infectie contact netwerk" verder verfijnen, uiteraard rekening houdend met de strikte privacyregels die voor de Telecom sector geldt. De voorgestelde verfijningsstap van het "infectie contact netwerk" is uitdagend en nooit eerder doorgevoerd, maar onontbeerlijk voor een succesvolle exit-strategie.</p> <p>Enmaal het "infectie contact netwerk" nauwkeurig is gekend op een bepaald tijdstip kan het effect van een exit-strategie uitgerekend en voorspeld worden. Hierbij wordt ook rekening gehouden met de maatregelen die gepaard gaan met de exit-strategie, en de mate waarin verwacht wordt dat de mensen zich aan deze maatregelen houden. Een exit-strategie (bv. het opengooien van een provincie) moet eerst vertaald worden in een verandering van het "infectie contact netwerk". Dit veranderende "infectie contact netwerk" wordt ingebracht in de virus verspreidingssoftware, die als resultaat een nieuwe infectiekans per regio geeft. De figuur hieronder toont een "proof of concept" van een exit-strategie waarbij een provincie uit lockdown gaat.</p>

³ Network Inference-based Prediction Algorithm (<https://arxiv.org/abs/2002.04482>)

We bevinden ons nu in de lockdown (rood gebied). De onderliggende simulatie is gebaseerd op NIPA. Een relatief willekeurige verandering in het "infectie contact netwerk" van 1 provincie is getoond en diens effect op alle andere. Deze hypothetische strategie is duidelijk ontoereikend: bepaalde provincies kunnen een serieuze heropflakking van het virus krijgen, terwijl een goede strategie overal een dalend verloop zou moeten tonen. De figuur toont dat de impact van een exit-strategie gekwantificeerd kan worden en vergeleken worden met andere exit-strategieën. Het ontwikkelen en analyseren van exit-strategieën zal in samenwerking met het RIVM (en mogelijk andere partijen) gebeuren.

Tot dusver hebben we het **globale niveau** van de TUDelft "**Critical Corona Infrastructure**" beschreven. Eenmaal in de exit-fase waarin de intelligente lockdown is versoepeld, zal het **lokale niveau van monitoring** een cruciale rol spelen: elke Coronaheropflakking moet vermeden worden. Het lokale of individuele niveau waarin tracing apps centraal staan werd reeds beschreven in punten 1 en 2.

Vele onderzoeksgroepen doen nu uitstekend werk rond een integraal bestrijdingsbeleid. Het Oxford voorstel⁴ is om de aanpak te gebruiken die is afgebeeld in onderstaande figuur.

Nederland heeft momenteel nog geen infrastructuur voor digitale patiënt communicatie. Een huisarts zou wellicht onder de bestaande AVG verwerkersovereenkomst een digitaal ondertekend certificaat kunnen afgeven aan een patiënt met de positieve uitslag van een covid-19 test. Een digitaal "ik-heb-het". Dit moet nog verder in detail worden uitgedacht, maar is essentieel.

Internationaal COVID-19-paspoort

Gele koorts vaccinaties zijn verplicht voor sommige landen, wij stellen een digitale COVID-19 versie voor. Nederlanders op zakenreis naar bijvoorbeeld Zuid-Korea moet nu 2 weken in quarantaine. Dit is erg inefficiënt voor bv. ASML medewerkers die hun

⁴ "Quantifying SARS-CoV-2 transmission suggests epidemic control with digital contact tracing", Science, 31 March 2020, <https://science.sciencemag.org/content/early/2020/04/09/science.abb6936>

	<p>lithografie machines in Korea moeten repareren. Internationale afspraken zijn nodig om dit te verkorten met bijvoorbeeld een "triple-test" aanpak (voor een essentiële reis, tijdens en na).</p> <p>TU Delft is door de overheid aangesteld om het nieuwe Nederlandse digitale paspoort te helpen ontwikkelen. TU Delft is samen met de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens sinds 2016 bezig om een serie operationele prototypes te maken. Met een nieuwe app wordt het Nederlandse officiële grensdocument ondergebracht in een nieuwe digitale basis identiteit. Hierin kunnen we een gezondheidsverklaring opnemen. Een belangrijk aandachtspunt bij het ontwikkelen van digitale oplossingen zijn de - juist in deze situatie vaak kwetsbare - groepen, met name ouderen, die vaak geen smartphones gebruiken.</p>
--	--

4	
Doelstelling	Het verkrijgen van voorstellen voor voorwaarden waaronder digitale oplossingen kunnen worden ingezet (met betrekking tot techniek, inhoud, werking, implementatie, de privacy en informatieveiligheid)
Vraag	Welke voorstellen voor het op technische en organisatorische wijze borgen van privacy en informatieveiligheid kunt u doen?
Antwoord	<p>In zowel technische als organisatorische perspectief kan TUI Delft als scientific controller bijdragen.</p> <p>De decentrale benadering en de regie op gegevens en self-sovereignty identity management bieden de beste privacy garanties voor GDPR compliance. Een slimme (smartphone) kan efficiëntie en privacy winst opleveren ten opzichte van het huidige proces van 'bron- en contactopsporing'. Graag zijn wij kennispartner voor VWS om de kritieke voorwaarden te formuleren en het publieke debat te voeren, na de oproep van premier Rutte³. TU Delft is doordrongen om zorgvuldig met deze invasieve apps om te gaan.</p> <p>In samenwerking met de GGD, het RIVM en andere experts kunnen we regels definiëren die contact-observaties omzetten in waarschuwingen, advies en testen-aanbiedingen. Tevens kunnen we zelflerende algoritmes inzetten om de kennis van experts verder te ontwikkelen, zodat we beter de kans op besmettingen voor specifieke contacten kunnen inschatten. Het gebruik van deze algoritmes (bv. Machine Learning on homomorphic encrypted data) is een potentiële kans die verder ontwikkeld moeten worden.</p> <p>Er schuilt ook een potentieel privacy probleem in het waarschuwen van app-gebruikers die in contact zijn geweest met iemand die positief is getest. Ons standpunt is dat de burger "regie op gegevens" voert. Meldingen zullen dus nooit centraal worden verstuurd, maar altijd door burgers zelf. Interventies die op deze App zijn gebaseerd vallen onder hetzelfde privacy en security governance regime als de interventie door de GGD en andere autoriteiten op het gebied van public health in de traditionele situatie, d.w.z. principes voor wettelijke grondslag, informed consent, doelbinding en purpose specification, data minimalisatie, noodzaak en proportionaliteit, accountability, security, en de eis van menselijke interventie en oversight van gebruik van algoritmen in geval van beslissingen over individuele personen. Wij oriënteren ons op de hoogste privacy eisen die in dit verband zijn geformuleerd in de subtask force (D3-PT) van het Pan-europese Privacy Enhancing Proximity Tracing Initiative Pepp-Pt. Het Delftse team staat eveneens in nauw contact met het pan-europese Sobigdata consortium dat vergelijkbare oplossingen als Pepp-Pt nastreeft. Amnesty International heeft principes voor ontwerp en inzet van Covid-19 apps gepubliceerd die de verbijzondering van Human Rights Law vormen en ook zijn ingebracht in de WHO taskforce "Ethics, Covid-19 and digital health solutions", waarbij Delftse onderzoekers zijn aangesloten.</p>

³ <https://www.nu.nl/tech/6044556/wetenschappers-en-experts-aan-kabinet-kijk-kritisch-naar-corona-apps.html>

4757790

Messages

18 mei 2020

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Berichtenverkeer

Rijks-Intern

Europa - EU - Economie - Verslag CRP I presentatie
toerismepakket 14 mei

Van : BRE
Verzonden op : 18 mei 2020 08:57
Land/regio : Europa
Forum : EU
Thema : Economie

Samenvatting

- CIE licht het pakket toe langs dezelfde lijnen als gisteren in CRP2. Inhoud van het pakket zijn richtsnoeren voor het heropenen van de interne grenzen, protocollen en principes voor herstarten van de toerismesector, veilig herstarten van transport, een aanbeveling voor de situatie omtrent vouchers.
- De epidemiologische situatie in Europa dient als basis voor verder handelen, alsook het uitgangspunt van non-discriminatie en proportionaliteit. CIE benadrukt daarbij het belang van gecoördineerde implementatie van pakket
- In de mededeling is ook nadrukkelijk oog voor het lange termijn perspectief van de sector, met een nadruk op groene en digitale transitie.
- Lidstaten erg blij met deze handvatten voor gecoördineerde aanpak. Zuidelijke LS wezen op grote belang voor hun economieën en benadrukten belang van Europese fondsen voor herstel. Ook veel vraag om eenduidige communicatie, bijvoorbeeld via een CIE platform (is CIE mee bezig).
- Een enkele LS (TJE) deed oproep voor gezondheidspaspoort. Anderen (LUX) en ook CIE wezen dat direct van de hand.
- Over de voucheraanbeveling waren FRA en TJE expliciet negatief; SPA en CYP wilden liever Europees reddingsfonds voor vliegmaatschappijen. Anderen wilden nog goed bestuderen. NL heeft aangegeven notie te nemen van aanbeveling en noemde eerdere verklaring van LS hieromtrent. Verder belang van de toerismesector en herstel IM benadrukt volgens instructie.
- VZS besluit dat pakket maandag in RWG wordt besproken. Woensdag 20 mei volgt een ministeriele VTC die in de ochtend ter voorbereiding in CRP ligt.

Bericht

CIE 10.2.e

Uitleg conform eerdere CRP II briefing. De CIE legt de nadruk legt op moeite met implementatie/het delen van

[https://sbv atos-hs.buzaservices.nl/message/show/id/446492/?tag=search\[18-05-2020 15:41:29\]](https://sbv atos-hs.buzaservices.nl/message/show/id/446492/?tag=search[18-05-2020 15:41:29])

Messages

informatie tussen de lidstaten. Verzoekt tot meer delen van informatie van LS met de CIE. De maatregelen van de CIE zullen naar de toekomst toe nog geüpdatet worden, het is echter nu aan de Raad om beslissingen te nemen.

Ierland

IER is benieuwd naar de stappen van het VZ schap. Geeft aan dat het percentage toerisme/bbp te laag is weergegeven door de CIE, dit is namelijk niet 4% maar 11%. Spreekt lof uit voor de national contact points die al in werking zijn getreden door DGMOVE. Geeft aan dat de heropening non discriminatory moet gebeuren.

Italië

ITA benadrukt ook het belang van het delen van informatie, merkt hierbij wel op dat de informatie niet misleidend mag zijn.. Roept op om een platform te creëren waar informatie over deze onderwerpen integraal gedeeld kan worden. ITA onderstreept het belang van de financiële middelen in het recovery fund voor het succesvolle herstel van de sector.

De CIE reageert op het verzoek van Italië aan om informatie te delen (platform voor de burgers). De cie verzoekt LS om meer informatie te delen aangezien er geen platform opgericht kan worden zonder de benodigde informatie. Enkel 5 LS delen deze informatie. Hoofdsteden zullen de komende tijd benaderd worden om meer informatie te delen.

Spanje

SPA acht de non discrimination tussen LS belangrijk, benadrukt het belang van het her openen van de grenzen op basis van de epidemiologische situatie. Ook delen van data vindt SPA belangrijk maar dan moet de data wel vergelijkbaar zijn (dus zelfde parameters en definities). Op het gebied van vouchers, spreekt SPA zijn voorkeur uit voor een European scheme.

De CIE reageert op de vraag van Spanje naar de vergelijkbaarheid van data. De vergelijkbaarheid kan pas bekeken worden als alle informatie met het ECDC en DG SANTE gedeeld wordt

Portugal

POR denkt dat het moeilijk wordt om de IM te herstellen maar acht dit wel noodzakelijk, POR pleit dat Europese coördinatie noodzakelijk is om dit in goede banen te leiden. POR is blij met de praktische handvaten voor hygiëne en veiligheid, op deze manier heeft de sector een eerste indicatie wat hen te wachten staat. Fijn dat middels dit pakket het consumentenvertrouwen hersteld wordt. Verder verwelkomt POR het lange termijn herstelplan toerisme (voor 2050) wat nog besproken zal worden op de toerismetop met Thierry Breton in het najaar van 2020.

Cyprus

CYP acht het belangrijk dat de heropening zonder discriminatie tussen lidstaten plaats vindt. Specifiek voor CYP is bereikbaarheid belangrijk (luchtvaart en scheepvaart) aangezien hun fysieke locatie en connecties met de rest van Europa. Belang voor scheepvaart om samen te werken met de International Maritime organisation. Optopping van cohesiefonds zou niet voldoende zijn voor het herstel van toerisme in CYP, het geld is immers al geëncmitteerd. Voorstander voor Europese Scheme voor vouchers. Benadrukken dat het thema toerisme in verschillende werkgroepen aan de orde moet komen.

Messages

Frankrijk

FRA onderstreept het belang van MKB ondersteuning in het herstellepakket aangezien een groot deel van de toerismesector MKB is. Verder wil FRA de grenzen z.s.m. herstellen daarom moet Europa blijven coördineren tussen verschillende LS. Bij deze heropening is het belangrijk om discriminatie tussen verschillende LS en regio's te vermijden. Tevens wil FRA een platform voor informatiedeling aangezien het effectief is om informatie te delen op centraal niveau. FRA uit teleurstelling voor het genomen besluit van de EC op het gebied van vouchers, aangezien dit besluit het belang van luchtvaartorganisaties niet in acht neemt.

Polen

Legt nadruk op MKB in het herstelplan. De interne markt is een cruciaal onderdeel van de Unie en noodzakelijk voor de Poolse economie; POL pleit daarom voor het herstel grenzen z.s.m. en verwelkomt het toerismepakket. Hoewel POL de grenzen open wil moet dit el op basis van de epidemiologische adviezen van experts.

Griekenland

Verwijst naar non-paper voor toerisme en wil discriminatie of selectie op basis van regio's of LS voorkomen. Wil geharmoniseerde Europese reactie op basis van epidemiologische situatie en benadrukt belang van testen. GRI roept op tot meer gelden voor gezondheidszorg en productie van PPE. GRI is blij met de protocollen voor transport. GRI vindt ook informatiedeling belangrijk. Op het thema van vouchers kon nog geen uitspraak worden gedaan, hier wordt nog naar gekeken.

Nederland

Interventie conform spreektekst over belang van interne markt, herstellen open grenzen op basis van epidemiologische situatie en het delen van informatie. Tevens ook het sentiment gedeeld dat NL toch een European Guarantee Fund had willen zien voor vouchers.

Tsjechie

Verwelkomen pakket maar hadden op een paar vlakken meer verwacht. TSJ is teleurgesteld dat de vouchers nog niet aantrekkelijk genoeg zijn. Roept daarom tot meer maatregelen om vouchers aantrekkelijker te maken. TSJ roept herhaaldelijk op om na te denken over een Corona passpoort om zo toerisme sneller te herstellen.

Malta

Positief uitgelaten over het pakket, vind de interne markt belangrijk wil deze z.s.m. herstellen.

Luxemburg

Verwelkomen alle maatregelen m.b.t. het heropenen van de grenzen. LUX is een voorstander van Europese coördinatie in heropenen van de grenzen. Zijn dus tegen het individuele beleid van lidstaten. Noodzaak om informatie tot beschikking te hebben voor burgers alsook eenduidige definities tussen de lidstaten te hanteren. Op het thema van coronapaspoorten spreekt LUX zich negatief uit, LUX vindt de open interne markt belangrijker. Hierom willen zij z.s.m. terug naar scenario 2 (status quo vrije markt van voor de crisis). Verwelkomt opmerking over vouchers van andere LS. Heeft nog wel vragen over de lengte van geldigheid van vouchers en het vertrouwen van de consument in het vouchersysteem.

CIE

Op vraag van lidstaten over de behoefte aan steun voor toerisme in het herstelplan: Alle problemen met

Messages

liquiditeit voor de toeristische sector zullen behandeld worden in het volgende MFK. Echter de gelden in het MFK zullen generaal zijn en niet sector specifiek, er zullen wel genoeg instrumenten zijn om de toerismesector te helpen.

De CIE benadrukt expliciet dat een Europees schema voor insolventiteit niet gaat gebeuren. Ten aanzien van de T vouchers geeft CIE aan dat het een moeilijke overweging was tussen de belangen van consumenten en die van bedrijven, want consumenten zijn immers ook geraakt in hun liquiditeit. CIE wijst er op dat er bestaande methoden zijn voor bedrijven om steun te krijgen, die zijn er veel minder voor burgers.

CIE wacht nog op nadere guidance van EASA & ECDC over social distancing voor de luchtvaart.

Wat betreft het voorstel van een covid paspoort deelt CIE dit voorstel niet. Het covid paspoort heeft geen toegevoegde waarde: het zegt niets over besmetting of de immuniteit en belemmert proces van open grenzen. Testen voor de vlucht biedt geen garanties. Hier gaat de CIE voorlopig niets mee doen.

VZschap

Volgende week maandag RWG toerisme waar er gesproken zal worden over de voorbereiding voor de toerismeraad van woensdagmiddag. *Tijd is inmiddels bekend, 10:00.* CRP zal in de ochtend van woensdag 20 maart de raad van toerisme voorbereiden. Woensdagmiddag volgt dan de toerismeraad. *Tijd is inmiddels bekend, dit is om 14:00.* Deze Raad zal de eerste stap zijn om het gesprek over het toerismepakket te beginnen. In de toekomst zal er nog gesproken worden in verschillende RWGen over dit pakket en zal het zeker weer terugkomen in het CRP.

Berichtgegevens

Aan : [REDACTED] (10)(2e)

[REDACTED] (10)(2e)
 [REDACTED] (10)(2e) @minezk.nl; [REDACTED] (10)(2e) @minezk.nl; [REDACTED] (10)(2e) @minezk.nl;
 [REDACTED] (10)(2e) @minezk.nl; [REDACTED] (10)(2e) BRE-EZ

Opsteller : [REDACTED] (10)(2e)
 Kenmerk : 2020-05-14/BRE-TOERISME
 Type : Beleids
 Prioriteit : Routine
 Rubricering : Rijks-Intern
 Categorie : Verslag/Info

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministerie van Buitenlandse Zaken

CONCEPT 3 juni 2020

Grijze tekst vragen van het VN-comité

Roze antwoorden voor alle drie de bewindspersonen

Groene antwoorden voor minister de Jonge

Rode antwoorden voor minister van Rijn

Blauwe antwoorden voor staatssecretaris Blokhuis

Zwarte antwoorden voor bewindspersonen andere departementen.

List of issues prior to submission of the combined fifth and sixth periodic reports of the Netherlands*

1. The State party is requested to submit in writing the information requested below. The replies should take into consideration the Committee's previous recommendations (see CRC/C/NLD/CO/4, CRC/C/OPAC/NLD/CO/1 and CRC/C/OPSC/NLD/CO/1) adopted in 2015 and 2009. The Committee may take up all aspects of children's rights set out in the Convention and its Optional Protocols during the dialogue with the State party.

I New developments

2. The Committee requests the State party to provide:

- a) *Information on the adoption or reform of laws, policies and programs, and any other type of measures taken, such as the creation or reform of institutions, significant for the implementation of the Convention and its Optional Protocols on the involvement of children in armed conflict (def) and on the sale of children, child prostitution and child pornography;*
- b) *Any other information that the State party considers relevant in this regard and that is not covered in the replies to the questions below, including information on obstacles and challenges faced.*

Nieuwe wetten en programma's

- Met de invoering van de Jeugdwet in 2015 is de jeugdzorg en de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering gedecentraliseerd naar gemeenten. De invoering van de Jeugdwet is in 2018 geëvalueerd.¹
- Mede naar aanleiding van de evaluatie van de Jeugdwet, zijn in 2018 vier nieuwe actieprogramma's gestart om gezond en veilig opgroeien van kinderen en jongeren merkbaar en meetbaar te verbeteren: *Kansrijke Start*², *Zorg voor de Jeugd*³, *Geweld hoort nergens thuis*⁴ en *Scheiden zonder schade*⁵. Hierin wordt intensief samengewerkt tussen gemeenten, jeugdzorgaanbieders, professionals en cliëntenorganisaties.
- In de brief *Perspectief voor de Jeugd*⁶ van 20 maart 2020 heeft de regering nieuwe voorstellen aangekondigd om de organisatie van de jeugdzorg te verbeteren. Een wijziging van de Jeugdwet is in voorbereiding om de regionale samenwerking gemeenten te versterken om daardoor de continuïteit van complexe jeugdzorg te bevorderen. Dit wetsvoorstel stelt ook nadere regels aan de toegang tot jeugdhulp, de governance bij jeugdzorgaanbieders en versterking van het toezicht in het jeugdstelsel.
- Op 10 maart 2020 heeft de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, mede namens de minister voor Rechtsbescherming, de Tweede Kamer geïnformeerd over een samenwerkingsverband tussen de IND, de DT&V en de Raad voor de Kinderbescherming dat vanaf begin 2020 actief is en kinderen betreft die onder het vreemdelingenbeleid vallen. Door de Raad voor de Kinderbescherming te betrekken bij kinderen in het vreemdelingenbeleid wordt geborgd dat er vanuit meerdere disciplines gezamenlijk aandacht is voor de positie van het individuele kind. Er wordt samengewerkt op het terrein van kinderbeschermingsmaatregelen, voogdij, gezag en omgangsregelingen van de ouder(s), kinderen voor wie een zogeheten Dublin-claim geldt en minderjarige vreemdelingen in het strafrecht.

¹ Evaluatie Jeugdwet januari 2018

² Pm engels rapport

³ Pm engels rapport

⁴ https://www.nl.streets/default/files/20190418_wws_brochure_geweld_hoort_nergens_thuis_v5_eng_def.pdf

⁵ Pm engels rapport

⁶ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/03/20/kamerbrief-over-perspectief-voor-de-jeugd>

Gevolgen COVID-19 voor kinderen en gezinnen

- De coronacrisis heeft grote gevolgen voor alle kinderen en gezinnen binnen het Koninkrijk en in het bijzonder de meest kwetsbare kinderen en gezinnen. Voor de Caribische delen van het Koninkrijk is het opvangen van de gevolgen voor het toerisme een grote uitdaging.
- De vier landen van het Koninkrijk (Nederland, Aruba, Curaçao, Sint Maarten) doen hun uiterste best om – in hechte samenwerking – de maatschappelijke en financiële gevolgen van de crisis op te vangen. Hiertoe worden omvangrijke stimuleringsprogramma's ingezet. Daarbij worden de rechten van kinderen gerespecteerd in navolging van de oproep en 11 aanbevelingen van het Kinderrechtcomité bij brief van 8 april 2020.
- De Nederlandse overheid vindt het belangrijk om bij de route naar herstel de creativiteit en de initiatieven van kinderen en jongeren te benutten. Jongeren zijn daarom op alle niveaus (school, wijk, gemeente, landelijk) mee te denken over de uitwerking van de 1,5 meter samenleving.
- Voor gezinnen, kinderen en jongeren die in een kwetsbare positie verkeren zijn extra maatregelen getroffen. Rijk en gemeenten brengen gezamenlijk een versnelling aan op vijf thema's: (1) multiprobleem-huishoudens, (2) kwetsbare jongeren (16-27 jaar), (3) meer regie geven aan jongeren, (4) schulden- en armoedeproblematiek, en (5) Nederland werkt/leert door (ook tijdens de coronacrisis).
- Het Nederlands Jeugdinstituut heeft praktische tips gedeeld over het omgaan met spanningen binnen een gezin⁷. Er is een nieuwe campagne gestart tegen huiselijk geweld en mensen kunnen op de website [Jidoelstetegenhuiselijkgeweld.nl](https://www.jidoelstetegenhuiselijkgeweld.nl) concrete tips en adviezen vinden over wat zij tegen huiselijk geweld kunnen doen. Het codewoord 'masker 19' is ingevoerd waarmee slachtoffers van huiselijk geweld bij apotheken vertrouwelijk melding kunnen doen. De online bereikbaarheid van Veilig Thuis is verbeterd door een chatfunctie in te voeren.
- Om besmettingen te voorkomen zijn in de jeugdzorg bezoeken aangepast en zijn protocollen ontwikkeld zodat jeugdprofessionals veilig kunnen werken. Gemeenten en jeugdzorgaanbieders spannen zich in om ook tijdens de crisis de continuïteit en kwaliteit van jeugd zorg te borgen.

3. *The Committee also requests the State party to provide information on how the planning, implementation and monitoring of measures for achieving the Sustainable Development Goals integrate a child rights-based approach, including on child participation and data collection, and how they promote the realization of children's rights under the Convention and its Optional Protocols.*

- De Tweede Kamer heeft een motie⁸ aangenomen om bij al het nieuw te ontwikkelen beleid ook de Sustainable Development Goals (SDGs) in acht te nemen, dus met toetsing hoe dit beleid bijdraagt aan het bereiken van de SDGs.
- Jaarlijks komt de Monitor Brede Welvaart & Sustainable Development Goals' rapportage van het CBS uit. Dit is een meting over hoe Nederland ervoor staat op het gebied van brede welvaart en het behalen van de SDGs, hieronder vallen ook Kinderrechten.
- Jaarlijks wordt een SDG rapportage gepubliceerd. Hierin staat de Nederlandse inzet voor het bereiken van de 17 SDGs door de Rijksoverheid, decentrale overheden, bedrijfsleven en financiële instellingen, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen en jongeren beschreven. Kinderrechten en -participatie zijn hiervan onderdeel.
- De nationale beleidsdoelen uit het Regeerakkoord sluiten aan op de SDGs. De gegevens die worden verzameld op het gebied van consultatie, planning, implementatie en monitoring van huidig en nieuw beleid bieden daarmee ook inzicht in de voortgang van het behalen van de SDGs en de integratie van Kinderrechten.

II Rights under the Convention and its Optional Protocols

II.1 Bescherming Kinderrechten in Europees Nederland

⁷ <https://www.jidoelstetegenhuiselijkgeweld.nl/corona-virus-ouders/>

⁸ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2019223540&did=2019D48737>

A General measures of implementation (arts 4,42,44 (6))

4. Please provide information on measures taken to:

- a) Consider withdrawing the State party's reservations to articles 26, 37 (c) and 40 and interpretative declarations to articles 14, 22 and 38 of the Convention;
- b) Ensure that the State party's reservation to article 26 of the Convention does not amount to discrimination against certain groups of children, including with regard to access to social benefits of children living with a parent who does not have a residence permit, children who have a parent living abroad or children living in institutions;
- c) Implement the Convention equally across all constituent countries and special municipalities of the State party, and ensure to all children all of the rights in the Convention;
- d) Assess any new legislation from a child rights perspective.

- In de vorige rapportage is reeds aangegeven dat het voorbehoud bij artikel 26 het recht op sociale zekerheid van het kind geenszins ontkent. Ook in Nederland heeft ieder kind recht op sociale zekerheid, de verstrekking daarvan loopt alleen via de ouders. Voor kinderen die in een kwetsbare positie verkeren, biedt de Participatiewet een vangnet. De Participatiewet voorziet in voorkomende gevallen in (aanvullende) algemene bijstand tot op het niveau van het sociaal minimum. De bijstand en de daaraan verbonden verplichtingen worden daarbij afgestemd op de feitelijke omstandigheden, mogelijkheden en middelen van de persoon en het gezin. Het betreft hier een expliciete bevoegd- en verantwoordelijkheid van het lokale bestuur. Kinderen hebben weliswaar geen zelfstandig recht op bijstand, maar indien zeer dringende redenen daartoe noodzakelijk heeft het lokale bestuur in individuele situaties de bevoegdheid én verantwoordelijkheid om ook aan kinderen een eigen recht op bijstand te verlenen.⁸
- Zie beantwoording vraag 31 voor voorbehouden op artikel 37c en 40.
- Ten aanzien van de interpretatieve verklaring van artikel 14 zijn geen nieuwe ontwikkelingen te melden sinds de vorige rapportage. De verklaring blijft daarom in stand.
- Zie de beantwoording van vragen 27 en 28 voor de interpretatieve verklaring van artikel 22.
- Ten aanzien van de interpretatieve verklaring van artikel 38 zijn geen nieuwe ontwikkelingen te melden sinds de vorige rapportage. De verklaring blijft daarom in stand evenals de regeling in artikel 1a van de Wet ambtenaren defensie (voorheen Militaire ambtenarenwet 1931).
- De overheid moet zorgen dat beleid en regelgeving voldoen aan mensenrechtennormen. In het Nationaal Actieplan Mensenrechten (12 december 2019 aangeboden aan de Tweede Kamer) wordt uitgebreid beschreven op welke wijze Nederland bij haar beleid en wetgevingsproces toetst aan mensenrechtenverdragen met inbegrip van het kinderrechtenverdrag (zie paragraaf 2).⁹
- Met betrekking tot de implementatie van het IVRK in de Caribische delen van het Koninkrijk wordt verwezen naar de beantwoording van de vragen 5 en 6, deel II.2 van deze rapportage en de aparte rapportages van Aruba, Curaçao en Sint Maarten.

Comprehensive policy and strategy

5. Please provide information on:

- a) The implementation of the Kingdom-wide Action Plan on Children and action plans aimed at the promotion and protection of children's rights in the four constituent countries of the State party, including the financial, technical and human resources allocated for these action plans;
  - b) How the State party ensures that its policies and plans on children's rights are applied equally across the four constituent countries;
  - c) Mechanisms for monitoring and evaluating these action plans, as well as the main findings on any recent assessments of these action plans.
- In alle vier de landen van het Koninkrijk (Nederland, Aruba, Curaçao en Sint Maarten) en op de drie eilanden van Caribisch Nederland (Bonaire, Sint Eustatius en Saba) zijn (nieuwe) actieplannen in uitvoering genomen om de rechten van kinderen te beschermen (zie beantwoording vraag 2).

⁸ ECLI:NL:CRVB:2005:AT3468; ECLI:NL:CRVB:2006:AW0197

⁹ Pm Engelse link naar NAM

- Op Aruba is eind 2018 het Sociaal Crisisplan ingevoerd met als doel de positie van kwetsbare gezinnen te versterken en geweld tegen kinderen terug te dringen.
- Op Curaçao werken alle betrokken organisaties vanaf 2018 intensief samen in een nieuw platform kinderrechten.
- Het opvangen van de (traumatische) gevolgen voor kinderen van de orkaan Irma staat sedert 2017 voorop in de aanpak kinderrechten van Sint Maarten, Sint Eustatius en Saba.
- In Caribisch Nederland (Bonaire, Sint Eustatius, Saba) is de afgelopen jaren de aandacht voor kinderrechteneducatie en jeugdparticipatie vergroot (mede met steun van Unicef), jeugdzorg verbeterd en de aanpak van kindermishandeling geïntensiveerd.
- Aan alle voornoemde programma's zijn budgetten en monitoringsystemen gekoppeld. Over de voortgang van de actieplannen wordt periodiek gerapporteerd aan de verschillende parlementen, aan de hand van monitoringsinstrumenten. Zo heeft Unicef in 2019 een nieuwe analyse uitgebracht over de situatie van kinderen op Bonaire, Sint Eustatius en Saba en in 2020 voor Sint Maarten.
- Zie deel II.2 BES.
- Zie delen pm CAS.

Coordination and decentralization

6. Please describe the composition, activities and resources of the Intercountry Task Force for Children's Rights, and whether it has the mandate and authority to coordinate all activities relating to the implementation of the Convention throughout the four constituent countries at national, municipal and local levels. Please also clarify the impact of the Letter of Intent signed in 2018. With respect to the decentralization of support and care services for children in 2015, please indicate how the State party:

- Has monitored the effects of the decentralization of services on the rights of the child.
- Ensures that municipalities have the required expertise and resources to protect the rights of all children within their jurisdictions;
- Ensures that children in all municipalities, including in the constituent countries in the Caribbean, have equal access to protection and quality services.

Intercountry Taskforce for Children's Rights

- De Interlandelijke Taskforce Kinderrechten is op 4 april 2014 ingesteld tijdens de Koninkrijksconferentie op Aruba en bestaat uit ambtelijke vertegenwoordigers van de vier landen (Nederland, Aruba, Curaçao en Sint Maarten) en de drie openbare lichamen van Caribisch Nederland (Bonaire, Sint Eustatius en Saba). Visieontwikkeling, samenwerking, kennisdeling, uitwisselen van best practices, monitoren en advies aan de politieke gezagdragers van de landen en openbare lichamen zijn belangrijke taken van de Taskforce.
- Tijdens de Internationale dag van de rechten van het kind op 20 november 2018 hebben de landen en openbare lichamen de samenwerking rond kinderrechten bestendigd met ondertekening van het Memorandum of Understanding Kinderrechten. In het MoU zijn zes speerpunten benoemd:
  1. Het stimuleren van preventie en positief opvoeden van alle kinderen binnen het Koninkrijk;
  2. Het voorkomen en tegengaan van kindermishandeling binnen het Koninkrijk;
  3. Het ontwikkelen van "safety nets" samen met de gemeenschap (bijvoorbeeld: brede school, voor- en naschoolse activiteiten);
  4. Het bevorderen van participatie van kinderen en jongeren;
  5. Het zorgdragen voor professionele hulp en ondersteuning van kinderen en gezinnen (jeugdzorg);
  6. Kwetsbare kinderen, onder wie migrantenkinderen en minder valide kinderen.
- De Taskforce vergadert maandelijks en stimuleert c.q. adviseert bij de totstandkoming van de specifieke actieplannen kinderrechten per (ei-)land. De sleutel bij de borging van kinderrechten en de preventie van kindermishandeling ligt bij de opvoeding en de ondersteuning van ouders daarbij. Daarom organiseert de Taskforce jaarlijks een interlandelijke opvoedconferentie voor ouders, jeugdprofessionals, beleidsmakers en bestuurders waarin "positief opvoeden" centraal staat. Ook stimuleert de Taskforce het versterken van safetynets rond kinderen, het bewust worden van kinderrechten en de participatie van kinderen en jongeren, onder andere in

samenwerking met UNICEF. Najaar 2020 zal de Tasforce op haar vijfde werkconferentie ook aandacht besteden aan de gevolgen van COVID-19 voor de rechten van kinderen.

Gelijke toegang tot jeugdzorg

- Op grond van de Jeugdwet van 2015 hebben gemeenten een 'jeugdhulpplicht' om kinderen en gezinnen die zorg nodig hebben zorg en ondersteuning te bieden. In de Jeugdwet zijn wettelijk eisen opgenomen ten aanzien van de toegang, het beschikbaar stellen en de kwaliteit van jeugdhulp en de uitvoering van kindbeschermingsmaatregelen door gemeenten. De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd houdt hier toezicht op. Gezinnen hebben de mogelijkheid van bezwaar en beroep als ze ontevreden zijn over de verstrekte jeugdhulp. De gemeenteraad controleert het gemeentebestuur of de Jeugdwet conform de bedoeling wordt uitgevoerd.

Allocation of resources

7 *Please provide detailed information on:*

- a) *The resources allocated for the implementation of the Convention, including to municipalities as well as civil society organizations working with and for children;*
  - b) *The measures taken to establish a central mechanism to monitor and evaluate the adequacy, efficacy and equitability of the distribution of resources and services provided to children throughout all constituent countries and special municipalities of the State party, with a view to eliminating disparities;*
  - c) *The mechanisms in place to ensure a transparent and participatory budgeting process at central, regional and local levels, particularly involving children.*
- Gemeenten ontvangen via het Gemeentefonds jaarlijks bijna € 4 miljard om de Jeugdwet uit te voeren. Voor de jaren 2019, 2020 en 2021 heeft de regering incidenteel € 1 miljard extra beschikbaar gesteld. In 2020 vindt in overleg met gemeenten een onderzoek plaats naar of, en zo ja in welke mate, gemeenten vanaf 2022 extra structurele middelen nodig hebben voor de uitvoering van de Jeugdwet.
  - Gemeenten en scholen ontvangen van de Rijksoverheid de benodigde middelen, waarmee ze zorg dragen dat ieder kind een plek binnen het onderwijs heeft, door voldoende aanbod van voorschoolse educatie, kleinere klassen of het wegwerken van taalachterstanden dat voldoet aan de kwaliteitseisen.
  - Op 1 augustus 2014 is Passend Onderwijs ingevoerd zodat leerlingen met bijvoorbeeld fysieke beperkingen die extra ondersteuning nodig hebben een zo passend mogelijke plek in het onderwijs krijgen. De 75 samenwerkingsverbanden in zowel het primair als het voortgezet onderwijs ontvangen vanuit de Rijksoverheid hiervoor middelen. Gemeenten en scholen bepalen samen met ouders hoe dit budget op scholen wordt ingezet voor extra onderwijssteun en jeugdzorg. De Inspectie van het Onderwijs houdt hier toezicht op. Om de effecten van de invoering van passend onderwijs te beoordelen is er een evaluatieprogramma opgesteld door het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO). De evaluatie wordt medio 2020 opgeleverd.
  - Om inclusiever onderwijs te bevorderen zet het ministerie van OCW middels de experimenteerregeling in op het faciliteren en ondersteunen van reguliere en speciale scholen die intensiever willen en kunnen samenwerken.
  - Zie de beantwoording van vraag 15 over de inzet van middelen om de participatie van jongeren te stimuleren.
  - Zie deel II.2 BES en deel pm CAS.

Data Collection

8 *Please inform the Committee about the concrete measures taken by the state party to:*

- a) *Improve its data collection system to ensure that it covers both qualitative and quantitative indicators; encompasses all areas of the Convention; and is disaggregated by age, sex, disability, geographic location, ethnic origin, nationality and socioeconomic background;*

- b) *Collect and analyse data by all relevant entities, irrespective of the different methodologies used, from all municipalities across the State party;*
- c) *Improve the collection and analysis of data on all forms of child maltreatment, including sexual abuse, child care, children with HIV/AIDS, children in street situations, children in conflict with the law, foreign children, children subject to sexual exploitation and trafficking and children receiving mental health treatment, both outpatient and inpatient.*

- The Department of Health, Welfare and Sports has organized together with the Department of Justice and Security, the Association of Dutch Municipalities and Statistics Netherlands a framework of continued monitoring including a high quality database. All youth service providers and certified institutions supply data to Statistics Netherlands, which subsequently publishes the statistics and reports in its own electronic database: StatLine. This makes it possible for parties to compile the policy information that is relevant to them in tables and graphs. This includes child abuse. Figures are published every 6 months.¹¹
- The Youth Monitor¹² keeps you up to date on the latest developments in the situation of young people in the Netherlands. It contains figures on the themes young people & families, health & welfare, education, labour and safety & justice.

Dissemination and awareness raising

⁹ Please provide information on:

- a) *Awareness-raising programmes, including campaigns, among the general public, and systematic training of relevant professional groups on the Convention;*
- b) *The measures taken to address the low level of knowledge of the Convention among children, including dissemination of child-friendly pedagogical material, including in different languages, and integration of education on children's rights and the Convention into school curricula in all educational settings, including in residential institutions;*
- c) *The three national campaigns launched in August 2018 to encourage the reporting of cases of domestic violence and child abuse, including situations of "wide open doors" and "no doorman", and any evaluations of these campaigns.*

Bewustwordingscampagnes

- De campagne "Generatie Ja..En?" is een sociale media campagne die stereotype opvattingen ter discussie stelt die ten grondslag liggen aan gendergerelateerd geweld gericht op jongeren en jongvolwassenen.
- Jongerencampagne #kwestnie is gericht op het bespreekbaar maken van twijfels over seksuele oriëntatie of genderidentiteit met specifieke aandacht voor religieuze jongeren en voor transgender jongeren. De campagne wijst jongeren die hulp of informatie zoeken door naar een online platform (Iedereenisanders.nl) voor hulp en advies voor LHBTI-jongeren van Movisie, COC en 113Zelfmoordpreventie.
- Zie ook beantwoording vragen 2, 15, 18, 23, 30 en deel II.2 voor campagnes en training professionals.

Aandacht voor kinderrechten in het curriculum

- Stichting School en Veiligheid ondersteunt scholen met activiteiten en gratis lesmateriaal, bijvoorbeeld voor de jaarlijkse Week tegen pesten.
- In de curriculumherziening is in het ontwikkelteam burgerschap aandacht voor mensenrechten/kinderrechten. In de school moeten democratische waarden en rechten zoals opgenomen in de grondwet, in verdragen van de Europese Unie en de Raad van Europa, de Universele Verklaring van de rechten van de mens en het VN-verdrag van de rechten van het kind uitgangspunt zijn voor al het handelen en het leren van kinderen. Scholen mogen zelf bepalen welke lespakketten zij kiezen om hier invulling aan te geven.
- Aan de curriculumherziening hebben 125 leraren en schoolleiders en 84 ontwikkel scholen samengewerkt met vakverenigingen, wetenschappers, vervolgonderwijs, leerlingen, ouders en lerarenopleidingen, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven.

¹¹ <https://www.waagstaallegemeente.nl/>
¹² https://opendata.cbs.nl/ocafine/1/038/en/navigatie/chem/zekw/search?keywords=ken%20jeugd_en
<https://www.zoornw.nl/nl/onderzoek/resultaten/jeugd/programmae/programma-detail/zorg-voor-jeugd/>

¹² <https://jeugdmonitor.cbs.nl/en/>

Landelijke campagne tegen huiselijk geweld en kindermishandeling

- In februari 2019 is de landelijke campagne gestart om huiselijk geweld en kindermishandeling bespreekbaar te maken en tegen te gaan. Omstanders worden in de campagne opgeroepen om in actie te komen bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling. De voorlichtingscampagne loopt tot 2022.
- Voor de start van de campagne is een nulmeting gedaan. De campagne wordt na 2022 geëvalueerd. In de tussentijd wordt het bereik van de campagne gemonitord, door het aantal bezoekers op de website www.ikvermoedhuiselijkgeweld.nl, de kijkcijfers van het reclamespotje op televisie en social media.

Independent monitoring

10. Please provide information on the measures taken to establish an independent mechanism for monitoring and promoting the realization of children's rights in Curaçao and Sint Maarten, which can receive, investigate and competently address complaints by children in a child-sensitive manner.

- Voor de wijze van monitoring van kinderrechten op Curaçao and Sint Maarten wordt verwezen naar de afzonderlijke rapportages van beide landen die deel uitmaken van deze Koninkrijksrapportage.

Children's rights and the business sector

11. Please provide information on the measures taken or envisaged to:

- Assess the impact of efforts aimed at ensuring that businesses do not adversely impact children's rights, including the national action plan on business and human rights;
  - Establish a regulatory framework for industries and their affiliates under the State party's jurisdiction to ensure that their activities at home and abroad do not negatively affect children's rights or endanger environmental and other standards;
  - Ensure that the private sector as a whole, including financial institutions, companies, and, in particular, oil extracting, palm oil and soy trading companies, effectively implement and respect international and national environmental and health standards.
- Nederland heeft een Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen-beleid dat erop is gericht de toepassing van de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en United Nations Guiding Principle's door bedrijven te bevorderen, kinderrechten maken daar onderdeel van uit. Dit wordt onder meer gestimuleerd door deelname aan IMVO-convenanten. Deze convenanten zijn vrijwillige multi-stakeholder overeenkomsten waarin afspraken worden gemaakt over maatschappelijk verantwoord ondernemen binnen de sector. Zo zijn er in de financiële sector verschillende IMVO-convenanten afgesloten. Het huidige IMVO-beleid is geëvalueerd en wordt momenteel herzien. Ook het National Action Plan on Business and Human Rights wordt herzien. De verplichtingen en inspanningen van bedrijven ten aanzien van de bestrijding van kinderarbeid is nader uitgewerkt in antwoord 29.
  - Naast bovengenoemde werkt de Nederlandse overheid, samen met de private sector en NGO's, aan verduurzaming van palmolie en duurzame inkoop van palmolie. Palmolie en soja verbruik (veevoer en voedsel) voor de Nederlandse markt is 100% RSPO (palmolie) en RTRS (soja) gecertificeerd. Sectorale samenwerking op het terrein van internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen met de olie- en gasindustrie staat hoog op de politieke agenda. De Nederlandse overheid is daar op dit moment over in gesprek met de sector.

**B. General principle's (arts. 2, 3, 6 and 12)
Non-Discrimination**

12. Please provide information on the measures taken to:

- Eliminate disparities between all municipalities, and between the constituent countries of the State party, regarding children's access to provisions such as youth services, health providers, education, social assistance and support for child abuse and mistreatment;

- b) *Ensure that children can easily report cases of discrimination in all municipalities and provide mechanisms to respond effectively and in child sensitive manner;*
- c) *Address discrimination against children belonging to ethnic and religious minority groups, including those of African descent, Muslims and Jews; refugee, asylum-seeking, migrant and undocumented children; children with disabilities; chronically ill children; and lesbian, gay, bisexual, transgender and intersex children.*

Betere toegang tot jeugdhulp

- Nederland werkt aan een betere toegang tot jeugdhulp voor kinderen en gezinnen door het versterken van de kwaliteit en effectiviteit van de lokale teams om zo tijdig en passende hulp te kunnen bieden voor kinderen en gezinnen. We zetten in op de volgende basisfuncties¹³:
  - Veilige leefomgeving:** heb oog voor een veilige leefomgeving van de inwoner en pas de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling toe (zie beantwoording vraag 18).
  - Tijdig signaleren van vraag:** wees aanwezig daar waar de doelgroep is, zodat vragen gezien worden. Maak verbinding met de wijk en werk 'outreaching'. Investeer in preventie.
  - Vindbare en toegankelijke hulp:** wees toegankelijk en vindbaar en voer een goede triage uit.
  - Handelen met een brede blik:** verhelder de vraag, maak een plan van en met het gezin en verleen ondersteuning, beleg de regie, maak duidelijke afspraken, houd een vinger aan de pols en blijf zichtbaar en benaderbaar.
  - Leren en verbeteren:** Verzamel inzichten over je handelen, deel ze, ga erover in gesprek en trek er lessen uit.
- De systemen van zorg en onderwijs dienen zich aan te passen aan de ondersteuningsbehoefte van kinderen zodat kinderen met een aandoening, ziekte of beperking zich optimaal kunnen ontwikkelen. Op die wijze streeft Nederland naar een onderwijsstelsel gericht op een zo volledig mogelijke ontplooiing van persoonlijkheid, de talenten en de geestelijke en lichamelijke vermogens van elk kind.

Antidiscriminatievoorzieningen

- In Nederland verplicht de Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen (Wga) gemeenten om een antidiscriminatievoorziening in te richten. Bij deze antidiscriminatievoorziening (ADV) moeten burgers discriminatie kunnen melden. De ADV registreert de meldingen en verleent advies en bijstand aan slachtoffers van discriminatie. Ook kinderen kunnen discriminatie melden.¹⁴
- Gemeenten hebben een grote verantwoordelijkheid in het aanpakken van discriminatie. Discriminatie vindt namelijk vaak in de lokale leefomgeving plaats. Het staat gemeenten vrij om daar, naar gelang de lokale omstandigheden, keuzes in te maken. Centraal uitgangspunt is de inclusieve samenleving. Vanuit het Rijk worden gemeenten gefaciliteerd bij de aanpak van discriminatie en het stimuleren van inclusie, bijvoorbeeld door de Handreiking aanpak van discriminatie, en masterclasses over de aanpak van discriminatie voor kleinere gemeenten in 2019.

Best interests of the child

13. *Please indicate how the right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration is appropriately integrated and consistently applied in all legislative, administrative and judicial proceedings and decisions, and takes into account the opinion of the child with the assistance of competent professionals where necessary. Please also provide information on the development and dissemination to all relevant professionals of policies, procedures and guidance for determining and consistently applying the best interests of the child as a primary consideration in all proceedings concerning children, in particular regarding child victims of crimes, education, youth support, custody, alternative care, child justice and asylum.*

¹³ <https://www.voordeleegat.nl/projecten/komp-onderzoek-hackfuncties-lokale-teams/>

¹⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/10/16/kamerbrief-over-versterking-lokale-antidiscriminatievoorzieningen>

Belang van het kind

- De kern van het Kinderrechtenverdrag dat elk kind het recht heeft om gezond, veilig en kansrijk op te groeien en aan onze samenleving deel te nemen is basis van het Nederlandse Jeugdbeleid waarin het belang van het kind centraal staat.
- In de Jeugdwet is vastgelegd dat gemeenten, jeugdigen en gezinnen actief betrekken bij de vormgeving van het jeugdbeleid. Ook in de verschillende actieprogramma's genoemd onder vraag 2, staat het doel centraal om jeugdigen gezond en veilig te laten opgroeien en hun leven merkbaar en meetbaar te verbeteren.
- Ten allen tijde moet het belang van het kind centraal staan of het nu gaat om jongeren zonder zorg of hulpvraag of kwetsbare jongeren. In de beantwoording van de vragen over onder andere kinderslachtoffers, onderwijs, jeugdhulp, (gesloten) jeugdzorg, pleegzorg, asiel, armoede, discriminatie en kindermishandeling wordt uitgebreid ingegaan op welke wijze er door professionals in procedures rekening wordt gehouden met het belang van het kind. Jeugdprofessionals worden er in getraind om te allen tijde in het belang van het kind te handelen.
- Voor wat betreft minderjarige slachtoffers van misdrijven is er een besluit slachtoffers van strafbare feiten opgesteld, om de rechten van minderjarige slachtoffers te versterken.¹⁵
- Zoals aangegeven in de beantwoording van vraag 15 hecht het kabinet er grote waarde aan dat kinderen en jongeren meedenken en meepraten over het beleid dat hen raakt en hun talenten ontwikkelen. Belangrijke onderdelen daarvan zijn voorlichting over kinderrechten en lessen over burgerschap.

Right to life, survival and development

14. Please provide information on the cases in which euthanasia has been applied to children since the State party's last report to the Committee, and on any changes to the law and practice relating to children and euthanasia.

- Van 2015 tot en met 2018 is negen keer euthanasie verleend bij kinderen tussen de 12 en 18 jaar. In 2019 waren geen meldingen van euthanasie bij een minderjarige. Van 2015 t/m 2019 heeft eenmaal een actieve levensbeëindiging bij een pasgeborene plaatsgevonden. De beoordelingscommissie late zwangerschapsafbreking en levensbeëindiging bij pasgeborenen heeft deze gemelde casus als zorgvuldig beoordeeld.
- Naar aanleiding van een onderzoeksrapport over medische beslissingen rond het levenseinde van kinderen tussen de 1 en 12 jaar, buigt het kabinet zich over de vraag of het nodig is de strafuitsluitingsgrond voor actieve levensbeëindiging voor deze leeftijdscategorie nader uit te werken in een ministeriele regeling.

Respect the views of the child

15. Please describe the measures taken to:

- Ensure the right of all children, including those under the age of 12 years, to express their opinion, to be heard in all decisions affecting them, including in courts and civil proceedings
- Promote the meaningful and empowered participation of all children within the family, community, schools and policymaking at municipal and national levels, including through awareness-raising activities;
- Conduct programmes, awareness-raising activities and initial and continuing education training for all relevant professionals, including teachers and social workers, on the right of the child to be heard and have his/her opinion taken into account.

Hoorrecht van kinderen

- Minderjarigen dienen te worden betrokken in familie- en jeugdprocedures. Vanaf twaalf jaar worden zij uitgenodigd voor een kindgesprek met de rechter. Onder de twaalf jaar kunnen zij hierom vragen. Momenteel wordt een voorlichtingsfilm voor minderjarigen ontwikkeld over dit hoorrecht. Indirect horen vindt plaats indien de mening van het kind bijvoorbeeld is opgenomen in het rapport van de Raad van de Kinderbescherming. Minderjarigen kunnen in

¹⁵ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2016-310.html>

- familie- en jeugdprocedures doorgaans niet zelfstandig als procespartij optreden. Hun belangen worden in beginsel behartigd door wettelijke vertegenwoordigers of een bijzondere curator als de belangen van de minderjarige in strijd zijn met die van zijn wettelijk vertegenwoordigers. De minderjarige kan in bepaalde zaken een informeel verzoek doen aan de rechter. De rechter is niet verplicht dit verzoek in behandeling te nemen.
- Naar aanleiding van het rapport van de Staatscommissie Herijking Ouderschap¹⁶ wordt momenteel onderzocht of de procespositie van de minderjarige en het hoorrecht moeten worden herzien. In dat kader zijn recent een aantal concrete aanbevelingen¹⁷ gedaan waarvan de praktische haalbaarheid en wenselijkheid moeten worden onderzocht.
  - Via Pinedo zet zich met subsidie van het ministerie van JenV in voor kinderen van gescheiden ouders middels een buddysysteem van ervaringsdeskundige Kinderen/Jongeren.
  - Een van de acties van het actieplan verbetering feitenonderzoek in de jeugdbeschermingsketen is het betrekken van kinderen en ouders.

Participatie van kinderen

De Nederlandse overheid vindt het belangrijk dat kinderen een stem hebben en waar mogelijk actief betrokken worden bij ontwikkelingen die (direct) op hen van invloed zijn. Op verschillende manieren wordt hieraan invulling gegeven, via wettelijke verankering en via maatschappelijke initiatieven:

- Jaarlijkse Subsidie aan Kinderrechtencollectief (coalitie van kinderrechten-NGO's) over kinderrechten, via de website www.kinderrechten.nl. Ook medefinancierd Nederland de totstandkoming van een Jongerenrapportage in het kader van de rapportage aan het VN-Kinderrechtencomité.
- Subsidie aan UNICEF voor de viering 30 jarig kinderrechten op 20 november 2019
- Jaarlijkse 'Kleine Prinsjesdag': bijeenkomst voorafgaand aan de opening van het parlementaire jaar in Nederland waarin aandacht wordt geschonken aan het recht van kinderen om hun stem te laten horen;
- Voorbereidingen voor een jongerenparlement om de stem van jongeren duidelijker te laten horen samen met jongerenorganisaties zoals de nationale Jeugdraad (NRJ).
- Het ministerie van VWS heeft in 2019 drie tijdelijke 'kinderministers' aangesteld en het ministerie van BZK heeft in 2020 2 tijdelijke 'kinderministers'.
- Voorbereidingen (samen met jongerenorganisaties) om een generatietoets in te voeren om in kaart te brengen wat de gevolgen zijn van politieke veranderingen voor toekomstige generaties.
- Open dialogen met jongerenorganisaties, jongerenraden en betrokkenen om instrumenten te ontwikkelen om jongerenparticipatie op nationaal en op lokaal niveau te vergroten.
- Op schoolniveau is er is een leerlingenraad en medezeggenschap (met betrekking op zowel adviesrecht als instemmingsrecht op onderdelen van schoolbeleid), zodat leerlingen invloed hebben op het beleid en de keuzes van hun eigen school. In het vak maatschappijleer en lessen over burgerschap, worden leerlingen voorbereid op deelname in de democratische samenleving.
- De overheid ondersteunt het 'Laks', een landelijke organisatie die advies geeft aan leerlingenraden en leerlingen die in de medezeggenschapsraad zitten en gevraagd en ongevraagd advies geeft over landelijk beleid dat invloed heeft op jongeren in de leeftijdscategorie van het voortgezet en daarboven. Ook is er de Jongerenraad van de 'Gelijke Kansen Alliantie', een groep jongeren die gevraagd en ongevraagd advies mogen geven aan het programma 'Gelijke Kansen' dat ernaar streeft alle kinderen en jongeren gelijke kansen te bieden, ongeacht hun achtergrond.

Bewustzijn vergroten professionals in het belang van het kind:

- Er is aandacht voor de uitvoering van artikel 12 IVRK in de richtlijn "Samen met ouders en jeugdige beslissen over passende hulp" voor jeugdprofessionals en het Toetsingskader Verantwoorde Hulp voor Jeugd van de Inspectie. Het IVRK maakt in opleidingen van jeugdprofessionals onderdeel uit van de kennisbasis waar studenten over moeten beschikken.

¹⁶ Kamerstukken II, 33 836, nr. 18, bijlage.

¹⁷ Het onderzoeksteam bestond uit: prof. mr. M.R. Bruning (projectleider), Dr. D.J.H. Smeets, mr. K.G.A. Bolscher, dr. J.S. Peper en mr. R. de Boer.

- Het project professionalisering van het Platform Scheiden zonder Schade richt zich op deskundigheidsbevordering van professionals, zodat zij signalen van een complexe scheiding beter en sneller herkennen en hun kennis kunnen vergroten over interventiemogelijkheden.
- Lezingen en trainingen aan professionals over juridische jeugdveld kinderrechten door Centre for Children's Rights Amsterdam (CCRA) om het bewustzijn van en het kennisniveau onder professionals over kinderrechten te vergroten.
- Lerarenopleidingen leiden op tot de bekwaamheidseisen (requirements of ability) van vakinhoudelijke, vakdidactische en de pedagogische bekwaamheid. De lerarenopleidingen vertalen deze bekwaamheidseisen gezamenlijk naar de kennisbasis voor de pabo (oa dialoog met het kind, reflecteren, luisteren) en de tweede- en eerstegraadslerarenopleidingen (focus op docent leerlingen toerust voor deelname aan een pluriforme en democratische maatschappij, waarbij het accent ligt op actief burgerschap en sociale integratie). De individuele lerarenopleidingen geven zelf handen en voeten aan deze eisen in hun curriculum door vakken met de nadruk op 'dat een kind zich gehoord voelt en wordt gestimuleerd om een eigen mening te hebben en die te gebruiken'.

C Civil rights and freedoms (arts. 7, 8 and 13–17)
Statelessness and nationality

16. Please update the Committee on the status of the legislative proposal concerning the establishment of a statelessness determination procedure, and describe the current policy or practice regarding the registration of stateless children present within the territory of the State party. Please also inform the Committee of any legislative measures taken or envisaged to ensure that all stateless children born or present within the territory of the State party, irrespective of residency status, have access to citizenship without any preconditions, and how the State party ensures that stateless children or children with an unknown nationality can access education, health and social provision and services.

- The legislative procedure concerning the establishment of a statelessness determination procedure has not yet been presented to Parliament. Stateless persons, amongst whom stateless children, are registered as stateless in the civil administration on the basis of foreign documents proving their status. Also children of stateless parents born in the Netherlands are registered as stateless. In that case the documents of the parents suffice.
- At present children who are born stateless in the Netherlands can obtain Dutch nationality after three years of legal residence. A draft bill, that also has not been presented to Parliament yet, will make it possible in the future that children born stateless in the Netherlands can obtain Dutch nationality irrespective of their residence status. All stateless children and children with an unknown nationality have access to education and necessary health care, irrespective of their status. Access to other provisions and services is granted on the basis of the legal residence of the parents.

D Violence against children (arts. 19, 24 (3), 28 (2), 34, 37 (a) and 39) Freedom of the child from all forms of violence, including corporal punishment

17. Please provide information and relevant quantitative and qualitative data about:

- a) The investigation of cases of all forms of violence against children, including maltreatment and sexual abuse, in and outside the home, and remedies for victims;
- b) The availability of legal support and child-friendly and confidential complaint mechanisms in residential care, mental health institutions and foster care systems;
- c) Measures to respond, including through preventive measures and remedies for child victims, to the findings of the de Winter Committee that three-quarters of children in child protection services encountered or witnessed physical, sexual or psychological violence;
- d) The progress achieved to explicitly prohibit in law and end the practice of corporal punishment in all settings in Bonaire, Sint Eustatius and Saba.

Geweld hoort nergens thuis

- Huiselijk geweld, seksueel misbruik en kindermishandeling zijn strafbaar in alle delen van het Koninkrijk.
- Sinds 2018 loopt het programma 'Geweld hoort nergens thuis' met als doel om kindermishandeling en seksueel misbruik eerder te signaleren, te stoppen en duurzaam op te lossen.
- Het Wetboek van Strafrecht, de Aanwijzing Huiselijk Geweld en Kindermishandeling van het OM en de richtlijnen voor strafvordering geven de kaders voor de strafrechtelijke aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Zodra er een verdenking is van een strafbaar feit, hebben politie en het Openbaar Ministerie de mogelijkheid om opsporingsmiddelen in te zetten. Het Openbaar Ministerie hanteert de Aanwijzing Huiselijk Geweld en Kindermishandeling om te bepalen of het opportuun is om in een specifieke zaak tot vervolging over te gaan.
- Zie ook deel II.2 BES.

Dataverzameling en monitoring

- **Prevalentieonderzoek door het WODC**, een omvangrijk onderzoeksprogramma naar de aard en omvang van huiselijk geweld en kindermishandeling¹⁸
- **Impactmonitor Huiselijk geweld en kindermishandeling**: deze monitoring geeft op structurele basis inzicht in hoe het er in Nederland voor staat met de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling en wat de impact is van deze aanpak op de levens van betreffende mensen. Hierin wordt o.a. gebruikgemaakt van de beleidsinformatie Veilig Thuis.¹⁹
- In de slachtoffermonitor Seksueel geweld tegen kinderen. Bronst de Nationaal Rapporteur. **Mensenhandel en Seksueel geweld tegen kinderen tweejaarlijks in beeld hoeveel kinderen hulp krijgen voor seksueel geweld** en daarnaast de slachtoffermonitor mensenhandel 2014-2018 uit.

Klachtenprocedures

- Uit onderzoek van de Kinderombudsman (2016) naar de klachtenprocedures in zowel justitiële jeugdinstellingen als de gesloten jeugdzorg is gebleken dat het klachtrecht in deze instellingen functioneert en voldoet aan de eisen die hieraan worden gesteld door de Inspectie.
- In deze instellingen geldt dat er een formele, onafhankelijke en rechtstreekse klachtenprocedure openstaat voor alle jongeren. Bij de informele afhandeling van klachten staat het pedagogisch belang; begrijpelijk taalgebruik; leren van klachten middels gemeenschappelijke bijeenkomsten georganiseerd door de RSJ (Raad voor strafrechtstoepassing en jeugdbescherming) voor de commissies van toezicht (verantwoordelijk voor de afhandeling van klachten); en een verbeterplan doorlooptijden van de klachtenprocedure voor JIJ's centraal.
- Residentiële jeugdhulpinstellingen dienen krachtens de Jeugdwet te beschikken over een klachtencommissie tot wie de jongere die daar verblijft zich kan wenden.
- Jongeren die verblijven in een residentiële instelling of in een pleeggezin kunnen zich wenden tot een vertrouwenspersoon. Instellingen moeten ervoor zorgen dat een vertrouwenspersoon in de gelegenheid is zijn taak uit te oefenen.

Aanpak misstanden in de jeugdzorg

- De commissie de Winter heeft een pakket met maatregelen opgesteld langs 3 pijlers om geweldsmisstanden uit het verleden te erkennen, voorkomen en leren voor de toekomst met betrekking tot geweld in de jeugdzorg. Hierbij horen erkenningsmaatregelen, met onder andere een documentaire, website, financiële tegemoetkoming en ondersteuning van lotgenotenorganisaties. Via beleidsprogramma's wil de overheid geweld zo veel mogelijk voorkomen, en met een veiligheidsbelevingsonderzoek leren voor de toekomst. Het volledige maatregelenpakket is te vinden op de site.²⁰

16 Please also provide information on:

¹⁸ https://www.wodc.nl/binaries/Cahier%202019-1_2568%20_Volledige%20tekst_tcm28-374137.pdf

¹⁹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/12/18/kamerbrief-over-aanpak-het-geweld-tegen-kinderen>

²⁰ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/02/21/kamerbrief-met-beleidsactie-op-aanbevelingen-commissie-de-winter-onderzoek-naar-geweld-in-jeugdzorg-1945-heden>

- a) *Guidelines, protocols and referral mechanisms to protect the rights of child victims or witnesses of violence, and related training of relevant professionals;*
- b) *The availability of prevention, protection, rehabilitation and reintegration programmes, including multidisciplinary services, for child victims at local level, helplines and shelters, and measures to prevent the secondary victimization of child victims of abuse;*
- c) *The measures taken to protect trans and gender diverse children from all forms of physical and mental abuse, violence and maltreatment, including sexual abuse;*
- d) *The measures taken to address the findings of the 2019 report of the National Rapporteur on Trafficking in Human Beings and Sexual Violence against Children.*

Om minderjarige slachtoffers of getuigen van geweld te beschermen zijn verschillende richtlijnen, protocollen ontwikkeld en verwijzingsmechanismen opgesteld:

Verbeterde Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

- Per 1 januari 2019 is de wet verplichte meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling voor vermoedens van huiselijk geweld voor professionals vernieuwd. Aan de vijf stappen uit de meldcode, om te bepalen of er een melding moet worden gedaan bij Veilig thuis en of er voldoende hulp kan worden ingezet, is een extra element toegevoegd: een afwegingskader (per sector) op basis waarvan professionals het risico op, de aard en ernst van signalen wegen, en hen in staat stelt te beoordelen of een melding is aangewezen en/of zelf hulp kan worden georganiseerd (inclusief aandacht voor mensenhandel, seksueel geweld en oudermishandeling).
- Scholen zijn sinds 2013 verplicht de meldcode te gebruiken. De Inspectie van het Onderwijs houdt hier toezicht op. De Algemene Vereniging Schoolleiders, PO-Raad en VO-Raad ontwikkelden vanuit de Beweging tegen Kindermishandeling een veldnorm om de aangepaste meldcode beter te implementeren binnen het onderwijs.

Training van relevante professionals op terrein van huiselijk geweld en kindermishandeling

- Meldcodetour in 2019 en 2020 voor professionals met als doel toelichten van de meldcode en oefenen met casuïstiek.²¹
- E-learning modules en gratis, online opfrimodules op maat, factsheets, website toolkit meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling
- Basisopleiding huiselijk geweld door de Politie samen met Veilig Thuis
- Cursussen voor rechtspraak en Openbaar Ministerie
- Stichting School en Veiligheid (SSV) biedt tot slot trainingen aan om onderwijzend personeel toe te rusten bij het signaleren van kindermishandeling ('het niet plus gevoel').

Meldingen en advies

- Voor meldingen en advies kunnen omstanders, slachtoffers en professionals zich wenden tot Veilig Thuis. Kinderen kunnen voor allerlei vragen en problemen ook bellen of chatten met de Kindertelefoon. Als het gaat om online seksueel geweld kunnen jongeren terecht bij Helpwanted voor advies. Binnen de jeugdhulp zijn verschillende hulpverleningsvoorzieningen beschikbaar voor kinderen die slachtoffer zijn van kindermishandeling, van ambulante (ggz)hulp, opvang in een pleeggezin of gezinshuis tot residentiele voorzieningen.
- Omdat bij kindermishandeling en huiselijk geweld het in sommige gevallen gaat om structurele problematiek van het hele gezinssysteem, werkt het programma Geweld hoort nergens thuis aan de ontwikkeling van de MDA++-aanpak, een multidisciplinaire aanpak die voorziet in een bundeling van psychosociale, medische, forensische en justitiële specialisten bij structurele problemen van onveiligheid in het gezin/huishouden.

Huiselijk geweld bij LHBTI:

- Het Transgender Netwerk Nederland (TNN) heeft e-learning ontwikkeld voor vroegsignalering transgenderjongeren voor jeugdorgmedewerkers.
- Politie: Netwerk Divers Vakmanschap, waarin kennis en inzichten vanuit de informele netwerken binnen de politie, waaronder Roze In Blauw, over de verschillende groepen in onze samenleving, waaronder LHBTI, is samengebracht.

²¹ Op de website www.meldcodetour.nl is meer informatie te vinden over de meldcode(tour) per regio.

- Actieplan Veiligheid LHBTI²² bevat maatregelen voor veiligheid van LHBTI.
- De staatssecretaris van VWS voert twee keer per jaar gesprekken met LHBTI jongeren en belangenbehartigers, over problemen waar deze groep tegen aanloopt (wachtlijsten, discriminatie, dak- en thuisloosheid (zie ook het actieplan Dak- en Thuisloze jongeren).²³
- Per 1-1-2020 is de Algemene wet gelijke behandeling aangepast, zodat ook geslachtskenmerken, genderidentiteit en genderexpressie er onder vallen (Wet verduidelijking rechtspositie transgender personen en interseksuele personen). Hierdoor wordt ook discriminatie van LHBTI kinderen expliciet geadresseerd.

E Family environment and alternative care (arts. 5, 9–11, 18 (1)–(2), 20, 21, 25 and 27 (4))
Children deprived of a family environment

19 Please describe the measures taken or envisaged to:

- Reduce institutionalization of children and develop a system of foster care and substitute family homes;
  - Prevent children from being sent to juvenile detention due to a lack of alternative placement;
  - Monitor the quality of care of children in institutions and foster care and prevent frequent transfers of children in foster care;
  - Provide education, skills and opportunities for independent living for children leaving alternative care;
  - Provide family-based care for children in the constituent countries in the Caribbean who are deprived of a family environment;
  - Implement the recommendations of the 2018 evaluation of the Youth Act, including with regard to care for children in marginalized situations and the allocation of financial resources for children deprived of a family environment.
- Een belangrijk doel van het actieprogramma Zorg voor de Jeugd is kinderen zo thuis mogelijk te laten opgroeien en met ambulante ondersteuning uithuisplaatsing zoveel mogelijk te voorkomen. Als dit niet mogelijk is dan worden kinderen in een zo thuis mogelijke setting opgevangen.
  - Het Project Jeugdhulp in Gezinsvormen Creëren ondersteunt gemeenten bij het versterken van pleegzorg en zorg van kinderen in gezinshuizen.
  - Het Actieplan Pleegzorg stimuleert het werven en beter ondersteunen van pleegouders.²⁴ In 2019 is een nieuwe wervingscampagne gestart.
  - Pleegzorg en zorg aan kinderen in gezinshuizen kan verlengd worden tot 21 jaar door extra middelen van het rijk.
  - Toezicht op pleegzorg:
    - Pleegzorgaanbieders zijn zelf verantwoordelijk voor het leveren van kwalitatief goede zorg en ondersteuning door pleegouders.
    - Toetsing gebeurt door de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd en de Inspectie Justitie en Veiligheid.
  - Plaatsing in gesloten jeugdhulp gebeurt als de kinderrechter oordeelt dat jeugdhulp noodzakelijk is in verband met ernstige opgroei- of opvoedproblemen die de ontwikkeling van de jeugdige naar volwassenheid ernstig belemmeren en opname noodzakelijk is om te voorkomen dat de jeugdige zich aan deze jeugdhulp onttrekt of daaraan door anderen wordt onttrokken. Het beleid is om plaatsing te voorkomen. In 2019 is het actieplan De best passende zorg voor kwetsbare jongeren²⁵ gestart dat erop gericht is plaatsing in de gesloten voorzieningen te voorkomen.
  - Vanaf 2017 is sprake van een afname van het aantal plaatsingen.
  - In 2018 is het aantal plaatsingen t.o.v. 2017 met 11% afgenomen. In 2017: 1916 plaatsingen; in 2018: 1711 plaatsingen.²⁶
  - Het aantal plaatsingen in 2019 is t.o.v. 2018 met ruim 2% afgenomen: 1680 plaatsingen.

²² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/04/02/ik-actieplan-veiligheid-lhbt>

²³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2019/03/14/actieprogramma-dak-en-thuisloze-jongeren-2019-2021>

²⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2019/04/04/wervingsactieplan-pleegzorg>

²⁵ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2019/03/25/de-best-passende-zorg-voor-kwetsbare-jongeren>

²⁶ <https://www.jeugdzorgnederland.nl/wp-content/uploads/2019/03/JeugdzorgPlus-2018-002.pdf>

- Inzet op verminderen van doorplaatsingen van kinderen in de jeugdhulp en inzicht in oorzaak vroegtijdige beëindiging en uitval van pleegouders vindt plaats via het Actieonderzoek Continuïteit Pleegzorg.
- Acties leven opbouwen na jeugdzorg:
  - In het Netwerk 16-27 wordt met subsidie van VWS gewerkt aan "de basis op orde"²⁷ op het gebied van wonen, onderwijs en werk, inkomen, zorg en welzijn. Doel is om een zelfstandig leven op te bouwen en vast te houden.
  - Belemmeringen zorgstelsel wegnemen door te werken aan een zo zacht mogelijke overgang van de Jeugdwet naar andere wettelijke kaders als Zorgverzekeringswet en Wet maatschappelijke ondersteuning en aan het toekomstgericht (integraal) werken.
- Zie ook deel pm CAS.

F Children with disabilities (art. 23)

20. Please describe the criteria for determining the exemption of children with disabilities from compulsory education on physical or psychological grounds. Please also provide information on the measures taken to:

- Ensure that all children with disabilities have access to and benefit from inclusive education;
- Prevent absenteeism from schools of children with disabilities, learning and behavioural difficulties and drop-outs;
- Ensure access of children with disabilities to early diagnostic services and care, specialist expertise, and support and treatment for complex and multiple disabilities in all constituent countries of the State party and especially in the context of decentralization reform;
- Ensure prompt and seamless payments from "personal healthcare budgets"

Algemeen leerplichtwet

- Leerplicht geldt voor alle kinderen vanaf vijf jaar. Criteria vrijstelling Leerplichtwet (ingeschreven op school) voor kinderen met een lichamelijke of psychische beperking, die niet in staat zijn naar school te gaan:
  - indien een verklaring van een jeugdarts - niet zijnde de behandelende arts - is overgelegd, waaruit blijkt, dat deze de jongere niet geschikt acht om tot een school of een instelling te worden toegelaten.
  - deze verklaring mag niet ouder zijn dan drie maanden;
  - de vrijstelling wordt afgegeven voor één jaar of voor de duur van de leerplichtige leeftijd van de jongere.
- Momenteel wordt gewerkt aan een wijziging van deze regeling, waarmee het onderwijskundig perspectief beter betrekken wordt bij het afgeven van een vrijstelling van de leerplicht op grond van artikel 5 onder a Lpw. Dit heeft naar verwachting een positief effect op het aantal jeugdigen dat naar onderwijs gaat.
- Zie beantwoording vraag 7b over inclusief onderwijs.
- Zie beantwoording vraag 12a over toegang.
- Zie beantwoording vraag 25b over uitval.

Persoonsgebonden budget (pgb)

- Jeugdhulp kan in de vorm van naturazorg of via een pgb worden geregeld. Voorwaarden om in aanmerking te komen voor een pgb: in staat zijn om het beheer van een pgb op verantwoorde wijze uit te voeren, motiveren van de noodzaak van een pgb, ingekochte hulp moet van goede kwaliteit zijn.
- De betaling van de jeugdhulp via een pgb wordt geregeld door de Sociale Verzekeringsbank. De budgethouder pgb zorgt er voor dat tijdig zorgdeclaraties worden ingediend bij de SVB, zodat de betaling op tijd geregeld is.

G Basic health and welfare (arts. 6, 18 (3), 24, 26, 27 (1)-(3) and 33)

Health and health services

²⁷ www.16-27.nl

21 Please provide information on the implementation of the National Prevention Agreement, including resources allocated and results achieved. Please also describe the measures taken to:

- a) Prevent and reduce infant mortality;
  - b) Combat overweightness and obesity among children;
  - c) Ensure that all children, including undocumented children and children with low economic or social status, have access to free basic health care;
  - d) Assess the effects of air pollution on children's health and address the high prevalence of pollution-induced asthma among children in the Netherlands.
- Acties om de perinatale sterftcijfers te laten dalen:
    - Inzetten op het verbeteren van leefstijl en extra aandacht voor kwetsbare zwangeren door middel van het actieprogramma 'Kansrijke Start' en het 'Nationaal Preventieakkoord'²⁰.
    - Versterken integrale geboortezorg
    - Ondersteuningsprogramma voor het digitaal uitwisselen van gegevens in de geboortezorg en het ontsluiten van deze gegevens naar de zwangere.
    - Integrale bekostiging als middel om integrale samenwerking te stimuleren.
    - Aanvullend onderzoek om beter zicht te krijgen op verder verbeterpotentieel. Dit onderzoek zal eind 2020 worden opgeleverd.
  - Het Preventieakkoord is ondertekend door 70 partijen (patientenorganisaties, zorgaanbieders, zorgverzekeraars, gemeenten, sportbonden, bedrijven, fondsen, onderwijs, maatschappelijke organisaties en ook de Rijksoverheid, waaronder het ministerie van VWS) waarin 270 afspraken en acties zijn vastgelegd.
  - Doel is om het aantal jeugdigen en volwassenen met overgewicht en obesitas te laten dalen door:
    - gezond aanbod en gezonde eetomgeving (school- en sportkantines, ziekenhuizen, speeltuinen, reclames en supermarkten);
    - gezonde kinderopvang en school(lessen);
    - inzet buurtsportcoaches en sportaanbieders.
  - All children in the Netherlands, regardless of their status, have the right to basic necessary health care. Dutch citizens are obliged to take out an insurance for (minimal) basic health care in which their children are also included free of extra insurance fees. Dutch citizens with a low economic or social status can obtain an allowance from the state to cover (a part of) the insurance costs. Health care organisations that provide service to foreigners who cannot pay for treatment themselves can be compensated by the state for the costs they made for necessary health care.
  - In 2020 The Government signed the National Clean Air agreement. Objectives are at least 50% improvement of health effects from air pollution in 2030 compared to 2016 and to reach the WHO guiding values in 2030. Specific attention is paid to reduce the negative health effects among highly sensitive groups including children. Also an extensive study is carried out to assess the health effect of ultrafine particles among children in the neighbourhood of the national airport.

Mental Health

22. Please provide information on the measures taken to:

- a) Ensure that children with mental health problems have speedy access to quality psychological and psychiatric care;
- b) Address the high rates of depression and self-harm, including attempted and realized suicide, among children in all constituent countries and special municipalities;
- c) End the use of restraint and isolation of children in psychiatric care;
- d) Ensure thorough examination of diagnoses and overmedication of children with behavioural problems, including through sensitization on behavioural treatment alternatives, and undertake studies on the root causes of the increase in attention deficit hyperactivity disorder and attention deficit disorder among children and adolescents.

Jeugd-GGZ

²⁰ <https://www.government.nl/documents/reports/2019/06/30/the-national-prevention-agreement>

- Gemeenten zijn sinds de inwerkingtreding van de Jeugdwet verantwoordelijk voor de verlening van jeugdhulp, waaronder de zorg voor jongeren met psychische problemen. Kinderen met psychische problemen krijgen zowel basis (GGZ-)hulp via de lokale teams die gemeenten hebben ingericht, via individuele GGZ-aanbieders, als via de huisarts. Indien de hulp meer specialistische kennis vereist, worden ze doorverwezen naar specialistische (GGZ-)aanbieders.
- Om de jeugd-GGZ verder te verbeteren gaan we met onder meer de volgende opgaven aan de slag:
  - Voldoende inhoudelijke jeugd-GGZ expertise beschikbaar stellen in de toegang van jeugdhulp om ervoor te zorgen dat kinderen sneller passende hulp krijgen. En ook deze expertise beschikbaar stellen bij de huisarts via een praktijkondersteuner jeugd GGZ (POH Jeugd).
  - Het beter organiseren van de specialistische jeugdhulp, onder meer via de inrichting van regionale expertisecentra specialistische jeugdhulp voor jeugdigen met meervoudige en complexe problematiek.
- De professionals die hulp verlenen aan kinderen met psychische problemen zijn goed opgeleid en getraind om ernstige psychische aandoeningen als depressie en suicidaliteit snel te herkennen.

Stop separation of children

- One of the important action points of the Care for Youth program is to reduce the number of restraints of children and young people and to stop separation. It is also the aim in psychiatric care for youth to go to zero separations.
- Actions to reduce restraint and isolation of children through:
  - the phasing out of clinical care and conversion to ambulatory care based on the vision of 'getting better at home';
  - the development of high intensive care units, comfort rooms and 1 on 1 guidance;
  - the investment in professionals for working in a de-escalating manner and thereby seeking and finding alternatives for forced care / separation.
- Through registration and subsequent careful analysis of separations, patterns could be seen that make an important contribution to more knowledge, insight, learning and improvement.
- The Inspectorate collaborates with institutions that provide youth care in closed conditions for field standards for a development-oriented climate, as well as the cross-sectoral development of action alternatives. The actions are aimed at a cultural change within the organizations and autonomy-promoting care and treatment in the approach to young people.
- Data on numbers from the Health and Youth Care Inspectorate show that the number of reports of compulsory treatment decreased in 2018 compared to the previous year.

Diagnose en medicatie

- De eerste stap in de behandeling van kinderen met psychische problemen en gedragsproblemen is een zorgvuldige diagnose. Daarna wordt bezien welke interventie op zijn plaats is, en of medicatie daar onderdeel van uitmaakt.
- In 2014 heeft de Gezondheidsraad aan de regering een uitgebreid rapport uitgebracht over ADHD, getiteld ADHD: medicatie en maatschappij over de vraag of er sprake is van een toename van ADHD diagnoses, en of er sprake van onnodig voorschrijven van medicatie. Er worden aanwijzingen gegeven voor 'gepast gebruik' van medicatie, en dit rapport is breed verspreid. In 2019 heeft onder auspiciën van ZonMw een breed onderzoek plaatsgevonden naar de Effectiviteit van psychosociale interventies voor kinderen met ADHD en druk gedrag.

Adolescent health

23 Please describe the measures taken to:

- Adopt a comprehensive sexual and reproductive health policy for adolescent children
- Integrate sexual and reproductive health education into the mandatory school curriculum;
- Address the incidence of drug, alcohol and tobacco use by adolescent children;
- Address the issue of gaming disorders among adolescent children.

Seksuele gezondheidszorg en voorlichting

- Voor seksuele gezondheidszorg kan iedereen terecht bij de huisarts.

- Specifieke risicogroepen (jongeren tot 25 jaar) kunnen via de GGD gratis en anoniem op soa's getest kunnen worden, seksualiteitshulpverlening ontvangen en voorlichting over seksualiteit en seksuele vorming. Ook geeft de GGD voorlichting op scholen.
- In het najaar van 2019 is er vanuit de rijksoverheid een publiekscampagne gestart die zich specifiek richt op jongeren, met focus op onbedoelde zwangerschappen en prettige en veilige seks.
- Het Stimuleringsprogramma 'Seksuele en relationele vorming in het onderwijs' beoogt dat scholen op basis van vrijwilligheid worden gestimuleerd dit onderwerp op te pakken, zodat het beter ingebed kan worden in de cultuur van hun organisatie en past bij de specifieke behoeftes van scholen. Het stimuleringsprogramma wordt gemonitord en aan de hand daarvan wordt bezien of het beleid eventueel moet worden aangepast.

Gamen en Drugs

- Het Trimbos-instituut (Netherlands Institute for Mental Health and Addiction) heeft het voorlichtings- en preventieprogramma 'Helder op School' ontwikkeld, uitgevoerd door preventiewerkers van de GGD of het regionale centrum voor verslavingszorg. Dit is een integrale aanpak om leerlingen of studenten bewust te maken van de gevolgen en hen te stimuleren niet te roken of drinken, geen drugs te gebruiken en niet te veel te gamen.
- Naast het aanbod van programma's op scholen zijn er speciale websites en informatielijnen beschikbaar, gericht op het algemeen publiek, met informatie over het gebruik van tabak, alcohol en drugs. Daarnaast bestaat er een specifieke website en informatielijn over gamen.
- Nederland kent een landelijk dekkend aanbod van instellingen voor verslavingszorg, met een breed aanbod van voorlichtings-, preventie- en behandelingsprogramma's, zowel voor jongeren als voor volwassenen, van hulp gericht op abstinentie tot harm reduction programma's.

Standard of living

24 Please provide information on:

- a) The measures taken to ensure that children who are at risk of living in poverty, including those in single-parent families and children in welfare-dependent families, benefit from non-stigmatizing poverty reduction policies, and that children participate in the development of such policies;
- b) Any assessments of the impact of measures to combat poverty, including increased budget allocations in the constituent countries in the Caribbean;
- c) The measures taken to prevent the separation of children from their parents staying in homeless shelters and to ensure that children staying in such shelters receive adequate and comprehensive support.

Bestrijding kinderarmoede door:

- Het structureel in beeld brengen van het bereik van het gemeentelijke armoedebeleid, het aantal huishoudens met een laag inkomen, de samenhang van armoede onder kinderen met problemen op de verschillende levensdomeinen zoals zorg, onderwijs en veiligheid en goede voorbeelden.²⁹
- Het maatschappelijk kunnen meedoen van kinderen, ook als ze opgroeien in een huishouden met een laag inkomen. Via in natura voorzieningen (abonnement sportclub, muziekles, fiets etc.) worden kinderen uit gezinnen met een laag inkomen via gemeenten geholpen. Gemeenten ontvangen sinds 2017 jaarlijks 85 mln. euro extra hiervoor.³⁰
- Bestrijden van problematische schulden via de brede schuldenaanpak.³¹
- Het ondersteunen van de koopkracht van ouders door verhoging van kinderbijslag en zorgtoeslag voor paren, de algemene heffingskorting en de arbeidskorting.
- Het bevorderen dat mensen vanuit de bijstand aan het werk gaan of meer uren werken;

²⁹ zie o.a. <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/04/01/kamerbrief-ambities-kinderarmoede>; <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/10/02/nadere-uitwerking-ambities-kinderarmoede>

³⁰ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2016/11/11/kamerbrief-vooruitgang-kansen-voor-alle-kinderen>

³¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/05/27/actieprijn-brede-schuldenaanpak>

- Samenwerking tussen scholen, gemeenten en 4 landelijke armoedepartijen (Jarige Job, Jeugdfondssport en Cultuur, Nationaal Fonds Kinderhulp en Leergeld).
- Kinderparticipatie bij de aanpak van kinderarmoede wordt gestimuleerd, bijvoorbeeld subsidie aan: opzetten 12 kinderraden binnen gemeenten (De Missing Chapter Foundation); advies jongeren binnen 10 gemeenten voor een aanpassing of aanvulling van het armoedebeleid presenteren middels intensieve begeleiding en training (Speaking Minds' van Defence for Children en Save the Children).
- Zie deel II.2 BES en deel pm CAS.

Kinderen in de maatschappelijke opvang

- Door VWS, VNG en Valente is een normenkader voor kinderen in de maatschappelijke opvang ontwikkeld voor:
  - gezinnen zo veel als mogelijk bij elkaar houden, tenzij dit de veiligheid van een kind in de weg staat;
  - het bieden van traumabehandeling en ondersteuning voor kinderen;
  - continuïteit van de dagelijkse gang van zaken, waaronder school.

H Education, leisure and cultural activities (arts. 28–31) *Education, including vocational training and guidance*

- 25 Please provide information on the implementation of the *Appropriate Education Act*, including funding mechanisms and the results achieved in reducing the number of children, including highly gifted and high-achieving students, who are out of school or received exemptions from compulsory education. Please also update the Committee on the progress achieved in:
- Ensuring equal quality of school support between the different municipalities;
  - Reducing school dropout rates and supporting such children to be reinstated in the educational system
  - Monitoring the quality of home schooling to ensure that such children do not lag behind their peers in regular schools;
  - Combating peer bullying in schools and online;
  - Developing and expanding early childhood education.

- Zie beantwoording vraag 7 voor vraag 25a.

Schooluitval tegen gaan

- Kinderen hebben leerplicht tot en met het jaar waarin ze 16 jaar worden en hebben daarna een kwalificatieplicht tot 18. Jongeren tussen 18 en 23 worden gestimuleerd om alsnog een startkwalificatie te halen. Schooluitval wordt voorkomen door maatwerk mogelijkheden in verschillende wetten:
  - De wet op de expertisecentra voor het speciaal en voortgezet speciaal onderwijs;
  - De Variawet voor afwijking van het verplicht aantal uren onderwijstijd;
  - De wet po en de wet vo voor samenwerkingsverbanden om een orthopedagogisch-didactisch centrum in te richten voor kinderen die dreigen uit te vallen uit het regulier onderwijs.
- De leerplichtwet ziet toe op het naleven van ongeoorloofd verzuim.
- Samenwerkingsverbanden hebben de plicht om te komen tot een dekkend aanbod, zodat ieder leerplichtig kind een plek binnen het onderwijs heeft.
- In het Thuiszitterspact (2016) werken ministeries onderwijsraden, de brancheorganisatie van leerplichtambtenaren, de VNG en verschillende organisaties samen om schoolverzuim te voorkomen en terug te dringen.
- De meest recente thuiszittersbrief²³ beschrijft de gehele thuiszittersaanpak, inclusief de link met de ontwikkelingen rondom onderwijs en zorg.

Monitoring thuisonderwijs

- In the latest coalition agreement, parties have agreed to take steps to ensure home schooling meets certain standards.

²³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/01/30/thuiszittersbrief-januari-2020>

- This is why the ministry of education is preparing a legislative proposal to make sure children who are home schooled get proper education.
- The proposal also entails regular oversight by the national inspectorate for education.
- The legislative proposal will be published for public internet consultation before the summer of 2020.

(Online) pesten

- Scholen hebben een verregaande inspanningsverplichting om te zorgen dat leerlingen kunnen leren in een (sociaal) veilig schoolklimaat (Wet veiligheid op school, 2015). Zij moeten (cyber)pesten tegengaan en een sociaal veilig schoolklimaat bevorderen, onder andere via mediawijsheden. Stichting School en Veiligheid (SSV) ondersteunt scholen met informatie/voorlichting, trainingen, ondersteuning bij calamiteiten, voorbeeld
- De wet wordt in 2020 geëvalueerd.
- OCW monitort elke twee jaar de sociale veiligheid in het funderend onderwijs. Daaruit blijkt dat het pesten in zijn geheel is afgenomen van 14% in 2014 naar 10% in 2018 in het po en van ruim 11% naar 5% in het vo. In het po is in deze periode digitaal pesten toegenomen van 5,7 naar 7,8%. In het vo ligt dit stabiel rond 20%.

Voorschoolse educatie

- Early childhood education (ECE) is provided at daycare centres. It is meant for children age 2½ to 4 who are at risk of educational deprivation.
- In 2020, ECE is expanded from 10 to 16 hours per week on average.
- Quality of ECE has improved through:
  1. introduction of a minimum level of language skills for pedagogical assistants;
  2. obligatory development of an ECE pedagogical policy by daycare centres;
  3. Obligatory development of a policy on the education of employees of day care centres.
- From 2022 on a percentage of pedagogical assistants in childcare centres must be educated on a bachelor level.

Rest, leisure, recreation and cultural and artistic activities

26 Please provide information about:

- a) The measures taken to promote the availability and accessibility of spaces for children to play, and to ensure that urbanisation does not have a negative impact on the availability of such spaces;
  - b) Mechanisms to ensure the participation of children in urban planning processes and in the development of spaces for children to play;
  - c) Policies to promote periods of unstructured and free play in schools, day-care centres and at home.
- De Nederlandse overheid (OCW en VWS) stimuleert sport, spel, buitenspelen en vrij spelen via meerdere landelijke programma's en initiatieven en door de inzet van buurtsportcoaches. Voorbeelden hiervan zijn het programma Gezonde School, met aandacht voor het vignet sport en bewegen, het programma JOGG (jongeren op gezond gewicht) met als thema Gezonde Schoolpleinen. Vanuit de sportsector steunt NDC*NSF het pauzespelen, dat wil zeggen beweeg- en speltips voor scholen om in de pauze te bewegen. Voor de allerjongsten is er het project "Risicovol spelen" dat bewegen in de buitenuimte stimuleert. Voor de thuisomgeving en spelen in de wijk is er samenwerking met partners als Jantje Beton en sport Foundations.
  - Het ministerie van VWS heeft samen met een aantal andere partijen het SamenSpeelAkkkoord²³ ondertekend, waarbij inclusieve speelcultuur van kinderen met en zonder handicap, meer samenspeelplekken en informatie centraal staat.

I Special protection measures (arts. 22, 30, 32, 33, 35, 36, 37 (b)-(d), 38-40)

Asylum-seeking, refugee and migrant children

²³ <http://www.samenspeelakkoord.nl/nl>

27 Please provide information on:

- a) *The measures taken to ensure that asylum procedures for all children under the age of 18 years are fair, efficient and child-friendly, and give primary consideration to their best interests;*
  - b) *The measures taken to prevent the separation of asylum-seeking children from their parents and the detention of children in reception facilities;*
  - c) *The criteria for ensuring family reunification services involving children;*
  - d) *The provision of information to all asylum-seeking children and their families on their rights, asylum procedures and available services;*
  - e) *The access of asylum-seeking, refugee and migrant children to readily available basic services, including integration support services, without discrimination.*
- The implementation of immigration policy involves individual decisions, in which the interests of the child are considered. Bij asielaanvragen wordt het belang van het kind bijvoorbeeld betrokken in het kader van art. 8 EVRM. Kinderen die met hun gezin asiel aanvragen, worden zelfstandig gehoord vanaf 15 jaar. Kinderen tussen 12 en 15 jaar worden gehoord als zij hierom vragen of als er aanleiding voor is. Alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv) worden gehoord vanaf 6 jaar. Amv's tot 12 jaar worden gehoord in speciale, kindvriendelijke hoorruimtes. Alle amv's worden gehoord door medewerkers die daarvoor getraind zijn.
  - Wanneer een gezin samen in Nederland aankomt en asiel aanvraagt, wordt het gezin gedurende de procedure in beginsel niet uit elkaar gehaald.
  - Voor familieleden van vluchtelingen, waaronder amv's, gelden gunstigere bepalingen bij het aanvragen van nareis. Indien officiële documenten die de aanvraag dienen te ondersteunen ontbreken buiten de schuld van de aanvrager om kan de IND interviews houden met de aanvrager en/of zijn familieleden of hen een DNA-onderzoek aanbieden. Gehoren met amv's, worden gevoerd conform richtlijnen in lijn met artikel 12 van het IVRK.
  - Bij de beoordeling van gezinsherenigingsaanvragen vormen de belangen van het kind prioriteit. Hierbij worden de leeftijd, omstandigheden in het land van herkomst en de mate van afhankelijkheid van de ouder(s) betrokken.
  - In het aanmeldcentrum wordt een brochure uitgereikt met uitleg over de asielprocedure. Bij intakegesprekken wordt ouders verteld dat zij ook verantwoordelijk zijn voor het informeren van hun kinderen. In de opvang is er kindvriendelijke informatie beschikbaar en worden informatiebijeenkomsten voor kinderen gehouden.
  - Voor amv's geldt dat zij gedurende de hele procedure worden bijgestaan door hun voogd. De voogdijinstelling Nidos heeft een informatieapp waarvan amv's gebruik kunnen maken. Ook worden amv's uitgenodigd door VluchtelingenWerk om voorlichting te krijgen over de asielprocedure.
  - Kinderen in gezinnen worden gedurende de asielprocedure opgevangen in asielzoekerscentra, met toegang tot onderwijs, zorg, recreatielruimtes en georganiseerde kinderactiviteiten. In 2016 trad een nieuw opvangmodel in werking voor de opvang van amv's, waarmee is overgegaan op kleinere, kindvriendelijke wooneenheden waar kinderen daily assistance ontvangen.
  - Voor alle kinderen in Nederland gelden dezelfde rechten en plichten ten aanzien van het onderwijs, ongeacht verblijfsstatus. Vluchtelingenkinderen moeten binnen één maand toegang krijgen tot onderwijs.
  - Iedereen in Nederland, ongeacht verblijfsstatus, heeft recht op medisch noodzakelijke zorg. Vluchtelingenkinderen kunnen dan ook grotendeels aanspraak maken op dezelfde medische voorzieningen als kinderen met de Nederlandse nationaliteit.

Unaccompanied children

28 Please clarify the family reunification policy for unaccompanied children who do not have parents or whose parents cannot be traced. Please also provide information on the measures taken to:

- a) *Address the high rate of unaccompanied children who disappear from reception facilities;*
- b) *Facilitate family reunification of unaccompanied asylum-seeking and refugee children without undue delay.*

- Amv's kunnen nareisaanvragen indienen, ook wanneer de betreffende ouders nog vermist zijn. Na tracering van de ouders, wordt een opvolgende aanvraag onder gunstige voorwaarden behandeld, ongeacht de periode tussen de eerste en de daaropvolgende aanvraag. Wordt de aanvrager in de tussentijdse periode 18 jaar, dan wordt de aanvrager als minderjarige beschouwd tot drie maanden nadat de aanvraag is ingediend.
- Om beter inzicht te krijgen in dit fenomeen zijn het afgelopen jaar twee onderzoeken gedaan. Uit beide onderzoeken komt een beeld naar voren van een groep jongeren die relatief korte tijd in de Nederlandse opvang verblijft, vaak niet geïnteresseerd lijkt in de uitkomst van de asielprocedure en Nederland slechts als transitland lijkt te zien.
- In de COA amv-opvang is er 24-uurs begeleiding en wordt gezorgd dat de amv wordt voorbereid op zijn of haar toekomst, al ligt deze niet altijd in Nederland.
- Amv's van wie wordt vermoed dat zij slachtoffer zijn van mensenhandel, worden opgevangen in de beschermde opvang. Hier worden extra veiligheidsmaatregelen getroffen. Tevens wordt nauw samengewerkt met de politie en vindt afstemming plaats over extra risico's. Hiernaast wordt gewerkt met een multidisciplinaire risicoanalyse om beter te kunnen bepalen welke zorg, aanvullende begeleiding en bescherming de amv nodig heeft.
- Als een amv probeert weg te lopen, proberen de medewerkers de amv te overtuigen om te blijven, door de amv te wijzen op de risico's van leven in de illegaliteit. Geen van voornoemde opvangvormen zijn gesloten. Amv's die echt willen vertrekken kunnen daar dus niet van weerhouden worden.
- Recent is de werkwijze met betrekking tot vermiste amv's gactualiseerd. Relevante instanties hebben nieuwe afspraken gemaakt over wie, wanneer, welke rol heeft als wordt geconstateerd dat een amv is vertrokken uit de opvang.
- De meerderheid van de nareisaanvragen in eerste aanleg wordt afgedaan binnen de wettelijke beslistermijn. Desalniettemin zijn spillover-effecten van de achterstanden uit 2016 en 2017, nog waarneembaar bij bezwaarzaken. Om de doorlooptijden te verkorten, heeft de IND werkprocessen veranderd en meer capaciteit geworven voor de behandeling van nareisaanvragen. Bovendien heeft het Ministerie van Buitenlandse Zaken op verschillende ambassades meer capaciteit gecreëerd om nareisaanvragen te verwerken. De inzet van de IND is gericht op het wegwerken van achterstanden en het verkorten van de doorlooptijden naar de wettelijke termijn van 6 maanden.

Economic exploitation, including child labour

29 Please describe the measures taken to ensure the implementation of child labour regulations, including by strengthening the work of labour inspectors, ensuring that children below the age of 18 years are not allowed to work in hazardous conditions and applying sanctions against non-complying employers. Please also inform the Committee of the measures envisaged to effectively enforce the newly adopted Child Labour Due Diligence Law, and to assess the impact of resources allocated for the elimination of child labour, including the Fund against Child Labour and the "Work: No Child's Business" alliance.

Verbod op kinderarbeid

- Nederland heeft een verbod op kinderarbeid voor alle minderjarigen (muv bijbanen of vakantiewerk). Er kan ontheffing worden aangevraagd voor individuele kinderen die meewerken aan een culturele productie, mits het werk niet te lang, te zwaar of te vaak is.
- De Inspectie SZW heeft in dit verband in 2018 1.612 aanvragen voor toegestane arbeid verwerkt. De aanvraag is 601 keer beoordeeld door een inspecteur als er mogelijk wel sprake kon zijn van risicovolle werkzaamheden (stunts of werken op hoogte) of indien de aanvraag te laat is ingediend. Ook zijn steekproefsgewijs inspecties op locatie verricht.
- Beleidsinstrumenten ter voorkoming en bestrijding van kinderarbeid in 2025 als onderdeel van de SDG's (inzet op aanpak van kinderarbeid ter plekke en via de waardeketen):
  - *Fonds Bestrijding Kinderarbeid (FBK)*
De regering heeft tot 2022 jaarlijks 5,5 miljoen euro gereserveerd voor dit fonds (2017 gestart) voor initiatieven met gerichte actieprogramma's ter bestrijding van kinderarbeid. Sinds de start zijn 28 aanvragen voor multi stakeholder-projecten gehonoreerd in sectoren als mijnbouw, textiel, cacao, medisch en toerisme. Veel projecten zijn gericht op de landbouwsector, met veel (gedwongen) kinderarbeid. De focus ligt op: realiseren van child labour free zones, verbetering inkomensposities/leefbaar loon, implementatie van

child labour monitoring and remediation systems (CLMRS), bieden van transparantie/inzicht in productieketen na eerste schakel (1st tier). Zo heeft een van deze projecten in de textielindustrie bijna vijfhonderd kinderen van werk naar school gekregen.

- *Works: no child's business*
- Het ministerie van Buitenlandse Zaken heeft 35 miljoen euro gereserveerd voor dit vijfjarige programma (start 1 juli 2019 tot 2024) dat wordt uitgevoerd door de Alliantie, een samenwerkingsverband van Unicef Nederland, Coalitie Stop Kinderarbeid (gecoördineerd door Hivos) en Save the Children Nederland. Focus ligt op een gebiedsgerichte en een supply chains aanpak van kinderarbeid waarbij ervaring en expertise in de strijd tegen kinderarbeid wordt gebundeld. De Alliantie richt zich op 6 landen waar kinderarbeid nog steeds een heersende problematiek is: Ivoorkust, India, Jordanië, Mali, Oeganda en Vietnam. Daarbij gaat de aandacht uit naar de volgende sectoren: goud/mijnbouw, textiel en schoenen, natuursteen, cacao, en informeel en huishoudelijk werk.

Wet Zorgplicht Kinderarbeid (Child Labour Due Diligence Law)

- De regering heeft op 13 november 2019 de door de Eerste en Tweede Kamer aangenomen Wet Zorgplicht Kinderarbeid in het Staatsblad gepubliceerd. De wet treedt nu nog niet in werking, omdat diverse elementen van de wet, waaronder gewenste naleving en wijze van handhaving, wat wordt verwacht van bedrijven op het gebied van gepaste zorgvuldigheid, en of er bedrijven worden uitgesonderd van de wet, nog moeten worden uitgewerkt in een Algemene Maatregel van Bestuur.
- Invulling van de wet zal plaatsvinden na afronding van de evaluatie van de IMVO-convenanten en het Nederlands IMVO-beleid, zodat informatie daaruit kan worden meegenomen bij de uitwerking van de WZK. Deze evaluatie zal na de zomer van 2020 worden afgerond, de wet zal niet eerder dan 2021 in werking treden.

Sale, trafficking and abduction

Please provide information on:

- a) *The measures taken to provide protection, rehabilitation and special residency schemes, regardless of their cooperation in criminal proceedings, for child victims of the phenomenon of "lover boys" and trafficking;*
- b) *Any plans envisaged to adopt a comprehensive, nationwide policy covering all municipalities with targeted measures to address the root causes of child trafficking;*
- c) *The measures taken to combat trafficking, such as the "Together against human trafficking" program;*
- d) *Awareness-raising and education programs, including campaigns, aimed at preventing the trafficking and sexual exploitation of children.*

Sale, trafficking and abduction

- All victims who are unable to cooperate in a criminal investigation due to medical restrictions, being a minor, or being under serious threat may be eligible for this residence permit, provided that their application is supported by a statement from the police, Royal Netherlands Marechaussee and/or a medical declaration.
- Particular attention should be paid to support for under-aged victims, including victims of grooming by pimp boyfriends or 'loverboys'. In addition to the facilities available to all victims of human trafficking, there are a number of special regulations and focus areas that apply to support for child victims. For the complete overview of support for under-aged victims, please visit the website.³⁴
- In 2018, the Dutch government launched a comprehensive programme Together Against Human Trafficking³⁵ containing several projects explicitly addressing child trafficking. The nationwide policy also contains a specific action line concerning municipalities.
- Sexuality and sexual diversity plays a central part in primary and secondary education since 2012. The notion of "sexual integrity" is implicit in sexual education. Due to the internet, it is becoming increasingly important to tackle online abuse. The Dutch Safer Internet Center is part of the European programme 'Better Internet for Kids' and promotes public-private

³⁴ https://english.wegwijzer.mensenhandel.nl/Support_for_under-aged_victims/support-for-under-aged-victims.aspx

³⁵ <https://english.wegwijzer.mensenhandel.nl/News/News/programme-together-against-human-trafficking.aspx>

- collaboration and supports various stakeholders to make the digital environment safer for youth. An initiative of the Safer Internet Center is Meldknop.nl that gives youngsters quick and easy access to advise and help if they are confronted with self-generated sexually (explicit) material, child pornography, sextortion, grooming etc. In 2020, the Netherlands will also launch an awareness campaign to prevent non-consensual sexting.
- Moreover, the Netherlands financially supports the international "Don't Look Away" campaign to reduce the number of unreported cases and increase awareness of travelling child sex offenders and sexual abuse of children abroad. The campaign urges travellers to be alert and report suspected child abuse.
  - The Dutch government has joined forces with a large number of different partners, such as the police, healthcare organisations and NGO's in the programme Together Against Human Trafficking. The programme encompasses a wide range of projects and initiatives to bolster the fight against trafficking in human beings. The programme launched in 2018, a first letter regarding the progress of the programme was published in November 2019.
  - Improving the early detection of victims of THB is essential. Therefore, various professional groups such as the police, medical professionals and municipal professionals are being trained to identify signs of human trafficking.
  - Various information and training materials are available through the Human Trafficking Academy.³⁸ Other examples of initiatives include:
    - The production of two informational films on the criminal exploitation of minors and the sexual exploitation of boys and men (both available in English).
    - Launching an awareness campaign to prevent non-consensual sexting in 2020.

Administration of child justice

³¹ Please explain the measures taken or envisaged to:

- a) Implement the Committee's previous recommendations (see CRC/C/NLD/CO/4, para. 59)
- b) Raise the age of criminal responsibility to 14 years
- c) Harmonize the child justice legislation among all constituent countries
- d) Develop a strategy for the prevention of child offending, including early intervention directed at children below the minimum age of criminal responsibility
- e) Ensure and support the right of children in conflict with the law to effective participation throughout the child justice process
- f) Reconsider aspects of the criminal record systems which prevent children from obtaining a certificate of good conduct.

Reactie op eerdere aanbevelingen VN-comité

- (59a) further amend the laws related to the juvenile justice system in order to ensure that all children below the age of 18 years are treated under the juvenile justice laws irrespective of the gravity of the charges pressed upon them;
- Het uitgangspunt voor kinderen onder de 18 jaar is het jeugdstrafrecht. De rechter kan ten aanzien van degene die de leeftijd van zestien jaren doch nog niet die van achttien jaren heeft bereikt, het volwassenstrafrecht toepassen (art. 77b Sr), indien de rechter daartoe grond vindt in de ernst van het begane feit, de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het feit is begaan. Dit gebeurt slechts in zeer uitzonderlijke omstandigheden en er wordt dan ook zelden gebruik van gemaakt.
- (59b) review the application of PIJ measures and ensure that deprivation of liberty of any child below the age of 18 years be used as a measure of last resort only and for the shortest possible period of time and that it is reviewed on a regular basis with a view to withdrawing it;
- Ten aanzien van het in consultatie gegane wetsvoorstel USB waarin tevens een wijziging en stroomlijning is voorgesteld ten aanzien van de PIJ-maatregel is besloten om dit onderdeel in separate wetsprojecten te regelen. Het doel is om het toetsingskader van de PIJ-maatregel voor de praktijk te verduidelijken en eenvoudiger toepasbaar te maken met wellicht een integrale regeling. De adviezen en reacties van belanghebbende partijen zijn samengevoegd en zullen hierin worden meegenomen.

³⁸ <https://www.comensha.nl/mensenhandel-academy/>

- Met de stelselherziening van vrijheidsbeneming van justitiële jeugd worden er verschillende beveiligingsniveaus mogelijk binnen het stelsel van vrijheidsbeneming. Dit heeft ten doel om zorg en beveiliging op maat te bieden en daarmee het verblijf in een hoogbeveiligde instelling te minimaliseren.
- (59c) *promote alternative measures to detention, such as diversion, probation, mediation, counselling, or community service, wherever possible;*
- Door de opkomst van alternatieven voor plaatsing in justitiële jeugdinstellingen, zoals interventies in het kader van een voorwaardelijke straf of voorwaardelijke schorsing van de voorlopige hechtenis, de gedragsbeïnvloedende maatregel en de gesloten jeugdzorg zijn er goede alternatieven beschikbaar. Ook de opkomst van kleinschalige voorzieningen is een goed alternatief voor plaatsing in JIJ's. Hierdoor worden kinderen in staat gesteld om dicht bij huis te blijven, eigen school en zorg te kunnen blijven voortzetten, hulp te krijgen van eigen familie/netwerk, in een laagbeveiligde omgeving.
- "Ten aanzien van het herstelrecht is op 8 januari 2020 een beleidskader herstelrechtvoorzieningen gedurende het strafproces vastgesteld. Hierin is ook bijzondere aandacht voor het bevorderen van herstelrecht in het jeugdstrafrecht."
- (59d) *In cases where detention is unavoidable, including in police custody, ensure that the children are not detained together with adults and that detention conditions are compliant with international standards, including with regard to access to education and health services.*
- Het uitgangspunt is 'geen kinderen in de politiecel', tenzij dit niet anders kan en dan zo kort mogelijk. Minderjarigen worden bij de politie tijdens het ophouden voor onderzoek en/of de inverzekeringstelling nooit samen met volwassenen in een politiecel geplaatst. Ook vindt het luchten nooit samen met volwassenen plaats. Minderjarigen worden zoveel als mogelijk ingesloten in kindvriendelijke cellen, tenzij het cellencomplex niet beschikt over kindvriendelijke cellen.
- Tijdens iedere dienst wordt een arrestantenverzorger of een operationeel coördinator aangewezen die speciale aandacht en verantwoordelijkheid heeft voor minderjarige arrestanten. Deze persoon ziet er op toe dat in de begeleiding rekening wordt gehouden met de verschillende (leeftijdscategorieën minderjarigen. Er wordt actief een arts geïnformeerd als een minderjarige met gedragscomplicaties de nacht in een politiecellencomplex moet doorbrengen. Bovendien krijgt elke minderjarige bij insluiting door de politie mondeling en schriftelijk uitgelegd welke rechten hij of zij heeft. Dit omvat ook uitleg over bepaalde verplichte procedures zoals de fouillering.
- (59e) *Ensure that no children below the age of 18 years is held in adult penitentiary institution irrespective of the nature of convictions.*
- Het Rijk handhaaft het voorbehoud op het VN-Kinderrechtenverdrag. Dit betekent dat 16- en 17-jarigen die via het volwassenstrafrecht berecht worden in een volwassen Penitentiaire Inrichting kunnen worden vastgehouden. Dit wordt slechts in zeer uitzonderlijke omstandigheden toegepast en er wordt minimaal gebruik van gemaakt.
- (59f) *Ensure the provision of qualified and independent legal aid to children in conflict with the law at an early stage of the procedure and throughout the legal proceedings;*
- Sinds 1 maart 2017 hebben minderjarigen van 12 jaar en ouder recht op rechtsbijstand voorafgaand en tijdens het politieverhoor. Ook kunnen minderjarigen geen afstand meer doen van hun recht op consultatie-verhoorbijstand (artikel 28c jo. 489 lid 1 Sv. Daarnaast is sinds 1 juni 2019 rechtsbijstand voorafgaand aan (consultatiebijstand) en tijdens het politieverhoor in alle gevallen verplicht. Daarbij is ook geregeld dat indien de aangehouden minderjarige verdachte in de avonduren wordt heengezonden bij gebrek aan een beschikbare raadsman, onder de gelijktijdige aanzegging dat de verdachte de volgende dag alsnog zal worden verhoord, deze verdachte aanspraak kan blijven maken op gesubsidieerde rechtsbijstand (artikel 489, lid 3 Sv). De 12-minners hebben geen recht op een advocaat, omdat zij niet vervolgd kunnen worden.
- In het onderzoeksrapport van het RSJ 'minderjarigen in een politiecel' bepleit de Raad het recht op kosteloze rechtsbijstand verder te verruimen dan nu geregeld is in artikel 489, derde lid Sv. Daarover moet het kabinet nog een standpunt innemen.
- (59g) *Provide regular and systematic training on children's right to the police and prosecutor's office;*
- Uit het landelijk rapport over de arrestantenverzorg van de inspectie JenV, gepubliceerd in 2016, blijkt dat ook aandacht wordt besteed aan maatregelen voor minderjarigen. Binnen de politie is

- aandacht voor een kindgerichte en kinderrechtconforme handelwijze, dit is ook een aspect dat aandacht krijgt binnen de (specialistische) politieopleiding(en). Zo is onder andere ook een module 'Omgaan en herkennen van kwetsbare personen' opgenomen.³⁷
- Het OM leidt officieren van justitie op in het jeugdrecht. Sinds 2015 geldt een verplichte opleidingscertificering voor het doen van jeugdzaken.
  - Voor de werkomgeving ZSM is dat een opleiding van één dag. Voor enkelvoudige en meervoudige-zaken zijn dat 2 opleidingen van 3 dagen.
  - De kinderrechten vormen een apart onderdeel van alle 3 de opleidingen.
  - *(59h) Eliminate the practice of DNA testing of children in conflict with the law and erase the criminal record of children who are acquitted or have finished their sentence.*
  - Op grond van het Wetboek van Strafvordering of de Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden (Wet DNA-V) mag van een minderjarige verdachte of veroordeelde als aan de voorwaarden uit dat wetboek of die wet is voldaan, onder dwang celmateriaal voor de uitvoering van een DNA-onderzoek worden afgenomen. Het uit dat celmateriaal verkregen DNA-profiel wordt in de DNA-databank voor strafzaken opgeslagen. De praktijk die zich bij de diverse rechtbanken ten aanzien van de toepassing van de Wet DNA-V heeft ontwikkeld, vormt aanleiding om de daarin opgenomen regeling over verplichte afname van celmateriaal voor wat betreft minderjarige veroordeelden op één punt aan te passen. Die wijziging houdt in dat niet langer celmateriaal wordt afgenomen bij minderjarigen die zijn veroordeeld tot een taakstraf tot 40 uur. Bezien wordt nog of die wijziging zowel voor "first offenders" en "recidivisten" zal gelden. Een minderjarige veroordeelde aan wie een taakstraf van 40 uur en meer is opgelegd of die veroordeeld tot een gevangenisstraf of jeugd-tbs, blijft onverkort onder de werking van de Wet DNA-V vallen. In die gevallen wordt afname van celmateriaal en de opslag van het DNA-profiel, gelet op de zwaarte van de sanctie, proportioneel geacht.
  - Afgezien van de hiervoor geschetste wijziging van de Wet DNA-V is het de bedoeling dat de wetgeving zo wordt aangepast dat de bewaartermijnen van de biometrische en justitiële gegevens die van minderjarige verdachten en veroordeelden zijn opgeslagen, worden gehalveerd zodat die termijnen meer proportioneel zijn.³⁸

Strafrecht voor minderjarigen

- Uitgangspunt van het jeugdstrafrecht is het belang van het kind en het pedagogisch karakter
- In Nederland wordt vastgehouden aan de leeftijdsgrens van 12 jaar. In de praktijk wordt het strafrecht terughoudend toegepast bij deze jongste groep delinquenten. Op verzoek van het Ministerie van Justitie en Veiligheid loopt een onderzoek naar de huidige 'aanpak van 12-13 jarige misdrijfverdachten binnen en buiten het strafrecht'.³⁹
- Vanuit het ministerie van Justitie en Veiligheid wordt er ingezet op gedragsinterventies voor de leeftijdscategorie van 8 tot en met 18 jaar, zoals de effectief bewezen gedragsinterventie zoals "Alleen jij bepaalt wie je bent" (AJB). Deze interventie is gericht op het versterken van beschermende factoren en het verkleinen van risicofactoren voor overlastgevend en delinquent gedrag. Uit effectonderzoek is gebleken dat deelname aan AJB delinquent gedrag voorkomt en vermindert.⁴⁰
- Het Wetboek van Strafvordering kent afzonderlijke bepalingen met het oog op positie van minderjarigen in het strafproces. Met de implementatie van EU-richtlijn 2016/800 per 1 juni 2019 zijn deze bepalingen verder aangescherpt (Stb. 2019, 180).
- Om de privacy en re-integratiekansen van justitiabelen te waarborgen wordt in Nederland gewerkt met de Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG). Met de VOG-screening geeft de Minister voor Rechtsbescherming aan of het justitiële verleden van de aanvrager een belemmering vormt voor het vervullen van de taak of functie waarvoor de VOG wordt aangevraagd.
- Bij de VOG-screening wordt het belang van de samenleving afgewogen tegen het belang van de aanvrager. De leeftijd waarop een delict is gepleegd weegt hierbij zwaar, evenals de

³⁷ Rapport: inspectie-jew.nl/publicaties/rapporten/2016/01/26/arrestantenzorg-nederland---handelijke-rapportage, p. 11. Politieonderwijsverslag 2016, p. 14

³⁸ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-31415-20.html>

³⁹ <http://www.wocv.nl/onderzoekdatabase/2045-huidige-aanpak-van-12-13-jarigen-die-in-aanraking-komen-met-politie.aspx>.

⁴⁰ <https://www.alleenjijbepaalt.nl/files/content/rapport-onderzoek-naar-de-effectiviteit-en-programma-integriteit-van-ajb-augustus-2018-20190605100925>.

- persoonlijke ontwikkeling van betrokkene (denk hierbij aan het behalen van een diploma of een goede referentie). Voor personen tot 23 jaar geldt een kortere terugkijktijd, namelijk twee jaar.⁴¹
- Bij ernstige delicten zoals terroristische misdrijven, ernstige geweldsdelicten en zedendelicten kan van deze verkorte termijn worden afgeweken.
  - Tot slot wordt er momenteel onderzoek verricht door het WODC, naar de belangrijkste kernaspecten van het VOG-beoordelingsstelsel.

J Optional Protocol on the sale of children, child prostitution and child pornography

32 Please inform the Committee of the measures taken to implement its previous recommendations (see CRC/C/NLD/CO/4, para. 62, and CRC/C/DPSC/NLD/CO/1), including efforts to:

- Amend its criminal legislation in order to reflect the definition of the sale of children as in articles 2 and 3 of the Optional Protocol;
  - Investigate both producers and users of child sexual exploitation materials, prosecute perpetrators and train law enforcement officials, social workers and prosecutors on how to receive, monitor and investigate complaints in a child-sensitive manner;
  - Ensure that all children below the age of 18 years are treated as victims, not offenders, and benefit from child protection measures.
- Er bestaan verschillende strafbepalingen om op te kunnen treden tegen handelingen in het kader van verkoop van kinderen. Zo is het werven, vervoeren, overbrengen, huisvesten of opnemen van een kind op grond van artikel 273f, eerste lid, onderdeel 2°, Sr expliciet strafbaar gesteld als mensenhandel, indien het oogmerk uitbuiting van het kind is. In sommige gevallen is het doen van betalingen, het maken van onderhandse afspraken met draagmoeders of ouders, of het (illegaal) overnemen van de zorg voor een kind reeds strafbaar. Er wordt thans gewerkt aan een wetsvoorstel Wet kind, draagmoederschap en afstamming waarin evidente vormen van kinderkoop strafbaar worden gesteld. Ook indien een Nederlander zich hieraan in het buitenland schuldig maakt.
  - The police and the Public Prosecution Service in the Netherlands report annually on how to deal with perpetrators, downloaders and other parties involved in online child sexual abuse.⁴² The detectives and prosecutors conducted a total of 193 investigations of producers and abusers in 2019. This included several criminal investigations of Dutch perpetrators of child sex tourism, which resulted in the identification of victims and the arrest of suspects. In addition, 632 investigations targeted individuals suspected of distributing and/or possessing child pornography. Finally, 31 key figures and/or facilitators in networks were identified, most notably on the Dark Web, 15 of whom were Dutch.
  - All the SVU/vice detectives of the police in the Netherlands are obliged to follow a training for child-friendly interrogation, and child-friendly areas have also been set up and available for this interrogation. Prosecutors do not question children in the Dutch legal system, but training courses are available and popular for them on dealing with vulnerable persons in criminal law.
  - Uitgangspunt van het jeugdstrafrecht is het belang van het kind en het pedagogisch karakter. Het Landelijk Instrumentarium Jeugdstrafrechtketen wordt gebruikt om een berekening omtrent het recidiverisico als ook beschermende factoren en eventuele zorgsignalen aan te geven. Op basis van de uitkomsten wordt een strafadvies of een plan van aanpak opgesteld en zodoende een passende (gedrags)interventie ingezet.
  - Dit kan betekenen dat ook een kindbeschermingsmaatregel kan worden ingezet en/of toezicht en begeleiding door de jeugdclassering en/of jeugdhulp kan worden ingezet. De rechter kan ten aanzien van degene die de leeftijd van zestien jaren doch nog niet die van

⁴¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2017/02/01/8c-onderzoek-naar-de-verklaring-omtrent-het-gedrag-vog-6>
⁴² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/06/13/8c-ontwikkelingen-rondom-de-verklaring-omtrent-het-gedrag>

⁴² Figures for 2019 were sent to Parliament on 30 April 2020 (Tweede Kamer, vergaderjaar 2019–2020, 31 015, nr. 193).

achttien jaren heeft bereikt, het volwassenstrafrecht toepassen (art. 77b Sr), indien de rechter daartoe grond vindt in de ernst van het begane feit, de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het feit is begaan. Dit gebeurt slechts in zeer uitzonderlijke omstandigheden en er wordt dan ook zelden gebruik van gemaakt.

K Optional Protocol on the involvement of children in armed conflict

33 Please inform the Committee of the measures taken to implement its previous recommendations (see CRC/C/OPAC/NLD/CO/1), including on progress made to:

- a) Raise the minimum age of voluntary recruitment to 18 years, and explicitly criminalize the recruitment of children under the age of 18 years by non-State armed groups; PM JenV
- b) Extend the protection provided under the Convention relating to the Status of Refugees to all children between 15 and 18 years of age, irrespective of the crimes committed;
- c) Establish extraterritorial jurisdiction over crimes under the Optional Protocol; pm JenV
- d) Ban the export of arms to countries where children are known to be, or may potentially be, recruited or used in armed conflict and hostilities;
- e) Repatriate and reintegrate children who were involved in armed conflict abroad.

Antwoord B:

- Nederland werpt artikel 1F niet tegen aan personen die de misdrijven genoemd in dat artikel, hebben gepleegd toen zij jonger waren dan 15 jaar.
- Nederland heeft specifiek beleid voor personen die ten tijde van de gepleegde misdrijven tussen de 15 en 18 jaar oud waren.
- Bij de beoordeling of artikel 1F van toepassing is, worden alle feiten en omstandigheden betrokken om vast te stellen of de persoon weet heeft gehad of had moeten hebben van de misdrijven. Als de betreffende persoon in deze leeftijdscategorie als soldaat in een leger heeft gediend, wordt daarbij onder meer betrokken hoe oud diegene was ten tijde van indiensttreding, of dit vrijwillig of gedwongen was, de gevolgen van weigering van indiensttreding en of de misdrijven zijn gepleegd onder gedwongen inname van drugs of medicatie.
- Hiermee wordt bij personen tussen de 15 en 18 jaar op een zorgvuldige wijze beoordeeld of artikel 1F van toepassing is.⁴⁹

Antwoord D:

Strikt wapenexportbeleid:

- Elke vergunningaanvraag voor de uitvoer van militaire goederen of dual-use goederen met militaire goederen wordt op case-by-case basis getoetst aan de acht criteria van het EU Gemeenschappelijk Standpunt inzake Wapenexport.⁵⁰
- Daarbij wordt bijzonder zorgvuldig gekeken naar risico's van transacties met hoog-risicolanden als eindbestemming – bijvoorbeeld landen die in conflict verkeren of waar sprake is van mensenrechtenschendingen.
- In lijn met het tweede criterium van het EUGS, geeft Nederland geen vergunning af voor de export van goederen of technologie indien er een duidelijk risico bestaat dat de transactie op negatieve wijze bijdraagt aan binnenlandse onderdrukking of ernstige mensenrechtenschendingen. In relatie tot bovenstaande aanbeveling betekent dit concreet dat Nederland geen vergunning afgeeft voor de export van goederen of technologie die ingezet kunnen worden bij het faciliteren van de rekrutering en/of inzet van kindsoldaten. Daarbij dient wel een reëel verband te bestaan tussen de transactie in kwestie en de zorgen of schendingen ter plaatse. Wanneer dit verband niet kan worden aangetoond bestaat er geen grond om wapenexportvergunningaanvragen naar een bepaalde bestemming categorisch te weigeren. Het wapenexportbeleid is namelijk geen generiek strafmiddel om ongewenst gedrag van landen te bestraffen; daar bestaan andere (politieke) instrumenten voor.

Antwoord E:

- In opdracht van gemeenten maakt de Raad voor de Kinderbescherming terugkeerplannen voor minderjarigen die door hun ouders zijn meegenomen naar jihadistisch strijdgebied of daar

⁴⁹ <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:335:0099:0103:NL:PDF>

geboren zijn. Uitgangspunt van deze plannen is dat bij mogelijke terugkeer de ouders gedetineerd worden, de kinderrechter de minderjarigen een voorlopige ondertoezichtstelling (vots) oplegt en dat de Raad de minderjarigen plaatst in een (bij voorkeur) netwerkpleeggezin.

NB De antwoorden op vragen 34 tot en met 54 hebben betrekking op statistiek en data, deze zullen aan het einde van de zomer separaat worden voorgelegd.

II.2 Bescherming Kinderrechten in Caribisch Nederland (Bonaire, Statia en Saba)

De drie eilanden Bonaire, Saba en St. Eustatius zijn bijzondere gemeenten (openbare lichamen) van Nederland. Beleid en regelgeving zijn afgestemd op de geografische ligging in de Cariben, de kleinschaligheid en het insulaire karakter.

Samenwerking en monitoring

- De ministeries van VWS, BZK, SZW, OCW en JenV werken nauw samen met de openbare lichamen en maatschappelijke organisaties om de sociaal-economische omstandigheden en de situatie van de kinderrechten te verbeteren.
- UNICEF heeft in 2019 een nieuwe situatieanalyse uitgevoerd naar de stand van de kinderrechten in Caribisch Nederland. Vergelijken met 2013 constateert UNICEF verbeteringen in het onderwijs en de gezondheidszorg, alle scholen voldoen nu aan de basiskwaliteit, er is meer aandacht voor armoedebestrijding en er wordt geïnvesteerd in de kwaliteit van kinderopvang. Zorgpunten van UNICEF zijn het aantal kinderen dat opgroeit in armoede, problemen van jongeren om een diploma te halen in het hoger onderwijs en (jonge) kinderen met overgewicht. UNICEF heeft in totaal 30 aanbevelingen gedaan aan zowel de openbare lichamen als de Rijksoverheid. UNICEF ondersteunt de openbare lichamen en het Rijk bij de monitoring van de opvolging van de aanbevelingen.
- Sinds 2016 wordt in het jaarrapport van de Landelijke Jeugdmonitor van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) ook gerapporteerd over de situatie van jongeren in Caribisch Nederland. In september 2020 vindt een breed scholierenonderzoek plaats in Caribisch Nederland om meer inzicht te krijgen in de leefsituatie van jongeren.

Voortgang kinderrechten educatie en participatie van kinderen en jongeren

- In de periode 2015 t/m 2017 hebben de openbare lichamen met financiële steun van het ministerie van BZK (€ 3 miljoen) verschillende activiteiten uitgevoerd om de kinderrechten te versterken. De activiteiten, in samenwerking met UNICEF, richten zich op kinderrechteneducatie, dialoog over opvoeding en participatie, met als doel het stimuleren van normen en waarden van en jegens kinderen (houding en gedrag) in de samenleving.
- In 2019 is UNICEF is - in samenwerking met het Rijk en de openbare lichamen - een nieuw programma gestart om de openbare lichamen te ondersteunen met het versterken van de kinderrechten. Kinderrechteneducatie- en participatie staan centraal in het nieuwe programma, waaronder de organisatie van het kinderrechtenfilmfestival. Ondersteuning bij gegevensverzameling, monitoring en evaluatie van effectief beleid zijn ook onderdeel van het nieuwe programma. Verder wordt ondersteuning geboden bij communicatiecampagnes voor positief ouderschap in samenwerking met het programma BES(t)4Kids.

Voortgang op het terrein van onderwijs

- Uit de rapporten van de Inspectie van het Onderwijs blijkt dat het onderwijs in Caribisch Nederland zich sinds 2013 goed ontwikkelt. Alle onderwijsinstellingen hebben basiskwaliteit bereikt, maar de verbetering van de onderwijskwaliteit blijft kwetsbaar vanwege de bestuurskracht en het personeelstekort in het onderwijs. De schoolbesturen worden daarom bijgestaan door bestuurscoaches.
- Het ministerie van OCW zet in op het verbeteren van opbrengstgericht werken en het volgen van de leerlingen, vereenvoudiging van de bekostigingssystematiek, betere aansluiting van het onderwijs op het regionale vervolgonderwijs en de regionale arbeidsmarkt. OCW heeft onafhankelijke evaluaties laten uitvoeren op een aantal terreinen waaronder de onderwijszorg en de effectiviteit van de Sociale Kantrajecten Jongeren. De openbare lichamen worden ondersteund bij hun taken inzake leerplicht, onderwijshuisvesting en arbeidsvoorwaardenregelingen.

- Met Aruba, Curaçao en Sint Maarten zijn samenwerkingsafspraken gemaakt over een opleidingsschool voor leraren en een gezamenlijke analyse van doorstroming- en aansluitingsproblematiek bij de overstap naar vervolgonderwijs.
- OCW evalueert de voortgang van de Tweede Ondernemingsagenda 2017-2020 om te bezien hoe de samenwerking er na 2020 uit gaat zien.

Voortgang op het terrein van jeugdzorg en kindbescherming

- In 2016 heeft een wetswijziging plaatsgevonden waarbij de kwaliteit van de jeugdzorg is genormeerd en het toezicht op de uitvoering van jeugdzorg in belegd bij de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd. De onderzoeken en aanbevelingen van de inspectie bij de verschillende jeugdzorgorganisaties hebben geleid tot een kwaliteitsimpuls.
- Preventie en eerstelijnsopvoedondersteuning wordt op Bonaire uitgevoerd door het Centrum voor Jeugd en Gezin onder verantwoordelijkheid van het openbaar lichaam Bonaire. Op St. Eustatius en Saba worden deze taken ook overgedragen aan de openbare lichamen. Dit stelt hen in staat om een breed laagdrempelig hulp- en ondersteuningsaanbod te realiseren voor hun inwoners.
- De tweedelijns jeugdzorg is en blijft een taak van het ministerie van VWS. Op dit moment wordt de jeugdzorg uitgevoerd door 3 aanbieders: Jeugdzorg en Gezinsvoogdij CN (JGCN) en de residentiële instellingen Stichting Project en Rosa di Silaron. JGCN is verantwoordelijk voor ambulante jeugdzorg en pleegzorg. Daarnaast voert JGCN de kindbeschermingsmaatregelen en begeleiding in het kader van jeugdreclassering uit. In 2018 is JGCN een samenwerking aangegaan met een Nederlandse Gecertificeerde Instelling. Dit heeft geleid tot kwaliteitsverbetering en verdere professionalisering.
- JGCN heeft in 2019 een nieuw pleegzorgkader ingevoerd dat in 2020 een wettelijke basis krijgt. Hierin is onder meer vastgelegd aan welke vereisten (aspirant)pleegouders moeten voldoen en dat er sprake is van een pleegzorgovereenkomst op basis waarvan pleegouders een pleegzorgvergoeding ontvangen. Ook is het mogelijk om de pleegzorg tot na het 18e Jaar van het pleegkind door te laten lopen en wordt er helderheid verschaft over de mogelijkheid van pleegoudervoogdij en de daarbij behorende rechten en verplichtingen.
- De Voogdijraad doet onderzoek naar de wenselijkheid van een kindbeschermingsmaatregel en adviseert de rechter over wijziging in gezag, omgang en bij alimentatie. Bij strafzaken tegen minderjarigen wordt advies uitgebracht aan de officier van justitie en is de Voogdijraad verantwoordelijk voor buitengerechtelijke afdoening van strafzaken. Er wordt gewerkt aan verdere professionalisering van de organisatie door verbetering van het kwaliteitsmanagementsysteem en door scholing aan te bieden in samenwerking met de Raad voor de Kinderbescherming in Europees Nederland. In 2020 wordt een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd om de kwaliteit te kunnen verbeteren.

Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling

- VWS heeft met de openbare lichamen het *Bestuursakkoord aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling 2017-2020* gesloten en hiervoor jaarlijks 1,3 miljoen euro beschikbaar gesteld. In het bestuursakkoord zijn vijf prioriteiten benoemd: *preventie, deskundigheidsbevordering, versterken hulpverlening en opvang, inrichten meldstructuur en het in kaart brengen van het juridische kader*.
- In 2019 heeft VWS een juridische handreiking laten ontwikkelen die bijdraagt aan de kennis van professionals over hun wettelijke bevoegdheden in het kader van de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling. In deze handreiking is een stappenplan melden opgenomen bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling. De programmamanagers HGKM, die elk openbaar lichaam heeft aangesteld ter uitvoering van het bestuursakkoord, werken aan de implementatie van het stappenplan melden HGKM, het inrichten van bewustwordingscampagnes en het opzetten van een meldstructuur voor huiselijk geweld en kindermishandeling.
- Op Bonaire is in 2019 een aparte vrouwenopvang ingericht om slachtoffers van huiselijk geweld met hun kinderen te kunnen opvangen. Op Saba en St. Eustatius wordt gebruik gemaakt van commerciële locaties. VWS werkt met relevante partijen aan een pilot om slachtoffers van huiselijk geweld zo nodig op te kunnen vangen op een ander (ei)land dan het (ei)land waar het slachtoffer woont.

- Het ministerie van JenV heeft een wetsvoorstel tot wijziging van boek 1 van het Burgerlijk Wetboek op de BES-eilanden in voorbereiding om - in samenspraak met de Openbare Lichamen - geestelijk geweld, lichamelijk geweld of andere vernederende behandeling in de opvoeding in Caribisch Nederland te verbieden.
- Met subsidie van het ministerie van JenV heeft van november 2018 tot en met maart 2019 een bewustwordingscampagne plaatsgevonden. Er zijn voorlichtingsfilmjes ontwikkeld waarin verschillende vormen van huiselijk geweld en kindermishandeling aan bod zijn gekomen. Voorts heeft de Procureur-Generaal van Curaçao, van Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba in juli 2017 de 'Aanwijzing relationeel geweld' uitgebracht om het optreden van openbaar ministerie (OM) en politie in reactie op huiselijk geweld te verbeteren. OM en politie werken conform deze aanwijzing. Het OM is gestart met een pilot strafrechtelijke aanpak in zedenzaken. Slachtoffers van huiselijk geweld en kindermishandeling op de BES-eilanden kunnen sinds april 2018 ook een tegemoetkoming in de materiele en immateriele kosten krijgen vanuit het Schadefonds Geweldsmisdrijven.
- Op elk eiland is een Zorg- en Veiligheidshuis ingericht voor de persoonsgesichte aanpak van multiproblematiek die aansluit bij de lokale situatie per eiland. Casuïstiek waar sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling is in deze Zorg- en Veiligheidshuizen geprioriteerd. De drie eilanden werken samen wat betreft best practices, het gezamenlijk volgen van trainingen en gebruik van dezelfde ICT-systemen.

Voortgang op het terrein van armoedebestrijding en verbetering kinderopvang en buitenschoolse voorzieningen

- De Nederlandse overheid wil de bestaanszekerheid van inwoners van Caribisch Nederland over de volle breedte verbeteren. In 2016 is de Wet kinderbijslagvoorziening BES in werking getreden. Hiermee komen alle ouders ongeacht hun inkomen in aanmerking voor een bijdrage in de kosten voor de opvoeding van kinderen van 0 tot 18 jaar. Om de inkomenspositie van werkenden en niet-werkenden verder te verbeteren zijn het wettelijk minimumloon, de uitkeringen en de kinderbijslag per 1 januari 2019 en per 1 januari 2020 verhoogd bovenop de reguliere inflatiecorrectie.
- Om te komen tot een stelsel voor kwalitatief goede, veilige en betaalbare kinderopvang en buitenschoolse voorzieningen in Caribisch Nederland is het programma BES(t) 4 kids ingericht. Daarvoor is jaarlijks circa 10 miljoen euro beschikbaar. Met het geld kunnen de kosten voor de opvang naar beneden en kan de kwaliteit van de opvang worden verbeterd. De looptijd van het programma is 2019 – 2022.

Voortgang op het terrein van de aanpak van jeugdcriminaliteit

- Invoering van het jeugdstrafrecht op de BES in 2020 moet meer handvatten bieden om minderjarigen - vanuit een pedagogisch perspectief - via het strafrecht te kunnen benaderen en hen tegelijkertijd zoveel als mogelijk buiten het justitiële systeem te houden. De straffen en maatregelen uit het jeugdstrafrecht kunnen ook (deels) voorwaardelijk worden opgelegd.
- De HALT-afdoening - ontleend aan de procedure in Europees Nederland - wordt uitgevoerd door de Voogdijraad en de Jeugdreclassering door JGCN voor de begeleiding en de Stichting Reclassering Caribisch Nederland voor het toezicht.
- De Jeugdetentie zal plaatsvinden in een speciaal daarvoor ingerichte afdeling van de Justitiële Inrichting Caribisch Nederland (JICN). Jeugdetentie wordt nadrukkelijk gezien als een ultimatum remedium en bij de uitwerking ervan zijn de uitgangspunten van het IVRK gehanteerd. Zo wordt voor de minderjarige een verblijfsplan opgesteld, gericht op re-integratie. Daarin wordt onder meer opgenomen op welke wijze scholing, dagbesteding en contact met ouders/voogden en voortzetting van reeds ingezette hulpverlening worden ingevuld.
- Om te kunnen beoordelen wat de effecten zijn van de invoering van het jeugdstrafrecht in Caribisch Nederland, is wetenschappelijk onderzoek gedaan naar de D-situatie over hoe de instroom en wijze waarop jeugdstrafrechtzaken van minderjarigen in 2018 in Caribisch Nederland zijn afgedaan en geregistreerd. Ook wordt onderzoek gedaan naar de haalbaarheid van een kwantitatieve dan wel een kwalitatieve jeugdstrafrechtmonitor.

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

CONCEPT 5 juni!!!

Datum
Betreft Voortgangsbrief Jeugd

Bezoekadres
Parasolplein 5
2511 VX Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk

Uw brief

Bijlage(n)

Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.

Geachte voorzitter,

Ter voorbereiding op het Algemeen Overleg Jeugd van 23 juni a.s. informeren wij u met deze brief over de voortgang van de acties om de zorg voor jeugd te verbeteren. De vierde voortgangsrapportage van het programma Zorg voor de Jeugd – opgesteld door de stuurgroep bestaande uit vertegenwoordigers van Rijk, gemeenten, aanbieders, professionals en cliënten - ontvangt u bijgevoegd. De rapportage laat zien dat de jeugdzorg, stap voor stap verbetert.

De getroffen coronamaatregelen hebben veel impact op het 'normale' leven van kinderen, jongeren en ouders. De afgelopen maanden hebben betrokken partijen - (pleeg)ouders, professionals, aanbieders, scholen, kinderopvang, gemeenten en Rijk – zich enorm ingespannen om de gevolgen van het coronavirus voor de jeugd zo goed mogelijk op te vangen. Gelukkig bieden de versoepelingsmaatregelen vanaf 11 mei jl. meer ruimte om het normale leven weer op te pakken. Het kabinet wil bij de route naar herstel de creativiteit en de initiatieven van kinderen en jongeren graag benutten. Bijzondere aandacht is nodig voor de effecten van COVID-19 op kwetsbare groepen.

Bij brief 'Perspectief voor de Jeugd' van 20 maart 2020 hebben wij uw Kamer geïnformeerd over onze voorstellen om de organisatie van jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdclassering te verbeteren.¹ Met onze voorstellen willen wij de kwaliteit en continuïteit van de zorg aan kinderen met complexe problemen en specialistische- en levensbrede vraagstukken beter borgen. Hiertoe is nodig:

- a) Meer ruimte voor het collectief van gemeenten om regionaal te kunnen sturen op de ontwikkeling van het jeugdhulplandschap (de transformatie).
- b) Verhogen van de kwaliteit en continuïteit van het aanbod door het stellen van (nadere) eisen aan intern toezicht, transparante bedrijfsvoering en openbare jaarverantwoording.
- c) Versterken van het inzicht in en het toezicht op de zorg voor jeugd en meer mogelijkheid om in te kunnen grijpen als zorgcontinuïteit in geding komt.
- d) De jeugdbescherming vereenvoudigen om kinderen en gezinnen eerder en beter te helpen.

¹ Perspectief voor de Jeugd, 20 maart 2020: TK 31 836, nr. 723

Door onze voorstellen ontstaat meer rust en stabiliteit in het jeugdhulplandschap en zullen onnodige uitvoeringslasten afnemen. Ter
 Kenmerk
 Check passage eerdere brief.
 voorbereiding op het AO van 23 juni informeren wij u met deze brief over de stand van zaken.

Hoofdpunten van deze brief:

- In paragraaf 1 gaan we in op de maatregelen om het normale leven van kinderen, jongeren en gezinnen in tijden van corona te hervatten.
- In paragraaf 2 informeren wij u over de voortgang van het programma Zorg voor de Jeugd en de meest recente cijfers van het CBS (halfjaarcijfers 2019).
- In paragraaf 3 gaan we in op de stand van zaken rond versterken regionale samenwerking, toegang tot jeugdhulp, goed bestuur van aanbieders en toezicht door de Jeugdautoriteit.
- Paragraaf 4 ziet op de stand van de vereenvoudiging jeugdbescherming, de verbeteraanpak op korte termijn en terugdringen wachtlijsten Raad voor de Kinderbescherming.
- Paragraaf 5 gaat in op financiële aspecten. Gemeenten ontvangen van het Rijk een bovenop de reguliere middelen een voorschot van € 144 miljoen om de zorg vanuit het sociaal domein tijdens de coronamaatregelen te kunnen continueren. Het toegezegde onderzoek naar het structureel benodigde budget voor jeugdzorg is dit voorjaar van start gegaan.
- Paragraaf 6 gaat in op de uitvoering van moties en toezeggingen en een aantal (nadere) onderzoeken.

1. Gevolgen COVID-19 voor jeugd, jeugdhulp en jeugdbescherming

Algemeen

De getroffen maatregelen om COVID-19 te beteugelen hadden en hebben grote impact op het 'normale' leven van kinderen, jongeren en ouders. Kinderen en jongeren hebben lange tijd niet naar school kunnen gaan, konden niet afspreken met vrienden en vriendinnen, werden beperkt in hun mogelijkheid om te sporten en bewegen en zagen in veel gevallen inkomsten uit hun bijbaan teruglopen of zelf volledig verdwijnen. Voor veel ouders, en zeker alleenstaande ouders, was het een uitdaging hun kinderen thuis op te vangen en te begeleiden met hun huiswerk in combinatie met thuiswerken.

De Zorg voor de Jeugd stuurgroep partners hebben, samen met kennisinstellingen en andere partijen in het jeugddomein, de afgelopen periode intensief samengewerkt om oplossingen te vinden en de continuïteit van hulp, zorg, ondersteuning en begeleiding aan gezinnen zo goed mogelijk te borgen en de schade te beperken. De website van het NJO (www.njo.nl/coronavirus) is door de partijen gezamenlijk ingericht als de centrale pagina die jeugdigen, ouders en professionals voorziet van heldere, betrouwbare en eenduidige informatie over het omgaan met de gevolgen van het coronavirus. Ook is er een [gezamenlijke visie](#) opgesteld over hoe kinderen zich zo gezond, veilig en kansrijk mogelijk blijven ontwikkelen in een 1,5 meter samenleving en hun opvoeders daarbij gesteund worden. *Tedereen* die betrokken is bij de ontwikkeling en begeleiding van kinderen (zowel in domein van zorg, kinderopvang, onderwijs) is opgeroepen vanuit deze visie te handelen. In *samenspraak* met vertegenwoordigende organisaties voor mensen met een

beperking, is een COVID-19 strategie ontwikkeld voor mensen met een beperking of chronische ziekte. Kenmerk

Kort na de invoering van de maatregelen zijn afspraken gemaakt met gemeenten en scholen dat er begeleiding is voor alle kinderen in een kwetsbare positie. Leraren krijgen via de nieuwe website www.weeraanwezigschool.nl/ handvatten om deelname van leerlingen te stimuleren. Het kabinet heeft kinderen en jongeren, met inachtneming van de nodige voorzorgsmaatregelen, de mogelijkheid gegeven om buiten te bewegen en te sporten. Samen met de opening van de basisscholen en kinderopvang vanaf 11 mei jl. heeft dit kinderen, jongeren en ouders de nodige 'lucht' gegeven. Verder zijn er met gemeenten afspraken gemaakt over de financiering van de zorg (zie paragraaf 5 van deze brief).

Benutten van creativiteit en initiatieven van kinderen en jongeren

Overal in het land zien we dat gemeenten, maatschappelijke organisaties en mensen zelf initiatief nemen en projecten opstarten om gezinnen zo goed mogelijk te ondersteunen in deze tijd, zoals bijvoorbeeld het maatjes onderwijs in Den Haag, waarbij maatjes ondersteunende studiebegeleiding bieden aan leerlingen in het voortgezet onderwijs, of de vele maatschappelijke initiatieven die zich richten op het ondersteunen van gezinnen door bijvoorbeeld boodschappen te doen of kinderen tijdelijk op te vangen. Het kabinet vindt het belangrijk om bij de route naar herstel de creativiteit en de initiatieven van kinderen en jongeren te benutten. De Minister-President heeft kinderen en jongeren op 19 mei jl. uitgedaagd om actief mee te denken. Op deze oproep zijn veel positieve reacties gekomen. Kinderen en jongeren zijn inmiddels op alle niveaus - op school, in de wijk, in de gemeente en op nationaal niveau (Nationale Jeugdraad) - betrokken. **PM** nog aanvullen acties Nij, programma jongeren en democratie ed.

Sociale impact kwetsbare groepen

Voor kinderen en gezinnen die het ook voor de coronacrisis al moeilijk hadden is de druk hoog, zoals het advies van de Tijdelijk Werkgroep Sociale Impact van het coronavirus laat zien.² Deze werkgroep belicht vanuit lokale kennis en ervaringsdeskundigheid en wetenschappelijke inzichten drie inzichten die van belang zijn bij de verdere besluitvorming over de routekaart naar herstel:

- 1) De ontferming over bestaande en nieuwe kwetsbare groepen;
- 2) Het versterken van de samenwerking tussen overheden en lokale coalities;
- 3) Het geven van regie over eigen leven aan alle burgers en met name aan jongeren.

Het kabinet en gemeenten hebben het advies aangegegrepen om gezamenlijk versnelling aan te brengen op vijf thema's: (1) *multiprobleem-huishoudens*, (2) *kwetsbare jongeren (16-27 jaar)*, (3) *meer regie geven aan jongeren*, (4) *schulden- en armoedeproblematiek*, en (5) *Nederland werkt/leert door (ook tijdens de coronacrisis)*. Samen met gemeenten, SZW, OCW, BZK en JertV wordt hier de komende periode concreet invulling aan gegeven. Het kabinet komt nog voor de zomer met een aanpak hoe op bovengenoemde thema's te versnellen.

Opvoeden en omgaan met spanningen in gezinnen

² <https://www.amsterdam.nl/bestuur-organisatie/college/burgemeester/persberichten/coronacrisis-leidt-sociale-problemen/>

Het Nederlands Jeugdinstuut heeft praktische tips gedeeld over opvoeden, vrijetijdsactiviteiten met kinderen en het omgaan met spanningen binnen een gezin in tijden van corona³. Er is een nieuwe campagne gestart tegen huiselijk geweld en op de website [Ikdoelsttegenhuiselijkgeweld.nl](https://www.nji.nl/coronavirus/ouders/dagelijks-leven/Wat-als-spanningen-thuis-opkopen-door-coronavirus-ouders) zijn concrete tips en adviezen aangeboden. Het codewoord 'masker 19' is ingevoerd waarmee slachtoffers van huiselijk geweld bij apotheken melding kunnen doen. Ook is op verschillende plekken in het land de online bereikbaarheid van Veilig Thuis verbeterd door een chatfunctie in te voeren, aangezien slachtoffers van huiselijk geweld niet altijd in staat zijn om zelf te bellen naar Veilig Thuis.

Kenmerk

Gevolgen voor jeugdhulp

Kinderen, jongeren en (pleeg)ouders hebben te maken gehad met aanpassingen van bezoeksregelingen en professionals moeten anders te werk gaan om hun eigen gezondheid en die van kinderen en jongeren te beschermen. Kinderen, jongeren, (pleeg)ouders, professionals, instellingen en gemeenten hebben samen met kennisinstellingen en andere partijen in het jeugddomein, intensief samengewerkt om oplossingen te vinden voor de problemen waar ze op stuiten en de continuïteit van hulp, zorg, ondersteuning en begeleiding aan gezinnen zo goed mogelijk te borgen. Om besmettingen te voorkomen zijn bezoeksregelingen aangepast en zijn protocollen ontwikkeld zodat jeugdprofessionals veilig kunnen werken en kinderen/cliënten veilig de benodigde zorg kunnen krijgen. De tweede corona-quickscan van de Jeugdautoriteit⁴ laat zien dat eind mei 2020 de meeste aanbieders de gevolgen van de coronacrisis beter onder controle hebben dan direct na de uitbraak in maart. Toen was de financiële regeling tussen Rijk en VNG over continuïteit van zorg, die recent is verlengd tot 1 juli (zie paragraaf 4 van deze brief), bij de meeste aanbieders nog niet bekend. Bovendien zaten instellingen toen nog midden in de omslag naar de nieuwe werkwijze. Tegelijkertijd zijn er ook nu nog zorgen en knelpunten. De Jeugdautoriteit neemt contact op met instellingen waarbij de financiële risico's relatief hoog zijn om te kijken of er enigerlei vorm van ondersteuning nodig is.

Gevolgen voor jeugdbescherming

De professionals die uitvoering geven aan de jeugdbescherming spannen zich enorm in om onder de huidige omstandigheden te signaleren en beschikbaar te zijn voor kwetsbare gezinnen. Door hun flexibiliteit en creativiteit slagen zij er goed in zicht te houden op de veiligheid van jeugdigen. De instroom is bij zowel de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) als de Gecertificeerde Instellingen (GI's) redelijk stabiel gebleven ten opzichte van de periode voor de intelligente lockdown. Bij de GI's was alleen in de eerste weken na de lockdown een daling zichtbaar in de instroom, maar deze is weer bijgetrokken. Aanvankelijk vond alleen in crisissituaties, bijvoorbeeld een uithuisplaatsing, face to face contact plaats met gezinnen. Maar met de versoepeling van de maatregelen bewegen GI en RvdK zich in de uitvoering steeds meer richting het nieuwe normaal. Dat betekent dat jeugdzorgwerkers weer meer op huisbezoek gaan bij gezinnen en er meer ruimte komt voor het nakomen van omgangsregelingen. Hierbij wordt het afwegingskader face to face contact van het NJI gehanteerd.

PM Iets over toekomst/komende periode: belangrijk dat de hulp weer verder opstart... vakantie.. **PM** OMT-advies zomerkampen

³ <https://www.nji.nl/coronavirus/ouders/dagelijks-leven/Wat-als-spanningen-thuis-opkopen-door-coronavirus-ouders>

⁴ **PM** link

2. Vierde Voortgangsrapportage Programma Zorg voor de Jeugd

Kenmerk

Het Programma Zorg voor de Jeugd is nu halverwege haar looptijd. De afgelopen zes maanden hebben alle betrokken partijen hard gewerkt aan de implementatie van de acties. Er zijn concrete resultaten gerealiseerd op de ondersteuning aan (wijk)teams, terugdringen van vermijdbare administratieve lasten, de mogelijkheden om als jongere langer in een gezinshuis te verblijven en het leren van complexe casuïstiek. Ook is in opdracht van Jeugdzorg Nederland onderzoek gedaan naar de randvoorwaarden waaronder gedwongen afzonderen duurzaam terug kan worden gebracht⁴. Een ander voorbeeld is de landelijke schrapweek die van 10 t/m 14 februari 2020 heeft plaatsgevonden en onder andere heeft opgeleverd dat partijen in de Jeugd- en opvoedhulp een onderhandelaarsakkoord hebben om te stoppen met vermijdbaar tijdschrijven. Voor een overzicht van de acties en bijbehorende resultaten verwijzen wij u graag naar de bijgevoegde voortgangsrapportage.

De praktijk voor kinderen, jongeren, (pleeg)ouders, professionals, jeugdhulpverleners en gemeenten verbetert stapje voor stapje, maar er is nog veel werk te verrichten. In de bijgevoegde rapportage leest u welke acties de komende tijd vanuit het programma Zorg voor de Jeugd worden ingezet om hier verandering in aan te brengen. Ook in de tweede helft van de uitvoering van het programma blijven we inzetten op het verbeteren van de praktijk. De acties van het programma Zorg voor de Jeugd dragen mede bij aan de opvolging van de aanbevelingen van de commissie de Winter.

COVID-19 heeft ook impact op de uitvoering van het programma. De betrokken partijen hebben hun focus moeten verschuiven naar de gezondheid van kinderen, jongeren, (pleeg)ouders en professionals. Sommige bijeenkomsten in het kader van het programma zijn niet doorgegaan en de betrokken partijen hebben veel tijd gestoken in het omgaan met de gevolgen van de coronamaatregelen. We zien echter bij alle partijen een grote bereidheid om ook in deze periode door te gaan met het uitvoeren van het programma en de jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdclassering merkbaar en meetbaar beter te maken. In de komende maanden zullen wij beter zicht krijgen op de gevolgen van corona voor het programma.

Voorlopige cijfers jeugdhulpgebruik 2019

Bij deze brief treft u tevens de voorlopige CBS cijfers⁵ over het jeugdhulpgebruik van 2019 aan. Het volgende valt op uit deze cijfers:

- Meer jongeren ontvangen jeugdhulp: In 2019 kregen bijna 424 duizend jongeren jeugdhulp in natura. In dezelfde periode van 2018 waren dit er bijna 411 duizend, een stijging van 3,2%.
- Vooral jeugdhulp zonder verblijf stijgt. De stijging betreft voornamelijk jeugdhulp zonder verblijf (+3,3%). Bijna 405 duizend kinderen ontvangen een vorm van jeugdhulp zonder verblijf. Hierbij is jeugdhulp op locatie van de aanbieder de meest voorkomende vorm van jeugdhulp. Verder is de daling van de hulp geleverd door wijk- en buurtteam met 3,5% opvallend.

⁴ <https://www.jeugdzorgnederland.nl/wp-content/uploads/2019/06/20190531-AWBI-8-Laet-Je-Niet-Alleen-Eindsrapportage.pdf>

⁵ CBS stelt deze jaarcijfers in het najaar definitief vast o.b.v. later aangeleverde data van jeugdhulpverleners. Ervaring leert dat cijfers ongeveer 1-2% hoger uitvallen.

- Jeugdhulp met verblijf neemt licht toe, grote variatie in leeftijdsroepen: Het aantal jongeren dat jeugdhulp met verblijf ontvangt is na een flinke daling in 2018 weer licht gestegen in 2019 (+0,5%). Deze stijging is in zijn geheel te verklaren door de groep jongeren die na hun 18de verjaardag een vorm van verlengde jeugdhulp heeft ontvangen (+35%). Bij de groep kinderen 0-18 jaar is het jeugdhulp met verblijf licht afgenomen (-0,9%). Deze afname van jeugdhulp met verblijf (0-18 jaar) zien we terug in de dalende trend in uithuisplaatsingen bij ondertoelichtstelling (OTS), van 29% in 2018 naar 27% in 2019.
- Minder nieuwe jeugdhulptrajecten gestart: Opvallend is dat het aantal gestarte trajecten in 2019 ten opzichte van 2018 is gedaald met 54.230. Het aantal verwijzingen van huisartsen, wijkteams en andere verwijzers vallen in 2019 ook allemaal lager uit.
- Trajectduur jeugdhulp neemt toe: De trajectduur van jeugdhulp neemt met gemiddeld 65 dagen toe tussen 2016 en 2019. De grootste stijging (2016-2019) zien we bij ambulante jeugdhulp geleverd door het buurt- of wijkteam (125 dagen) en bij ambulante jeugdhulp op locatie aanbieder (73 dagen). In 2019 worden jongeren 28 dagen langer behandeld dan in 2018. Deze ontwikkelingen worden komend half jaar nader onderzocht.
- Meer jongeren in de jeugdbescherming: Het aantal jongeren in de jeugdbescherming is toegenomen van 40.060 in 2018 naar 41.080 in 2019.
- Minder jongeren in de jeugdreclassering: Het aantal jongeren in de jeugdreclassering is wederom gedaald, van 9.385 in 2018 naar 9.110 in 2019.

In de monitor van het programma Zorg voor de Jeugd wordt nadere duiding gegeven aan deze cijfers vernijkt met andere databronnen. Bijgevoegd vindt u – zoals eerder toegezegd – hoe we de stuurinformatie aan het verbeteren zijn.

PM cijfers jeugdbescherming

3. Perspectief voor de Jeugd: stand van zaken

Om kwalitatief goede zorg voor jeugdigen⁷ te kunnen leveren moet de organisatorische en wettelijke basis van het jeugdstelsel op orde zijn. Vijf jaar na de inwerkingtreding van de Jeugdwet is in de uitvoeringspraktijk een aantal structurele knelpunten zichtbaar die aanpassingen van het wettelijk kader vereisen. De belangrijkste knelpunten zijn:

- het lukt gemeenten en aanbieders onvoldoende om regie en samenhang in het zorglandschap te organiseren;
- bepaalde specialistische functies en voorzieningen komen onder te druk te staan waardoor de continuïteit van zorg onvoldoende geborgd is;
- de kwaliteit van de jeugdhulp en de jeugdbescherming staat onder druk.

De voorstellen in onze brief 'Perspectief voor de Jeugd' van 20 maart jl. hebben als doel de kwaliteit en continuïteit van de zorg aan kinderen met complexe problemen en specialistische- en levensbrede vraagstukken beter te borgen.

We beogen met de voorgestelde aanpassingen van het wettelijk kader:

- meer mogelijkheden voor het collectief van gemeenten om te kunnen sturen op de ontwikkeling van het jeugdzorglandschap door versterking van het opdrachtgeverschap en concretisering van de regionale samenwerking;

⁷ Onder 'zorg voor jeugdigen' verstaan we de jeugdhulp, kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering

- jeugdhulpaanbieders versterken hun opdrachtnemer- en werkgeverschap en goed bestuur door het stellen van (nadere) eisen aan intern toezicht, transparante bedrijfsvoering en openbare jaarverantwoording;
- inzicht te krijgen in en toezicht mogelijk te maken op de ordening en ontwikkeling van het zorglandschap.

Kenmerk

Hierdoor ontstaat meer rust en stabiliteit in de samenwerking, borgen we de continuïteit van zorg, voorkomen we schokken in het zorglandschap en verbetert de organisatie van de zorg voor jeugd. Bovendien verminderen we hierdoor de uitvoeringslasten.

In onze brief van 20 maart jl. hebben we de voorgenomen aanpassingen van het wettelijk kader op hoofdlijnen beschreven. We zijn over de verdere uitwerking intensief in gesprek met onder andere gemeenten, jeugdhulpaanbieders, cliëntvertegenwoordigers en professionals. In deze gesprekken komen verschillende standpunten naar voren. Een deel van de gemeenten wil dat de wetsaanpassingen voldoende ontwikkelruimte laten aan gemeenten. De voorstellen mogen de voorlopers niet belemmeren en zij benadrukken de sociaal domein brede aanpak. Andere gemeenten zien dat de voorstellen duidelijke kaders bieden voor de samenwerking. Aanbieders vragen om een stevig wettelijk kader dat hen helpt omgaan met de diversiteit aan verschillende contracteisen en richting geeft aan de gewenste ontwikkeling van het aanbod. Doel van onze voorstellen is een gelijkwaardig speelveld te creëren waarin gemeenten en aanbieders met elkaar jeugdigen met een probleem zo goed mogelijk kunnen ondersteunen. Gemeenten delen deze analyse en hebben hiertoe gezamenlijk een Norm van Opdrachtgeverschap opgesteld, zie paragraaf 3.3.

3.1 Gemeenten verstevigen hun opdrachtgeverschap door regionale samenwerking

Zoals in onze brieven van 7 november 2019 en 20 maart 2020 beschreven is er een noodzaak om tot duurzame, niet-vrijblijvende samenwerking te komen tussen gemeenten met het oog op borging van specialistische (zorg)functies, vermindering van bureaucratie en de nodige transformatie 'naar zo thuis mogelijk' van het zorglandschap. Gegeven de eerder beschreven knelpunten acht het kabinet het gewenst om nadere eisen te stellen aan de samenwerking tussen gemeenten. Aanpassing van de Jeugdwet is nodig om een effectieve samenwerking van gemeenten te ondersteunen.

Gemeenten hebben met betrekking tot regionale samenwerking verschillende behoeften, afhankelijk van hun grootte en positie in de regio. Een kleinere gemeente heeft meer belang bij de samenwerking in regionaal verband dan een gemeente die zelfstandig voldoende schaalgroottes heeft om specialistische jeugdhulp te kunnen organiseren. Aanbieders zoeken naar een optimale verhouding tussen het bieden van lokaal maatwerk en het efficiënt organiseren van hun aanbod. Er is een gezamenlijk inzicht en overzicht nodig in het zorglandschap zodat aanbieders hun jeugdhulp optimaal kunnen aanbieden en aanpassen naar de gewenste transformatie.

De bestaande jeugdhulpregio's zijn verschillend in omvang en samenstelling. We zien in de praktijk dat gemeenten mooie resultaten bereiken door de sociaal domein brede aanpak die zij op lokaal niveau vormgeven. We willen met onze voorstellen zoveel mogelijk recht doen aan het kunnen bieden van lokaal maatwerk, sociaal domein breed, waarbij de leefwereld van het kind of de jongere centraal staat. We willen versterken waar het goed gaat en ondersteunen waar nodig. Er moet voldoende ontwikkelruimte blijven bestaan voor gemeenten. Er is

echter een aantal punten waarop samenwerking binnen een regio noodzakelijk is. Het voorgenomen wetsvoorstel voorziet in het volgende: Kenmerk

- *Gemeenten in een jeugdhulpregio stellen (aanvullend op hun lokale beleid) een regiovisie op waarin de gewenste ontwikkeling van het zorglandschap is beschreven.*

Deze visie is zodanig concreet dat ze vertaald kan worden naar de (regionale) organisatie van de benodigde zorg voor jeugdigen.

- *Gemeenten in een regio organiseren gezamenlijk kinderbeschermingsmaatregelen, jeugdclassering en bij of krachtens amvb te bepalen vormen van jeugdhulp. In de amvb staat tevens over welk van deze vormen bovenregionaal afgestemd dient te worden.*

Het doel van de regionale samenwerking is het organiseren van de zorg voor jeugdigen die de schaal van een individuele gemeente te boven gaat.

Bovendien nemen uitvoeringslasten af, wanneer aanbieders en gecertificeerde instellingen eenduidige afspraken per regio hebben. Wij zijn met gemeenten en aanbieders in gesprek over de jeugdhulpfuncties die in ieder geval regionaal georganiseerd moeten worden. Het gaat om de beschikbaarheid van kinderbeschermingsmaatregelen, jeugdclassering en specialistische en/of weinig voorkomende jeugdhulp en specialistische verblijfsfuncties.⁴ Het gaat daarnaast om vormen van jeugdhulp waarbij er een bepaalde schaal nodig is om de kwaliteit en/of beschikbaarheid te garanderen, te weten pleegzorg, gezinsvervangend verblijf en jeugdhulp. In het kader van een urgente crisissituatie. In de op te stellen AMvB wordt een zo duidelijk mogelijke definitie gehanteerd, gebruik makend van eerdere inventarisaties en een op te stellen afwegingskader. De beschrijving moet voldoende ruimte blijven bieden voor de transformatie.

Bovengenoemde vormen van zorg voor jeugdigen dienen regionaal georganiseerd te worden. Dit betekent dat ze regionaal worden ingekocht (door de Jeugdhulpregio) en dat de verantwoording plaatsvindt op een eenduidige manier per product/aanbieder. De Jeugdhulpregio zal hierover vervolgens verantwoording afleggen aan de gemeenten in de regio voor wie zij werkt. De manier waarop ze dat gezamenlijk organiseren en inkopen, leggen ze vast in de regiovisie. De regionaal georganiseerde zorg voor jeugdigen moet altijd passen en aansluiten bij de lokale situatie, in afstemming met het lokale veld sociaal domein breed.

- *Gemeenten treffen voor bovenstaande taken een gemeenschappelijke regeling als bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr).*

Een goed georganiseerde regio is essentieel voor de uitvoering van de regiovisie. Een stabiele regio waarin langdurige efficiënte samenwerking en afstemming vanzelfsprekend is. Een regio die aangesproken kan worden op momenten dat het niet goed gaat. Om de stabiele samenwerking te faciliteren, is een passende samenwerkingsvorm nodig. De Wgr kent hiertoe verschillende mogelijkheden die passend zijn, van licht naar zwaar: een centrumgemeente constructie, een Bedrijfsvoeringsorganisatie of een Openbaar lichaam. Deze gemeenschappelijke regelingen wordt belast met bovengenoemde taken. Wij zijn ons bewust van de dilemma's rondom de borging van de democratische legitimiteit en het gevoel van afstand die een gemeenschappelijke regeling kan oproepen versus de behoefte om de regionale samenwerking te versterken. Zorg voor jeugdigen zal altijd zo thuis/lokaal mogelijk worden uitgevoerd. De taken die wij voor ogen hebben

⁴ Deze lijst is niet uitputtend en gebaseerd op de huidige praktijk. De lijst is gebaseerd op de 'Subsidieregeling contributie cruciale jeugdzorg' en de inkoopsegmenten van de 'Handreiking inkoopsegmentatie van het programma inkoop en aanbesteden sociaal domein januari 2020'.

zijn echter van dien aard, dat hierbij een hoge mate van efficiëntie en effectiviteit bereikt kan worden door deze gezamenlijk uit te voeren, zonder afbreuk te doen aan de lokale beleidsvrijheid en behoefte om lokaal maatwerk te kunnen bieden. BZK werkt daarbij aan een wetsvoorstel om de democratische legitimiteit van de entiteiten die een Wgr mogelijk maakt te verbeteren.

Kenmerk

- *In nadere regelgeving wordt vastgelegd welke gemeenten samenwerken in welke jeugdhulpregio's.*
Vertrekpunt voor de korte termijn zijn de huidige 42 jeugdhulpregio's. In de praktijk zijn er op dit moment meer dan 42 regio's. Het aantal is de komende maanden onderwerp van gesprek vanwege de behoefte aan een behapbare samenwerking versus de benodigde schaalgroottes om benodigde specialistische zorg voor jeugdigen beschikbaar te houden.

Bovenregionale afstemming

Voor een aantal vormen van zorg voor jeugdigen is naast organisatie op regionaal niveau, ook bovenregionale afstemming nodig. We zien dat accourthoudende regio's een goede stevige rol kunnen vervullen en dat dit effect heeft. Regio's zijn van elkaar afhankelijk voor de beschikbaarheid en continuïteit van deze zorg. Dat vraagt om gezamenlijke keuzes en sturing. Zeker omdat de transformatie van de jeugdhulp (en van het sociaal domein) leidt tot een veranderende vraag. Deze bovenregionale afspraken worden toegevoegd aan de reglovisie en vertaald naar regionale inkoop. Het gaat hierbij in ieder geval om afspraken over de organisatie van kinderschermingsmaatregelen en jeugdclassering. Wat betreft de jeugdhulp gaat het vaak om zeer intensieve, specialistische jeugdhulp, waarbij de problematiek (bijna) altijd meervoudig van aard is. De aanbieder van deze zorg voor jeugdigen bedienen dan ook meerdere jeugdhulpregio's. Wat er bovenregionaal wordt afgestemd, hangt uiteraard af van wat er regionaal is of zal worden ingekocht. Sommige regio's zullen bijvoorbeeld meer bovenregionaal afstemmen omdat het kleine regio's betreft. De afstemming richt zich op:

- de matching van vraag en aanbod voor de beschikbaarheid en continuïteit van specialistische zorg voor jeugdigen;
- afspraken maken over het organiseren van beschikbaarheid en indien nodig de financiering daarvan;
- de gewenste ontwikkeling van deze vormen van zorg voor jeugdigen.

Expertisecentra

Uw Kamer wordt met een afzonderlijke brief vóór het AO van 23 juni 2020 geïnformeerd over de voortgang van de expertisecentra. Gezien het doel van de expertisecentra en hun bovenregionale netwerk, ligt het voor de hand om deze centra en schaal ook te benutten voor de bovenregionale afstemming van bovenstaande onderwerpen. Hierover zijn wij met de gemeenten in gesprek.

3.2 Norm van opdrachtgeverschap

Gemeenten zien ook het belang van niet-vrijblijvende regionale samenwerking. De VNG heeft daarom een 'Norm voor Opdrachtgeverschap' uitgewerkt, die naar verwachting eind juni wordt vastgesteld³. Deze norm beschrijft waaraan de (boven)regionale samenwerking van jeugdhulpregio's moet voldoen en hoe wordt gezorgd voor voldoende aanbod van specialistische jeugdhulp, kinderschermingsmaatregelen en jeugdclassering. De NVO sluit aan bij de voorstellen van onze brief van 20 maart jl., met dien verstande dat in het in voorbereiding zijnde wetsvoorstel gemeenten de samenwerking vormgeven met

³ Pm Hyperlink

een regeling op grond van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen. Ook wordt in het wetsvoorstel vastgelegd welke vormen van jeugdhulp ten minste regionaal georganiseerd moeten worden. Met de NvO wordt in partnerschap vooruitgelopen op de gewenste verandering in de uitvoeringspraktijk. We zetten de intensieve samenwerking met VNG en gemeenten voort. De lessen uit de praktijk worden meegenomen in het wetsvoorstel zodat dit zo veel mogelijk de staande praktijk codificeert.

Kenmerk

3.3 Aan de slag in de praktijk met versterken opdrachtgeverschap door regionale samenwerking

Gemeenten en Rijk willen nu al aan de slag om hun samenwerking te formaliseren, en een regionale visie en regionaal eenduidige inkoop te organiseren. We halen leervoorbeelden op bij drie regio's die al zo werken en bij drie regio's die het voorstel omarmen en aan de slag willen. Hierin zal met gemeenten/VNG, aanbieders en Rijk zal worden opgetrokken. We delen deze vervolgens als casus voor andere regio's en we benutten de informatie voor het wetsvoorstel (codificeren). We werken hierbij nauw samen met onder andere het OZJ, het Kettenbureau i-Sociaal Domein en het programma Inkoop en Aanbesteden Sociaal Domein. Vanuit deze partijen worden gemeenten bij deze thema's ondersteund.

3.4 Versterken van de toegang tot jeugdhulp

De kwaliteit van en toegang tot de hulp voor de jeugdigen is vaak verschillend vanwege de grote diversiteit in verschijningsvormen van lokale teams. Uit het KPMG-onderzoek komen vijf basisfuncties en bijbehorende centrale inzichten¹⁰. Om te komen tot een betere toegang tot jeugdhulp door versterking van onder meer de lokale teams, is het van belang om deze functies en inzichten daadwerkelijk lokaal te borgen. Hiermee zijn veel gemeenten en hun lokale teams al goed aan de slag gegaan. Om hen te ondersteunen bij het in de praktijk brengen en borgen van de functies, biedt het OZJ samen met kennisinstellingen regionale bijeenkomsten, dialoogsessies en lokale ondersteuning aan. De basisfuncties maken onderdeel uit van de regiovisie van de Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) van de VNG, waarmee gemeenten met hulp van het OZJ aan de slag gaan.

Zoals in onze brief van 20 maart jl. aangegeven, overwegen we een gemeentelijk toegangsplan (als onderdeel van het reeds verplichte gemeentelijke beleidsplan) verplicht te stellen, mocht de implementatie van de basisfuncties niet tot het gewenste resultaat leiden. Om dit mogelijk te maken is het voornemen om een delegatiebepaling op te nemen in de Jeugdwet¹¹ (kan-bepaling). In de op te stellen AMvB zal - als dat te zijner tijd nodig blijkt- worden voorgeschreven dat gemeenten in dat toegangsplan vastleggen wie welke rol in de toegang vervult. In de toelichting op die AMvB wordt dan uiteengezet dat gemeenten in het toegangsplan aangeven hoe zij in de praktijk invulling geven aan de basisfuncties en centrale inzichten uit het eerdergenoemde KPMG-onderzoek.

3.5 Jeugdhulpaanbieders versterken hun opdrachtnemer- en werkgeverschap en goed bestuur

¹⁰ IJM rapport KPMG

¹¹ Op dit moment zijn er in de Jeugdwet geen concrete eisen waaraan de toegang dan wel de lokale teams

In het wetsvoorstel van de Aanpassingswet Wtza (**AWtza**) worden in andere zorgsectoren (Zvw en Wlz) formele eisen gesteld aan de bedrijfsvoering van zorgaanbieders. Een dergelijk wettelijk kader kent de jeugdsector beperkt. Als gevolg van het ontbreken van wettelijke kaders worden financiële problemen van instellingen te laat door besturen en inspecties gesignaleerd en ontstaan risico's voor de kwaliteit, veiligheid en/of continuïteit van de jeugdhulpverlening.

Kenmerk

Ten behoeve van een beter systeem van interne en externe controle op de bedrijfsvoering van jeughulpaanbieders worden met het in voorbereiding zijnde wetsvoorstel in de Jeugdwet (nadere) eisen opgenomen ten aanzien van het intern toezicht en de financiële bedrijfsvoering van jeughulpaanbieders. Dit draagt bij aan een professionelere opdrachtnemersrol van jeughulpaanbieders richting gemeenten. Daarnaast zijn de Inspectie voor de Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) en de Zorgautoriteit door het vastleggen van wettelijke vereisten aan de bedrijfsvoering in staat om extern toezicht te houden op aanbieders van zorg voor jeugdigen.

Het betreft vereisten rondom governance die binnenkort op grond van de Wtza en de AWtza voor aanbieders van Zvw- en Wlz-zorg gaan gelden, nadat de Eerste Kamer de betreffende wetsvoorstellen heeft aanvaard¹². De vereisten hebben betrekking op:

- a) het hebben van een onafhankelijke intern toezichthouder;
- b) het voeren van een transparante financiële bedrijfsvoering;
- c) het wijzigen van de jaarverantwoording om deze waar mogelijk en passend binnen het sociaal domein te harmoniseren met de jaarverantwoordingsbepalingen voor de zorg.

De vereisten zijn besproken met aanbieders voor aanscherping van de consultatieversie van het wetsvoorstel en de op te stellen memorie van toelichting.

3.6 Versterken inzicht in en toezicht op zorg voor jeugdigen

Het jeugdstelsel is decentraal georganiseerd. Dat maakt dat de focus gericht is op veel voorkomende hulp in de omgeving van het kind en gezin. Grip en regie houden op de organisatie van minder voorkomende, specialistische hulp vraagt aandacht. Er is onvoldoende collectieve sturing op de beschikbaarheid van deze zorg. Voorkomen moet worden dat er onbedoeld plotseling zorgaanbod wegvalt – en de gewenste transformatie bereikt wordt. Zoals in de tussenevaluatie van de Jeugdwet (PM) is geconstateerd, is inzicht nodig om de verantwoordelijkheid van gemeenten/regio's voor het totale zorglandschap waar te kunnen maken.

In 2019 is de Jeugdautoriteit opgericht om de continuïteit van cruciale jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering te borgen. De Jeugdautoriteit heeft de taak om risico's met betrekking tot de continuïteit van cruciale zorg voor jeugdigen te signaleren, te voorkomen en op te kunnen vangen. Dat doet ze via vroegsignalering, agendering bij gemeenten/jeughulpregio's en aanbieders, het maken van afspraken en, in een uiterste geval, het adviseren over tijdelijke liquiditeitssteun (in 2020). De taken van de Jeugdautoriteit zijn niet wettelijk geborgd en daarmee te vrijblijvend.

In de huidige praktijk is de informatie om te kunnen sturen voor alle partijen te beperkt, vindt de signalering van risico's met betrekking tot continuïteit van zorg vaak (te) laat plaats en zijn de instrumenten om deze risico's op te vangen te vrijblijvend. Om die reden is toegezegd de Jeugdautoriteit te versterken.

¹² Het voorstel wordt op 9 juni 2020 als hamerstuk afgedaan in de Eerste Kamer.

Het wetsvoorstel creëert een wettelijke basis voor de taken van de

Kenmerk

Jeugdautoriteit. We beogen met het wetsvoorstel:

- a) het inzicht in de ontwikkeling van "het zorglandschap" voor jeugdigen te vergroten, met name de cruciale zorg voor jeugd. Dat maakt het makkelijker voor gemeenten en regio's om te sturen.
- b) te regelen dat toezicht wordt gehouden op de naleving van governance verplichtingen.
- c) Inzicht te krijgen in de naleving van wettelijke taken van gemeenten en jeugdhulpregio's om/ om regie en samenhang in de zorg voor jeugdigen te organiseren/de transformatie te faciliteren.

Ad a) Inzicht in de ontwikkeling van de zorg voor jeugdigen vergroten

Om het inzicht te vergroten en het voor alle betrokken partijen makkelijker te maken hun verantwoordelijkheden waar te maken, gaat de autoriteit onderzoek doen naar de ontwikkelingen in de Jeugdhulp. Dit onderzoek kan gaan over verschillende aspecten van het zorglandschap. Ik licht er hier 2 uit:

- Een belangrijk onderdeel is het structureel monitoren van de beschikbaarheid van cruciale vormen van Jeugdhulp. Om een regionale visie te kunnen ontwikkelen en de zorg regionaal dan wel bovenregionaal te organiseren, moet op een groter schaalniveau inzicht bestaan in de beschikbaarheid van deze zorg. Deze informatie helpt gemeenten en regio's bij hun regionale visie en organisatie.
- Daarnaast is het belangrijk om eventuele continuïteitsrisico's vroegtijdig in beeld te hebben om schokken in het zorglandschap op te kunnen vangen. Ook dat helpt gemeenten en regio's bij het organiseren van een stabiel jeugdhulp aanbod. Daarom zal de autoriteit structureel onderzoek doen naar financiële problematiek bij aanbieders die de continuïteit van jeugdhulp in gevaar kan brengen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een early warning systeem waarin de financiële situatie van instellingen, nieuwe aanbestedingen, kwaliteitsproblemen en onrust (zoals media-aandacht) worden meegenomen.

Ad b) Toezicht op de naleving van governance verplichtingen voor aanbieders

In het wetsvoorstel wordt geregeld dat de autoriteit toezicht kan houden op de naleving van de voorgestelde governance verplichtingen bij jeugdhulpaanbieders. Dit is vergelijkbaar met het toezicht dat de IGI houdt op de kwaliteit van zorg. Gemeenten hebben zelf geen wettelijke mogelijkheid hier toezicht op te organiseren. Dit geeft voor hen extra waarborgen. Zo nodig kan de autoriteit ook handhavend optreden. De taken en instrumenten zijn vergelijkbaar aan het handhavinginstrumentarium in andere sectoren van de zorg.

Ad c) Inzicht in naleving wettelijke bepalingen gemeenten/jeugdhulpregio's

Het toezicht op de uitvoering van de jeugdwet door gemeenten en jeugdhulpregio's is primair geborgd in het toezicht van de gemeenteraad op het college van Burgemeester en Wethouders. De autoriteit kan gemeenten ondersteunen bij het invullen van dat toezicht door inzicht te verschaffen in het naleven van de wettelijke bepalingen van gemeenten/jeugdhulpregio's. Dit gaat bijvoorbeeld over de naleving van de verplichting tot (boven)regionale samenwerking en de verplichting tot het opstellen van een regiovisie. In het geval de autoriteit constateert dat de taken onvoldoende door gemeenten en/of jeugdhulpregio's worden nageleefd en er risico's bestaan voor de continuïteit van de zorg voor jeugdigen, zal de autoriteit betrokken gemeenten informeren zodat ze dit kunnen verbeteren. Hierbij zal de autoriteit analyseren wat het probleem is en wat de oplossing kan zijn.

Inzicht in de naleving van wettelijke taken is iets anders dan toezicht houden. De bestaande verhoudingen tussen Rijk en gemeenten blijft in stand. Door het inzicht dat er ontstaat kunnen colleges en gemeenteraden hun regie voerende en controlerende rol beter invullen.

Daarnaast kan het Rijk toezicht houden via het interbestuurlijk toezicht¹³. De autoriteit kan de minister ondersteunen bij de uitvoering van de eerste drie stappen van het interbestuurlijk toezicht, door onderzoek te doen naar de naleving van wettelijke verplichtingen, door verbetervoorstellen c.q. aanbevelingen doen en met betrokken partijen afspraken te maken. Ook kan de autoriteit de voortgang van een dergelijk probleem monitoren ten behoeve van de borging van continuïteit van zorg.

Proces

De doorontwikkeling van de Jeugdautoriteit is in volle gang. De verkenning naar een Early Warning System voor Jeugd is afgerond en de Jeugdautoriteit werkt nu aan de inrichting daarvan.¹⁴ Omdat de uitvoering van de beschreven taken een wettelijke basis nodig hebben wordt ter overbrugging tot de wettelijke instelling van de autoriteit gewerkt aan een convenant met de VNG en de branchepartijen waarin afspraken worden gemaakt over taken en bevoegdheden van de jeugdautoriteit in de tussentijd. Daarnaast wordt gewerkt aan het Instellingsbesluit Jeugdautoriteit, dat deze zomer van kracht zal zijn. In dit Instellingsbesluit borgen we de neutrale positionering ten opzichte van gemeenten, aanbieders en Rijk. Zo voeren we de motie Voordewind cs uit (PM verwijzing).

Omdat het toezicht op zorgaanbieders en onderzoek t.b.v. inzicht in het zorglandschap in de andere zorgsectoren is belegd bij de NZa is in het conceptwetsvoorstel opgenomen dat de jeugdautoriteit wordt gepositioneerd bij de NZa. Het werkveld van de NZa kan daartoe worden uitgebreid tot het terrein van jeugdhulp, kinderschermingsmaatregelen en jeugdclassering.

3.7 Wetsvoorstel deze zomer in consultatie

Op dit moment vinden er veelvuldig gesprekken plaats met gemeenten, aanbieders, professionals en cliëntvertegenwoordigers over de uitwerking van de voorstellen om de werking van het jeugdstelsel te verbeteren. Naar aanleiding van de gesprekken worden de wetteksten van het wetsvoorstel aangescherpt en verduidelijkt. Daarnaast worden uitvoeringsvraagstukken opgehaald en verkend. Het streven is om het wetsvoorstel nog deze zomer in consultatie te brengen.

Invoering van dit wetsvoorstel wordt mede voorbereid en ondersteund door het Ondersteuningsteam Zorg voor de Jeugd en andere ondersteuningsstructuren in het sociaal domein.¹⁵ De ministeries van WVS en JenV zijn actief betrokken door leenervaring op te halen in gesprekken met het veld, door te kijken bij regio's die nu al grotendeels werken als bedoeld in dit wetsvoorstel en regionale samenwerking met pilots te ondersteunen. Met als doel dat de nadere regels werkbaar en uitvoerbaar zijn en ondersteunend aan de uitvoeringspraktijk van gemeenten en aanbieders.

¹³ zo als geregeld in de Gemeentewet en in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)

¹⁴ zie <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2020/05/11/early-warning-system-jeugdhulp-eindrapportage>

¹⁵ PM

4. Vereenvoudiging en effectievere bescherming jeugd en gezin

Kenmerk

Voor eind 2020 willen we tot één toekomstscenario komen inclusief (organisatorische) consequenties en fasering en tijdspad van realisatie. In dit traject zullen de VNG en de ministeries van VWS en JenV als gezamenlijk opdrachtgever opereren. Onder leiding van een kwartiermaker zal een divers (afkomstig van VNG, VWS en JenV) samengesteld projectteam het scenario uitwerken. De betrokken organisaties werkzaam in de keten zullen hierbij intensief worden betrokken. Dat geldt ook voor de inzichten uit de lopende pilots vereenvoudiging jeugdbescherming, die in beeld worden gebracht in een evaluatieonderzoek uitgevoerd door het Athena instituut, dat einde zomer wordt verwacht. In aanvulling hierop is het ministerie van VWS gestart met het project 'Verbinding volwassen ggz en jeugddomein'. Hierin wordt onderzocht welke knelpunten zich voordoen in het bieden van integrale zorg aan kwetsbare gezinnen waarbij de psychische problematiek van ouders een belangrijke rol speelt in de ontwikkelingsbedreiging en onveiligheid van jeugdigen. Ook worden oplossingsrichtingen verkend, onder andere in de inhoudelijke samenwerking en in het zorgstelsel.

Regionale verbeteraanpak jeugdbescherming voor de korte termijn

Op basis van de door de Inspecties geconstateerde knelpunten in de uitvoering van de jeugdbescherming en gedane aanbevelingen hebben de accounthoudende gemeenten samen met de gecertificeerde instellingen (GI's) in mei de plannen van aanpak afgerond voor de verbetering van de uitvoering van de jeugdbescherming. In deze plannen hebben gemeenten en gecertificeerde instellingen diverse maatregelen opgenomen om tot een toereikende uitvoering van de jeugdbescherming en jeugdreclassering te komen conform de aanbevelingen van de inspecties. De gemeenten en de GI's gaan nu conform de plannen van aanpak aan de slag met de noodzakelijke verbeterstappen. In één regio (Zeeland) is het plan van aanpak nog niet volledig afgerond omdat partijen constateren dat een meer fundamentele aanpak noodzakelijk is om ook voor de lange termijn een goede uitvoering van de jeugdbescherming te realiseren. Hiervoor is een plan van aanpak opgesteld dat uiterlijk september/oktober tot een besluit moet leiden over de toekomstige inrichting van de jeugdbescherming en jeugdreclassering in Zeeland.

De inspecties voeren in 2020 een zogenaamd 'vervolgtoezicht' uit. De eerste stap van dit vervolg is dat de inspecties een beeld vormen of de door de GI en accounthoudende regio opgestelde verbeterplannen er op de korte termijn aan bijdragen dat kwetsbare kinderen met een jeugdbeschermingsmaatregel tijdig passende hulp krijgen. Deze stap wordt uitgevoerd in mei en juni van 2020. Na afronding van deze eerste stap, maken de inspecties een bericht openbaar waarin de voortgang en proces wordt geschetst van het vervolg toezicht.

Actieplan verbetering feitenonderzoek JB

Het Actieplan Verbetering Feitenonderzoek in de jeugdbeschermingsketen is precies twee jaar geleden aan u aangeboden. Daarna is in samenwerking met diverse partijen een veelheid aan activiteiten geïnitieerd waarvoor we graag verwijzen naar de VGR. Op 29 april 2020 bent u geïnformeerd over de verkenning die het NJI heeft uitgevoerd naar de heersende opvattingen over de aanscherping van de rechtsgronden voor kindbeschermingsmaatregelen. Daarnaast heeft een Tussenevaluatie van het Actieplan plaatsgevonden⁶. Uit deze evaluatie blijkt dat

verreweg de meeste acties zijn opgepakt of in voorbereiding zijn. Het was nog te vroeg om afspraken te doen over concrete effecten, omdat de implementatie en horging van de meeste acties gepland staat in 2020 en 2021. Geconstateerd is ook dat dat door organisaties eigenstandig al wordt gewerkt aan een verbetering van het feitenonderzoek. Door het Actieplan kunnen deze initiatieven beter worden geagendeerd, gebundeld en gedeeld. De tussenevaluatie geeft aanleiding tot aanscherping van het Actieplan. Zo gaan we onder meer aan de slag met het doorontwikkelen van een richtlijn voor feitenonderzoek. Bij de eindevaluatie (na 2021) zal worden onderzocht in hoeverre de opgaven uit het Actieplan zijn gerealiseerd.

Kenmerk

De Raad voor de Kinderbescherming

Zoals in de brief van 20 maart is aangegeven, heeft het terugdringen van de wachtlijsten prioriteit bij de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK). Er is inmiddels een programmadirectie gestart die zorgt voor kaders, sturing en ondersteuning van teams. De manier waarop de RvdK zich houdt op de veiligheid van kinderen die op de wachtlijst staan blijft wel een aandachtspunt. De inspecties hebben aangegeven hier in 2020 intensief op te blijven toezien. De RvdK neemt dit zeer serieus en werkt in samenwerking met het ministerie van JenV aan verbeteringen waarover uw Kamer in voornoemde brief is geïnformeerd. De versterkte samenwerking in de driehoek opdrachtnemer-opdrachtgever-eigenaar heeft ertoe geleid dat de inspecties het toezicht op verbetering van de interne sturing van de RvdK hebben afgesloten.

Het is daarnaast positief dat uit het verantwoordingsonderzoek 2019 van de Algemene Rekenkamer is gebleken dat de acute jeugdbescherming is gegarandeerd. Kinderen die in een acuut onveilige situatie verkeren worden vrijwel direct in veiligheid gebracht. De RvdK, kinderrechtshouders en gecertificeerde instellingen voor jeugdbescherming zijn gezamenlijk in staat om deze kinderen direct te helpen.

Mede als gevolg van corona is het niet haalbaar gebleken de beleidsdoorlichtingen van de Raad voor de Kinderbescherming (artikel 34.1) en jeugdbescherming (artikel 34.5) voor het zomerreces aan uw Kamer te doen toekomen. De beleidsdoorlichtingen zullen in het najaar gezamenlijk worden toegezonden.

PM cijfers jeugdbescherming

5. Financiën

Afspraken Rijk en gemeenten over financiële compensatie inzake meerkosten coronamaatregelen

Juist in deze tijd is het van belang dat kinderen, jongeren en ouders tijdig passende hulp ontvangen en snel en goed geholpen worden met hun problemen. Om ook tijdens en na afloop van de maatregelen tegen het coronavirus hulp en ondersteuning zo goed mogelijk door te laten lopen heeft het Rijk het volgende afgesproken met de VNG:

¹⁰ https://www.vond.nl/vond/zoeken/database/0009_wetplan-verbetering-feitenonderzoek-in-de-jeugdbeschermingsketen.aspx?ofTitle=ng6UhoovQ2MxgEjH8K44w_Eg28x7cIkVAMXEc_98edMmarBfMvved6005_YKZ7e56Y1yDmu0wledBVGjw7FXhOWlQgmKTJ_F7Z6WfWewu1&refId=JXDv6Mj3e09hKEuAI7V7inTtp_UlNq0H105y_80v07jaD8uq88_Yl0R32BNAW3nu0DwGw_uF8Zou38uuz2

- De financiering van jeugdhulpaanbieders wordt zoveel als mogelijk **doorgezet** tot op het niveau van voor de coronacrisis. Deze regeling geldt voor de periode van 1 maart tot 1 juli 2020. Kenmerk
- **Het Rijk compenseert gemeenten voor directe meerkosten** als gevolg van de coronacrisis. Een nadere uitwerking van de afspraken over de compensatie van meerkosten is op 3 juni gepubliceerd.¹⁷ In deze uitwerking wordt nader geduid wat onder meerkosten wordt verstaan en wordt, om dubbele compensatie te voorkomen, de samenhang van de verschillende regelingen benadrukt. Deze uitwerking geldt voor de periode van 1 maart tot in ieder geval 1 juli. Meerkosten zullen zich ook na deze datum voordoen. Of en in hoeverre afspraken zich wijzigen, is onderwerp voor nader overleg en besluitvorming. Rijk en gemeenten zijn in gesprek over de compensatiemogelijkheden van de extra uitgaven over het geheel van 2020 voor zover die gerelateerd kunnen worden aan een evident uitstel van noodzakelijke zorg. De meerkosten door de coronamaatregelen en laten zich op gemeentelijk niveau reeds duidelijk voelen. Het Rijk heeft daarom besloten om - vooruitlopend op het volledig in beeld brengen van de financiële gevolgen - een voorschot van € 144 miljoen uit te keren aan gemeenten voor de meerkosten en r inhaalzorg. Het Rijk en de VNG werken op basis van een toenemend inzicht toe naar een verdere afhandeling van de financiële gevolgen van de coronamaatregelen.

Onderzoek structureel benodigd budget

Gemeenten kampen met financiële druk. Om deze te verlichten heeft het kabinet vorig jaar extra middelen uitgetrokken voor de uitvoering van de Jeugdwet: € 420 miljoen in 2019, € 300 miljoen in 2020 en € 300 miljoen in 2021. Het kabinet heeft met gemeenten een onderzoek afgesproken naar de noodzaak van structureel extra middelen voor jeugdzorg (vanaf 2022) bij een doelmatige en doeltreffende uitvoering van de Jeugdwet. Dat onderzoek vindt dit jaar plaats. Inmiddels zijn de offertes beoordeeld en heeft onderzoeksbureau AEF de opdracht dit onderzoek uit te voeren. De onderzoeksopzet is te vinden in bijgevoegd plan van aanpak. Vorig jaar hebben wij uw Kamer geïnformeerd over de hoofdvragen van dit onderzoek:

- Hoeveel budget hebben gemeenten structureel nodig voor een doelmatige en doeltreffende uitvoering van de huidige Jeugdwet, binnen de context van de transitiedoelen van de Jeugdwet?
- Welke (budgettaire) maatregelen kunnen worden genomen om te bereiken dat gemeenten de Jeugdwet doelmatig en doeltreffend uitvoeren?
- Gegeven de uitkomst van vraag 1), zijn er structureel extra middelen nodig ten opzichte van het huidige budget, en zo ja in welke mate, gegeven een doelmatige en doeltreffende uitvoering van de Jeugdwet?
- Welke aanpassingen in de Jeugdwet/jeugdstelsel kunnen bijdragen aan een beperking van de uitgaven vanuit de Jeugdwet?

AMvB reëel tarief

In onze 20 maart jl. bent u geïnformeerd dat we in de Jeugdwet een artikel willen opnemen op grond waarvan we bij algemene maatregel van bestuur (AMvB) regels kunnen stellen ten aanzien van reële tarieven die gemeenten met aanbieders afspreken. De grondslag voor deze AMvB is onderdeel van het wetsvoorstel 'Maatschappelijk verantwoord inkopen Jeugdwet en Wmo 2015'. Dit wetsvoorstel is recent in internetconsultatie geweest en het streven is om dit

¹⁷ <https://vng.nl/nieuws/uitwerking-afspraken-over-meerkosten-in-wmo-en-jeugd>

wetsvoorstel dit najaar aan uw Kamer toe te zenden. De daarop gebaseerde AMVB zal op dat moment bij u in voorhang worden gebracht. Kenmerk

6. Uitvoering van moties en toezeggingen

- *Motie Peters inzake afbakening jeugdhulpplicht*¹⁸
Op verzoek van de VNG heeft een expertiseteam zich gebogen over de reikwijdte van de jeugdhulpplicht. Het expertiseteam is van mening dat de Jeugdwet gemeenten voldoende mogelijkheden biedt om de jeugdzorg goed te sturen of in te richten en dat wettelijke begrenzing van de jeugdhulpplicht niet zinvol is. De sleutel ligt veeleer bij transformatie. Het expertiseteam adviseert gemeenten de komende jaren hiertoe met een ontwikkelagenda aan de slag te gaan. Naar aanleiding van het advies gaat de VNG concrete handreikingen bieden aan gemeenten over invulling van de jeugdhulpplicht om zo meer grip te krijgen op de ontwikkeling van de jeugdhulp. ¹⁹ In onze brief van 20 maart jl. is u gemeld dat verschillende gemeenten aangeven, successen te boeken in de transformatie van het jeugdstelsel. De ervaringen van deze gemeenten worden betrokken bij het onderzoek naar de structureel benodigde financiële middelen. In aanvulling hierop wat nader onderzoek uitgezet ter duiding van het kennelijke succes van deze gemeenten. Verder zal ik, aanvullend op het ondersteuningsaanbod van de VNG, het komend najaar een tweede ronde van het bestuurlijk leernetwerk voor wethouders jeugd starten. Ditmaal gericht op versterken van de toegang en de inzet van preventie. Ten aanzien van de afstemming van de Jeugdwet met aanpalende zorgwetten lopen er diverse initiatieven. Ook in het onderzoek naar het structureel benodigde budget is dit thema aan de orde.
- *Motie Van der Staaij c.s. over het benutten van initiatieven om eigen kracht van jeugdigen en ouders te versterken*²⁰
Bij brief van PM is aangegeven hoe we uitvoering geven aan deze motie. Via de voortgangsrapportages Zorg voor de Jeugd informeren wij u over de verdere ontwikkelingen.
- *Motie Wirsdörfer inzake beperken regionale verantwoordingselen*²¹
Hiertoe is een verkenning naar taakgericht werken in de Jeugdwet en Wmo²² uitgevoerd. De verkenning beschrijft de huidige stand van zaken rond taakgericht werken en geeft gemeenten en regio's handvatten om dit (beter) in te richten.
- *Motie Wirsdörfer inzake verkleining wettelijke verjaringstermijn tussen jeugdhulp en facturatie*²³
Voor gemeentelijk budgetbeheer is het van belang dat rekeningen van aanbieders snel afgehandeld worden. Gemeenten en jeugdhulpaanbieders kunnen afspraken maken om deze termijn gezamenlijk vast te stellen op bijvoorbeeld drie maanden na einde hulp. Daarnaast kunnen gemeenten via hun inkoop hierop sturen. Het burgerlijk wetboek hanteert een verjaringstermijn van facturatie van 5 jaar. Het ligt niet in de rede deze

¹⁸ PM

¹⁹ Zie reactie VNG op rapport expertiseteam reikwijdte jeugdhulpplicht van 25 mei 2020.

²⁰ Kamerstukken II 2019-2020 35 300, nr. 115

²¹ Kamerstukken II 2019-2020 35 300, nr. 99

²² <https://informatieover-ds.nl/onderzoek/artikel/verkenning-taakgericht-werken-jeugdwet-en-wmo>

²³ Kamerstukken II 2019-2020 35 215, nr. 9

termijn in het burgerlijk wetboek aan te passen, aangezien deze een bredere reikwijdte heeft dan facturaties in de jeugdzorg. Kenmerk

- *Motie Bergkamp inzake aansluiting praktijkondersteuners op SectorplanPlus*²⁴
SectorplanPlus is een meerjarige subsidie van VWS voor werkgevers in Zorg en Welzijn om een extra impuls te geven aan opleidingsprojecten die zijn gericht op nieuwe instroom, met ontslag bedeelde werknemers, opscholing binnen de organisatie via kwalificerende scholing of opleidingen tot praktijkbegeleiders. Van 2 tot en met 20 december 2019 hebben de regionale werkgeversorganisaties de mogelijkheid geboden tot het indienen van opleidingsprojecten in het kader van SectorplanPlus (tijdvak 4). In totaal heeft VWS € 130 miljoen euro voor dit tijdvak beschikbaar. Aanvraag stond open voor werkgevers actief in de sector Zorg- en Welzijn, waaronder werkgevers werkzaam in de jeugdzorg inclusief POH-GGZ voor jeugdigen. Om invulling te geven aan deze motie zijn brancheverenigingen – waaronder de LHV, GGZ Nederland en JZNL – gevraagd om werkgevers in de jeugdzorg extra te wijzen op de mogelijkheid om subsidie aan te vragen voor tijdvak vier. Aanvullend hierop is RegioPlus gevraagd om in de communicatie nadrukkelijk aandacht te schenken aan de mogelijkheden voor de jeugdsector. Het is van groot belang dat voldoende inhoudelijke jeugd-ggz expertise in de toegang beschikbaar is, zodat kinderen tijdig passende hulp krijgen. Daarom is het ministerie van VWS met gemeenten, de Landelijke Huisartsen Vereniging en Zorgverzekeraars Nederland in gesprek hoe we de POH-GGZ voor jeugdigen verder kunnen versterken.
- *Motie Raemakers en Hijink inzake informatieveiligheid jeugdzorginstellingen*²⁵
In navolging van de motie zijn bij twee Jeugdhulp- (JH) en vier jeugdbeschermings- en jeugdreclasserings- (JB/JR) organisaties zogenoemde penetratietesten uitgevoerd. Hierbij zijn zwakheden gedetecteerd met risico's voor de beschikbaarheid en vertrouwelijkheid van data en informatie in de jeugdzorg. Leerpunten wijzen op suboptimale inrichting van informatiebeveiligingsprocessen en onvoldoende kennis van specifieke ICT beveiligingsrisico's. Parallel hieraan heeft de IGJ een brede scan van het veld en thematisch onderzoek uitgevoerd waarvan de resultaten zijn gebundeld in de factsheet "Extra aandacht nodig voor ICT in de jeugdzorg". Aandachtspunten zijn: het ontbreken van informatiebestandaarden; onvoldoende aanwezigheid van kennis en zicht op de risico's van ICT en informatieveiligheid; en onvoldoende beeld van de doeltreffendheid van beleid omtrent sociale media. De IGJ roept de sector en de brancheorganisaties op om de basis op orde te krijgen en de NEN7510 en/of ISO27001 normen voor informatiebeveiliging in de zorg onder de aandacht te brengen. Om de sector verder te ondersteunen bij het oplossen van de geconstateerde problemen en de weerbaarheid op dit gebied te vergroten wordt een handreiking ontwikkeld die naar verwachting begin november 2020 gereed zal zijn voor verspreiding naar jeugdzorgaanbieders. De focus hierin zal liggen op het aanbieden van kennis en hulpmiddelen voor de geleerde lessen van de al onderzochte instellingen en de implementatie van de eerdergenoemde normen.
- *Motie Westerveld/Renkema inzake jongeren die de jeugdzorg verlaten en 18 worden niet op straat belanden*²⁶

²⁴ Kamerstukken II 2019-2020 35 300, nr. 113

²⁵ Kamerstuk 31 839, nr. 640

²⁶ Kamerstukken II 2019-2020 29 325 nr. 111

Het Programma Zorg voor de Jeugd bevat een aparte actielijn voor de overgang van 18 min naar 18 plus. Sinds 2018 zijn tal van acties in gang gezet en wordt er via het Landelijk Netwerk 16-27 fors ingezet op een zachte overgang voor deze jongeren. In de voortgangsrapportage bij deze brief is te lezen wat er het afgelopen half jaar is gedaan, waaronder de aandacht voor het toekomstgericht werken. Hier wordt met de jongere gekeken wat er nodig is als hij of zij 18 wordt en op eigen benen komt te staan. Er is dan niet alleen aandacht voor de zorgkant maar er wordt ook gekeken naar school, werk, een coach, een woning en eventueel schulden. Het kan ook zijn dat het voor de jongere beter is nog even in de jeugdhulp te blijven. Dit kan door verlengde jeugdhulp en daarnaast is de leeftijd voor jongeren in pleegzorg opgehoogd naar 21 en is er ook structureel €11 miljoen beschikbaar gesteld om jongeren langer in een gezinshuis te laten wonen. Tot slot is een uitgebreide website beschikbaar voor alle kennis rondom dit thema: www.16-27.nl.

Kenmerk

- **Harmonisatie Jeugdwet en Wkkgz**
In de voortgangsbrief van 5 november 2019²⁷ is uw Kamer toegezegd dat er in het voorjaar van 2019 een concept wetsvoorstel over het aansluiten van de Jeugdwet met de Wet kwaliteit klachten en geschillen zorg (Wkkgz) zou worden besproken met veldpartijen. Deze planning is aangepast vanwege de lopende evaluatie van de Wkkgz. De uitkomsten van de evaluatie van de Wkkgz willen wij graag meenemen ter lering bij de aansluiting van de Jeugdwet bij de Wkkgz. Inmiddels is er een onderzoek naar de implementatie van een geschillencommissie en schadevergoedingscomponent voor de Jeugdwet in conceptfase en zijn diverse veldpartijen gesproken. Dit onderzoek en de evaluatie van de Wkkgz zullen ter input dienen voor een wetsvoorstel.
- **In gesprek met voogdijkinderen**
In het WGO Jeugd van 17 november 2019 heeft de Minister voor Rechtsbescherming toegezegd in gesprek te gaan met voogdijkinderen. Aanleiding hiervoor waren de aanbevelingen van de Kinderombudsman en de Commissie de Winter in het kader van de betrokkenheid bij beslissingen die hen aangaan. De gesprekken hebben plaatsgevonden en hebben waardevolle input opgeleverd. Jongeren hebben aangegeven dat het goed zou zijn als zij een conflict over een beslissing aan een onafhankelijke partij zouden kunnen voorleggen. In de eindevaluatie van de herziene kinderschermingswetgeving (die begin 2021 zal starten) wordt meegenomen in hoeverre het mogelijk en wenselijk is om de geschillenregeling ook open te stellen voor kinderen die onder voogdij staan.
- **Nadere onderzoeken effectenmonitor JeugdzorgPlus**
Sinds 2010 wordt de effectiviteit van JeugdzorgPlus onderzocht via een effectenmonitor. De monitor dient voornamelijk om verschillen tussen instellingen te verklaren. De begeleiding en openbaarmaking van de resultaten wordt verzorgd door ZonMw²⁸. Uit een aantal recente onderzoeken²⁹ blijkt dat:
  - o Jongeren met delictgedrag worden regelmatig na preventieve hechtenis in JeugdzorgPlus geplaatst waarbij behandeling in JeugdzorgPlus onderdeel is van het schorsingsplan. Afwegingen worden per casus individueel gemaakt

²⁷ Kamerstukken II 2018-2019 34 880-52

²⁸ <https://www.zonmw.nl/nl/onderzoek-resultaten/jeugd/programmas/programma-detail/zoegdudinale-effectenmonitor-jeugdscopus/27>

²⁹ Het gebrek aan vervuldheid jeugdzorg na jeugdzorgplus (Hospers & Van der Zwaan), "Leren van herhaald beroep" (SJC), "Jongeren met strafbare feiten in jeugdzorgplus" (Presticon), "Regionale verschillen in het gebruik van jeugdzorgplus" (DSF) en "Hoe gaat het nu met jongeren uit jeugdzorgplus?" (Trimbos).

- en hangen veelal af van: risico's, hulpverleningsgeschiedenis, behandel mogelijkheden en motivatie van de jongeren. Kenmerk
- o Veel jongeren in JeugdzorgPlus hebben te maken met moeilijk te beïnvloeden problematiek. Vaak gaat er een ingrijpende gebeurtenis vooraf aan hun plaatsing. Het is moeilijk om tijdens JeugdzorgPlus resultaten te bereiken en bijna alle jongeren hadden ook al hulpverlening voor hun 12de.
  - o Regionale verschillen in gebruik van JeugdzorgPlus worden door diverse factoren bepaald, waaronder de samenwerking in de (regionale) keten, de visie van gemeenten en instellingen en de beschikbaarheid van hulpverleningsaanbod.
  - o Jongeren die een tijdje uit JeugdzorgPlus zijn vinden zelf vaak dat het goed met hen gaat, maar toch hebben veel jongvolwassenen nog problemen. De jongeren geven aan dat individuele begeleiders en mentoren vaak voor positieve ontwikkelingen hebben gezorgd. Negatief zijn zij over het systeem van straffen en belonen, ze hebben vaak individuele therapie en behandeling gemist en ze vinden dat JeugdzorgPlus hen te weinig heeft voorbereid op het 'gewone' leven: hulp bij school, werk, financiën en sociale netwerk.
- De monitor loopt tot eind 2020 en momenteel wordt bezien of dit instrument voortgezet wordt of niet. Wij zullen uw Kamer hierover informeren via de reguliere voortgangsbrieven Jeugd.
- *Uitval pleegouders*
Tijdens het WGO Jeugd van 17 november 2019 is toegezegd om u nader te informeren over de uitval van pleegouders. Het Nederlands Jeugdinstituut (NJI), Jeugdzorg Nederland en de Nederlandse Vereniging voor Pleegezinnen (NVP) hebben onderzoek gedaan naar de redenen waarom pleegouders stoppen³⁰. Uit het onderzoek blijkt dat ongeveer de helft van de pleegouders die stoppen dit doen uit omstandigheden zoals leeftijd of volwassenheid pleegkind, verhuizingen, ziekte of een verhuizing van het pleegkind. De andere helft van de pleegouders die stoppen doen dit wegens ongewenste omstandigheden zoals een grote druk op het gezin, moeite met de omgang met de ouders van het pleegkind of problemen met het zorgsysteem. Het onderzoek toont het belang aan van goede zorg en nazorg en geeft pleegzorgaanbieders verschillende aanbevelingen zoals het aanbieden van afrondingsgesprekken bij beëindiging van het pleegcontract. De lessen uit het onderzoek worden betrokken bij de uitvoering van het actieplan pleegzorg en in het lopende actieonderzoek breakdown waarin pleegzorgaanbieders nagaan wat in de praktijk werkt bij het verminderen van vroegtijdige beëindiging en de uitval van pleegouders.
  - *Subsidieregeling EVC Jeugd- en gezinsprofessional*
Stichting Kwaliteitsregister Jeugd heeft op 1 januari 2018 de nieuwe kamer jeugd- en gezinsprofessionals geopend voor professionals die werkzaam zijn in een hbo- functie in het jeugddomein. Professionals die niet op minimaal hbo-niveau zijn geschoold, maar wel werkzaamheden verrichten in een hbo-functie konden in het eerste kwartaal van 2018 een aanvraag tot registratie indienen voor de kamer-jeugd- en gezinsprofessionals. Deze jeugd- en gezinsprofessionals moeten op het moment van hun eerste herregistratie (het eerste kwartaal van 2023) wel kunnen aantonen dat zij over een passend diploma op hbo-niveau beschikken of dit niveau aantonen met een

³⁰ <https://www.nji.nl/nl/Download-NIJ/Publicatie-NIJ/Waarom-stoppen-pleegouders-Onderzoeksrapport.pdf>

- o Er vaak meerdere aanleidingen zijn voor jeugdhulp en dat de primaire aanleiding moeilijk is te onderscheiden. Kenmerk
  - o Er zijn nog geen specifieke interventies zijn die een effect hebben op slachtoffers van seksueel geweld. Deze jongeren krijgen een behandeling in het bredere kader van ernstige problemen.
  - o De aanleidingen tot jeugdhulp worden veelal pas tijdens de behandeling duidelijk en zijn aan verandering onderhevig door externe factoren.
  - o Uit een steekproef onder instellingen blijkt dat seksueel misbruik als aanleiding voor jeugdhulp beperkt lijkt voor te komen. Door de beperkte aantallen is het lastig voor gemeenten om via beleid hierop te sturen.
  - o De onderzoekers dragen verschillende alternatieve mogelijkheden aan om inzicht te krijgen in het voorkomen van seksueel misbruik, onder meer door het combineren van data en het gericht zoeken, het verbeteren van de monitor Veilig Thuis en door het beter registreren van seksueel misbruik in dossiers.
- *Nadere onderzoeken Beleidsinformatie Jeugd (bijgevoegd)*
 Naar aanleiding van de haljaarcijfers 2019 zijn drie nadere onderzoeken verricht, naar 1) de afbakening van de jeugdhulpplicht, 2) langere trajectduur en 3) de invloed van toenemend hoofd- en onderaannemerschap op de registratie van beleidsinformatie. Deze onderzoeken treft u als bijlagen bij deze brief. De belangrijkste resultaten zijn
- o Het is moeilijk om objectief onderscheid te maken tussen preventie en ambulante jeugdhulp. Een eerder ontwikkelde leidraad²³ hiervoor biedt niet altijd uitkomst. De aanbeveling aan gemeenten is om over de reikwijdte van de jeugdhulpplicht in gesprek te gaan met ouders, burgers en de gemeenteraad.
  - o De gemiddelde trajectduur is gestegen. Er bestaan echter grote verschillen tussen regio's.
  - o Hoofd- en onderaannemerschap heeft geen invloed op registratie op cliëntniveau. Mogelijk is er wel vaker sprake van onder- of overrapportage op trajectniveau.

Tot slot**PM: afsluitende boodschap**

De minister van Volksgezondheid   De minister voor Rechtsbescherming
 Welzijn en Sport,

²³ <https://www.nederlandsejeugdinstuur.nl/nl/download/Nij/beleidsinformatie-stelsel/ter-pleging-jeugd-meetbare-preventie.pdf>

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

CONCEPT

Datum
Retreft: Voortgangsbrief Jeugd

Bezoekadres
Parascoopplein 5
2511 VX Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk

Uw brief

Bijlage(n)

Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.

Geachte voorzitter,

Ter voorbereiding op het Algemeen Overleg Jeugd van 23 juni a.s. informeren wij u met deze brief over de voortgang van de acties om de zorg voor jeugd¹ te verbeteren. De vierde voortgangsrapportage van het programma Zorg voor de Jeugd – opgesteld door de stuurgroep bestaande uit vertegenwoordigers van Rijk, gemeenten, aanbieders, professionals en cliënten - ontvangt u bijgevoegd. De rapportage laat zien dat de jeugdzorg, stap voor stap verbetert.

De getroffen coronamaatregelen hebben veel impact op het 'normale' leven van kinderen, jongeren en ouders. De afgelopen maanden hebben betrokken partijen - (pleeg)ouders, professionals, aanbieders, scholen, kinderopvang, gemeenten en Rijk – zich enorm ingespannen om de gevolgen van het coronavirus voor de jeugd zo goed mogelijk op te vangen. Gelukkig bieden de versoepelingsmaatregelen vanaf 11 mei jl. meer ruimte om het normale leven weer op te pakken. Het kabinet wil in de overgangsfase de creativiteit en de initiatieven van kinderen en jongeren graag benutten. Bijzondere aandacht is nodig voor de effecten van COVID-19 op kwetsbare groepen.

Bij brief *Perspectief voor de Jeugd*² van 20 maart 2020 hebben wij uw Kamer geïnformeerd over onze voorstellen om de organisatie van jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdclassering te verbeteren.² Met onze voorstellen willen wij de kwaliteit en continuïteit van de zorg aan kinderen met complexe problemen en specialistische- en levensbrede vraagstukken beter borgen. Hiertoe is nodig:

- a) Meer ruimte voor het collectief van gemeenten om regionaal te kunnen sturen op de ontwikkeling van het jeugdhulplandschap (de transformatie).
- b) Verhogen van de kwaliteit en continuïteit van het aanbod door het stellen van (nadere) eisen aan intern toezicht, transparante bedrijfsvoering en openbare jaarverantwoording.
- c) Versterken van het inzicht in en het toezicht op de zorg voor jeugd door de Jeugdautoriteiten meer mogelijkheid om in te kunnen grijpen als zorgcontinuïteit in geding komt.

¹ Onder zorg voor jeugd wordt verstaan: jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdclassering.
² Perspectief voor de Jeugd, 20 maart 2020, TK 31 836, nr. 723

- d) De jeugdbescherming vereenvoudigen om kinderen en gezinnen eerder en beter te helpen. Kenmerk

Door onze voorstellen ontstaat meer rust en stabiliteit in het jeugdhulpplandschap en zullen onnodige uitvoeringslasten afnemen. Ter voorbereiding op het AO van 23 juni informeren wij u met deze brief over de stand van zaken.

Hoofdpunten van deze brief:

- De sociale impact van het coronavirus is groot. Alle betrokken partijen in de jeugdsector spannen zich enorm in om het normale leven van kinderen, jongeren en gezinnen in tijden van corona te hervatten. We willen daarbij de creativiteit en initiatieven van jongeren zo goed mogelijk benutten (par. 1).
- Met het programma Zorg voor de Jeugd wordt stap voor stap voortgang geboekt. De meest recente cijfers van het CBS (jaarcijfers 2019) laten een stijging van het jeugdhulpgebruik zien (par. 2).
- We geven u de stand van zaken van de voorstellen in onze brief van 20 maart 2020 rond versterken regionale samenwerking, toegang tot jeugdhulp, goed bestuur van aanbieders en toezicht door de Jeugdautoriteit. Deze zomer gaat het wetsvoorstel in consultatie (par. 3).
- Voor eind 2020 willen we tot een toekomstscenario vereenvoudiging jeugdbescherming komen inclusief (organisatorische) consequenties en fasering en tijdpad van realisatie. We informeren u over de stand van de verbeteraanpak op korte termijn (par. 4).
- Gemeenten ontvangen van het Rijk een voorschot van € 144 miljoen ter compensatie van de extra kosten van zorg vanuit het sociaal domein tijdens de coronamaatregelen. Het toegezegde onderzoek naar het structureel benodigde budget voor jeugdzorg is dit voorjaar van start gegaan (par. 5).
- We informeren u over de uitvoering van moties en toezeggingen en een aantal (nadere) onderzoeken (par. 6).

1. Gevolgen COVID-19 voor jeugd, jeugdhulp en jeugdbescherming

Algemeen

De getroffen maatregelen om COVID-19 te beteugelen hadden en hebben grote impact op het 'normale' leven van kinderen, jongeren en ouders. Kinderen en jongeren hebben lange tijd niet naar school kunnen gaan, konden niet afspreken met vrienden en vriendinnen, werden beperkt in hun mogelijkheid om te sporten en bewegen en zagen in veel gevallen inkomsten uit hun bijbaan teruglopen of zelf volledig verdwijnen. Voor veel ouders, en zeker alleenstaande ouders, was het een uitdaging hun kinderen thuis op te vangen en te begeleiden met hun huiswerk in combinatie met thuiswerken.

De Zorg voor de Jeugd stuurgroep partners hebben, samen met kennisinstellingen en andere partijen in het jeugddomein, de afgelopen periode intensief samengewerkt om oplossingen te vinden en de continuïteit van hulp, zorg, ondersteuning en begeleiding aan gezinnen zo goed mogelijk te borgen en de schade te beperken. De website van het NJI (www.nji.nl/coronavirus) is door de partijen gezamenlijk ingericht als de centrale pagina die jeugdigen, ouders en professionals voorziet van heldere, betrouwbare en eenduidige informatie over het omgaan met de gevolgen van het coronavirus. Ook is er een gezamenlijke visie opgesteld over hoe kinderen zich zo gezond, veilig en kansrijk mogelijk blijven ontwikkelen in een 1,5 meter samenleving en hun opvoeders daarbij gesteund worden. Iedereen die

betrokken is bij de ontwikkeling en begeleiding van kinderen (zowel in domein van zorg, kinderopvang, onderwijs) is opgeroepen vanuit deze visie te handelen. In samenspraak met vertegenwoordigende organisaties voor mensen met een beperking, is een COVID-19 strategie ontwikkeld voor mensen met een beperking of chronische ziekte. Kenmerk

Kort na de invoering van de maatregelen zijn afspraken gemaakt met gemeenten en scholen dat er begeleiding en opvang is voor alle kinderen in een kwetsbare positie. Leraren krijgen via de nieuwe website www.weeraanwezigopschool.nl/ handvatten om de aanwezigheid van leerlingen te stimuleren. Het kabinet heeft kinderen en jongeren, met inachtneming van de nodige voorzorgsmaatregelen, de mogelijkheid gegeven om buiten te bewegen en te sporten. Samen met de opening van de basisscholen en kinderopvang vanaf 11 mei jl. heeft dit kinderen, jongeren en ouders de nodige 'lucht' gegeven. Verder zijn er met gemeenten afspraken gemaakt over de financiering van de zorg (zie paragraaf 5).

Benutten van creativiteit en initiatieven van kinderen en jongeren

Overal in het land zien we dat gemeenten, maatschappelijke organisaties en mensen zelf initiatief nemen en projecten opstarten om gezinnen zo goed mogelijk te ondersteunen in deze tijd, zoals bijvoorbeeld het maatjes onderwijs in Den Haag waarbij maatjes ondersteunende studiebegeleiding bieden aan leerlingen in het voortgezet onderwijs, of de vele maatschappelijke initiatieven die zich richten op het ondersteunen van gezinnen door bijvoorbeeld boodschappen te doen of kinderen tijdelijk op te vangen. Het kabinet vindt het belangrijk om bij de route naar herstel de creativiteit en de initiatieven van kinderen en jongeren te benutten. De Minister-President heeft kinderen en jongeren op 19 mei jl. uitgedaagd om actief mee te denken. Op deze oproep zijn veel positieve reacties gekomen. Kinderen en jongeren zijn inmiddels op alle niveaus - op school, in de wijk, in de gemeente en op nationaal niveau (Nationale Jeugdraad) - betrokken.

Sociale impact kwetsbare groepen

Voor kinderen en gezinnen die het ook voor de coronacrisis al moeilijk hadden is de druk hoog, zoals het advies van de Tijdelijk Werkgroep Sociale Impact van het coronavirus laat zien.⁷ Deze werkgroep belicht vanuit lokale kennis en ervaringsdeskundigheid en wetenschappelijke inzichten drie inzichten die van belang zijn bij de verdere besluitvorming over de route naar herstel:

- 1) De ontferming over bestaande en nieuwe kwetsbare groepen;
- 2) Het versterken van de samenwerking tussen overheden en lokale coalities;
- 3) Het geven van regie over eigen leven aan alle burgers en met name aan jongeren.

Het kabinet komt nog voor de zomer met een concrete aanpak in samenwerking met gemeenten.

Opvoeden en omgaan met spanningen in gezinnen

Het Nederlands Jeugdinstituut heeft praktische tips gedeeld over opvoeden, vrijetijdsactiviteiten met kinderen en het omgaan met spanningen binnen een gezin in tijden van corona⁸. Er is een nieuwe campagne gestart tegen huiselijk geweld en op de website 1kdoelstegenhuiselijkgeweld.nl zijn concrete tips en

⁷ <https://www.amsterdam.nl/bestuur-organisatie/college/surgameester/persberichten/coronacrisis-leidt-sociale-problemen/>

⁸ <https://www.nji.nl/coronavirus/Ouders/Daagelijks-leven/Wat-als-spanningen-thuis-oplossen-door-coronavirus-ouders>

adviezen aangeboden. Het codewoord 'masker 19' is ingevoerd waarmee slachtoffers van huiselijk geweld bij apotheken melding kunnen doen. Ook is op verschillende plekken in het land de online bereikbaarheid van Veilig Thuis verbeterd door een chatfunctie in te voeren, aangezien slachtoffers van huiselijk geweld niet altijd in staat zijn om zelf te bellen naar Veilig Thuis.

Kenmerk

Gevolgen voor jeugdhulp

Kinderen, jongeren en (pleeg)ouders hebben te maken gehad met aanpassingen van bezoekregelingen en professionals moeten anders te werk gaan om hun eigen gezondheid en die van kinderen en jongeren te beschermen. Kinderen, jongeren, (pleeg)ouders, professionals, instellingen en gemeenten hebben samen met kennisinstellingen en andere partijen in het jeugddomein, intensief samengewerkt om oplossingen te vinden voor de problemen waar ze op stuiten en de continuïteit van hulp, zorg, ondersteuning en begeleiding aan gezinnen zo goed mogelijk te borgen. Om besmettingen te voorkomen zijn bezoekregelingen aangepast en zijn protocollen ontwikkeld zodat jeugdprofessionals veilig kunnen werken en kinderen/cliënten veilig de benodigde zorg kunnen krijgen. De tweede corona-quickscan van de Jeugdautoriteit³ laat zien dat eind mei 2020 de meeste aanbieders beter om weten te gaan met de coronamaatregelen dan direct na de uitbraak in maart. Toen was de financiële regeling tussen Rijk en VNG over continuïteit van zorg, die recent is verlengd tot 1 juli (zie paragraaf 4 van deze brief), bij de meeste aanbieders nog niet bekend. Bovendien zaten instellingen toen nog midden in de omslag naar de nieuwe werkwijze in verband met corona. Tegelijkertijd zijn er ook nu nog zorgen en knelpunten. De Jeugdautoriteit neemt contact op met instellingen waarbij de financiële risico's relatief hoog zijn om te kijken of er enigerlei vorm van ondersteuning nodig is.

Gevolgen voor jeugdbescherming

De professionals die uitvoering geven aan de jeugdbescherming spannen zich enorm in om onder de huidige omstandigheden problemen te signaleren en beschikbaar te zijn voor gezinnen in een kwetsbare positie. Door hun flexibiliteit en creativiteit slagen zij er goed in zicht te houden op de veiligheid van jeugdigen. De instroom is bij zowel de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) als de Gecertificeerde Instellingen (GI's) redelijk stabiel gebleven ten opzichte van de periode voor de intelligente lockdown. Bij de GI's was alleen in de eerste weken van de lockdown een daling zichtbaar in de instroom, maar deze is weer bijgetrokken. Aanvankelijk vond alleen in crisissituaties, bijvoorbeeld een uithuisplaatsing, face to face contact plaats met gezinnen. Maar met de versoepeling van de maatregelen bewegen GI en RvdK zich in de uitvoering steeds meer richting het nieuwe normaal. Dat betekent dat jeugdwerkers weer meer op huisbezoek gaan bij gezinnen en er meer ruimte komt voor het nakomen van omgangsregelingen. Hierbij wordt het afwegingskader face to face contact van het NJI gehanteerd.

2. Vierde Voortgangsrapportage Programma Zorg voor de Jeugd

Het Programma Zorg voor de Jeugd is nu halverwege haar looptijd. De afgelopen zes maanden hebben alle betrokken partijen hard gewerkt aan de implementatie van de acties. Er zijn concrete resultaten gerealiseerd op de ondersteuning aan (wijk)teams, terugdringen van vermijdbare administratieve lasten, de

³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/06/03/tweede-corona-quickscan-jeugdhulpaanbieders>

mogelijkheden om als jongere langer in een gezinshuis te verblijven en het leren van complexe casuïstiek. Zo is er om nog beter te leren van casuïstiek door het Ondersteuningsteam Zorg voor de Jeugd (OZJ) een jaarrapportage op te pakken en leren van complexe casuïstiek opgesteld.⁶ Een ander voorbeeld is de landelijke schrapweek die van 10 t/m 14 februari 2020 heeft plaatsgevonden en heeft opgeleverd dat partijen in de jeugd- en opvoedhulp een onderhandelaarsakkoord hebben om te stoppen met vernijdbaar tijdschrijven. Voor een overzicht van de acties en bijbehorende resultaten verwijzen wij u graag naar de bijgevoegde voortgangsrapportage.

Kenmerk

De praktijk voor kinderen, jongeren, (pleeg)ouders, professionals, jeugdhulpaanbieders en gemeenten verbetert stapje voor stapje, maar er is nog veel werk te verrichten. In de bijgevoegde rapportage leest u welke acties de komende tijd vanuit het programma Zorg voor de Jeugd worden ingezet om hier verandering in aan te brengen. Ook in de tweede helft van de uitvoering van het programma blijven we inzetten op het verbeteren van de praktijk. De acties van het programma Zorg voor de Jeugd dragen mede bij aan de opvolging van de aanbevelingen van de commissie de Winter.

COVID-19 heeft ook impact op de uitvoering van het programma. De betrokken partijen hebben hun focus moeten verschuiven van hun reguliere werk naar de impact van de coronamaatregelen. Sommige bijeenkomsten in het kader van het programma zijn niet doorgegaan en de betrokken partijen hebben veel tijd gestoken in het omgaan met de gevolgen van de coronamaatregelen. We zien echter bij alle partijen een grote bereidheid om ook in deze periode door te gaan met het uitvoeren van het programma en de jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering merkbaar en meetbaar beter te maken. In de komende maanden zullen wij beter zicht krijgen op de gevolgen van corona voor het programma.

Voorlopige cijfers jeugdhulpgebruik 2019

Bij deze brief treft u tevens de voorlopige CBS cijfers⁷ over het jeugdhulpgebruik van 2019 aan. Het volgende valt op uit deze cijfers:

- Meer jongeren ontvangen jeugdhulp: In 2019 kregen bijna 424 duizend jongeren jeugdhulp in natura. In dezelfde periode van 2018 waren dit er bijna 411 duizend, een stijging van 3,2%.
- Vooral jeugdhulp zonder verblijf stijgt (+3,3%): Bijna 405 duizend kinderen ontvangen een vorm van jeugdhulp zonder verblijf. Hierbij is jeugdhulp op locatie van de aanbieder de meest voorkomende vorm van jeugdhulp. Verder is de daling van de hulp geleverd door wijk- en buurtteam met 3,5% opvallend.
- Jeugdhulp met verblijf neemt licht toe, grote variatie in leeftijdsgroepen: Het aantal jongeren dat jeugdhulp met verblijf ontvangt is na een flinke daling in 2018 weer licht gestegen in 2019 (+0,5%). Deze stijging is voor een groot deel te verklaren door de groep jongeren die na hun 18de verjaardag een vorm van verlengde jeugdhulp heeft ontvangen (+35%). Bij de groep kinderen 0-18 jaar is het jeugdhulp met verblijf licht afgenomen (-0,9%). Deze afname van jeugdhulp met verblijf (0-18 jaar) zien we terug in de dalende trend in

⁶ <https://voordijeu.nl/nieuws/jaarrapportage-2019-ambassadeurschap-oppakken-en-leren-van-complexe-casuïstiek/>

⁷ CBS stelt deze jaarcijfers in het najaar definitief vast o.b.v. later aangeleverde data van jeugdhulpaanbieders. Ervaring leert dat cijfers ongeveer 1-2% hoger uitvallen.

- uithuisplaatsingen bij ondertoezichtstelling (OTS), van 29% in 2018 naar 27% in 2019. Kenmerk
- Minder nieuwe jeugdhulptraject gestart: Opvallend is dat het aantal gestarte trajecten in 2019 ten opzichte van 2018 is gedaald met 54.230. De aantallen verwijzingen van huisartsen, wijkteams en andere verwijzers vallen in 2019 ook lager uit.
  - Trajectduur jeugdhulp neemt toe: De trajectduur van jeugdhulp neemt met gemiddeld 65 dagen toe tussen 2016 en 2019. De grootste stijging (2016-2019) zien we bij ambulante jeugdhulp geleverd door het buurt- of wijkteam (125 dagen) en bij ambulante jeugdhulp op locatie aanbieder (73 dagen). In 2019 worden jongeren 28 dagen langer behandeld dan in 2018. Deze ontwikkelingen worden komend half jaar nader onderzocht.
  - Meer jongeren in de jeugdbescherming: Het aantal jongeren in de jeugdbescherming is toegenomen van 40.060 in 2018 naar 41.000 in 2019.
  - Minder jongeren in de jeugdreclassering: Het aantal jongeren in de jeugdreclassering is wederom gedaald, van 9.385 in 2018 naar 9.110 in 2019.
- In de monitor van het programma. Zorg voor de Jeugd wordt nadere duiding gegeven aan deze cijfers verrijkt met andere databronnen. Bijgevoegd vindt u – zoals eerder toegezegd – hoe we de stuurinformatie aan het verbeteren zijn.

3. Perspectief voor de Jeugd: stand van zaken

Om kwalitatief goede zorg voor jeugdigen³ te kunnen leveren moet de organisatorische en wettelijke basis van het jeugdstelsel op orde zijn. Vijf jaar na de inwerkingtreding van de Jeugdwet ik in de uitvoeringspraktijk een aantal structurele knelpunten zichtbaar die aanpassingen van het wettelijk kader vereisen. De belangrijkste knelpunten zijn:

- het lukt gemeenten en aanbieders onvoldoende om regie en samenhang in het zorglandschap te organiseren;
- bepaalde specialistische functies en voorzieningen komen onder te druk te staan waardoor de continuïteit van zorg onvoldoende geborgd is;
- de kwaliteit van de jeugdhulp en de jeugdbescherming staat onder druk.

De voorstellen in onze brief 'Perspectief voor de Jeugd' van 20 maart jl. hebben als doel de kwaliteit en continuïteit van de zorg aan kinderen met complexe problemen en specialistische- en levensbrede vraagstukken beter te borgen.

We beogen met de voorgestelde aanpassingen van het wettelijk kader:

- meer mogelijkheden voor het collectief van gemeenten in een jeugdhulpregio om te kunnen sturen op de ontwikkeling van het jeugdzorglandschap door versterking van het opdrachtgeverschap en concretisering van de regionale samenwerking;
- jeugdhulpaanbieders versterken hun opdrachtneem- en werkgeverschap en goed bestuur door het stellen van (nadere) eisen aan intern toezicht, transparante bedrijfsvoering en openbare jaarverantwoording;
- inzicht te krijgen in en toezicht mogelijk te maken op de ordening en ontwikkeling van het zorglandschap door het versterken van de Jeugdautoriteit.

Hierdoor ontstaat meer rust en stabiliteit in de samenwerking, borgen we de continuïteit van zorg, voorkomen we schokken in het zorglandschap en verbetert de organisatie van de zorg voor jeugd. Bovendien verminderen we hierdoor uitvoeringslasten bij gemeenten, aanbieders en gecertificeerde instellingen.

³ Onder 'zorg voor jeugdigen' verstaan we de jeugdhulp, kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering

In onze brief van 20 maart jl. hebben we de voorgenomen aanpassingen van het wettelijk kader op hoofdlijnen beschreven. We zijn over de verdere uitwerking intensief in gesprek met gemeenten, jeugdhulpaanbieders, cliëntvertegenwoordigers en professionals. In deze gesprekken komen verschillende standpunten naar voren. Gemeenten willen dat de wetsaanpassingen maximale ontwikkelruimte laat. De voorstellen mogen de voorlopers niet belemmeren en zij benadrukken de sociaal domein brede aanpak. Gemeenten zien ook dat de voorstellen duidelijke kaders bieden voor de samenwerking. Aanbieders vragen om een stevig wettelijk kader dat hen helpt omgaan met de diversiteit aan verschillende contracteisen en richting geeft aan de gewenste ontwikkeling van het aanbod. Professionals en beroepsverenigingen geven aan dat professionele deskundigheid ook geborgd moet worden. Doel van onze voorstellen is de een gelijkwaardig speelveld te creëren waarin gemeenten en aanbieders met elkaar jeugdigen met een probleem zo goed mogelijk kunnen ondersteunen. Gemeenten delen deze analyse en hebben hiertoe gezamenlijk een Norm voor Opdrachtgeverschap opgesteld, zie paragraaf 3.3.

Kenmerk

3.1 Gemeenten verstevigen hun opdrachtgeverschap door (boven)regionale samenwerking

Zoals in onze brieven van 7 november 2019 en 20 maart 2020 beschreven is er een noodzaak om tot duurzame, niet-vrijblijvende samenwerking te komen tussen gemeenten met het oog op borging van specialistische (zorg)functies, vermindering van bureaucratie en de nodige transformatie 'naar zo thuis mogelijk' van het zorglandschap. Gegeven de eerder beschreven knelpunten (zie tevens naar voren komen in het recent verschenen evaluatieonderzoek Passend Onderwijs) acht het kabinet het gewenst om nadere eisen te stellen aan de samenwerking tussen gemeenten. Aanpassing van de Jeugdwet is nodig om een effectieve samenwerking van gemeenten te ondersteunen. Om de doelen van de Jeugdwet te realiseren zetten we gelijktijdig stappen op andere gebieden: zorginhoudelijk (onder andere met Programma Zorg voor de Jeugd) en financieel (zie paragraaf 5 van deze brief).

Gemeenten hebben met betrekking tot regionale samenwerking verschillende behoeften, afhankelijk van hun grootte en positie in de regio. Een kleinere gemeente heeft meer belang bij de samenwerking in regionaal verband dan een gemeente die zelfstandig voldoende schaalgroottes heeft om specialistische jeugdhulp te kunnen organiseren. Aanbieders zoeken naar een optimale verhouding tussen het bieden van lokaal maatwerk en het efficiënt organiseren van hun aanbod. Er is een gezamenlijk inzicht en overzicht nodig in het zorglandschap zodat aanbieders hun jeugdhulp optimaal kunnen aanbieden en aanpassen naar de gewenste transformatie.

De bestaande jeugdhulpregio's zijn verschillend in omvang en samenstelling. We zien in de praktijk dat gemeenten goede resultaten bereiken door de sociaal domein brede aanpak die zij op lokaal niveau vormgeven. Met het wetsvoorstel 'Aanpak meervoudige problematiek sociaal domein' dat dit voorjaar in internetconsultatie is gegaan en met het Programma Maatwerk Multiprobleemhuishoudens willen we de gemeenten daarbij ondersteunen. We willen met onze voorstellen zoveel mogelijk recht doen aan het kunnen bieden van lokaal maatwerk, sociaal domein breed, waarbij de leefwereld het kind of de jongere centraal staat. Daarbij is de school een belangrijke plek waar de

hulpvraag van jeugdigen vroegtijdig naar voren kan komen. Daarnaast willen we meer eenduidigheid in de organisatie van de specialistische jeugdhulp creëren. We willen versterken waar het goed gaat en ondersteunen waar nodig. Er moet voldoende ontwikkelruimte blijven bestaan voor gemeenten. Er is echter een aantal punten waarop samenwerking binnen een regio noodzakelijk is. Het voorgenomen wetsvoorstel voorziet in het volgende:

Kenmerk

- *Gemeenten in een jeugdhulpregio stellen (aanvullend op hun lokale beleid) een regiovisie op waarin de gewenste ontwikkeling van het zorglandschap is beschreven.*
Deze visie is zodanig concreet dat ze vertaald kan worden naar de (regionale) organisatie van de benodigde zorg voor jeugdigen. De regiovisie komt tot stand in overleg met aanbieders, jeugdprofessionals, (vertegenwoordigers van) jongeren en ouders, gecertificeerde instellingen, Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming, onderwijs, en andere ketenpartijen. Bij het opstellen van de regiovisie maken gemeenten gebruik van de ervaringsdeskundigheid van cliënten en de professionele deskundigheid van professionals.
- *Gemeenten in een regio organiseren gezamenlijk kinderbeschermingsmaatregelen, jeugdclassering en bij of krachtens amvb te bepalen vormen van jeugdhulp. In de amvb staat tevens over welk van deze vormen bovenregionaal afgestemd dient te worden.*
Het doel van de regionale samenwerking is het organiseren van de zorg voor jeugdigen die de schaal van een individuele gemeente te boven gaat. Bovendien nemen uitvoeringslasten af, wanneer een aanbieder of gecertificeerde instelling eenduidige afspraken per regio heeft. Wij zijn met gemeenten en aanbieders in gesprek over de zorg voor jeugd die in ieder geval regionaal georganiseerd moeten worden. Vanwege de flexibiliteit worden deze in een AMVB vastgelegd. Het gaat om de beschikbaarheid van kinderbeschermingsmaatregelen, jeugdclassering en specialistische en/of weinig voorkomende jeugdhulp en specialistische verblijfsfuncties.³ Het gaat daarnaast om vormen van jeugdhulp waarbij er een bepaalde schaal nodig is om de kwaliteit en/of beschikbaarheid te garanderen, te weten pleegzorg, gezinsvervangend verblijf en jeugdhulp in het kader van een urgente crisissituatie. De lijst met jeugdhulpvormen voor in de AMVB worden verder uitgewerkt met gemeenten, aanbieders en andere stakeholders om in de komende maanden te komen tot een 80%'s lijst en te komen tot een aantal criteria die gebruikt kunnen worden om te bepalen welke vormen er regionaal ingekocht moeten worden.
Deze vormen van zorg voor jeugdigen dienen regionaal georganiseerd te worden. Dit betekent dat ze regionaal worden ingekocht en dat de verantwoording plaatsvindt op een eenduidige manier per product/aanbieder. De manier waarop gemeenten in de regio dat gezamenlijk organiseren en inkopen, leggen ze vast in de regiovisie. De regionaal georganiseerde zorg voor jeugdigen moet altijd passen en aansluiten bij de lokale situatie, in afstemming met het lokale veld, sociaal domein breed waaronder de samenwerkingsverbanden Passende Onderwijs.
- *Gemeenten treffen voor bovenstaande taken een gemeenschappelijke regeling als bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), waarmee ze een Jeugdhulpregio instellen of aanwijzen die in ieder geval zorgt voor inkoop van zorg die (boven)regionaal moet worden georganiseerd en voor bovenregionale afstemming.*

³ Deze lijst is niet uitputtend en gebaseerd op de huidige praktijk. De lijst is gebaseerd op de 'Subsidieregeling contributie cruciale jeugdzorg' en de inkoopsegmenten van de Handreiking inkoopregulatie van het Programma inkoop en aanbesteden sociaal domein januari 2020.

Een goed georganiseerde regio is essentieel voor de uitvoering van de regiovisie. Een stabiele regio waarin langdurige efficiënte samenwerking en afstemming vanzelfsprekend is. Een regio die aangesproken kan worden op momenten dat het niet goed gaat. Om de stabiele samenwerking te faciliteren, is een passende samenwerkingsvorm nodig. De Wgr kent hiertoe verschillende mogelijkheden die passend zijn, van licht naar zwaar: een centrumgemeente constructie, een bedrijfsvoeringsorganisatie of een openbaar lichaam¹⁵. Deze gemeenschappelijke regelingen wordt belast met bovengenoemde taken. Wij zijn ons bewust van de dilemma's rondom de borging van de democratische legitimiteit en het gevoel van afstand die een gemeenschappelijke regeling kan oproepen versus de behoefte om de regionale samenwerking te versterken. Zorg voor jeugdigen zal altijd zo thuis/lokaal mogelijk worden uitgevoerd. De taken die wij voor ogen hebben zijn echter van dien aard, dat hierbij een hoge mate van efficiëntie en effectiviteit bereikt kan worden door deze gezamenlijk uit te voeren, zonder afbreuk te doen aan de lokale beleidsvrijheid en behoefte om lokaal maatwerk te kunnen bieden. BZK werkt daarbij aan een wetsvoorstel om de democratische legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen te versterken.

- *In nadere regelgeving wordt vastgelegd welke gemeenten samenwerken in welke jeugdhulpregio's.*
Vertrekpunt voor de korte termijn zijn de huidige 42 jeugdhulpregio's. In de praktijk zijn er op dit moment meer dan 42 regio's. Het aantal is de komende maanden onderwerp van gesprek vanwege de balans tussen efficiënte schaal voor de samenwerking versus de benodigde schaalgrootte om benodigde specialistische zorg voor jeugdigen beschikbaar te houden.

Bovenregionale afstemming

Voor een aantal vormen van zorg voor jeugdigen is naast organisatie op regionaal niveau, ook bovenregionale afstemming nodig. We zien dat accounthoudende regio's een goede stevige rol kunnen vervullen en dat dit effect heeft. Regio's zijn van elkaar afhankelijk voor de beschikbaarheid en continuïteit van deze zorg. Dat vraagt om gezamenlijke keuzes en sturing. Zeker omdat de transitie van de jeugdhulp (en van het sociaal domein) leidt tot een veranderende vraag. We leggen vast waarover er minimaal bovenregionale afstemming nodig is. Deze bovenregionale afspraken worden toegevoegd aan de regiovisie en vertaald naar regionale inkoop. Het gaat hierbij in ieder geval om afspraken over de organisatie van kindbeschermingsmaatregelen en jeugdclassering. Wat betreft de jeugdhulp gaat het vaak om zeer intensieve, specialistische jeugdhulp, waarbij de problematiek (bijna) altijd meervoudig van aard is. De aanbieders van deze zorg voor jeugdigen bedienen dan ook meerdere jeugdhulpregio's. De afstemming richt zich op:

- de matching van vraag en aanbod voor de beschikbaarheid en continuïteit van specialistische zorg voor jeugdigen;
- afspraken maken over het organiseren van beschikbaarheid en indien nodig de financiering daarvan;
- de gewenste ontwikkeling van deze vormen van zorg voor jeugdigen.

Wat er bovenregionaal wordt afgestemd, hangt uiteraard af van wat er regionaal is of zal worden ingekocht. Sommige regio's zullen bijvoorbeeld meer bovenregionaal afstemmen omdat het kleine regio's betreft. De bovenregionale samenwerking kan op verschillende manieren worden ingericht. We verwachten dat de hiervoor genoemde voorstellen in combinatie met

¹⁵ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/gemeenten/intergemeentelijke-samenwerking>

de nieuwe rol van de Jeugdautoriteit (zie 3.6) voldoende zijn om de **bovenregionale afstemming te kunnen borgen**. We verwachten dat regio's dit zelf organiseren conform hun regiovisies, in het wetsvoorstel wordt daarom geen bestuurlijk construct uitgewerkt voor de bovenregionale samenwerking.

Kenmerk

Expertisecentra

Uw Kamer wordt met een afzonderlijke brief vóór het AO van 23 juni 2020 geïnformeerd over de voortgang van de expertisecentra. Gezien het doel van de expertisecentra en hun bovenregionale netwerk, ligt het voor de hand om deze centra en schaal ook te benutten voor de bovenregionale afstemming van bovenstaande onderwerpen. Hierover zijn wij met de gemeenten in gesprek.

3.2 Norm voor opdrachtgeverschap

Gemeenten zien ook het belang van niet-vrijblijvende regionale samenwerking. De VNG heeft daarom een 'norm voor Opdrachtgeverschap' uitgewerkt, die naar verwachting eind juni wordt vastgesteld¹¹. Deze norm beschrijft waaraan de (boven)regionale samenwerking van jeugdhulpregio's moet voldoen en hoe wordt gezorgd voor voldoende aanbod van specialistische jeugdhulp, kindbeschermingsmaatregelen en jeugdclassering. De NvO sluit aan bij de voorstellen van onze brief van 20 maart jl., met dien verstande dat in het in voorbereiding zijnde wetsvoorstel benoemd dat gemeenten de samenwerking vormgeven met een regeling op grond van de Wgr. Ook wordt in het wetsvoorstel vastgelegd welke vormen van jeugdhulp ten minste regionaal georganiseerd moeten worden. Met de NvO wordt in partnerschap gewerkt aan de gewenste verandering in de uitvoeringspraktijk. We zetten de intensieve samenwerking met VNG en gemeenten voort. De lessen uit de praktijk worden meegenomen in het wetsvoorstel zodat dit zo veel mogelijk de staande praktijk codificeert.

3.3 Aan de slag in de praktijk met versterken opdrachtgeverschap door regionale samenwerking

Gemeenten en Rijk willen nu al aan de slag om hun samenwerking te formaliseren, en een regionale visie en regionaal eenduidige inkoop te organiseren. We halen leervoorbeelden op bij drie regio's die al zo werken en bij drie regio's die het voorstel omarmen en aan de slag willen. Hierin wordt met gemeenten/VNG, aanbieders en Rijk opgetrokken. We delen deze vervolgens als casus voor andere regio's en we benutten de informatie voor het wetsvoorstel (codificeren). We werken hierbij nauw samen met onder andere het OZJ, het Ketenbureau i-Sociaal Domein en het programma Inkoop en Aanbesteden Sociaal Domein. Vanuit deze partijen worden gemeenten bij deze thema's ondersteund.

3.4 Versterken van de toegang tot jeugdhulp

De toegang tot en de kwaliteit van de hulp voor de jeugdigen is vaak verschillend vanwege de grote diversiteit in verschijningsvormen van lokale teams. Uit het KPMG-onderzoek komen vijf basisfuncties en bijbehorende centrale inzichten¹² naar voren. Om te komen tot een betere toegang tot jeugdhulp door versterking van onder meer de lokale teams, is het van belang om deze functies en inzichten daadwerkelijk lokaal te borgen. Hier zijn veel gemeenten en hun lokale teams al goed mee aan de slag gegaan. Om hen te ondersteunen bij het in de praktijk brengen en borgen van de basisfuncties, biedt het OZJ samen met kennisinstututen regionale bijeenkomsten, dialoogsessies en lokale ondersteuning aan. De basisfuncties maken onderdeel uit van de regiovisie van de Norm voor

¹¹ Pm Hyperlink

¹² PM rapport KPMG

Opdrachtgeverschap (NvO) van de VNG, waarmee gemeenten met hulp van het OZJ aan de slag gaan. Kenmerk

Zoals in onze brief van 20 maart jl. aangegeven, overwegen we een gemeentelijk toegangsplan (als onderdeel van het reeds verplichte gemeentelijke beleidsplan) verplicht te stellen, mocht de implementatie van de basisfuncties niet tot het gewenste resultaat leiden. Om dit mogelijk te maken is het voornemen om een delegatiebepaling op te nemen in de Jeugdwet¹³ (kan-bepaling). In de op te stellen AMVB zal - als dat te zijner tijd nodig blijkt te worden - worden voorgeschreven dat gemeenten in dat toegangsplan vastleggen wie welke rol in de toegang vervult. In de toelichting op die AMVB wordt dan uiteengezet dat gemeenten in het toegangsplan aangeven hoe zij in de praktijk invulling geven aan de basisfuncties en centrale inzichten uit het eerdergenoemde KPMG-onderzoek.

3.5 Jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen versterken hun opdrachtnemer- en werkgeverschap en goed bestuur

Ten behoeve van een beter systeem van interne en externe controle op de bedrijfsvoering van jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen worden met het in voorbereiding zijnde wetsvoorstel in de Jeugdwet (nadere) eisen opgenomen ten aanzien van het intern toezicht en de financiële bedrijfsvoering van jeugdhulpaanbieders. Deze eisen zijn in overeenstemming met de recent door de Eerste Kamer aangenomen de 'Wet toetreding zorgaanbieders' (Wtza) en de Aanpassingswet en hebben betrekking op:

- a) het hebben van een onafhankelijke intern toezichthouder;
- b) het voeren van een transparante financiële bedrijfsvoering;
- c) het aanpassen van de verplichting tot jaarverantwoording om deze waar mogelijk en passend binnen het sociaal domein te harmoniseren met de jaarverantwoordingsbepalingen voor de zorg.

3.6 Versterken inzicht in en toezicht op zorg voor jeugdigen

Het jeugdstelsel is decentraal georganiseerd. Dat maakt dat de focus gericht is op veel voorkomende hulp in de omgeving van het kind en gezin. Grip en regie houden op de organisatie van minder voorkomende, specialistische hulp vraagt aandacht. Er is onvoldoende collectieve sturing op de beschikbaarheid van deze zorg. Voorkomen moet worden dat er onbedoeld plotseling zorgaanbod wegvalt – en de gewenste transformatie bereikt wordt. Zoals in de tussenevaluatie van de Jeugdwet (PM) is geconstateerd, is inzicht nodig om de verantwoordelijkheid van gemeenten/regio's voor het totale zorglandschap waar te kunnen maken.

In 2019 is de Jeugdautoriteit opgericht om de continuïteit van cruciale jeugdhulp, kindbeschermingsmaatregelen en jeugdclassering te borgen. De Jeugdautoriteit heeft de taak om risico's met betrekking tot de beschikbaarheid en continuïteit van cruciale zorg voor jeugdigen te signaleren, te voorkomen en – zo mogelijk – op te vangen. Dat doet ze via vroegsignalering, agendering bij gemeenten/regionale entiteiten en aanbieders, het maken van afspraken en, in een uiterste geval, het adviseren over tijdelijke liquiditeitssteun (in 2020). De taken van de Jeugdautoriteit zijn niet wettelijk geborgd en daarmee te vrijblijvend.

¹³ Op dit moment zijn er in de Jeugdwet geen concrete eisen verbonden aan de toegang van de lokale teams

In de huidige praktijk is de informatie om te kunnen sturen voor alle partijen te beperkt, vindt de signalering van risico's met betrekking tot continuïteit van zorg vaak (te) laat plaats en zijn de instrumenten om deze risico's op te vangen te vrijblijvend. Om die reden is toegezegd de Jeugddoelstelling te verstevigen.

Kenmerk

Het wetsvoorstel creëert een wettelijke basis voor de taken van de

Jeugddoelstelling. We beogen met het wetsvoorstel:

- a) het inzicht in de ontwikkeling van "het zorglandschap" voor jeugdigen te vergroten, met name de cruciale zorg voor jeugd. Dat maakt het makkelijker voor gemeenten en regio's om te sturen.
- b) te regelen dat toezicht wordt gehouden op de naleving van governance verplichtingen.
- c) inzicht te krijgen in de naleving van wettelijke taken van gemeenten en jeugdhulpregio's die bijdragen aan de beschikbaarheid van zorg teneinde regio en samenhang in de zorg voor jeugdigen te faciliteren c.q. de transformatie te faciliteren.

Ad a) Inzicht in de ontwikkeling van de zorg voor jeugdigen vergroten

Om het inzicht te vergroten en het voor alle betrokken partijen makkelijker te maken hun verantwoordelijkheden waar te maken, gaat de autoriteit onderzoek doen naar de ontwikkelingen in de Jeugdhulp. Dit onderzoek kan gaan over verschillende aspecten van het zorglandschap. Ik licht er hier twee uit:

- Een belangrijk onderdeel is het structureel monitoren van de beschikbaarheid van cruciale vormen van Jeugdhulp, kindbeschermingsmaatregelen en jeugdclassering. Om een regionale visie te kunnen ontwikkelen en de zorg regionaal dan wel bovenregionaal te organiseren, moet op een groter schaalniveau inzicht bestaan in de beschikbaarheid van deze zorg. Deze informatie helpt gemeenten en regio's bij hun regionale visie en organisatie.
- Daarnaast is het belangrijk om eventuele continuïteitsrisico's vroegtijdig in beeld te hebben om schokken in het zorglandschap op te kunnen vangen. Ook dat helpt gemeenten en regio's bij het organiseren van een stabiel aanbod. Daarom zal de autoriteit structureel onderzoek doen naar financiële problematiek bij aanbieders die de continuïteit van jeugdhulp, kindbeschermingsmaatregelen en jeugdclassering in gevaar kan brengen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een early warning systeem waarin de financiële situatie van jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen, nieuwe aanbestedingen, kwaliteitsproblemen en onrust (zoals media-aandacht) worden meegenomen.

Ad b) Toezicht op de naleving van governance verplichtingen voor aanbieders

In het wetsvoorstel wordt geregeld dat de autoriteit toezicht kan houden op de naleving van de voorgestelde governance verplichtingen door de jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen. Dit is vergelijkbaar met het toezicht dat de IGJ houdt op de kwaliteit van zorg. Gemeenten hebben zelf geen wettelijke mogelijkheid hier toezicht op te organiseren. Dit geeft voor hen extra waarborgen. Zo nodig kan de autoriteit ook handhavend optreden. De taken en instrumenten zijn vergelijkbaar met het handhavingsinstrumentarium in andere sectoren van de zorg.

Ad c) Inzicht in naleving wettelijke bepalingen gemeenten/regionale entiteiten

Het toezicht op de uitvoering van de Jeugdwet door gemeenten en jeugdhulpregio's is primair geborgd in het toezicht van de gemeenteraad op het college van Burgemeester en Wethouders. De autoriteit kan gemeenten

ondersteunen bij het invullen van dat toezicht door inzicht te verschaffen in het naleven van de wettelijke bepalingen van gemeenten/jeugdhulpregio's. Dit gaat bijvoorbeeld over de naleving van de verplichting tot (boven)regionale samenwerking en de verplichting tot het opstellen van een regiovisie. In het geval de autoriteit constateert dat de taken onvoldoende door gemeenten en/of jeugdhulpregio's worden nageleefd en er risico's bestaan voor de continuïteit van de zorg voor jeugdigen, zal de autoriteit betrokken gemeenten informeren zodat ze dit kunnen verbeteren. Hierbij zal de autoriteit analyseren wat het probleem is en wat de oplossing kan zijn

Kenmerk

Inzicht in de naleving van wettelijke taken is iets anders dan toezicht houden. De bestaande verhoudingen tussen Rijk en gemeenten blijft in stand. Door het inzicht dat er ontstaat kunnen colleges en gemeenteraden hun regie voerende en controlerende rol beter invullen. Daarnaast kan het Rijk toezicht houden via het interbestuurlijk toezicht¹⁴. De autoriteit kan de minister ondersteunen bij de uitvoering van de eerste drie stappen van het interbestuurlijk toezicht, door onderzoek te doen naar de naleving van wettelijke verplichtingen, door verbetervoorstellen c.q. aanbevelingen doen en met betrokken partijen afspraken te maken. Ook kan de autoriteit de voortgang van een dergelijk probleem monitoren ten behoeve van de borging van continuïteit van zorg.

Proces

De doorontwikkeling van de Jeugdautoriteit is in volle gang. De verkenning naar een Early Warning System voor Jeugd is afgerond en de Jeugdautoriteit werkt nu aan de inrichting daarvan.¹⁵ Omdat de uitvoering van de beschreven taken een wettelijke basis nodig hebben wordt ter overbrugging tot de wettelijke instelling van de autoriteit gewerkt aan een convenant met de VNG en de branchepartijen waarin afspraken worden gemaakt over taken en bevoegdheden van de Jeugdautoriteit in de tussentijd. Daarnaast wordt gewerkt aan het Instellingsbesluit Jeugdautoriteit, dat deze zomer van kracht zal zijn. In dit Instellingsbesluit borgen we de neutrale positionering ten opzichte van gemeenten, aanbieders en Rijk. Zo voeren we de motie Voordewind cs uit¹⁶. Met het wetsvoorstel zal een en ander in de wet zelf worden geregeld.

Omdat het toezicht op zorgaanbieders en onderzoek t.b.v. inzicht in het zorglandschap in de andere zorgsectoren is belegd bij de NZa zal in het wetsvoorstel worden opgenomen dat de Jeugdautoriteit wordt geïntegreerd bij de NZa. Het werkveld van de NZa kan daartoe worden uitgebreid tot het terrein van jeugdhulp, kindbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering.

3.7 Wetsvoorstel deze zomer in consultatie

Op dit moment vinden er veelvuldig gesprekken plaats met gemeenten, aanbieders, professionals en cliëntvertegenwoordigers over de uitwerking van de voorstellen om de werking van het jeugdstelsel te verbeteren. Naar aanleiding van de gesprekken worden de wettelijke teksten van het wetsvoorstel aangescherpt en verduidelijkt. Daarnaast worden uitvoeringsvraagstukken opgehaald en verkend. Het streven is om het wetsvoorstel nog deze zomer in consultatie te brengen.

¹⁴ zoals geregeld in de Gemeentewet en in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)

¹⁵ zie <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2020/05/11/early-warning-system-jeugdhulp-eindrapportage>

¹⁶ Kamerstuk 35 300 XVI, 2019-2020, nr. 119

Invoering van dit wetsvoorstel wordt mede voorbereid en ondersteund door het Ondersteuningsteam Zorg voor de Jeugd en andere ondersteuningsstructuren in het sociaal domein.¹⁷ De ministeries van VWS en JenV zijn actief betrokken door leerervaring op te halen in gesprekken met het veld, door te kijken bij regio's die nu al grotendeels werken als bedoeld in dit wetsvoorstel en regionale samenwerking met pilots te ondersteunen. Met als doel dat de nadere regels werkbaar en uitvoerbaar zijn en ondersteunend aan de uitvoeringspraktijk van gemeenten en aanbieders.

Kenmerk

4. Vereenvoudiging en effectievere bescherming jeugd en gezin

Voor eind 2020 willen we tot een toekomstscenario vereenvoudiging jeugdbescherming komen inclusief (organisatorische) consequenties en fasering en tijdspad van realisatie. In dit traject zullen de VNG en de ministeries van VWS en JenV als gezamenlijk opdrachtgever opereren. Onder leiding van een kwartiermaker zal een divers (afkomstig van VNG, VWS en JenV) samengesteld projectteam het scenario uitwerken. De betrokken organisaties werkzaam in de keten zullen hierbij intensief worden betrokken. Dat geldt ook voor de inzichten uit de lopende pilots vereenvoudiging jeugdbescherming, die in beeld worden gebracht in een evaluatieonderzoek uitgevoerd door het Athena instituut, dat einde zomer wordt verwacht. Ook zoeken we verbinding met de programma's Geweld hoort nergens thuis en Scheiden zonder Schade. We zullen de resultaten daarvan, zoals de implementatie van de visie gefaseerde ketenzorg, in dit traject betrekken. In aanvulling hierop is het ministerie van VWS gestart met het project "Verbinding volwassen ggz en jeugddomein". Hierin wordt onderzocht welke knelpunten zich voordoen in het bieden van integrale zorg aan kwetsbare gezinnen waarbij de psychische problematiek van ouders een belangrijke rol speelt in de ontwikkelingsbedreiging en onveiligheid van jeugdigen. Ook worden oplossingsrichtingen verkend, onder andere in de inhoudelijke samenwerking en in het zorgstelsel.

Regionale verbeteraanpak jeugdbescherming/jeugdreeclassering voor de korte termijn

Op basis van de door de inspecties geconstateerde knelpunten in de uitvoering van de jeugdbescherming/jeugdreeclassering en gedane aanbevelingen hebben de accounthoudende gemeenten samen met de gecertificeerde instellingen (GI's) in mei de plannen van aanpak afgerond voor de verbetering van de uitvoering van de jeugdbescherming. In deze plannen hebben gemeenten en gecertificeerde instellingen diverse maatregelen opgenomen om tot een toereikende uitvoering van de jeugdbescherming en jeugdreeclassering te komen conform de aanbevelingen van de inspecties. De gemeenten en de GI's gaan nu conform de plannen van aanpak aan de slag met de noodzakelijke verbeterstappen. De inspecties voeren in 2020 een zogenaamd 'vervolgtoezicht' uit. De eerste stap van dit vervolg is dat de inspecties een beeld vormen of de door de GI en accounthoudende regio opgestelde verbeterplannen er op de korte termijn aan bijdragen dat kwetsbare kinderen met een kindbeschermingsmaatregel tijdig passende hulp krijgen. Deze stap wordt uitgevoerd in mei en juni van 2020. Na afronding van deze eerste stap, maken de inspecties een bericht openbaar waarin de voortgang en proces wordt geschetst van het vervolg toezicht.

¹⁷ Pm

In de regio Zeeland is het plan van aanpak nog niet afgerond. Er vindt in deze regio op dit moment een innovatieve en belangrijke pilot plaats in het kader van de beoogde vereenvoudiging van de gehele jeugdbeschermingsketen. Gemeenten en GI constateren dat een meer fundamentele aanpak noodzakelijk is om voor de toekomst een goede uitvoering van de GI-functie binnen de jeugdbeschermingsketen te borgen. Hiervoor worden door betrokken partijen enkel varianten onderzocht die uiterlijk oktober tot een besluit moet leiden over een toekomstige inrichting van de GI-functie in Zeeland, passend binnen de vereenvoudiging van de jeugdbeschermingsketen in Zeeland. De Zeeuwse gemeenten dragen in 2020 zorg voor een zogenaamde 'instandhoudingsbijdrage' om de GI-functie te borgen. Hiervoor is een plan van aanpak opgesteld dat uiterlijk september/oktober tot een besluit moet leiden over de toekomstige inrichting van de jeugdbescherming en jeugdreclassering in Zeeland.

Kenmerk

Actieplan verbetering feitenonderzoek jeugdbeschermingsketen
 Het Actieplan Verbetering Feitenonderzoek in de jeugdbeschermingsketen is precies twee jaar geleden aan u aangeboden. Doel van dit actieplan is om het feitenonderzoek, de besluitvorming en de communicatie daarover, ook met kinderen en ouders, in de jeugdbescherming te verbeteren. In samenwerking met diverse partijen is een veelheid aan activiteiten geïnitieerd waarvoor we graag verwijzen naar de voortgangsrapportage. Op 29 april 2020 bent u geïnformeerd over de verkenning die het NJI heeft uitgevoerd naar de heersende opvattingen over de aanscherping van de rechtsgronden voor kindbeschermingsmaatregelen¹⁸. Daarnaast heeft een Tussenevaluatie van het Actieplan plaatsgevonden¹⁹. Uit deze evaluatie blijkt dat verreweg de meeste acties zijn opgepakt of in voorbereiding zijn. Het was nog te vroeg om uitspraken te doen over concrete effecten, omdat de implementatie en borging van de meeste acties gepland staat in 2020 en 2021. Geconstateerd is ook dat door organisaties eigenstandig al wordt gewerkt aan een verbetering van het feitenonderzoek. Door het Actieplan kunnen deze initiatieven beter worden gegendeerd, gebundeld en gedeeld. De tussenevaluatie geeft aanleiding tot aanscherping van het Actieplan. Zo gaan we onder meer aan de slag met het doorontwikkelen van een richtlijn voor feitenonderzoek. Bij de eindevaluatie (na 2021) zal worden onderzocht in hoeverre de opgaven uit het Actieplan zijn gerealiseerd.

De Raad voor de Kinderbescherming

Zoals in de brief *Perspectief voor de Jeugd* van 20 maart j.l. is aangegeven heeft het terugdringen van de wachtlijsten prioriteit bij de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK). Er is inmiddels een programmadirectie gestart die zorgt voor kaders, sturing en ondersteuning van teams. De manier waarop de RvdK zicht houdt op de veiligheid van kinderen die op de wachtlijst staan blijft wel een aandachtspunt. De inspecties hebben aangegeven hier in 2020 intensief op te blijven toezien. De RvdK neemt dit zeer serieus en werkt in samenwerking met het ministerie van JenV aan verbeteringen waarover uw Kamer in voornoemde brief is geïnformeerd. De versterkte samenwerking in de driehoek opdrachtnemer-

¹⁸ Kamerstukken II, 2019-2020, 31830, nr. 724.

¹⁹ https://www.nji.nl/onderzoek/afdeling/2009_actieplan-verbetering-feitenonderzoek-in-de-jeugdbeschermingsketen.aspx?ofTitle=nl&Hoo=O&MogE=H&K4dw_Eg2&v=ckV&MXE=9&MmarBfMvved60S-yKZ7e5Y1yD&uO/wiedBYGju7FXhOWlJQgmKTJ_F7ZqWfveuw1&refId=JXDv&MyaO9hKFAJ7V7InTqj-UN&uO105y_80u7J&D&uK8-YLDFR32&AW3&u&uQwGc_uF&Zou-3&u=2

opdrachtgever-eigenaar heeft ertoe geleid dat de inspecties het geïntensiveerde toezicht op verbetering van de interne sturing van de RvdK hebben afgesloten. Kenmerk

Het is daarnaast positief dat uit het verantwoordingsonderzoek 2019 van de Algemene Rekenkamer is gebleken dat de acute jeugdbescherming is gegarandeerd. Kinderen die in een acuut onveilige situatie verkeren worden vrijwel direct in veiligheid gebracht. De RvdK, kinderrechtshouders en gecertificeerde instellingen voor jeugdbescherming zijn gezamenlijk in staat om deze kinderen direct te helpen.

Mede als gevolg van corona is het niet haalbaar gebleken de beleidsdoorklaringen van de Raad voor de Kinderbescherming (artikel 34.1) en jeugdbescherming (artikel 34.5) voor het zomerreces aan uw Kamer te doen toekomen. De beleidsdoorklaringen zullen in het najaar gezamenlijk worden toegezonden.

5. Financiën

Afspraken Rijk en gemeenten over financiële compensatie inzake meerkosten coronamaatregelen

Het is van belang dat kinderen, jongeren en ouders tijdig passende hulp ontvangen en snel en goed geholpen worden met hun problemen. Om ook tijdens en na afloop van de maatregelen tegen het coronavirus hulp en ondersteuning zo goed mogelijk door te laten lopen heeft het Rijk het volgende afgesproken met de VNG:

- De financiering van jeugdhulpaanbieders wordt zoveel als mogelijk doorgezet tot op het niveau van voor de coronacrisis. Deze regeling geldt voor de periode van 1 maart tot 1 juli 2020.
- Het Rijk compenseert gemeenten voor directe meerkosten als gevolg van de coronacrisis. Een nadere uitwerking van de afspraken over de compensatie van meerkosten is op 3 juni gepubliceerd.²⁰ In deze uitwerking wordt nader geduid wat onder meerkosten wordt verstaan en wordt, om dubbele compensatie te voorkomen, de samenhang van de verschillende regelingen benadrukt. Deze uitwerking geldt voor de periode van 1 maart tot in ieder geval 1 juli. Meerkosten zullen zich ook na deze datum voordoen. De wijze van verlening is onderwerp van gesprek. Of en in hoeverre afspraken zich wijzigen, is onderwerp voor nader overleg en besluitvorming.
- Rijk en gemeenten zijn in gesprek over de compensatiemogelijkheden van de extra uitgaven over het geheel van 2020 voor zover die gerelateerd kunnen worden aan een evident uitstel van noodzakelijke zorg.
- De meerkosten door de coronamaatregelen en kosten gerelateerd aan uitstel van noodzakelijke zorg laten zich op gemeentelijk niveau reeds duidelijk voelen. Het Rijk heeft daarom besloten om - vooruitlopend op het volledig in beeld brengen van de financiële gevolgen - een voorschot van € 144 miljoen voor jeugd en maatschappelijke ondersteuning uit te keren aan gemeenten. Dit voorschot is opgebouwd uit een bedrag voor meerkosten en een bedrag voor inhaalzorg. Het Rijk en de VNG werken op basis van een toenemend inzicht toe naar een verdere afhandeling van de financiële gevolgen van de coronamaatregelen.

Onderzoek structureel benodigd budget

²⁰ <https://vng.nl/nieuws/uitwerking-afspraken-over-meerkosten-in-wmo-en-jeugd>

Gemeenten kampen met financiële druk. Om deze te verlichten heeft het kabinet vorig jaar extra middelen uitgetrokken voor de uitvoering van de Jeugdwet: € 420 miljoen in 2019, € 300 miljoen in 2020 en € 300 miljoen in 2021. Het kabinet heeft met gemeenten een onderzoek afgesproken naar de noodzaak van structureel extra middelen voor jeugdzorg (vanaf 2022) bij een doelmatige en doeltreffende uitvoering van de Jeugdwet. Dat onderzoek vindt dit jaar plaats. Inmiddels zijn de offertes beoordeeld en heeft onderzoeksbureau AEF de opdracht dit onderzoek uit te voeren. De onderzoeksopzet heeft uw Kamer woensdag 10 juni 2020 ontvangen als bijlage bij de antwoorden op Kamervragen de heer Peters. Vorig jaar hebben wij uw Kamer geïnformeerd over de hoofdvragen van dit onderzoek:

- Hoeveel budget hebben gemeenten structureel nodig voor een doelmatige en doeltreffende uitvoering van de huidige Jeugdwet, binnen de context van de transitiedoelen van de Jeugdwet?
- Welke (budgettaire) maatregelen kunnen worden genomen om te bereiken dat gemeenten de Jeugdwet doelmatig en doeltreffend uitvoeren?
- Gegeven de uitkomst van vraag 1), zijn er structureel extra middelen nodig ten opzichte van het huidige budget, en zo ja in welke mate, gegeven een doelmatige en doeltreffende uitvoering van de Jeugdwet?
- Welke aanpassingen in de Jeugdwet/jeugdinstel kunnen bijdragen aan een beperking van de uitgaven vanuit de Jeugdwet?

AMvB reëel tarief

In onze brief van 20 maart jl. bent u geïnformeerd dat we in de Jeugdwet een artikel willen opnemen op grond waarvan we bij algemene maatregel van bestuur (AMvB) regels kunnen stellen ten aanzien van reële tarieven die gemeenten met aanbieders afspreken. De grondslag voor deze AMvB is onderdeel van het wetsvoorstel 'Maatschappelijk verantwoord inkopen Jeugdwet en Wmo 2015'. Dit wetsvoorstel is recent in Internetconsultatie geweest en het streven is om dit wetsvoorstel dit najaar aan uw Kamer toe te zenden. De daarop gebaseerde AMvB zal op dat moment bij u in voorhang worden gebracht.

6. Uitvoering van moties en toezeggingen

- *Motie Peters c.s inzake afbakening jeugdhulpplicht²¹*
Op verzoek van de VNG heeft een expertiseteam zich gebogen over de reikwijdte van de jeugdhulpplicht. Het expertiseteam is van mening dat de Jeugdwet gemeenten voldoende mogelijkheden biedt om de jeugdzorg goed te sturen of in te richten en dat wettelijke begrenzing van de jeugdhulpplicht niet zinvol is. De sleutel ligt veeleer bij transitie. Het expertiseteam adviseert gemeenten de komende jaren hiertoe met een ontwikkelagenda aan de slag te gaan. Naar aanleiding van het advies gaat de VNG concrete handreikingen bieden aan gemeenten over invulling van de jeugdhulpplicht om zo meer grip te krijgen op de ontwikkeling van de jeugdhulp.²² In onze brief van 20 maart jl. is u gemeld dat verschillende gemeenten aangeven successen te boeken in de transitie van het jeugdinstel. Ervaringen van deze gemeenten worden betrokken bij het onderzoek naar de structureel benodigde financiële middelen. In aanvulling hierop wordt nader onderzoek uitgezet ter duiding van het kennelijke succes van deze gemeenten. Verder zullen wij, aanvullend op het ondersteuningsaanbod van de VNG, het komend najaar een tweede ronde

²¹ Kamerstukken II, 31839, nr. 670

²² Zie reactie VNG op rapport expertiseteam reikwijdte jeugdhulplicht van 29 mei 2020.

van het bestuurlijk leernetwerk voor wethouders jeugd starten. Ditmaal gericht op versterken van de toegang en de inzet van preventie. Kenmerk

- *Motie Van der Staafj c.s. over het benutten van initiatieven om eigen kracht van jeugdigen en ouders te versterken*²³
Bij brief van 10 juni 2020 is aangegeven hoe we uitvoering geven aan deze motie. Via de voortgangsrapportages Zorg voor de Jeugd informeren wij u over de verdere ontwikkelingen.
- *Motie Wörsdörfer inzake beperken regionale verantwoordingselzen*²⁴
Ter invulling van deze motie is een verkenning naar taakgericht werken in de Jeugdwet en Wmo²⁵ uitgevoerd. De verkenning beschrijft de huidige stand van zaken rond taakgericht werken en geeft gemeenten en regio's handvatten om dit (beter) in te richten.
- *Motie Wörsdörfer inzake verkleining wettelijke verjaringstermijn tussen jeugdhulp en facturatie*²⁶
Voor gemeentelijk budgetbeheer is het van belang dat rekeningen van aanbieders snel afgehandeld worden. Gemeenten en jeugdhulpaanbieders kunnen afspraken maken om deze termijn gezamenlijk vast te stellen op bijvoorbeeld drie maanden na einde hulp. Daarnaast kunnen gemeenten via hun Inkoop hierop sturen. Het Burgerlijk Wetboek hanteert een verjaringstermijn van facturatie van vijf jaar. Het ligt niet in de rede deze termijn in het burgerlijk wetboek aan te passen, aangezien deze een bredere reikwijdte heeft dan facturaties in de jeugdzorg.
- *Motie Bergkamp inzake aansluiting praktijkondersteuners op SectorplanPlus*²⁷
SectorplanPlus is een meerjarige subsidie van VWS voor werkgevers in Zorg en Welzijn om een extra impuls te geven aan opleidingsprojecten die zijn gericht op nieuwe instroom, met ontslag bedreigde werknemers, opscholing binnen de organisatie via kwalificerende scholing of opleidingen tot praktijkbegeleiders. Van 2 tot en met 20 december 2019 hebben de regionale werkgeversorganisaties de mogelijkheid geboden tot het indienen van opleidingsprojecten in het kader van SectorplanPlus (tijdvak 4). In totaal heeft VWS € 130 miljoen euro voor dit tijdvak beschikbaar. Aanvraag stond open voor werkgevers actief in de sector Zorg- en Welzijn, waaronder werkgevers werkzaam in de jeugdzorg inclusief POH-GGZ voor jeugdigen. Om invulling te geven aan deze motie zijn brancheverenigingen – waaronder de LHV, GGZ Nederland en JZNL – gevraagd om werkgevers in de jeugdzorg extra te wijzen op de mogelijkheid om subsidie aan te vragen voor tijdvak vier. Aanvullend hierop is RegioPlus gevraagd om in de communicatie nadrukkelijk aandacht te schenken aan de mogelijkheden voor de jeugdsector. Het is van groot belang dat voldoende inhoudelijke jeugd-ggz expertise in de toegang beschikbaar is, zodat kinderen tijdig passende hulp krijgen. Daarom is het ministerie van VWS met gemeenten, de Landelijke Huisartsen Vereniging en Zorgverzekeraars Nederland in gesprek hoe we de POH-GGZ voor jeugdigen verder kunnen versterken.

²³ Kamerstukken II 2019-2020 35 300, nr. 115

²⁴ Kamerstukken II 2019-2020 35 300, nr. 99

²⁵ <https://jeugdmonitor.obs.nl/index.php/artikel/verkenning-taakgericht-werken-jeugd-en-wmo>

²⁶ Kamerstukken II 2019-2020 35 310, nr. 9

²⁷ Kamerstukken II 2019-2020 35 300, nr. 113

- *Motie Raemakers en Hijink inzake informativiteit jeugdzorginstellingen*²⁸ Kenmerk

In navolging van de motie zijn bij twee Jeugdhulp- (JH) en vier jeugdbeschermings- en jeugdreclasserings- (JB/JR) organisaties zogenoemde penetratietesten uitgevoerd. Hierbij zijn zwakheden gedetecteerd met risico's voor de beschikbaarheid en vertrouwelijkheid van data en informatie in de jeugdzorg. Leerpunten wijzen op suboptimale inrichting van informatiebeveiligingsprocessen en onvoldoende kennis van specifieke ICT beveiligingsrisico's. Parallel hieraan heeft de IGJ een brede scan van het veld en thematisch onderzoek uitgevoerd waarvan de resultaten zijn gebundeld in de factsheet "Extra aandacht nodig voor ICT in de jeugdzorg".

Aandachtspunten zijn: het ontbreken van informatiestandaarden; onvoldoende aanwezigheid van kennis en zicht op de risico's van ICT en informatieveiligheid; en onvoldoende beeld van de doeltreffendheid van beleid omtrent sociale media. De IGJ roept de sector en de brancheorganisaties op om de basis op orde te krijgen en de NEN 7510 en/of ISO 27001 normen voor informatiebeveiliging in de zorg onder de aandacht te brengen. Om de sector verder te ondersteunen bij het oplossen van de geconstateerde problemen en de werikbaarheid op dit gebied te vergroten wordt een handreiking ontwikkeld die naar verwachting begin november 2020 gereed zal zijn voor verspreiding naar jeugdzorgaanbieders. De focus hierin zal liggen op het aanbieden van kennis en hulpmiddelen voor de geleerde lessen van de al onderzochte instellingen en de implementatie van de eerdergenoemde normen. Daarnaast wordt eventuele aansluiting van de sector bij Z-Cert verkend. Om te bezien of deze acties effect hebben, worden in 2021 de pentesten herhaald bij een selectie van nog niet geteste instellingen.

- *Motie Westerveld/Renkema inzake jongeren die de jeugdzorg verlaten en 18 worden niet op straat belanden*²⁹

Het Programma Zorg voor de Jeugd bevat een aparte actielijn voor de overgang naar volwassenheid. Sinds 2018 zijn tal van acties in gang gezet en wordt er via het Landelijk Netwerk 16-27 fors ingezet op een zachte overgang voor deze jongeren. In de voortgangsrapportage bij deze brief is te lezen wat er het afgelopen half jaar is gedaan, waaronder de aandacht voor het toekomstgericht werken. In dit traject wordt met een jongere gekeken wat er nodig is als hij of zij 18 wordt en op eigen benen komt te staan, waarbij er niet alleen aandacht is voor zorg, maar ook voor school, werk, een coach, een woning en eventueel schulden. Het kan ook zijn dat het voor de jongere beter is nog even in de jeugdhulp te blijven. Dit kan middels verlengde jeugdhulp, waarbij is afgesproken dat er structureel € 11 miljoen beschikbaar wordt gesteld om jongeren langer in een gezinshuis te laten wonen, net zoals dat voor jongeren in pleeggezinnen is afgesproken. Tot slot is een uitgebreide website beschikbaar voor alle kennis rondom dit thema: www.16-27.nl.

- *Motie Westerveld over het verbeteren van rechten van jongeren in jeugdzorginstellingen*³⁰

We hebben een wetsvoorstel Rechtspositie gesloten jeugdinstellingen in voorbereiding. Hierin worden de huidige verschillen in rechtsposities tussen jongeren in de gesloten jeugdhulp en justitiële jeugdinstellingen zoveel mogelijk geharmoniseerd, wat moet leiden tot een verbetering van de rechtspositie van jongeren. In november 2019 heeft een preconsultatie

²⁸ Kamerstuk 31 839, nr. 640

²⁹ Kamerstukken II 2019-2020: 29 325 nr. 111

³⁰ Kamerstukken 31 839, nr. 678

plaatsgevonden met directeuren en psychiaters van gesloten jeugdinstituten, de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ), de Branches Gespecialiseerde Zorg voor de Jeugd, het Advies- en Klachtenbureau Jeugdzorg (AKJ), de Kinderombudsman, Defence for Children, Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming en de Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk (BPSW). Daarnaast is er contact met Expex om tijdens de internetconsultatieperiode van het wetsvoorstel ook met ervaringsdeskundige jongeren een aparte consultatie te organiseren. Naar verwachting gaat het wetsvoorstel rond de zomer in internetconsultatie. Vooruitlopend hierop werkt de jeugdsector al op diverse manier aan het verbeteren van het leefklimaat en de rechten van jongeren in jeugdzorginstellingen. In opdracht van Jeugdzorg Nederland werd in juni 2019 het eerste deel van het project 'Ik laat je niet alleen' voltooid⁴³, dat als doel heeft gedwongen afzonderingen terug te dringen. Inmiddels is de rapportage van het tweede deel van het project afgerond⁴⁴. Dit tweede deel laat de uitkomsten zien van het maandelijkse meten van gedwongen afzondering binnen alle instellingen. Dit heeft geleid tot meer gedeeld inzicht in de praktijk van gedwongen afzonderen en tot initiatieven om samen met jongeren en ervaringsdeskundigen gedwongen afzonderen te verminderen en aan alternatieven te werken. Het derde deel van 'Ik laat je niet alleen' geeft hier een vervolg aan in de vorm van een verdieping en implementatie voor de lange termijn. Ook vindt dan onderzoek plaats naar werkzame elementen in alternatieven voor gedwongen afzonderingen. Daarnaast richt de pilot 'High Intensive Care en High Safety', die jeugdzorgaanbieders Fier, Spirit en Sterk Huis uitvoeren met subsidie van het ministerie van VWS zich op het ontwikkelen van alternatieven voor gesloten plaatsingen. De pilot onderzoekt onder andere de inzet van de-escalatie medewerkers en 1-op-1 begeleiding als alternatief voor een gesloten plaatsing en gedwongen afzondering. Wij beschouwen hiermee de motie Westerveld als afgedaan.

Kenmerk

- Factsheet Terugdringen vrijheidsbeperkende maatregelen bij OBC's en jeugd-GGZ (bijgevoegd)

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) heeft het terugdringen van vrijheidsbeperkende maatregelen onderzocht bij acht Orthopedagogische Behandelcentra (OBC's) en vier jeugd-GGZ instellingen, waarbij is gekeken naar positieve ontwikkelingen en naar factoren die de ontwikkeling belemmeren. De meeste OBC's en instellingen voor jeugd-GGZ noemen een open behandelcultuur gericht op individuele problematiek en behoeften van jeugdigen de belangrijkste positieve factor in het terugdringen van vrijheidsbeperkende maatregelen. Wanneer binnen een goede relatie tussen jeugdigen en professionals maatwerk wordt toegepast in de behandeling, lukt het vaak deze behandeling zonder de inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen uit te voeren. Ook dragen kleine groepen, de mogelijkheid tot inzet van extra personeel en een goed dagprogramma voor de jeugdigen bij aan het verminderen van vrijheidsbeperkende maatregelen. Belemmerende factoren zijn instabiele teams met wisselende professionals, waardoor er geen relatie met de jeugdigen ontstaat, en de complexe problematiek binnen OBC's en jeugd-GGZ instellingen. De IGJ constateert dat professionals moeten zoeken naar het evenwicht tussen het bieden van veiligheid aan jeugdigen en het geven van ruimte om zich te ontwikkelen. Op

⁴³ Kamerstukken 2015/16-752

⁴⁴ <https://www.jeugdzorgnederland.nl/actueel/jeugdzorg-legt-fundament-voor-verminderen-gedwongen-afzonderen/>

basis van bovenstaande ziet de IGJ een voortgaande gezamenlijke opdracht voor het Rijk, gemeenten, brancheorganisaties en de instellingen om te werken aan de voorwaarden voor een ontwikkelingsgericht klimaat. Dit IGJ-onderzoek is het vervolg op het eerdere onderzoek naar vrijheidsbeperking in de gesloten jeugdhulp dat de Kamer vorig jaar heeft ontvangen.²³ De uitkomsten van deze onderzoeken vormen de basis van het toetsingskader inzake vrijheidsbeperkende maatregelen in de jeugdhulp. Verwachting is dat de IGJ dit toetsingskader in het najaar van 2020 afrondt. De uitgangspunten voor de IGJ en de sector dat vrijheidsbeperkende maatregelen zo min mogelijk worden ingezet (niet tenzij) en dat subsidiariteit, proportionaliteit en doelmatigheid leidend zijn delen wij. Ze zullen ook aan de basis liggen van het wetsvoorstel rechtspositie gesloten jeugdinstanties dat deze zomer in consultatie gaat. Daarnaast zijn we bezig met de inrichting van expertisecentra voor jongeren met meervoudige en complexe problematiek. De centra moeten zorgen voor tijdige passende hulp op de juiste plek waarmee voorkomen kan worden dat jongeren te maken krijgen met vrijheidsbeperkende maatregelen.

Kenmerk

- **Harmonisatie Jeugdwet en Wkkgz**
In de voortgangsbrief van 5 november 2018²⁴ is uw Kamer toegezegd dat er in het voorjaar van 2019 een concept wetsvoorstel over het aansluiten van de Jeugdwet met de Wet kwaliteit klachten en geschillen zorg (Wkkgz) zou worden besproken met veldpartijen. Deze planning is aangepast vanwege de lopende evaluatie van de Wkkgz. De uitkomsten van de evaluatie van de Wkkgz willen wij graag meenemen opdat wij er bij de aansluiting van de Jeugdwet op de Wkkgz leiding uit kunnen trekken. Inmiddels is er een onderzoek naar de implementatie van een geschillencommissie en schadevergoedingscomponent voor de Jeugdwet in conceptfase en zijn diverse veldpartijen gesproken. Dit onderzoek en de evaluatie van de Wkkgz zullen worden gebruikt bij het opstellen van een wetsvoorstel.
- **In gesprek met voogdijkinderen**
Tijdens het WGO Jeugd van 17 november 2019 heeft de Minister voor Rechtsbescherming toegezegd in gesprek te gaan met voogdijkinderen. Aanleiding hiervoor waren de aanbevelingen van de Kinderombudsman en de Commissie de Winter in het kader van de betrokkenheid bij beslissingen die hen aangaan. De gesprekken hebben plaatsgevonden en hebben waardevolle input opgeleverd. Jongeren hebben aangegeven dat het goed zou zijn als zij een conflict over een beslissing aan een onafhankelijke partij zouden kunnen voorleggen. In de eindevaluatie van de herziene kindbeschermingswetgeving (die begin 2021 zal starten) wordt meegenomen in hoeverre het mogelijk en wenselijk is om de geschillenregeling ook open te stellen voor kinderen die onder voogdij staan.
- **Nadere onderzoeken effectenmonitor JeugdzorgPlus**
Sinds 2010 wordt de effectiviteit van JeugdzorgPlus onderzocht via een effectmonitor. De monitor dient voornamelijk om verschillen tussen instellingen te verklaren. De begeleiding en openbaarmaking van de resultaten wordt verzorgd door ZonMw²⁵. Uit een aantal recente onderzoeken²⁶ blijkt dat:

²³ Kamerstukken II, 31839, nr. 675

²⁴ Kamerstukken II 2018-2019 34 880-12

²⁵ <https://www.zonmw.nl/nl/onderzoek-resultaten/euro/programmas/programma-detail/consultatie-effectenmonitor-jeugdzorgplus/consultatie-277>

²⁶ Het gebrek aan vervolghulp jeugdzorg na jeugdzorgplus (Hospers & Van der Zwaan), "leren van herhaald beroep"

- Jongeren met delictgedrag worden regelmatig na preventieve hechtenis in JeugdzorgPlus geplaatst waarbij behandeling in JeugdzorgPlus onderdeel is van het schorsingsplan. Afwegingen worden per casus individueel gemaakt en hangen veelal af van: risico's, hulpverleningsgeschiedenis, behandel mogelijkheden en motivatie van de jongeren. Kenmerk
  - Veel jongeren in JeugdzorgPlus hebben te maken met moeilijk te beïnvloeden problematiek. Vaak gaat er een ingrijpende gebeurtenis vooraf aan hun plaatsing. Het is moeilijk om tijdens JeugdzorgPlus resultaten te bereiken en bijna alle jongeren hadden ook al hulpverlening voor hun 12de.
  - Regionale verschillen in gebruik van JeugdzorgPlus worden door diverse factoren bepaald, waaronder de samenwerking in de (regionale) keten, de visie van gemeenten en instellingen en de beschikbaarheid van hulpverleningsaanbod.
  - Jongeren die een tijdje uit JeugdzorgPlus zijn vinden zelf vaak dat het goed met hen gaat, maar toch hebben veel jongvolwassenen nog problemen. De jongeren geven aan dat individuele begeleiders en mentoren vaak voor positieve ontwikkelingen hebben gezorgd. Negatief zijn zij over het systeem van straffen en belonen, ze hebben vaak individuele therapie en behandeling gemist en ze vinden dat JeugdzorgPlus hen te weinig heeft voorbereid op het 'gewone' leven: hulp bij school, werk, financiën en sociale netwerk.
- De monitor loopt tot eind 2020 en momenteel wordt bezien of dit instrument voorgezet wordt of niet. Wij zullen uw Kamer hierover informeren via de reguliere voortgangsbrieven Jeugd.
- *Uitval pleegouders*
Tijdens het WGO Jeugd van 17 november 2019 is toegezegd om u nader te informeren over de uitval van pleegouders. Het Nederlands Jeugdinstituut (NJI), Jeugdzorg Nederland en de Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen (NVP) hebben onderzoek gedaan naar de redenen waarom pleegouders stoppen³⁷. Uit het onderzoek blijkt dat ongeveer de helft van de pleegouders die stoppen dit doen uit omstandigheden zoals leeftijd of volwassenheid pleegkind, verhuizingen, ziekte of een verhuizing van het pleegkind. De andere helft van de pleegouders die stoppen doen dit wegens ongewenste omstandigheden zoals een grote druk op het gezin, moeite met de omgang met de ouders van het pleegkind of problemen met het zorgsysteem. Het onderzoek toont het belang aan van goede zorg en nazorg en geeft pleegzorgaanbieders verschillende aanbevelingen zoals het aanbieden van afrondingsgesprekken bij beëindiging van het pleegcontract. De lessen uit het onderzoek worden betrokken bij de uitvoering van het actieplan pleegzorg en in het lopende actieonderzoek breakdown waarin pleegzorgaanbieders nagaan wat in de praktijk werkt bij het verminderen van vroegtijdige beëindiging en de uitval van pleegouders.
  - *Subsidieregeling EVC Jeugd- en gezinsprofessional*
Stichting Kwaliteitsregister Jeugd heeft op 1 januari 2018 de nieuwe kamer jeugd- en gezinsprofessionals geopend voor professionals die werkzaam zijn in een hbo- functie in het jeugddomein. Professionals die niet op minimaal hbo-

(ISO), "Jongeren met strafbare feiten in jeugdzorgplus" (Practicon), "Regionale verschillen in het gebruik van jeugdzorgplus" (DSP) en "Hoe gaat het nu met jongeren uit jeugdzorgplus?" (Triodos).

³⁷ <https://www.nji.nl/nl/Download/Nij/Publicatie/Nij/Waarom-stoppen-pleegouders-Onderzoeksrapport.pdf>

niveau zijn geschoold, maar wel werkzaamheden verrichten in een hbo-functie konden in het eerste kwartaal van 2018 een aanvraag tot registratie indienen voor de kamer jeugd- en gezinsprofessionals. Deze jeugd- en gezinsprofessionals moeten op het moment van hun eerste herregistratie (het eerste kwartaal van 2023) wel kunnen aantonen dat zij over een passend diploma op hbo-niveau beschikken of dit niveau aantonen met een vakbekwaamheidsbewijs 'vakbekwame hbo jeugd- en gezinsprofessional' om geregistreerd te kunnen blijven in het kwaliteitsregister jeugd. Deze zomer treedt de subsidieregeling EVC Jeugd- en gezinsprofessional in werking. Via een procedure kunnen geregistreerde jeugd- en gezinsprofessionals hun eerder vervorden competenties (EVC) laten erkennen. De subsidieregeling biedt een tegemoetkoming van € 450 per EVC-procedure. Hiermee wordt gestimuleerd dat geregistreerde jeugd- en gezinsprofessionals die het eerste kwartaal van 2018 een aanvraag hebben gedaan bij het kwaliteitsregister jeugd en niet op minimaal hbo-niveau zijn geschoold via het succesvol doorlopen van een EVC-procedure een vakbekwaamheidsbewijs behalen waarmee ze zich voor 1 april 2023 kunnen herregistreren in de kamer jeugd- en gezinsprofessionals. Dit draagt bij aan het behoud van professionals voor het jeugddomein.

Kenmerk

- *Onderzoek naar verwijzingen Ernstige Enkelvoudige Dyslexie (EED) (bijgevoegd)*
Tijdens het WGO Jeugd van 17 november 2019 is toegezegd u te informeren over de onderzoeksresultaten naar de ontwikkelingen rond het aantal EED-verwijzingen. Kamerlid Peters heeft op basis hiervan een motie aangehouden om dyslexiezorg over te hevelen naar samenwerkingsverbanden passend onderwijs³⁴. In de gemeenten die meegewerkt hebben aan het onderzoek ontvangen gemiddeld 2,8% van de kinderen een EED-behandeling. Het onderzoek laat zien dat er grote verschillen zijn tussen regio's. Daar waar onderwijs en gemeenten samenwerken of een poortwachter aanstellen worden er significant minder kinderen verwezen voor EED-diagnostiek. Uit het onderzoek blijkt dat samenwerking tussen onderwijs/gemeente en een poortwachter belangrijk zijn om het aantal verwijzingen te verminderen. De rol van een poortwachter moet zich daarbij niet beperken tot het kritisch verwerken van dossiers, maar moet ook bijdragen aan het doorvoeren van verbeteringen. Ten tijde van het onderzoek is een handreiking ontwikkeld over de inzet van een poortwachter. Deze is verspreid onder samenwerkingsverbanden en jeugdzorgregio's. Op basis van dit onderzoek willen wij inzetten op verbetering van de samenwerking tussen gemeente en onderwijs, de inzet van poortwachters en monitoring. Daarom gaan wij gemeenten en samenwerkingsverbanden verder stimuleren om gezamenlijke afspraken te maken. De minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media (BVOM) en de minister van VWS zullen op basis van het onderzoek hiertoe oproepen. Daarnaast willen we de ontwikkelingen in ondersteuning en het aantal doorverwijzingen voor specialistische dyslexiezorg in beeld houden. We gaan samen met betrokkenen zoals de VNG, Netwerk Leidinggevende Passend Onderwijs, PO-Raad en Dyslexie Centraal aan de slag om hier invulling aan te geven.
- *Rapport datacollectie jeugdhulp bij seksueel misbruik (bijgevoegd)*
De Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen heeft aanbevolen om kindermishandeling en seksueel geweld als aanleiding

³⁴ Kamerstukken II 2019-2020 35 300, nr. 109

voor jeugdhulp op te nemen in de Beleidsinformatie Jeugd. Aangezien het hier om gevoelige persoonsgegevens over de jongere en ouders gaat en er al een monitor Veilig Thuis is ingericht, heeft ZonMW een onderzoek laten uitvoeren naar de mogelijkheden om seksueel misbruik uit te vragen. Dit onderzoek zal worden gepubliceerd in de rubriek 'gerelateerd onderzoek' van de Jeugdmonitor³⁹. De uitkomsten zijn grofweg dat:

Kenmerk

- o Er vaak meerdere aanleidingen zijn voor jeugdhulp en dat de primaire aanleiding moeilijk is te onderscheiden.
- o Er zijn nog geen specifieke interventies zijn die een effect hebben op slachtoffers van seksueel geweld. Deze jongeren krijgen een behandeling in het bredere kader van ernstige problemen.
- o De aanleidingen tot jeugdhulp worden veelal pas tijdens de behandeling duidelijk en zijn aan verandering onderhevig door externe factoren.
- o Uit een steekproef onder instellingen blijkt dat seksueel misbruik als aanleiding voor jeugdhulp beperkt lijkt voor te komen. Door de beperkte aantallen is het lastig voor gemeenten om via beleid hierop te sturen.
- o De onderzoekers dragen verschillende alternatieve mogelijkheden aan om inzicht te krijgen in het voorkomen van seksueel misbruik, onder meer door het combineren van data en het gericht zoeken, het verbeteren van de monitor Veilig Thuis en door het beter registreren van seksueel misbruik in dossiers.

Het onderzoeksrapport wordt voorgelegd in de onderzoekscommissie van het programma Geweld hoort nergens thuis, om te bespreken of en hoe specifiek vervolgonderzoek naar de effectiviteit van hulp kan worden vormgegeven.

– *Nadere zaken Beleidsinformatie Jeugd (bijgevoegd)*

Naar aanleiding van de haljaarcijfers 2019 zijn drie nadere onderzoeken verricht, naar 1) de afbakening van de jeugdhulpplicht, 2) langere trajectduur en 3) de invloed van toenemend hoofd- en onderaannemerschap op de registratie van beleidsinformatie. Deze onderzoeken treft u als bijlagen bij deze brief. De belangrijkste resultaten zijn

- o Het is moeilijk om objectief onderscheid te maken tussen preventie en ambulante jeugdhulp. Een eerder ontwikkelde leidraad⁴⁰ hiervoor biedt niet altijd uitkomst. De aanbeveling aan gemeenten is om over de reikwijdte van de jeugdhulpplicht in gesprek te gaan met ouders, burgers en de gemeenteraad.
- o De gemiddelde trajectduur is gestegen. Er bestaan echter grote verschillen tussen regio's.
- o Hoofd- en onderaannemerschap heeft geen invloed op registratie op cliëntniveau. Mogelijk is er wel vaker sprake van onder- of overrapportage op trajectniveau.

Tot slot

Het deze brief hebben wij u een stand willen geven van de ontwikkelingen in de jeugdsector ter voorbereiding op het Algemeen Overleg Jeugd van 23 juni 2020. De sociale impact van COVID-19 op kinderen en gezinnen is groot. Alle betrokken partijen in de jeugdsector spannen zich enorm in om het normale leven van kinderen, jongeren en gezinnen in tijden van corona te hervatten en waar nodig zorgcontinuïteit te borgen.

³⁹https://jeugdmonitor.cbs.nl/publicaties/publicaties_view%5B0%5D=themas%5A21&publicaties_view%5B1%5D=themas%5A21

⁴⁰<https://jeugdmonitor.cbs.nl/publicaties/leidraad-tongang-preventief-ambulant>

6150253

Kenmerk

De minister van Volksgezondheid De minister voor Rechtsbescherming
Welzijn en Sport,

9558895

To: (10/2e) @minwv.nl (10/2e) @minwv.nl
Cc: (10/2e) @dpa.com (10/2e) @dpa.com; (10/2e) @skynet.be; (10/2e) @skynet.be
From: (10/2e) @dpa.com
Sent: Thur 6/11/2020 8:40:13 AM
Subject: Re: speciaal COVID-19-paspoort

Beste (10/2e)

Dank je wel.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

Factcheck
(10/2e)

*

Van: Pers Coronavirus <(10/2e) @minwv.nl>
Verzonden: donderdag 11 juni 2020 09:53
Aan: Verfuss, Thomas
CC: (10/2e) (10/2e) @skynet.be
Onderwerp: RE: speciaal COVID-19-paspoort

Beste Thomas,

Nee, er zijn bij VWS geen plannen voor een dergelijke 'covid-pas'.

Met vriendelijke groet,
(10/2e)

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: (10/2e) @dpa.com <(10/2e) @dpa.com>
Verzonden: woensdag 10 juni 2020 16:41
Aan: Pers Coronavirus <(10/2e) @minwv.nl>
CC: (10/2e) @dpa.com; (10/2e) @skynet.be
Onderwerp: speciaal COVID-19-paspoort

Beste (10/2e) of andere lezer,

Op Facebook circuleren berichten dat er een speciale "COVI-pas" in de maak zou zijn, die voorwaarde wordt voor toegang tot werk, openbaar vervoer en publieke gebouwen. Voorwaarde om zo'n pas te krijgen zou het ondergaan van de virustest zijn.

Het pas van Britse makelij zou vanaf volgende week al aan Nederland worden geleverd:

[https://www.facebook.com/\(10/2e\)/posts/3386834064668749](https://www.facebook.com/(10/2e)/posts/3386834064668749)

Zijn er enige plannen in deze richting?

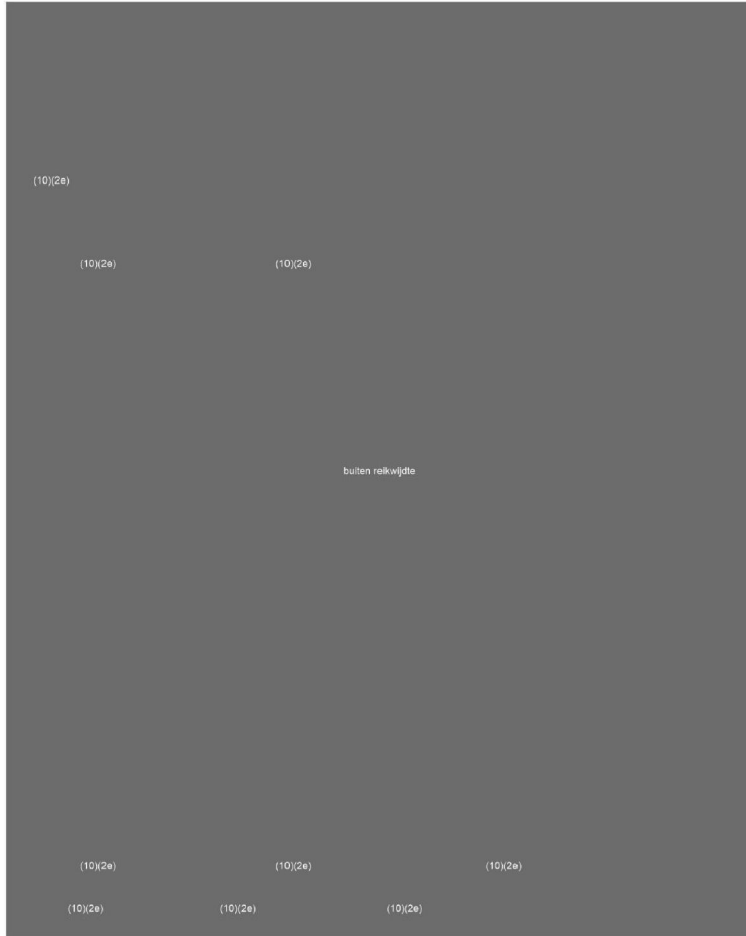
Met vriendelijke groet,

10.2.e

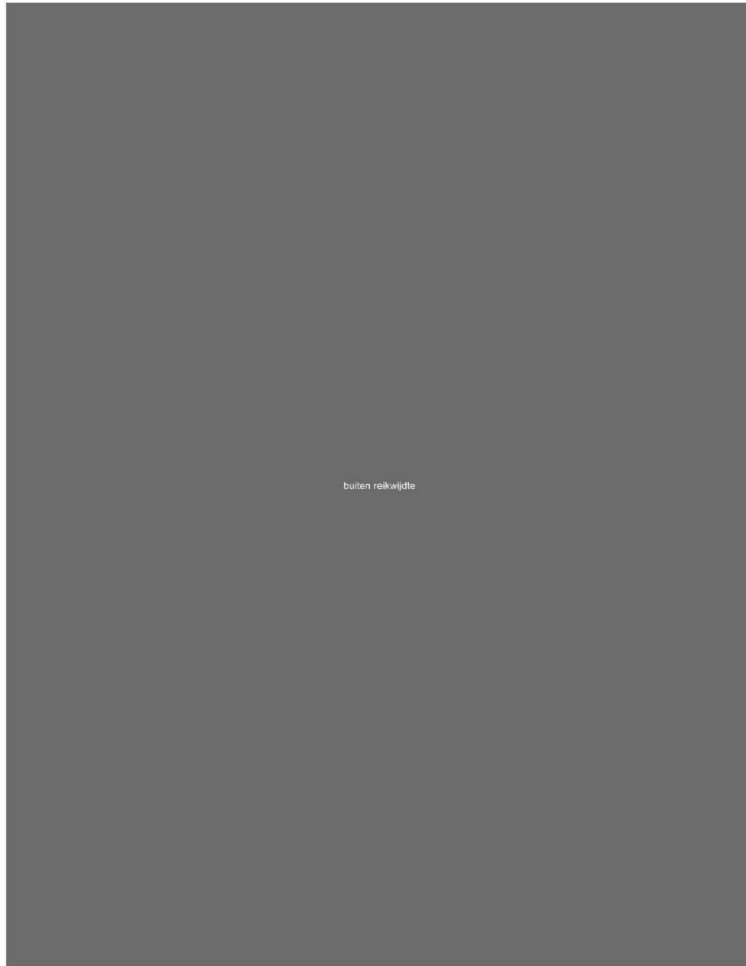
10.2.e

Factcheck
(10/2e)

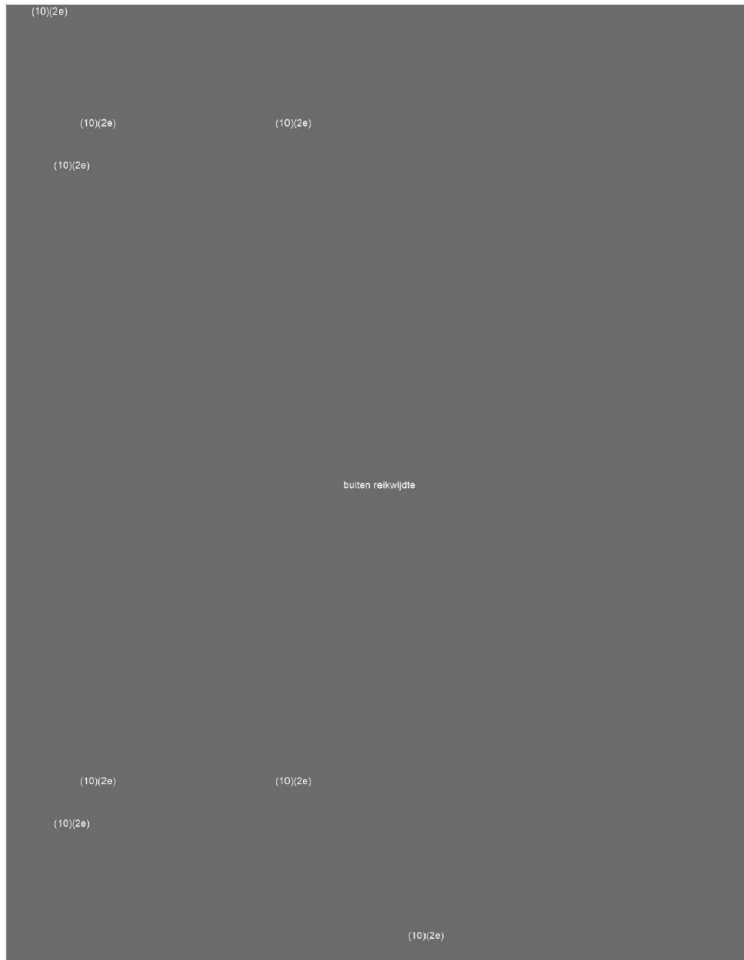
*

9558895

buiten reikwijdte

9558895

buiten reikwijdte